

**T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ÇOCUKLARI KULLANMA USUL
VE YÖNTEMLERİNİN ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Mu. Yzb. Hakan ÖRDEK**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğ. Alb. Cahit ÇAKMAKÇI**

ANKARA – 2014

TEZ TANITIM FORMU

- TEZİN TARİHİ** : 19.09.2014
- TEZİN TİPİ** : Yüksek Lisans Tezi
- TEZİN BAŞLIĞI** : PKK Terör Örgütünün Çocukları Kullanma Usul ve Yöntemlerinin Analizi
- TEZİN YAPILDIĞI BİRİM** : Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı
- SPONSOR KURULUŞ** : -
- DAĞITIM LİSTESİ** : Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Tez Hazırlama, Onay, Dağıtım ve Muhafaza Esasları Kılavuzunda Belirtilen Yerlere
- TEZİN ÖZETİ** : Bu tez çalışmasında, PKK terör örgütünün çocukları kullanma usul ve yöntemleri incelenmiştir. Bu kapsamda öncelikle çocukların, PKK terör örgütüne katılma sebepleri, müteakiben terör örgütünün çocukları kullanma nedenleri irdelenmiştir. Ardından PKK terör örgütünün, çocukları hangi yöntemlerle kendi amaçları doğrultusunda araçsallaştırarak kullandığı incelenmiştir. Nihai olarak, örgütün çocukları silahlı dağ kadrosunda kullanması rakamsal verilerle ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmada PKK terör örgütünün çocukları, silahlı dağ kadrosu haricinde ve silahlı dağ kadrosunda, farklı usul ve metotlarla sistematik olarak kullandığı sonucuna varılmıştır.
- ANAHTAR KELİMELELER** : Terör, PKK, Çocuk, Kullanma, Analiz.
- SAYFA SAYISI** : 159
- GİZLİLİK DERECESESİ** : Tasnif Dışı

Bu tezde belirtilen görüş ve yorumlar yazana aittir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ya da diğer kamu kuruluşlarının görüşlerini yansıtmaz.

**T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ÇOCUKLARI KULLANMA USUL
VE YÖNTEMLERİNİN ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Mu. Yzb. Hakan ÖRDEK**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğ. Alb. Cahit ÇAKMAKÇI**

ANKARA – 2014

KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Hakan ÖRDEK'in, "PKK Terör Örgütünün Çocukları Kullanma Usul ve Yöntemlerinin Analizi" konulu tez çalışması, jürimiz tarafından GÜVENLİK BİLİMLERİ Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Ertan EROL
Yrd. Doç. Dr.

Üye

Cahit ÇAKMAKÇI
Dr.
(Danışman)

Üye

Hakan BAYRAMLIK
Dr.

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

19/09/2014

Önder Haluk TEKBAŞ
Prof. Dr. Müh. Alb.
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Başta Kara Harp Okulu Komutanı Tümgeneral Yılmaz UYAR olmak üzere Kara Harp Okulu Komutanlığı'na, Savunma Bilimleri Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Müh. Alb. Önder Haluk TEKBAŞ'a, Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı Başkanı Yrd. Doç. Dr. Öğ. Alb. Ertan EROL'a; tez çalışmasının meydana gelmesinde tecrübeleri ile bana yol gösteren ve destek olan tez danışmanım Dr. Öğ. Alb. Cahit ÇAKMAKÇI'ya ve önerileri ile katkıda bulunan Yrd. Doç. Dr. Öğ. Alb. Levent KUŞOĞLU'na teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Ayrıca Savunma Bilimleri Enstitüsü'ndeki eğitimim esnasında, kendisinden politik psikoloji dersleri alma şansını yakaladığım hocam Prof. Dr. Abdülkadir ÇEVİK'e teşekkür ve saygılarımı ifade etmek isterim.

Başta Dr. P. Alb. Hakan BAYRAMLIK olmak üzere tez çalışmasının tekâmül etmesini sağlayan saygıdeğer jüri üyelerine şükranlarımı sunarım. Ayrıca çalışmalarım sırasında fikirleri ve yardımlarını esirgemeyen değerli silah arkadaşlarım Bekir GÜCENMEZ, Eray AKDEMİR ve Alper İÇER'e teşekkür ederim.

Son olarak, tez çalışmam esnasında bana hep destek veren hayat arkadaşım ve sevgili eşim Sevil ÖRDEK'e desteği ve anlayışından dolayı teşekkür ederim.

T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
ANKARA 2014

**PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ÇOCUKLARI KULLANMA USUL
VE YÖNTEMLERİNİN ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hakan ÖRDEK

ÖZET

Bu tez çalışmasının temel amacı, PKK terör örgütünün çocukları kullanma usul ve yöntemlerini analiz etmektir. Çalışmada, PKK terör örgütünün çocukları, hangi usul ve yöntemlerle silahlı ve silahsız kanatlarında kullandığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tezin birinci bölümünde araştırmanın konusu, amaçları, önemi, kapsamı, sınırlılıkları ve yöntemi açıklanmıştır. Araştırma soruları bu bölümde ortaya konulmuştur.

Tezin ikinci bölümünde, kuramsal çerçeve ve temel kavramlar incelenmiştir. Ardından terör örgütlerinin çocukları kullanması konusunda alandaki mevcut literatür hakkında bilgi verilmiştir.

Tezin üçüncü bölümünde, Türkiye’de Kürtçülük hareketleri ve PKK terör örgütünün gelişimi, kronolojik bir şekilde incelenmiştir. Ayrıca 30 yıla yakın süredir devam eden terör eylemlerinin yarattığı insan kaybı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tezin dördüncü bölümünde, çocukların PKK terör örgütüne katılma sebepleri “psikolojik sebepler, ailevi sebepler ve diğer sebepler” ana

başlıkları altında incelenmiştir. Ardından tersine bir bakış açısı ile PKK terör örgütünün çocukları kullanma sebepleri incelenmiştir.

Tezin beşinci bölümünde, PKK terör örgütünün, çocukları yasadışı sokak eylemleri ve benzeri türde silahsız eylemlerde kullanma yöntemleri incelenmiştir. Ardından PKK terör örgütünün, çocukları silahlı dağ kadrosunda kullanması, sayısal verilerle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Müteakiben PKK terör örgütünün, sivillere dönük saldırılarında hayatını kaybeden, yaralanan veya kaçırılan çocuk kurbanlar incelenmiştir.

Tezin sonuç bölümünde bulgular ve sonuçlar tartışılmıştır. Araştırmada, terör örgütü PKK'nın, çocukları silahlı dağ kadrosu dâhil olmak üzere farklı usul ve yöntemlerle, kendi amaçları doğrultusunda araçsallaştırarak sistematik olarak kullandığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Terör, PKK, Çocuk, Kullanma, Analiz.

Tez Yöneticisi : Dr. Öğ. Alb. Cahit ÇAKMAKÇI

Sayfa Sayısı : 159

**REPUBLIC OF TURKEY
TURKISH MILITARY ACADEMY
DEFENSE SCIENCE INSTITUTE
DEPARTMENT OF SECURITY MANAGEMENT
ANKARA 2014**

**PKK TERRORIST ORGANIZATION'S
RECRUITMENT OF CHILDREN: AN ANALYSIS
MASTER THESIS**

Hakan ÖRDEK

ABSTRACT

The main purpose of the master thesis is to research terrorist organization of PKK's child recruitment methods. In this study, the methods of child recruitment in armed and unarmed wings of PKK are examined.

In the first chapter; subject, objectives, importance, scope and limitations of the research were examined. Subsequently methodological approach and research questions were stated.

In the second chapter; theoretical framework and basic descriptions were examined. Moreover general information about literature on "misusing of children by terrorist organizations" was expressed.

In the third chapter, the Kurdish ethnic movements in Turkey and PKK terrorist organization were examined with a chronological study. Moreover human losses due to 30 years of PKK terror were expressed.

In the fourth chapter, reasons of child participation in PKK were examined with 3 main titles: "psychological reasons, family reasons and other reasons". Additionally PKK's reasons for child recruitment were also examined.

In the fifth chapter, the methods of misusing children by PKK with illegal street riots and such were examined. Afterwards the recruitment of children in the armed wing of PKK was examined with numeral analysis. Moreover the child victims during PKK assaults against civilians were also expressed.

In the conclusion chapter, findings and results were discussed. The research came to the conclusion that “PKK terrorist organization systematically uses children both in its armed and unarmed wings with different methods.

Keywords : Terror, PKK, Child, Recruitment, Analysis.

Advisor : Col. Cahit ÇAKMAKÇI, PhD.

Number of Pages : 159

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xi
GRAFİKLER LİSTESİ	xiii
HARİTALAR LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KONUSU	3
ARAŞTIRMANIN AMACI	5
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	5
ARAŞTIRMANIN SORULARI.....	6
ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI	6
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	7
KURAMSAL ÇERÇEVE VE SAYILTIAR.....	9

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE, KAVRAMLAR VE LİTERATÜR

1. FEMİNİST TEORİLER	10
2. TANIMLAR.....	14
a. Terör.....	14
b. Terörizm	15
c. Tarihte Terör Örgütleri.....	16
d. Türkiye'de Terör	18
e. Çocuk	19
(1) Genel.....	19
(2) Türk Hukuk Sisteminde Çocuk.....	20

(3) Uluslararası Hukukta Çocuk	21
3. TERÖR ÖRGÜTLERİNİN ÇOCUKLARI KULLANMASI KONULU LİTERATÜR	23

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KÜRTÇÜLÜK HAREKETLERİ VE PKK TERÖR ÖRGÜTÜ

1. TÜRKİYE'DE KÜRTÇÜLÜK HAREKETLERİ	27
2. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ	31
a. Amaçları	31
b. Stratejisi	32
(1) Stratejik Savunma Safhası	32
(2) Stratejik Denge Safhası	32
(3) Stratejik Taarruz Safhası	33
c. PKK Terör Örgütü'nün Yapılanma Modeli	33
(1) Parti	33
(2) Cephe	33
(3) Ordu	34
d. Gruplaşma ve Örgütlenme Dönemi (1973-1978)	34
(1) Çubuk Barajı Toplantısı	35
(2) Tuzluçayır Toplantısı	35
(3) Ankara Devrimci Yüksek Öğrenim Derneği	36
(4) Dikmen Toplantısı	36
(5) Haki Karer'in Öldürülmesi	37
(6) Elazığ ve Diyarbakır Toplantıları	38
(7) Hilvan Olayları	38
(8) Kesire Yıldırım ve Pilot Necati	39
e. PKK Terör Örgütü'nün Kurulması	39
(1) PKK'nın Kuruluş Kongresi (I. Kongre)	39
(2) PKK Terör Örgütü'nün Yurtdışına Çıkışı	40
(3) PKK Terör Örgütü'nün İlanı (Bucak Saldırısı)	42
(4) 12 Eylül Askeri Müdahalesi ve PKK'nın Yurtdışına Yerleşmesi	43
(5) PKK Terör Örgütü'nün II. Kongresi	43
f. PKK Terör Örgütü'nün Şiddet Eylemleri Dönemi (1984-1999)	44

(1) 15 Ağustos 1984 Eruh ve Şemdinli Saldırıları.....	44
(2) Eruh ve Şemdinli Saldırıları Sonrası Gelişmeler.....	45
(3) PKK Terör Örgütü'nün III. Kongresi.....	46
(4) PKK'nın Şiddeti Arttırması ve Olağanüstü Halin İlanı (OHAL).....	47
(5) İran-İrak Savaşı'nın Bitmesi ve PKK'ya Etkileri.....	48
(6) 1988-1990 Arasındaki Gelişmeler.....	49
(7) Körfez Krizi ve PKK'nın IV. Kongresi.....	50
(8) 1992-1994 Yılları.....	51
(9) PKK Terör Örgütü'nün V. Kongresi.....	54
(10)1995-1999 Arası Dönem.....	54
g. 1999'dan Günümüze PKK'da Yeni Dönem.....	58
(1) Abdullah Öcalan'ın Yakalanması.....	58
(2) Öcalan'ın Yargılanması.....	59
(3) PKK Terör Örgütü'nün VI. Kongresi.....	60
(4) PKK Terör Örgütü'nün VII. Kongresi.....	60
(5) PKK Terör Örgütü'nün VIII. Kongresi.....	61
(6) PKK Terör Örgütü'nün IX. Kongresi.....	62
(7) PKK Terör Örgütü'nün X. Kongresi.....	62
(8) PKK Terör Örgütü'nün XI. Kongresi.....	63
(9) Kürdistan Demokratik Konfederalizmi (KKK).....	64
(10) Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK).....	65
(11) Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK).....	66
(12) 2005 Sonrası PKK'nın Ses Getiren Saldırıları ve Karşı Operasyonlar.....	67
(13) Çözüm Süreci.....	69
3. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ İLE MÜCADELENİN BİLANÇOSU.....	72

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇOCUKLARIN PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NE KATILMA VE ÖRGÜT TARAFINDAN KULLANILMA NEDENLERİ

1. ÇOCUKLARIN PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NE KATILMA NEDENLERİ.....	74
a. Psikolojik Nedenlerin İncelenmesi.....	75
(1) Çocuğun Sağlıklı Psikolojik Gelişim Süreci.....	75

(2) Ergenlik Döneminde Çocuk	77
(3) Çocuk Teröristlerin Psikolojik Motivasyonları	79
b. Ailevi Nedenlerin İncelenmesi.....	83
(1) Zorla Evlendirme, Berdel, İstedığı Kişiyle Evlenmesine İzin Verilmemesi.....	84
(2) Otoriteden Kurtulma İsteği, Aileden Yeterli İlgi Görmeme	85
(3) Evde fiziki veya psikolojik şiddet görme	86
c. Akraba Etkisi	87
d. Sevgili Etkisi.....	88
e. Arkadaş Etkisi	88
f. Devam Eden Yargılama veya Aranıyor Olma	89
g. Etnik Milliyetçilik.....	90
h. İşsizlik ve Ekonomik Sorunlar	91
i. İntikam Duygusu	92
j. Özenti ve Takdir Edilme Arzusu	93
k. Kişisel Sorunlardan Kaçış	94
l. Çocukların Terör Örgütü Tarafından Suça İtilerek Sabıkalı Hale Getirilmesi.....	95
m. Kaçırılma, Zorlama, Tehdit, Kandırılma	95
n. Örgütle İlişkili Kurumların Eleman Temin Faaliyetleri.....	97
o. Örgütsel Yayınların Etkisi.....	98
p. Cezaevi Faaliyetleri	99
r. Güvenlik Kuvvetlerinin Yanlış Uygulamaları	100
2. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN ÇOCUKLARI KULLANMA NEDENLERİ...101	

BEŞİNCİ BÖLÜM

PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN ÇOCUKLARI KULLANMA USUL VE YÖNTEMLERİ İLE ÖRGÜTE KATILAN ÇOCUKLARIN PROFİLİ

1. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN ÇOCUKLARI KULLANMA YÖNTEMLERİ 104	
a. Çocukların Yasadışı Sokak Gösterilerinde Aktif Olarak Kullanılması.. 104	
b. Çocukların, Yazı Yazma, Afiş Asma Eylemlerinde Kullanılması	108
c. Polis Karakollarının, Askeri Tesis ve Konvoyların Taşlanması.....	108
d. Çocukların Sivil İtaatsizlik Eylemlerinde Kullanılması	109

e. Çocukların Operasyonlara Karşı Canlı Kalkan Olarak Kullanılması....	111
f. Çocukların Kaçırılması, Fidyeye İstenmesi, Örgüt Kamplarında Eğitilmesi	112
g. Çocuklara Kuryelik Yaptırılması, Silah ve Mühimmatın Saklanması ve Faydalanılması	113
h. Devlet Yanlısı Vatandaşların Evlerinin, Araçlarının Kundaklanması ve İşyerlerine Patlayıcı Madde Atma Eylemlerinde Çocukların Kullanılması	114
2. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ DAĞ KADROSUNDA GENEL KATILIMCI PROFİLİ.....	114
a. Cinsiyet Dağılımı.....	115
b. Örgüte Katılım Yaşı	118
c. Örgütte Hayatta Kalma Süresi	121
d. Doğum Yerlerine Göre Örgüte Katılım.....	122
e. Yıllara Göre Katılım	124
3. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ DAĞ KADROSUNDA ÇOCUK KATILIMCI PROFİLİ.....	126
a. Çocuk Katılımcı Oranı.....	126
b. Çocuk Katılımcılarda Cinsiyet Dağılımı.....	127
c. Çocuk Katılımcılarda Örgüte Katılım Yaşı.....	128
d. Çocuk Katılımcılarda Örgütte Hayatta Kalma Süresi	130
e. Bölgelere Göre Çocuk Katılımcılar.....	131
f. Örgüte Çocuk Katılımının Yıllara Göre Değişimi.....	135
4. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN ÇOCUK KURBANLARI	138
5. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN ÇOCUKLARI KULLANMASININ ÇOCUKLARA VERDİĞİ ZARARLAR	140
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	143
KAYNAKÇA	149
EKLER.....	159

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo-1: Ayrılıkçı Terör Örgütlerinin Araçsallaştırdığı Olgular	2
Tablo-2: Bazı Ülkelerde Çocukların Yaşları Bakımından Hukuki Sınıflandırılmaları	19
Tablo-3: Cumhuriyetin İlk Yıllarında Şark İsyanları	26
Tablo-4: PKK Terör Örgütü'nün Gerçekleştirdiği Eylemler (1984-2008)	71
Tablo-5: PKK Saldırılarında Verilen Kayıplar	72
Tablo-6: Güvenlik Kuvvetlerinin PKK Terör Örgütü'ne Uğrattığı Kayıplar ...	72
Tablo-7: Yasadışı Eylemlerde Çocuk	106
Tablo-8: Doğum Yerlerine Göre Cinsiyet Dağılımı	117
Tablo-9: Örgüte Katılım Yaşı Dağılımı	118
Tablo-10: Yıllara Göre Katılımcıların Yaş Ortalaması	119
Tablo-11: Örgüte Katılımdan Sonra Hayatta Kalma Oranı	121
Tablo-12: Katılım Yaşı, Hayatta Kalma Süresi ve Ortalama Ölüm Yaşı	122
Tablo-13: PKK Terör Örgütü'ne Şehirlere Göre Katılım (Doğum Yerleri)....	123
Tablo-14: PKK Terör Örgütü'ne Yıllara Göre Katılım	125
Tablo-15: 18 Yaş Altı ve Üstü Katılım Miktarları	127
Tablo-16: PKK Terör Örgütü'ne Katılan Çocuklarda Cinsiyet Dağılımı.....	128
Tablo-17: Çocuk Katılımcılarda Yaş Dağılımı.....	128
Tablo-18: Çocuklarda PKK Terör Örgütü'ne Katılım Yaşı Ortalaması	129
Tablo-19: Çocukların Cinsiyetlerine Göre Örgüte Katılım Yaşları ve Hayatta Kalma Süreleri	131
Tablo-20: Çocuk Katılımcıların Ülkelere Göre Dağılımı (Doğum Yerleri) ..	132
Tablo-21: Örgüte Katılan Çocukların Doğdukları İllere Göre Dağılımı	133

TABLolar LİSTESİ (Devamı)

Sayfa

Tablo-22: Çocuk Katılım Oranı Genel Katılımdan Daha Yüksek Olan İlller	134
Tablo-23: Yıllara Göre PKK Terör Örgütü'ne Genel Katılım ve Çocuk Katılımı.....	136

GRAFİKLER LİSTESİ

Sayfa

Grafik-1: PKK Terör Örgütü Mensuplarının Cinsiyet Dağılımı	115
Grafik-2: Yıllara Göre PKK'ya Kadın Katılım Oranı	117
Grafik-3: PKK Terör Örgütü'nde Yaşlara Göre Katılım.....	119
Grafik-4: Yıllara Göre Katılımcıların Yaş Ortalaması.....	120
Grafik-5: PKK Terör Örgütü'ne Ülkelere Göre Katılım (Doğum Yerleri)	123
Grafik-6: PKK Terör Örgütü'ne Yıllara Göre Katılım	126
Grafik-7: PKK Terör Örgütü'ne Çocuk-Yetişkin Katılım Oranları	127
Grafik-8: PKK Terör Örgütü'ne Katılan Çocuklarda Cinsiyet Dağılımı	128
Grafik-9: Çocuk Katılımcıların Yaşlara Göre Dağılımı.....	130
Grafik-10: Örgütte Farklı Katılım Kıstaslarına Göre Hayatta Kalma Süresi	131
Grafik-11: Çocuklarda Doğum Yerlerine Göre Örgüte Katılım	132
Grafik-12: PKK Terör Örgütü'nde Yıllara Göre Çocuk Katılımı.....	136
Grafik-13: PKK Terör Örgütü'ne Yıllara Göre Çocuk Katılım Oranları.....	138

HARİTALAR LİSTESİ

Sayfa

Harita-1: PKK Terör Örgütü'ne Şehirlere Göre Katılım (Doğum Yerleri).....	124
Harita-2: Çocuk Katılımcıların İllere Göre Dağılımı (Doğum Yerleri)	134
Harita-3: Çocuk Katılım Oranı İldeki Genel Katılım Oranından Daha Yüksek Olan İller.....	135

KISALTMALAR LİSTESİ

ADYÖD	: Ankara Devrimci Yüksek Öğrenim Derneği
ARGK	: Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu
ASALA	: Armenian Secret Army for the Liberation of Armenia (Ermenistan'ın Kurtuluşu için Gizli Ermeni Ordusu)
BDP	: Barış ve Demokrasi Partisi
DDKO	: Devrimci Doğu Kültür Ocakları
DEHAP	: Demokratik Halk Partisi
DEP	: Demokrasi Partisi
DGM	: Devlet Güvenlik Mahkemesi
DHKP-C	: Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Cephesi
DTK	: Demokratik Toplum Kongresi
DTP	: Demokratik Toplum Partisi
ERNK	: Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi
FARC	: Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri (the Revolutionary Armed Forces of Colombia)
FDKC	: Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi
FHKC	: Filistin Halk Kurtuluş Cephesi
HADEP	: Halkın Demokrasi Partisi
HDP	: Halkların Demokratik Partisi
HEP	: Halkın Emek Partisi
HPG	: Halkın Savunma Güçleri
HRK	: Kürdistan Kurtuluş Kuvvetleri
IRA	: Irish Republican Army (İrlanda Cumhuriyet Ordusu)
KADEK	: Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi
KCK	: Kürdistan Topluluklar Birliği

KDP	: Kürdistan Demokrat Partisi
KKK	: Kürdistan Demokratik Konfederalizmi
KONGRA GEL	: Halk Kongresi
LTTE	: Liberation Tigers of Tamil Eelam (Tamil Elam Kurtuluş Kaplanları)
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı
OHAL	: Olağanüstü Hal
PKK	: Partiya Karkeren Kurdistan (Kürdistan İşçi Partisi)
SSCB	: Sovyetler Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
SHP	: Sosyal Demokrat Halkçı Parti
TAK	: Kürdistan Özgürlük Şahinleri
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TİKKO	: Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TİP	: Türkiye İşçi Partisi
TKSP	: Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi
TMK	: Terörle Mücadele Kanunu
YCK	: Kürdistan Gençler Birliği

GİRİŞ

Tarihsel kökleri çok eskilere kadar dayanan terörizm kavramı günümüzde insanlığın en önemli sorunlarından birisi haline gelmiş bulunmaktadır. Devletler terörü birbirleri ile olan güç mücadelelerinde bir araç olarak kullanmaktadır. Bu durum ise mağdur ülkelerde güvenlik problemleri oluşmasına ve büyük can ve mal kayıpları yaşanmasına sebep olmaktadır.

Türkiye, 1960'lerden beri terörizmin her türünü farklı isimler altında yaşamıştır. 1960'ların ortalarından itibaren öğrenci olayları, 1970'lerde dış kaynaklı ASALA terörü, 1990'lı yıllarda dini istismar eden terör örgütleri, 2000'li yıllardan itibaren maruz kalınan küresel terör saldırıları bunlardan bazılarıdır. 1984 yılından itibaren güvenlik kuvvetlerine karşı silahlı saldırılara başlayan etnik ve bölücü PKK terör örgütü ise, şüphesiz karşılaşılan en önemli terör tehdidi olarak değerlendirilebilir.

PKK terör örgütü, güvenlik kuvvetleri tarafından defalarca bitirilme noktasına getirilmiş, ancak örgüt yeni eleman temini ile tekrar filizlenmeyi başarmıştır. Bu durum ise, ülkemize yönelik güvenlik tehdidinin, sonlandırılmaması sonucunu doğurmuştur. Terörle mücadelede "dağa çıkışın engellenmesi" ilkesinden hareketle, örgütün ana eleman kaynağını teşkil eden çocukların ve gençlerin terör örgütüne katılmalarını engelleyecek tedbir ve çalışmalara gereksinim duyulmaktadır. Bu çalışmalara ışık tutmak üzere, terör örgütünün çocukları kullanma usul ve yöntemlerinin analiz edilmesi ihtiyacı oluşmuştur. Bu çalışma ile PKK terör örgütünün çocukları kullanma usul ve yöntemlerinin analiz edilmesi hedeflenmiştir.

Tezin birinci bölümünde araştırmanın konusu, amaçları, önemi, kapsamı, sınırlılıkları ve metodolojik yaklaşımı açıklanmıştır. Ardından araştırma soruları ortaya konulmuştur.

İkinci bölümünde, kuramsal çerçeve ve temel kavramlar incelenmiştir. Ardından terör örgütlerinin çocukları kullanması konusunda alandaki mevcut literatür hakkında bilgi verilmiştir.

Tezin üçüncü bölümünde, Türkiye’de Kürtçülük hareketleri ve PKK terör örgütünün gelişimi, kronolojik bir şekilde incelenmiştir. Ayrıca 30 yıla yakın süredir devam eden terör eylemlerinin yarattığı insan kaybı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tezin dördüncü bölümünde, çocukların PKK terör örgütüne katılma sebepleri “psikolojik sebepler, ailevi sebepler ve diğer sebepler” ana başlıkları altında incelenmiştir. Ardından tersine bir bakış açısı ile PKK terör örgütünün çocukları kullanma sebepleri incelenmiştir.

Tezin beşinci bölümünde, PKK terör örgütünün, çocukları yasadışı sokak eylemleri ve benzeri türde silahsız eylemlerde kullanma yöntemleri incelenmiştir. Ardından PKK terör örgütünün, çocukları silahlı dağ kadrosunda kullanması, sayısal verilerle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Müteakiben PKK terör örgütünün, sivillere dönük saldırılarında hayatını kaybeden, yaralanan veya kaçırılan çocuk kurbanlar incelenmiştir.

Tezin sonuç bölümünde bulgular ve sonuçlar tartışılmıştır. Araştırmada, terör örgütü PKK’nın, çocukları farklı usul ve yöntemlerle, kendi amaçları doğrultusunda araçsallaştırarak kullandığı ve çocukları silahlı dağ kadrosuna dâhil ederek sistematik olarak kullandığı sonucuna varılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Tez çalışmasının birinci bölümünde, araştırmanın konusu, problemi, amacı, önemi, kapsamı, sınırlılıkları ve yöntemi açıklanmaktadır.

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU

Coğrafi konum, zengin doğal kaynakları ve jeopolitik önemi sebebi ile Türkiye 30-40 yıldan beri terörizmin her türlüünü yaşamış dünyadaki ender ülkelerden biridir. 1970'li yıllardan itibaren Türkiye'de terör kendini farklı şekillerde dalgalar halinde hissettirmiştir (Kongar, 2009:12).

1960'lı yılların ortalarından 12 Eylül 1980'e gelinceye kadar, çoğunlukla üniversiteliler arasında gerçekleşen sağ-sol çatışmaları, 1970'li yıllarda dış kaynaklı olan ASALA terörü, 1990'lı yıllarda aydın ve gazetecilere suikastlar düzenleyen dini istismar eden terör olayları, 1990'lı yıllarda doğu ve güneydoğuda dini istismar eden ve faili meçhul cinayetlere imza atan Hizbullah terörü yaşanmıştır. 2003 yılında İstanbul'da gerçekleşen El Kaide terör örgütü saldırıları ile Türkiye küresel terör ile tanışmıştır.

Türkiye'de maddi ve manevi en büyük zarara sebep olan terör örgütü ise hiç kuşkusuz 1984 yılında devlete karşı silahlı mücadeleye başlayan PKK terör örgütüdür. Türkiye'nin bir bölümünde ayrı bir devlet kurma amacını taşıyan terör örgütü, sivil ve asker on binlerce vatandaşımızın yaşamını yitirmesine neden olmuştur.

Terör örgütlerinin öncelikli gayesi propaganda yaparak davalarının varlığını ortaya koymaktır. Nihai amaç ise, terör eylemlerini halk hareketine dönüştürerek devlete karşı bir isyan oluşturmak ve devleti yıkmaktır (Zafer, 1999:96). Bu asıl amacın dışındaki tüm faaliyetler, amaca hizmet eden araçlardır. Terör örgütleri ideolojileri doğrultusunda birçok şeyi araçsallaştırmaktadır.¹

¹ Araçsallaştırmak kelimesi İngilizce "instrumentation" kelimesinin Türkçe'deki karşılığıdır. Türk Dil Kurumu'nun yayınladığı Türkçe sözlükte araç kelimesi "bir işi yapmakta veya sonuçlandırmakta

Türkiye’de faaliyet gösteren terör örgütleri, dünyadaki örnekleri gibi hizmet ettikleri ideolojiler doğrultusunda birçok olguyu araçsallaştırmaktadır. Ayrılmıkçı ve etnik bir terör örgütü olan PKK terör örgütü de Marksist ve Leninist ideolojiyi, dini, aşiret yapısını, dili, şiddeti, az gelişmişliği, kültürü, aileyi, kadını ve çocuğu araçsallaştırmaktadır. PKK terör örgütünün araçsallaştırdığı olgular Tablo-1’de gösterilmiştir.

Tablo-1: Ayrılmıkçı Terör Örgütleri’nin Araçsallaştırdığı Olgular

Kaynak: Alkan, 2010: 20

PKK terör örgütünün istismar ettiği en önemli kesim çocuklardır. 7 yaşındaki çocukların bile PKK’ya devşirildiği bilinmektedir. PKK’daki ‘çocuk militan’ sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte, 1995 yılında Irak kuzeyinde PKK-KDP (Kürdistan Demokrat Partisi) çatışması sırasında ölen 100 civarındaki PKK’lı arasında çok sayıda kız ve erkek çocuk bulunduğu KDP tarafından açıklanmıştır (Polat, 2010). Bu sonuç bile, PKK’nın çocuklara çocukluklarını yaşamaya bile fırsat vermeyen içyüzünü açıkça belli etmektedir (Şahin ve Yavuz, 2011:352).

Araştırmanın konusu; PKK terör örgütünün, çocukları örgüt amaçları doğrultusunda hangi usul ve yöntemlerle kullandığı, bir diğer deyişle araçsallaştırdığıdır.

gücünden yararlanılan nesne” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2014). Bu durumda araçsallaştırmak, bir işi yapmak veya sonuçlandırmak için bir nesneden faydalanmak şeklinde tanımlanabilir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu alıŐma, PKK terör örgütünün çocukları silahsız usullerle ve silahlı dağ kadrosunda kullanmasının yöntemlerini ve boyutlarını ortaya çıkarmayı ve çocukların terör örgütüne katılım sebeplerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranmaktadır.

a. Çocuklar; silahlı dağ kadrosu dışında, hangi yöntemlerle PKK terör örgütü tarafından kullanılmaktadır?

b. Yıllar içinde, terör örgütü PKK'nın silahlı dağ kadrosuna katılan çocukların profili nasıldır?

c. Çocuklar, PKK terör örgütüne hangi nedenlerle katılım yapmaktadır?

d. PKK terör örgütü, hangi nedenlerle çocukları örgüte katmaktadır?

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

PKK terör örgütü ile ilgili yapılan çok sayıda çalışma olmasına rağmen, PKK'nın silahsız usullerle ve silahlı dağ kadrosunda çocukları kullanması konusunda yeterli çalışma yapılmamıŐtır.

PKK terör örgütünün çocukları kullanması üzerine yapılan çalışmalar yetersizdir. Bugün, PKK terörü üzerine yazılan kitaplarda "PKK'daki ocuk militan sayısı tam olarak bilinmemektedir" gibi ön kabullerle sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bu nedenle PKK'daki "ocuk militan" gerçeğini sayısal verilerle ortaya koyacak araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Örgütün çocukları silahsız eylemlerde kullanma yöntemleri konusunda alanda yeterli çalışma bulunmaması, bu konunun çalıŐmasını önemli kılmaktadır. Ayrıca çalışmada sadece var olan durumun ortaya konulması ile yetinilmemiŐ, sebepler üzerinde durularak araştırma derinleŐtirilmiŐtir.

İşte bu araştırma, PKK'nın çocukları silahlı ve silahsız kanatlarında kullanma usul ve yöntemlerini ortaya koymayı, dağ kadrosundaki "çocuk militan" gerçeğini rakamlarla ortaya çıkarmayı ve çocukların örgüte katılma nedenlerini belirlemeyi amaçladığından önem arz etmektedir.

4. ARAŞTIRMA SORULARI

Araştırmada aşağıdaki sorunların cevapları aranmaktadır.

a. Çocuklar; silahlı dağ kadrosu dışında, hangi yöntemlerle PKK terör örgütü tarafından kullanılmaktadır?

b. Yıllar içinde, terör örgütü PKK'nın silahlı dağ kadrosuna katılan çocukların profili nasıldır?

c. Çocuklar, PKK terör örgütüne hangi nedenlerle katılım yapmaktadır?

d. PKK terör örgütü, hangi nedenlerle çocukları örgüte katmaktadır?

5. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Bu araştırmanın kapsamını, farklı usul ve yöntemlerle PKK terör örgütü tarafından kullanılan çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmada sadece PKK terör örgütünün çocukları kullanma usul ve yöntemleri incelenmiştir.

Çocuk kavramının yaş aralığının tespitinde farklı disiplinlerde farklı tanımlar bulunmaktadır. Araştırmada, uluslararası ve ulusal hukuktaki çocuk tanımında belirtilen 18 yaş altı tüm bireyler çocuk kavramı kapsamında değerlendirilmiştir.

Örgütün silahlı dağ kadrosuna katılan çocuk katılımcılar incelenirken, terör örgütünün açık kaynaklarından elde edilen örneklem kullanılmıştır. Örneklem, 2001-2011 yılları arasında çeşitli nedenlerle hayatını kaybetmiş 1505 PKK terör örgütü mensubu kullanılarak oluşturulmuştur.

6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama (survey) araştırması denilmektedir (Büyüköztürk, 2008:14). Çalışma, dağ kadrosundaki örgüt mensuplarının kişisel verilerinin toplanması ve bu verilerin kullanılarak çocuk katılımcılarla ilgili bulgulara ulaşılmasını hedeflediği için bir “tarama araştırması” özelliği kazanmıştır. PKK terör örgütünün dağ kadrosuna katılan çocuklar, araştırmanın evrenini teşkil ederken, terör örgütüne çocuk yaşta katılmış 418 PKK mensubu, araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Çalışma, var olan durumu betimlemekte kalmamış, ortaya çıkmış olan durumun nedenlerini sorgulamıştır. Bu sebeple çalışma “betimleyici ve nedensel araştırma” türünde kategorize edilebilir.

Araştırma sorularına cevaplar bulabilmek için çalışmada farklı metotlar birlikte kullanılmıştır. PKK terör örgütünün silahlı dağ kadrosuna katılan çocukların profilini ortaya çıkarmak amacıyla PKK terör örgütüne katılan ve 2001 ile 2011 yılları arasında hayatını kaybeden 1505 teröriste ait veri incelenmiştir.

PKK terör örgütü ile mücadelenin yoğun olarak yapıldığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki illerde görev yapmış olan 8 kamu personeli ile mülakat yapılmıştır. PKK terör örgütünün çocukları kullanma yöntemlerine ilişkin bilgiler, mülakatlardan elde edilen bilgiler ışığında tekrar gözden geçirilmiş ve ulusal medya kuruluşlarına yansıyan haberlerdeki örnekler ile desteklenmiştir.

Araştırmacının konu üzerinde çalışırken karşılaştığı en büyük zorluk terör suçuna itilmiş çocuklarla görüşmenin imkânsızlığı olmuştur. Adalet Bakanlığı'na, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 85. Maddesi'ne istinaden yapılan, çocuk mahkûmlarla görüşme yapma isteğine, olumsuz yanıt alınmıştır. Başvuru 17 Eylül 2013 tarihinde yapılmıştır. Adalet Bakanlığı'na verilen dilekçe EK-A'da, 1 Ekim 2013 tarihinde araştırmacıya ulaşan yanıt ise EK-B'dedir. Doğrudan çocuklarla

görüşme yapılamamasından dolayı, bölgede daha önceki yıllarda görev yapmış kamu personeli ile mülakat yapılmış, literatürde bulunan örgüt mensuplarının ifadelerinden ve açık kaynaklardan faydalanılmıştır.

Dağ kadrosundaki teröristlerin incelenmesinde, PKK terör örgütünün kendi açık kaynaklarından faydalanılmıştır. 2001-2011 yılları arasında hayatını kaybeden 1505 teröristin kimlik bilgisi, kod adı, doğum yılı, doğum yeri, örgüte katılım tarihi ve ölüm tarihi bilgileri derlenmiş ve analiz edilmiştir.² Örgütün 2012 yılından itibaren bu verileri kısmen paylaşımına açması çalışmanın 2001-2011 yılları arasında sınırlanmasına yol açmıştır.

Söz konusu 1505 teröriste ait veriye 1 Ekim 2013 ve 10 Ekim 2013 tarihleri arasında ulaşılarak EK-D'de aktarılan çizelge oluşturulmuştur. Her bir teröriste ait bilgiye, sitedeki ayrı ayrı sayfalardan ulaşılmış ve bir çizelge hazırlanmaya başlanmıştır. Verilerde doğum yerlerinden bazılarının köy adı olarak verilmesi veya farklı dillerdeki isimleriyle verilmesi nedeniyle, doğum yerlerinin net olarak tespiti için daha detaylı araştırma yapılması gerekmiştir. Bu işe verilerin derlenmesi sürecini uzatmıştır. Listenin tam olarak hazırlanması 10 gün içinde aralıklarla yapılan 60 saatlik bir çalışmanın neticesidir. Oluşturulan liste araştırmacıların istifade etmesini sağlamak için çalışmaya eklenmiştir. Listedeki bilgilerin tablo ve grafik haline dönüştürülmesinde "Microsoft Excel" programı kullanılmıştır. Haritaların oluşturulmasında "www.netteharita.com" isimli web sitesindeki çevrimiçi yazılım kullanılmıştır.

Mülakat yapılan 8 kamu personeline, isimlerine çalışmada yer verilmeyeceği söylenmiştir. Ancak çalıştıkları yer ve yıllar çalışmada kabaca belirtilerek, okuyucuya kamu personelinin ifadelerinin anlaşılmasında kolaylık sağlanması hedeflenmiştir. Yapılandırılmamış görüşme tekniği kullanılan her bir mülakat yaklaşık iki saat sürmüştür. Mülakatlar 2013 yılının Ekim ve Kasım aylarında gerçekleştirilmiştir.

² İlgili verilere örgütün silahlı kanadının sözde resmi sitesi <http://www.hpg-sehit.com/> adresinden ulaşılmıştır.

7. KURAMSAL ÇERÇEVE VE SAYILTLAR

Tez çalışmasında, çocukların PKK terör örgütü tarafından araçsallaştırılmalarını anlayabilmek için “feminist teorilerden” yararlanılmıştır. Çocukları PKK terör örgütüne katılmaya iten etkenlerden psikolojik sebeplerin açıklanabilmesi için “nesne ilişkileri kuramından” faydalanılmıştır.

Araştırmada, PKK terör örgütünün dağ kadrosundaki çocuklar hakkındaki veriler, PKK terör örgütünün kendi açık kaynakları kullanarak derlenmiştir. Bu verilerin doğru olduğu varsayılmaktadır.

Çalışmada, literatürden aktarılan eski terörist ifadelerinin samimi olduğu ve basından aktarılan haberlerde manipülasyon bulunmadığı varsayılmaktadır.

Ayrıca, PKK terörü ile yoğun olarak mücadele edilen Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde görev yapmış olan ve mülakat önerimize olumlu yanıt veren 8 kamu personelinin, görüşmemizde verdiği cevapların içten, samimi ve doğru olduğu varsayılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE, KAVRAMLAR VE LİTERATÜR

Çalışmanın ikinci bölümünde, kuramsal çerçeve ve araştırmada geçen temel kavramlar açıklanacaktır. Ayrıca terör örgütlerinin çocukları kullanması konusunda mevcut literatür hakkında bilgi verilecektir.

1. FEMİNİST TEORİLER

Feminizm, erkeklere tanınan ekonomik, siyasi ve toplumsal hakların tamamının kadınlara da verilmesini savunan ve kadının toplum içindeki rolünü ve önemini artırmak isteyen bir doktrindir (Michel, 1984:17).

Başka bir deyişle feminizm, cinsiyeti önemli bir temel analiz birimi olarak gören faaliyetler, teoriler, varsayımlar, felsefeler ve yaklaşımlar demeti olarak tanımlanabilen, disiplinler-arası bir akademik biliş tarzıdır (Ataman, 2009).

Zamanla feministler farklı fraksiyonlara ayrılmış olsalar da özünde hepsi kadınların toplumdaki yerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Zira onlara göre kadının devlet ve toplum içindeki rolleri hep ikincil planda tutulmuştur. Tarih boyunca ancak erkeğin bıraktığı boşlukları doldurmakla yetinmeleri istenmiştir.

Kadınların ilk defa seslerini yükseltmeye başladığı yer 17. yüzyılda İngiltere olmuştur (Mitchel ve Oakley, 1984:25-32). Avrupa'da başlayan sanayi devrimi, birçok hareketin kaynağı olduğu gibi feminist hareketlerin de kaynağı olmuştur. Ancak kadınların sistemli siyasal ve toplumsal mücadeleleri 18. yüzyılda başlamıştır (Berkday, 2004:4).

Feminizm üzerine yazılmış en önemli ilk eser, Mary Wollstonecraft'ın 18. yüzyılda yazdığı ve kadınların eğitim, hukuk ve siyaset alanlarında erkeklerle aynı haklara sahip olduğunu iddia ettiği Kadın Haklarının Savunusu (Vindication of the Rights of Woman) adlı kitabıdır (Ataman, 2009).

1880'li yıllarda Uluslararası Kadınlar Konseyi kurulmuştur. Birinci Dünya savaşı esnasında ise "Kadınların Barış Partisi" birçok ülkeden katılımcı ile kurulmuştur. Katılımcılar bütün dünya kadınları adına savaşan ülkeleri barış yapmaya çağırmışlardır (Ataman, 2009). Bu çabaları sonuçsuz kalsa da kadınlar Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra birçok batı ülkesinde seçme ve seçilme hakkı kazanmıştır.

19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başlarında feminizm, daha çok, kadınların oy kullanma, eğitimde fırsat eşitliği gibi haklardan yararlanmasını talepleri çerçevesinde yükselmiştir (Koyuncu ve Tür, 2010).

Zamanla feminist yaklaşımlar uluslararası ilişkiler kuramlarını da etkilemiş ve Feminist Teori'nin doğması ile neticelenmiştir. Feminist yazarlara göre, uluslararası politikadaki güç ilişkileri ve savaş, kadın ve erkek arasındaki ilişkiler, cinsiyet anlamında meşrulaştırılmış ve açıklanmıştır. Gücü elinde tutan erkek, hem kamusal alanda, hem de özel alanda, ataerkil bir yapı ile kadını kontrol altında tutmuştur.

Feminist görüşler günümüzde farklı fraksiyonlar halinde kendini devam ettirmektedir. Ana akımlar aşağıda sıralanmıştır (Ataman, 2009).

- (a) Liberal Feminizm
- (b) Geleneksel Marksist Feminizm
- (c) Sosyalist Feminizm
- (d) Radikal Feminizm
- (e) Post modern Feminizm
- (f) Amprisist ve Duruş Feminizmleri

Bu farklı feminizm akımlarının ortak noktası kadınların toplum içindeki yerlerinin geliştirilmesi için çaba harcanmasını savunmalarıdır. Farklılıkları ise etkilendiği diğer doktrinlerden kaynaklanmaktadır. Örneğin liberalizmden etkilenen feminist yazarlar "liberal feminizmi", sosyalizmden

etkilenen yazarlar ise “sosyalist feminizmi” geliştirmişlerdir. Radikal feministler ise evlilik kurumuna ve heteroseksüel ilişkiye karşı çıkmışlardır.

Genel olarak kamu hayatında ikincil plana itilen kadın; erkek egemen toplumların ordularında da ikincil plana itilmiştir. Erkek; kadının asker olarak görev yapmasını istemez, çünkü kadına “kadınlık görevi” yapması için ihtiyaç duymaktadır. Aslında modern batılı devletlerde dahi, ordularda kadın istihdamı son derece kısıtlıdır, çoğu zaman semboliktir.

Günümüzde ise, modern ordularda dahi kadınlar kısıtlı istihdam edilmektedir. 1980’li yıllarda Avustralya silahlı kuvvetlerinin sadece %7’si kadınlardan oluşmaktaydı. ABD’de bu oran %8, Fransa ve İngiltere’de ise %5 idi. Son yıllarda ise ABD ordusunda kadın oranı %20’lere, İngiltere ordusunda ise %9’a yükselmiştir. Ancak kadınlar daha çok cephe gerisinde görev yapan destek birliklerinde görevlendirilmektedir (Kasapoğlu, 2011:35).

Kadınların dünya ordularında sayısının yükselmesinin farklı sebepleri bulunmaktadır. Askeri teknolojilerin gelişmesi ile fiziksel güç farklılıklarının önemini yitirmesi, gelişmiş ülkelerde nüfusta meydana gelen azalma, kadının işgücüne katılımının artması, kadın özgürlük hareketlerinin yaygınlaşması bu sebeplerden bazılarıdır. Ancak her ne kadar ordularda kadınların sayısında bir artış görülse de savaş erkeklerin alanı olmaya devam etmektedir (Alkan, 2010:64).

“Elinin hamuru ile erkek işine karışma” deyimini ise geleneğimizde kadına verilen rolün ev işleri ile sınırlı olduğunu gözler önüne sermektedir. Kadından beklenen, evde bulunan işlerle yetinmesidir.

Güç sahibi erkek için, kadın ve kadının yetiştirmekle sorumlu olduğu “çocuk” özel alan olan evde erkeğin kontrolünde olmalıdır. Savaşlarda ise en çok mağdur olan, hırpalanan kesim ise savaşan erkeklerden değil “evdeki” kadın ve çocuklar olmaktadır. Bu cinsiyetten ve fiziksel olarak olgun olmamaktan kaynaklanan bir durumdur.

Feministler, militer yapının çoğu zaman kadını reddettiği ve onu erkeğe bağılı kıldığı veya çoğu zaman kadını devlet şiddetine maruz

bırakabildiğini vurgulanmaktadır. Savaş sonrası veya savaş sırasındaki ekonomik boykotlardan da en çok kadın ve çocukların etkilendiğinin altı çizilmektedir. Sonuç olarak feministler, savaşların nedenlerinden çok sonuçlarına, özellikle de sivil toplum üzerindeki etkilerine değinmektedirler. Bu noktada Tickner'ın şu sözü dikkat çekicidir: "genç erkeklerin savaşa kadınları ve çocukları korumak için giriştikleri söylene de savaş sonundaki ölü oranlarında kadınların sayısının diğerlerine kıyasla çok yüksek olduğu görülmektedir" (Koyuncu ve Tür, 2010).

Üstelik savaş zamanlarında kadınlara yönelik tecavüzler sıkça rastlanan olaylardır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Asya'da görev yapan her on Amerikalı askerden birisinin Asyalı kadınlardan çocuğu olduğu bilinmektedir (Shaffer, 1999). Bosna'da yaşanan dram ve tecavüze uğrayan kadınlar ise zihinlerdeki tazeliğini korumaktadır.

Güç sahibi erkekler, savaş alanlarından kadın ve çocukları uzak tutmayı hedeflerken, gerektiğinde amaçlarına ulaşmak için kadın ve çocukları savaş alanlarında kullanmaktan da çekinmemektedir. Nitekim ataerkil Kelt uygarlığı kadınların savaşa katılmasına izin veren bir uygarlıktır. Hititlerde ise sosyal hayattaki statüleri yüksek olan kadınlar savaflara katılabiliyorlardı (Ünder, 2000).

Terör örgütleri eylemlerde kadın ve bilhassa çocukları kullanarak, içinde buldukları durumun umutsuzluğunu gösterirler. Gerçekleştirdikleri terör saldırılarının da bu umutsuz durumdan kaynaklandığı mesajını verirler. Zira terör, zayıf olanın silahı olarak bilinmektedir.

Kadın ve çocuklar, terör örgütleri tarafından istihbarat toplama, kuryelik, hasta bakıcılık, adam saklama, mayın temizleme, lojistik hizmetler gibi ikincil rollerde kullanılmaktadır. Bunun yanında intihar eylemleri gibi sürpriz saldırılarda ise kadın ve çocuklardan faydalanılmaktadır (Alkan, 2010:68). Karar verme süreçlerine kadınların katılımı sembolik olarak gerçekleşirken, çocuklarda böyle bir sembolik katılım dahi söz konusu değildir.

Terör örgütlerinin, kadın ve çocukları bünyelerinde bulundurması, onlara birincil planda rol verdiği anlamına gelmemektedir. Örgütler, kadın ve çocukların onlara avantaj sağlayan fiziksel özelliklerinden faydalanmaktadır. Örneğin hamile numarası yaptırılarak, kadınlar intihar eylemcisi olarak kullanılabilir. Ayrıca örgütler, çocukların maceracı ve gelecek kaygısı taşımayan psikolojik özelliklerinden faydalanmakta, örgüte katılmalarını sağlamak ve terör eylemlerinde kullanmaktadır. Çocuklar da tıpkı kadınlar gibi terör örgütlerinin amaçları doğrultusunda araçsallaştırılmaktadır.

2. TANIMLAR

a. Terör

Latince *terrere*'den gelen terör sözcüğünün, korkutmak, dehşete düşürmek, korkutup kaçırmak, caydırmak gibi anlamları vardır. Günümüzde de bütün bunların başına "siyasi bir amaç için" yapılıyor olmak eklenmiştir. Siyasi bir amaç taşımak ile korku salma, dehşete düşürme bir eylemi terör eylemi yapan iki temel özelliktir (Güzel, 2007:15).

Terör, kavram olarak, Türkçedeki karşılığı ile 'korkutma, yıldırma ve tedhiş' anlamına gelmektedir. Bu korkutma, yıldırma ve tedhiş, yoğunluk olarak oldukça büyük çaplı ve birey ya da bireylerin ruhsal yapılarını birden bire kaplayan korku durumunu ve şiddet halini ifade etmektedir. Terör, tanım olarak, insanları yıldırma, sindirmek yoluyla onlara belli düşünce ve davranışları benimsetmek için zor kullanma ya da tehdit etme eylemidir. Terör, büyük çaplı korku veren ve bireylerde yılgınlık yaratan bir eylem durumunu ifade etmektedir (Bal, 2006:7-8).

Esas olarak bir terör saldırısı, hedef aldığı 3-5 kişiyi hedef almaz. Asıl amaç toplumun genelini baskı ve korku altına almaktır. Eski üst düzey PKK terör örgütü yöneticisi Şemdin Sakık, toplumun korkutulmasını şöyle ifade etmektedir: "Mermi çekirdeği sadece bir hedefe yönelirken, mermi sesi çok daha fazla sayıda hedefi etkilemektedir" (Günay, 2013:171).

“Terör” kavramı ülkemizde 12 Nisan 1991’de kabul edilen 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (TMK) ile tanımlanmıştır (Mevzuat [web], 2013a).

Madde 1– (Değişik birinci fıkra: 15/7/2003-4928/20 md.) Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.

Yapılan tanıma göre, bir eylemin terör suçu kapsamına girmesi için üç koşulun oluşması gerekmektedir. Bu koşullardan birincisi cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden birisi ile bir eyleme girişilmesidir. İkinci koşul ise eylemin amacına ilişkindir. Söz konusu eylemin niteliğinin, anayasada belirtilen cumhuriyetin nitelikleri ve siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti’nin ve Cumhuriyeti’nin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzeni ve genel sağlığı bozmak amacıyla girişilen bir eylem olması gerekmektedir. Son koşul ise, eylemin bir örgüte üye kişi ya da kişilerce işlenmiş olması yani bir organizasyon ürünü olmasıdır.

TMK’da yapılan terör tanımının yalnızca ülkemizin kendisine karşı yapılacak suç teşkil eden eylemleri kapsadığı görülmektedir. Kanun koyucu tarafından, daha genel bir tanımdan ziyade terörün milli bir tanımının yapılması tercih edilmiştir.

b. Terörizm

Terörizm deyimi terör kelimesinden türetilerek siyasal şiddet ve yıldırıcılık anlamında kullanılır. Toplumun ve dolayısıyla toplumu yönetenlerin direncini kırmak için ortak bir korku yaratmak, daha doğrusu dehşet salmak amacına yöneliktir (Özdağ, 2007:26-27).

Terörizm, siyasal amaçlar için mevcut durumu yasadışı yollardan değiştirmek amacıyla örgütlü, sistemli ve sürekli terör eylemlerini kullanmayı bir yöntem olarak benimsemiş durumudur (Bal, 2006:7-8).

Doğu Ergil terörizmi “kaçırmadan cinayete kadar uzanan ve amacı sindirme olan şiddet eylemlerine verilen addır” şeklinde tanımlayarak; terörizmin çok geniş bir alanı kapsadığını vurgulamıştır (1980:2).

Terörizm günlük hayatta var olan siyasal düzeni yıkmak ve bu düzene karşı nefret belirtmek amacıyla “aşağıdan gelen şiddet hareketleri” olarak değerlendirilir. Aslında terör her zaman alttan gelmez, hatta terör dünyada ilk kez üstten devleti yönetenlerce baskı uygulamak suretiyle literatüre geçmiş ve 1795 yılında “gözdağı vererek hükmetme” diye tanımlanmıştır (Çevik, 2010:78).

Jongman ve Schmid, Politik Terörizm adlı kitaplarında 109 farklı terörizm tanımı yapıldığından bahsetmektedirler. Bu tanımlarda üzerinde en çok durulan ortak özellikler “şiddet ve zor kullanma, siyasal amaçlı hareket etme, halkta korku ve endişe yaratma, tehdit içerme, hedef ile kurban arasındaki ilişkisizlik, sistematik ve organize eylemler yapma, kural tanımazlık” olarak belirlenmiştir (Jongman ve Schmid, 1980:5).

c. Tarihte Terör Örgütleri

Terör eylemlerinin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Yahudi tarihindeki Zealotlar, İslam tarihindeki Haşhaşiler ve Hindu Thug tarikatı, en eski terör örgütleri olarak nitelendirilmektedir (Öktem, 2004).

Tarihin en eski terör grubu olarak M.S. 1. yüzyılda faaliyet gösteren *Zealots* bilinmektedir. *Zealots*, etnik terörizm diyebileceğimiz yapılanma ile Romalı işgalcilere karşı ayaklanmayı denemiştir. Eski Filistin topraklarında M.S. 6-135 tarihlerinde Romalılara karşı Jewish Zealots liderliğinde bir kampanya başlatılmış ancak bu kampanyaya katılanların yaptıkları tarihte ilk kez terör hareketi olarak kabul edilerek, 2000 kişi çarmıha gerilmiştir (Demirel, 2002:25).

Romalıların Zealots'a karşı başarı sağlamaları üzerine; *Sicari* ortaya çıkmıştır. M.S. 66-73 yılları arasında Filistin'de faaliyet gösteren ve Zealots'un bir alt grubu olarak nitelendirilen Sicari'ler ilk kez intihar saldırılarında bulunan örgüttür. Örgüt adını eylemlerde kullandıkları ve giysilerinin altında sakladıkları *sica* isimli kısa bir kılıçtan almıştır (Demirel, 2002:25).

11. yüzyıldan sonra ise İran'da *Haşhaşiler* ortaya çıkmıştır. Haşhaşiler, eylemlerinde militanları cesaretlendirmek için haşhaş kullandıklarından bu adı alıyorlardı. Haşhaşiler gerçek İslam'ı bozmakla suçladıkları Müslüman liderlere suikast yaparak dini terörizmin ilk temsilcileri olmuşlardır (Demirel, 2002:26).

Tarih son derece etkili terör olayları ile doludur. Bunların en etkililerinden birisi de Avusturya İmparatorluğu Velihtti Arşidük Franz Ferdinand'ın Bosna'da öldürülmesidir. İslam tarihinde de terörün çok önemli bir yeri olmuştur. Hz. Ali'nin öldürülmesi, İslam dininin mezheplere bölünmesine yol açmıştır. Bazen küçük bir eylem gibi görünen bu olaylar, zamanla milyonları ilgilendiren meselelere dönüşebilmektedir (Gül, 2012:12).

Terörizm literatüründe Fransız İhtilali bir dönüm noktası olarak kabul edilmiştir. 1789 Fransız İhtilali'nden sonra halka uygulanan sistematik şiddet politikası modern anlamda terörizm kavramının doğmasına sebep olmuştur. Bu dönemde binlerce Fransız giyotinle idam edilmiştir.

20. yüzyılın sonlarına kadar terörist eylemlerin hedefi genellikle devlet adamlarıydı. Günümüzde ise terörist eylemlerin hedefini sivil insanlar oluşturmaktadır. Bu nedenle terör sebebiyle ölen insanların sayısında bir artış yaşanmaktadır.

Günümüz uluslararası sisteminde devletler, terör örgütlerini birbirleri ile olan rekabetlerinde bir araç olarak kullanmaktadır.

d. Türkiye’de Terör

Coğrafi konumu, zengin doğal kaynakları ve jeopolitik önemi sebebi ile Türkiye 30-40 yıldan beri terörizmin her türüsünü yaşamış dünyadaki ender ülkelerden biridir (Kongar, 2009:12). 1970’li yıllardan itibaren Türkiye’de terör, kendini farklı şekillerde dalgalar halinde hissettirmiştir.

1960’lı yılların ortalarından 12 Eylül 1980’e kadar, daha çok üniversiteli ve liselilerin katıldığı ve sağ ve sol örgütler arasında yaşanan olay ve çatışmalarda 5000’e yakın gencimiz yaşamını kaybetmiştir (Özgen, 1989:27).

1970’li yıllarda Türkiye dış kaynaklı terörle tanışmıştır. 1973 yılında Türkiye’nin Los Angeles büyük elçisinin öldürülmesi ile başlayan ASALA terörü, daha çok yabancı ülkelerdeki misyon şeflerini ve Türk vatandaşlarını hedef almıştır. 30’un üzerinde Türk vatandaşı hayatını kaybetmiş ve çok sayıda Türk vatandaşı yaralanmıştır (Çitlioğlu, 1998:18).

1990’lı yıllarda dini istismar eden örgütlerin eylemleri ses getirmiştir. Çetin Emeç, Muammer Aksoy, Bahriye Üçok, Uğur Mumcu ve A. Taner Kışlalı gibi yazar ve aydınlar “Kudüs Ordusu” isimli terör örgütü tarafından öldürülmüştür (Demirel, 2001:47).

1980’li yıllardan itibaren güneydoğu ve doğu Anadolu’da teşkilatlanan Hizbullah terör örgütü, 1990’lı yıllardan itibaren bölgede silahlı eylemlere başlamış ve 600’den fazla insanı kaçırmakla infaz etmiştir. 17 Ocak 2000 tarihinde örgüt lideri Hüseyin Velioğlu’nun İstanbul’da düzenlenen bir operasyonla öldürülmesi neticesinde, Hizbullah terör örgütü bitme noktasına gelmiştir (Demirel,2002:524).

2000’li yıllarda ise Türkiye küresel terörle tanışmıştır. Dünya çapında faaliyet gösteren El Kaide terör örgütü, 15 Kasım 2003 tarihinde İstanbul’da Yahudi cemaatine ait iki sinagoga eşzamanlı intihar saldırıları düzenlemiştir. İlk saldırıların daha yaraları sarılmadan 20 Kasım 2013 tarihinde İstanbul’da bulunan İngiliz Başkonsolosluğu’na ve bir banka şubesine aynı örgüt

tarafından bombalı saldırılar düzenlenmiştir. Bu saldırılarda 58 Türk vatandaşı hayatını kaybetmiş ve 700'ün üzerinde Türk vatandaşı yaralanmıştır (Faraç, 2004:35).

Türkiye'ye ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi ve psikolojik açıdan en büyük zararı ise 1984 yılından günümüze silahlı faaliyetlerini sürdüren PKK terör örgütü vermiştir (Alkan, 2010). Üniversiteli gençler arasında kurulan örgüt, zamanla gelişerek 15 Ağustos 1984 tarihinde Şemdinli ve Eruh baskınları ile Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı silahlı mücadeleye başladığını ilan etmiştir.

PKK terör örgütü, çoğunluğu güneydoğu ve doğu Anadolu'da olmak üzere genç, yaşlı, kadın ve çocuk ayırt etmeksizin otuz bini aşkın sivil ve asker kişinin yaşamını yitirmesine ve yüzlerce milyar dolar olarak tahmin edilen bir paranın terörle mücadelede harcanmasına sebep olmuştur (Cerrah, 2000:21). PKK terör örgütünün tarihi gelişim sürecine üçüncü bölümde detaylı olarak değinilmiştir.

e. Çocuk

(1) Genel

Çocuk kavramı, Türk Dil Kurumu'nun yayınladığı Türkçe Sözlükte "küçük yaştaki erkek veya kız" ve "bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız, uşak" şeklinde tanımlanmıştır (Türk Dil Kurumu [web], 2013).

Çocukluk kavramı, toplumdaki topluma, zamandan zamana değişen dinamik bir kavramdır. Bugün bile herkesin üzerinde görüş birliğine vardığı, çocuğun net bir tanımı yapılabilmemiş değildir (Polat, 1997:49).

Gelişim psikolojisi açısından ise çocukluk, 14 yaşlarına kadarki süreyi kapsar. Bu yaştan sonra ergenlik döneminin başlamasıyla birlikte psikolojik açıdan çocukluk sonlanmıştır. Dünyadaki modern hukuk sistemleri ise kendi içinde farklılaşmakta ve çocukluğun hukuksal olarak bitimi 16 ile 21 yaş

arasında değişmektedir. Ergenliğin başlangıcı ülkeden ülkeye, ırktan ırka, kültürden kültüre, değişmekte ve farklılaşmaktadır. Sözelimi, sıcak iklimlerde bireyler biyolojik ve zihinsel yönden daha çabuk olgunluğa erişmektedir (Göç, 2006:16).

Farklı coğrafya, iklim ve sosyoekonomik koşullarda ergenliğe farklı yaşlarda geçiş, devletlerin hukuk sistemlerinde çocukluk yaşının bitimi konusunda farklı uygulamalara sebep olmuştur. Tablo-2’de farklı ülkelerde çocukların yaşları bakımından hukuki sınıflandırılması gösterilmiştir.

Tablo-2: Çeşitli Ülkelerde Çocukların Yaşları Bakımından Hukuki Sınıflandırılmaları

ÜLKE	Asgari Ceza Yaş Sorumluluğu	Asgari Özgürlüğü Kısıtlama Yaşı
Belçika	16	16
Kanada	12	12
Fransa	13	13
Almanya	14	14
Türkiye	11	11
İngiltere	10	14
İsveç	15	15

Kaynak: Sevük, 1998:12

(2) Türk Hukuk Sisteminde Çocuk

Türkiye’de 1 Nisan 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) aracılığıyla çocuk tanımı değiştirilmiş ve evrensel tanım kullanılmaya başlanmıştır. Hali hazırda TCK’nin 6/1’inci maddesinin (b) bendi çocuğu “henüz on sekiz yaşını doldurmamış kişi” olarak tanımlamaktadır (Güldoğan ve Polat, 2010).

15 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun 3. maddesinde çocuk tanımı, daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişi olarak belirtilmiştir (Mevzuat [web], 2013b).

TCK mevzuatına göre, isnat yeteneğini etkilemesi bakımından üç yaş dönemi kabul edilmektedir.

(a) On bir yaşının tamamlanmasına kadar olan dönem.

(b) On bir yaşının tamamlanmasından on beş yaşının ikmaline kadar olan dönem.

(c) On beş yaşının tamamlanmasından on sekiz yaşının doldurulmasına kadar olan dönem.

Birinci dönem “ehliyetsizlik” olarak adlandırılmaktadır. Bu dönem içinde olan kişilere hiçbir şekilde ceza verilmeyecektir (TCK, 2005:53). İkinci ve üçüncü dönem ise “tam olmayan ehliyet” aşamasıdır. Bu dönem içinde bulunan kişilere işledikleri suçlardan ötürü hafifletilmiş cezalar verilmektedir (TCK, 2005:54-55). Ayrıca, birinci dönem içinde yer alanlara “çocuk”, ikinci dönem içinde bulunanlara “küçük” ve son olarak, üçüncü dönem içinde yer alanlara ise “genç” denmektedir (Karataş, 2003).

(3) Uluslararası Hukukta Çocuk

Uluslararası hukukta çocuk kavramını tanımlayan temel sözleşme Birleşmiş Milletler’in çocuk haklarına dair sözleşmesidir. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme; tarihte en yaygın kabul edilmiş olan insan hakları sözleşmesidir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde benimsenmiş, 2 Eylül 1990 tarihinde de yürürlüğe girmiştir. Türkiye de dâhil olmak üzere yaklaşık 186 ülke ya sözleşmeyi imzalamış ya da onay ve katılma yoluyla taraf devlet durumuna gelmiştir.

Türkiye sözleşmeyi 14 Eylül 1990 tarihinde imzalamış ve 9 Aralık 1994 tarihinde ihtirazi kayıtlarla onaylamıştır. 4058 sayılı “Onay Kanunu” 11 Aralık 1994 gün ve 22138 Sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır. Türkiye’nin koyduğu ihtirazi kayıt şöyledir: (TBMM [web], 2014)

"Türkiye Cumhuriyeti Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin 17., 29. ve 30. maddeleri hükümlerini T.C. Anayasası ve 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Anlaşması hükümlerine ve ruhuna uygun olarak yorumlama ve uygulama hakkını saklı tutmaktadır".

Sözleşmenin giriş bölümünde çocuğun gerek bedensel, gerek zihinsel bakımdan tam erginliğe ulaşmamış olması nedeniyle doğum sonrasında olduğu kadar, doğum öncesinde de uygun yasal korumayı da içeren özel güvence ve koruma gereksiniminin bulunduğu ifade edilerek doğumdan önceki sürece tarafların dikkati çekilmiştir (TBMM [web], 2014).

Sözleşmenin birinci maddesi uyarınca (çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç) on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılmaktadır.

Sözleşmenin 3. maddesi “Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde çocuğun yararı temel düşüncedir” diyerek çocuğun yüksek yararı ilkesi ön plana çıkarılmaktadır.

Sözleşmenin 6. maddesi ile taraf devletler, her çocuğun temel yaşama hakkına sahip olduğunu kabul etmekte ve çocuğun hayatta kalması ve gelişmesi için her türlü azami çabayı göstermeyi taahhüt etmektedirler.

Sözleşmenin 11. maddesi ile taraf devletler, çocukların yasa dışı yollarla ülke dışına çıkarılıp geri döndürülmemesi halleriyle mücadele için önlemler almayı taahhüt etmektedir. Sözleşme bu amaçla taraf devletlerin iki ya da çok taraflı anlaşmalar yapmalarını ya da mevcut anlaşmalara katılmalarını öngörmektedir.

Sözleşmenin 13. maddesi ile çocukların düşüncelerini özgürce söyleme hakları olduğu kabul edilmiştir. Ancak bu hakkın başkalarının haklarına ve itibarlarına saygı ile milli güvenliğin, kamu düzeninin, kamu sağlığı ve ahlakının korunması nedenleriyle ve kanun tarafından öngörülme ve gerekli olmak kaydıyla yapılan sınırlamalara konu olabileceği hususu da belirtilmiştir.

Sözleşmenin 14. maddesi ile çocuğun düşünce, vicdan ve din özgürlükleri güvence altına alınırken, 15. maddesi ile çocuğun dernek kurma ve barış içinde toplanma hakkı kabul edilmiştir.

Sözleşmenin 17. maddesinde ise kitle iletişim araçları ile çocuğun gelişiminin sağlanması konusundaki hususlar sıralanmıştır. Maddenin d bendinde “kitle iletişim araçlarını azınlık grubu veya bir yerli ahaliye mensup çocukların dil gereksinimlerine özel önem göstermeleri konusunda teşvik edilmesi” hususu ifade edilmiştir.

Sözleşmenin 28. maddesinde çocuğun eğitimle ilgili hakları sıralanmış ve her çocuğun ilköğretimi parasız ve zorunlu olarak alması gerektiği belirtilmiştir.

Sözleşmenin 29. maddesi çocuk eğitiminin amaçlarını belirtmektedir. Birinci amaç çocuğun kişiliğinin, yeteneklerinin, zihinsel ve bedensel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesidir. İkinci amaç çocuğun insan haklarına ve temel özgürlüklere, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nda benimsenen ilkelere saygısının geliştirilmesidir. Üçüncü amaç çocuğun ana-babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, çocuğun yaşadığı veya geldiği menşe ülkenin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygısının geliştirilmesidir. Dördüncü amaç çocuğun, anlayışı, barış, hoşgörü, cinsler arası eşitlik ve ister etnik, ister ulusal, ister dini gruplardan, isterse yerli halktan olsun, tüm insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda, yaşantıyı, sorumlulukla üstlenecek şekilde hazırlanmasıdır. Beşinci amaç ise çocuğun doğal çevreye saygısının geliştirilmesidir.

Sözleşmenin 30. maddesi ile dine ve dile dayalı azınlıklar ile yerli halkların mensubu çocukların kültürleri, dinleri ve dillerinin korunması hedeflenmiştir.

3. TERÖR ÖRGÜTLERİNİN ÇOCUKLARI KULLANMASI KONULU LİTERATÜR

Terör örgütlerinin çocukları kullanması konusunda literatür araştırması yapıldığında daha çok “çocuk askerler” ve “çocuk militanlar” gibi konularda kitap ve makalelerin kaleme alındığı görülmektedir.

P.W. Singer "The New Children of Terror" adlı makalesinde terör örgütleri ve ulusal direniş mücadelesi yapan gruplarda 'çocuk asker' kullanımını incelemiştir (Singer, 2006). Singer'a göre dünyanın değişik yerlerindeki çatışmalarda 300 bin civarında çocuk 'savaşçı' olarak yer almaktadır. Bu çocukların %80'i ise 15 yaş ve altındadır. Çocukların terör örgütlerindeki sayısı ise bir artış içerisinde. Dünyadaki silahlı faaliyet gösteren 366 örgütün 157'si (%40'ı) çocuk savaşçı kullanmaktadır.

P.W. Singer makalesinde öncelikle Afganistan, Irak ve Filistin'de direnişçilerin kullandığı çocuk askerleri incelemiştir. Ardından Kuzey İrlanda'da faaliyet gösteren 'Gerçek IRA', Kolombiya'da faaliyet gösteren 'Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri-FARC', ve Sri Lanka'da faaliyet gösteren 'Tamil Elam Kurtuluş Kaplanları-LTTE' örgütlerinin çocuk savaşçı kullanmasını incelemiştir.

Dünyadaki terör örgütlerinin yüzde kırkının çocuk savaşçı kullandığını belirten Singer, makalesinde öncelikle terör örgütlerinin niçin çocuk savaşçıları kullandığını sorgulamaktadır. Singer'a göre çocuklar, terör örgütlerinin liderleri açısından, silahlı kadrolarında kullanmak üzere ucuz ve kolay erişilen eleman kaynağını oluşturmaktadır. Üstelik çocuklar fiziksel yapılarından dolayı operasyonel olarak avantaj sağlamaktadırlar. Singer, çocukların terör örgütlerine katılma sebeplerini; dini motivasyonlar, ekonomik faktörler, sosyal ilişkiler ve çevrenin etkisi olarak sıralamıştır (Singer, 2006).

Gray ve Matchin "Children: The new face of terrorism" adlı makalelerinde, Sri Lanka'da faaliyet gösteren LTTE terör örgütünün çocuk savaşçıları kullanmasını konu edinmişlerdir. Makalede çocukların niçin savaşçı olarak kullanıldığı ve bu çocukların nasıl yetiştirildiği irdelenmektedir. Gray ve Matchin'e göre güvenlik kuvvetlerinin kötü uygulamaları, ekonomik sorunlar ve işsizlik, çocukların örgüte katılmalarını sağlayan önemli faktörlerdir. LTTE örgütünün, çocuk savaşçı kullanmasının temel sebebi ise örgütün eleman temin faaliyetinde sıkıntıya girmiş olması olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışmada 'çocuk asker' kullanımının önlenmesi için uluslararası örgütlerin çalışmasına hız vermesi gerektiği sonucuna varılmıştır (Gray ve Matchin, 2008).

Türkiye’de PKK terör örgütü tarafından sokak eylemlerinde kullanılan “taş atan çocukların” sorunlarına dikkat çekmek için yazılmış rapor ve makaleler de mevcuttur. Çocuklar İçin Adalet Girişimi’nin “Çocuklar Terör Suçu İle Yargılanamaz” adlı raporu ile Durna ve Kubilay’ın “Basının Şiddeti: Siyasal Gösterilerde Polise Taş Atan Çocuklar Örneği” adlı makaleleri bu çalışmalara örnektir (Çocuklar için Adalet Girişimi, 2009; Durna ve Kubilay, 2010). Çocuklar için Adalet Girişimi’nin raporunda illegal sokak gösterilerine katılan çocukların çocuk mahkemelerinde yargılanmaları gerektiği savunulmuştur. Durna ve Kubilay ise makalelerinde, basının taş atan çocuklara karşı doğru bir yaklaşım sergilemediğini iddia etmektedir.

PKK terör örgütünün çocukları şiddet içeren sokak gösterilerinde kullanmasını konu alan bir diğer makale Akdeniz, Eker ve İltaş tarafından kaleme alınmıştır. Söz konusu makalede PKK terör örgütünün çocukları illegal sokak eylemlerinde aktif olarak kullandığı, Diyarbakır ilinde yapılmış 11 yasadışı gösteri incelenerek ortaya konulmaktadır (Akdeniz vd, 2011). Yazarlara göre örgüt, çocukların hukuki dokunulmazlıklarından faydalanarak onları ön saflarda kullanmaktadır.

Karacelil (2013) ise makalesinde din ve terör ilişkisi bağlamında “taş atan çocukların” dini altyapıları ve dine bakış açılarını incelemiştir (Karacelil, 2013). Karacelil, taş atan çocukların neredeyse tamamının dini bir eğitim almış olmalarına rağmen bu tür eylemlere katılmalarını, dini eğitimin eksik verilmiş olmasına bağlamaktadır. Karacelil’e göre, çocuklara namaz ve oruç gibi ibadetlerin öğretilmesinin yanısıra devlet malına zarar vermeme, insanlara saygılı olma gibi ahlaki değerlerin de öğretilmesi gerekmektedir.

Alkan ise doktora tezinde PKK’daki kadın gerçeğini sosyolojik açıdan incelemiştir. Araştırmada 835 teröriste ait veri incelenmiş ve teslim olan kadın teröristlerle mülakatlar yapılmıştır. Bu çalışmada kız çocuklar da kadın kavramının içinde değerlendirilmiş ve kadının PKK terör örgütü tarafından araçsallaştırıldığı sonucuna varılmıştır (Alkan, 2010). Alkan’a göre kadınlar diğer birçok olgu gibi PKK terör örgütü tarafından araçsallaştırılmaktadır.

Akkurt yüksek lisans tezinde, PKK terör örgütünün gençlik yapılanmasını konu edinmiştir. Çalışmada üniversite ve lise gençliğini hedef alan PKK terör örgütü gençlik yapılanmaları hakkında bilgiler derlenmiştir (Akkurt, 2010). Akkurt'un gençlik tanımı içinde 18 yaş altı çocuklar da bulunmaktadır. Akkurt'a göre, örgüt lise ve üniversitelerde örgütlenen gençlik yapılanmaları ile kendisine müzahir bir gençlik kitlesi oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu gençlerden bir kısmı ise ileride örgütün silahlı dağ kadrosuna katılmaktadır.

Gürkaynak ve Özcan (2012), PKK terör örgütü üzerine hazırladıkları raporu 2012 yılı başında TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na sunmuştur. Raporda PKK terör örgütündeki teröristlerin profili incelenmektedir. Rapora göre örgütün eleman kaynağını çoğunlukla Türkiye, Suriye, İran ve Irak doğumlu gençler oluşturmaktadır. Çalışmada PKK terör örgütüne katılanların içindeki çocuk oranı da incelenmiştir. Rapora göre 19 yaş altındaki katılım oranı %42 olarak belirtilmektedir. Çalışmada çocuk katılımcılar hakkında daha detaylı incelemeye girilmemiştir (TEPAV, 2012).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KÜRTÇÜLÜK HAREKETLERİ VE PKK TERÖR ÖRGÜTÜ

Çalışmanın üçüncü bölümünde, Türkiye'de Kürtçülük hareketlerinin tarihi gelişimi ve PKK terör örgütü hakkında bilgi verilmektedir.

1. TÜRKİYE'DE KÜRTÇÜLÜK HAREKETLERİ

Cumhuriyetin yeni kurulduğu yıllarda Anadolu'nun doğusunda birbirinden farklı çok sayıda isyan çıkmıştır. Bu isyanlar Tablo-3'te gösterilmiştir.

Tablo-3: Cumhuriyetin İlk Yıllarında Şark İsyanları

İSYAN ADI	YIL	BÖLGE
Nasturi İsyanı	1924	Hakkâri Çevresi
Şeyh Sait İsyanı	1925	Diyarbakır, Muş, Bingöl Çevresi
Şeyh Taha ve Seyid Abdullah İsyanı	1925	Şemdinli
Reşkotan ve Reman İsyanı	1925	Diyarbakır
Eruhlu Yakup Ağa ve oğulları	1926	Pervari
Jilyan İsyanı	1926	Siirt ve Çevresi
Güyan İsyanı	1926	Siirt ve Çevresi
Haco İsyanı	1926	Nusaybin
1. Ağrı İsyanı	1926	Ağrı
Koçuşığı İsyanı	1926	Silvan
Beytüşşebap İsyanı	1926	Beytüşşebap ve Çevresi
Mutki İsyanı	1927	Bitlis
2. Ağrı İsyanı	1927	Ağrı ve Çevresi
Biçar İsyanı	1927	Silvan
Zilanlı Resul Ağa İsyanı	1929	Eruh
Zeylan İsyanı	1930	Van ve Çevresi
Tutaklı Ali Can İsyanı	1930	Tutak, Bulanık ve Hınıs Çevresi
Oramar İsyanı	1930	Van ve Çevresi
3. Ağrı İsyanı	1930	Ağrı
Baban Aşireti İsyanı	1934	Bitlis ve Çevresi
Abdurrahman İsyanı	1935	Siirt ve Çevresi
Abdulkuddüs İsyanı	1936	Siirt ve Çevresi
Sason İsyanı	1935	Siirt ve Çevresi
Dersim İsyanı	1937	Tunceli

Kaynak: Altıntop, 2011:31-32

Cumhuriyetin ilanından önce; Kurtuluş Savaşı döneminde; İngilizlerin kışkırtmaları ve İstanbul Hükümeti'nin de teşviki neticesi, çıkarılan isyanların bastırılmasının ardından, Kürtçülük hareketleri, yükseköğrenimlerini tamamlamak üzere İstanbul'a gelen doğulu gençler tarafından yürütülmeye başlanmıştır. İstanbul'a doğudan gelen gençlerin barındırılması ve birbirleriyle fikir alışverişinde bulunabilmeleri için 1938 yılında "Dicle Talebe Yurdu" kurulmuştur. Bu yurt kısa zamanda Kürtçülük düşüncesinin bir odağı haline gelmiştir. Geçmiş isyanların neticelerini göz önünde tutan Kürtçü liderler, Türk Devleti'nin gücünü de dikkate alarak, önce aydın bir Kürtçü kadro yetiştirmeyi, bilahare de, yasal yolları deneyerek amaca ulaşmayı planlamışlardır. Bu hareketin merkezi de Dicle Talebe Yurdu olmuştur. Bu fikirleri gençlere yaymak için, "Dicle Kaynağı" isminde bir dergi çıkartmışlardır (Denker, 1997:45).

1950'li yıllardan sonra dünyada esen Marksist ideoloji dalgasından Türkiye de etkilenmiş, Kürtçü Marksistler de örgütlenmeye başlamış, 1958'de Kürt İstiklal Partisi, 1959'da Türkiye Kürt Talebe Cemiyeti, 1965'te Türkiye Kürdistan Demokratik Partisi, 1969'da Devrimci Doğu Kültür Derneğini ve Devrimci Doğu Kültür Ocaklarını kurmuşlardır (Şehirli, 2000:265).

Türkiye'de, Demokrat Parti iktidarının son dönemlerinde Kürt milliyetçiliği faaliyetlerinde bulunduğu için bazı kişiler gözaltına alınmıştır. 27 Mayıs 1960 müdahalesi esnasında da Milli Birlik Komitesi tarafından Kürt milliyetçiliği propagandası yapan 485 kişinin gözaltına alınmasına karar verilmiştir (Özcan, 1999:17).

Ülkemizde Kürtçülük hareketlerini aşırı solun desteklediğini, 1960'dan itibaren düzenlenen doğu mitinglerinde açık bir şekilde görmekteyiz. Nitekim 1967 yılında Türkiye İşçi Partisi (TİP) liderliğinde yapılan bir dizi miting ve büyük şehirlerde gerçekleştirilen "Doğu Geceleri"nin kesin belirleyici etkisi olmuştur. TİP ve diğer örgütlerin düzenlediği doğu mitinglerinde ilk defa Kürtçe pankartlar taşınmış ve Kürtçe şiirler okunmuştur (Özcan, 1999:21).

Sol örgütler içinde bulunan bölücü gruplar, 1969 yılı başlarında siyasal Kürtçülük konusunun üniversitelerde okuyan doğulu gençlere anlatılması ve desteklerinin alınarak Kürtçü örgütlerin kurulması gerektiği görüşünü gündeme getirmişlerdir (Acar, 2012:258). Siyasal Kürtçülük taraftarları o yıllarda TİP içinde kendilerini ifade etmeye çalışıyorlardı. 1970 yılında gerçekleştirilen TİP 4. Genel Kongresi'nde parti kendisini feshetmiştir. TİP'in kendini feshetmesi kendi bünyesindeki etnikçi Kürt unsurların partiyi Kürt sorunu konusunda zorlaması neticesinde gerçekleşmiştir.

Bundan sonra TİP ile yollarını ayıran etnikçi Kürt unsurlar ve diğer sol gruplardan kopanlar kendi örgütlerini kurmaya başlamışlardır (Özer, 2009:570). Cumhuriyetin ilk yasal Kürtçü örgütü olan Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO), Mayıs 1969'da kurulmuştur. DDKO, yetmişli yıllar itibarıyla özellikle gelişen etnikçi Kürt hareketi için fikir ve kitle zemininin hazırlanmasında öncü olmuştur (Özcan, 1999:23).

Üniversiteli gençlerin oluşturduğu DDKO, batıdaki Ankara ve İstanbul kentlerinden sonra Aralık 1970 - Ocak 1971 tarihleri arasında Diyarbakır, Silvan, Ergani ve Kozluk'ta şubeler açmıştır. Abdullah Öcalan da 1970 yılında İstanbul DDKO şubesine üye olmuştur.

DDKO tüzüğünde; siyasetle uğraşmayacağı, demokratik özlem ve gereksinimlere cevap verebilecek sosyal ve kültürel faaliyetlerde bulunup ırkçı, şoven ve antidemokratik akımlara karşı insani değerlere dayalı toplumsal içerikli bir misak-ı milli anlayışını hâkim kılmak amacının güdüleceği söylenmiştir. Ancak DDKO'ların bölücü faaliyetlerde bulunduğu, yurtdışı ilişkilerinin olduğu iddiasıyla TCK'nın 141. ve 142. maddelerinden dava açılmış, kurucu ve yöneticilerinin bir kısmı mahkûm edilmiştir (Kaya, 2013:82).

Cezaevine giren ve 1974 affı ile tekrar çıkan DDKO'lu mahkûmlar ile diğer birkaç grubun üyeleri 1974 yılında Devrimci Demokratik Kültür Dernekleri'ni (DDKD) kurmuşlardır. 12 Eylül 1980 müdahalesi öncesi legal görünüm altında illegal faaliyetler yürüterek geniş bir sempatzan kitle

kazanmışlardır. 12 Eylül sonrasında faaliyetleri yasaklanan DDKD'nin bir diğer özelliği içerisinde birçok örgütü çıkarmış olmasıdır (Kaya, 2013:83).

Rızgari (Kurtuluş) ve Ala Rızgari (Kurtuluş Bayrağı) DDKD'den türeyen örgütlerdendir. Rızgari örgütü, Marksist ve Leninist bir kitle partisi olmayı esas alırken, Ala Rızgari örgütü Talabani ve SSCB yanlısı bir politika izlemiştir (Bilgin, 1993:83). Kürt etnikçiliğine en yakın örgüt olan KAWA da yine DDKD'den ayrılarak kurulmuştur. KAWA örgütü, nihai hedefini bağımsızlık olarak ifade etmiş ve yöntem olarak silahlı mücadeleyi benimsemiştir. KAWA örgütü, 12 Eylül müdahalesi sonrasında dağılmanın eşiğine gelmiş ve çok zayıflamıştır.

Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi (TKSP), 1974 yılında DDKD'den katılanlar ve TİP geleneğinden gelen bir grup tarafından kurulmuştur. TKSP daha çok demokratik mücadeleyi benimsemiş, temelde kendi kaderini tayin ilkesi çerçevesinde ayrı devlet fikrini savunmasına rağmen federasyona açık kapı bırakarak diğer örgütlerden bu yönüyle ayrılmıştır. Örgüt, Barzani karşıtı ve Talabani yanlısı olarak bilinmektedir. PKK ile TKSP arasında ciddi bir çatışma ve anlaşmazlık yaşanmıştır (Kaya, 2013:85).

Ayrıca fazla etkinlikleri olmayan ve kısa ömürlü olan Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK), Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (KUK), Beş Parçacılar, Kürdistan Güneşi (Roja Kürdistan), Kürdistan Mücadele Derneği (BAHOZ), BİRKOM, FEYKA, Kürdistan Komünist Emek Partisi (KKEP), Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu (KOMKAR), Mücadele (TEKOŞİN), Yurtsever Kürdistan Komünistleri (TKP-YKK), Birlik (YEKBUN), Kürdistan Sosyalist Hareketi (TSK), Kürdistan Marksist Leninistler Örgütü (KMLÖ), Kürdistan Köylü Örgütü (KKÖ), Türkiye Kuzey Kürdistanı Kurtuluş Örgütü (TKKKÖ), Kürdistan Kurtuluş Hareketi (TEVGER) benzeri grup ve örgütler faaliyetlerde bulunmuşlardır (İmset, 1993:417-442; Kaya, 2013:85).

2. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ

a. Amaçları

PKK terör örgütü, Irak, Suriye ve İran'ın belirli kesimleri ile Kuzey Kürdistan olarak tanımladığı doğu ve güneydoğu Anadolu bölgelerini içine alacak şekilde, "Devrimci, Sosyalist ve Bağımsız Birleşik bir Kürt Devleti" kurmayı amaçlamıştır (Tağma, 2008:154).

1978 yılında PKK'nın Merkez Komitesi tarafından kaleme alınan Kuruluş Bildirgesi'nde PKK amacını; "çöken emperyalizm ve yükselen proletarya devrimleri çağında, Kürdistan halkını emperyalist ve sömürgeci sistemden kurtarmak, bağımsız ve birleşik bir Kürdistan'da demokratik bir halk diktatörlüğü kurmak ve nihai olarak sınıfsız toplumu gerçekleştirmek" olarak belirtmektedir (Serxwebun [web], 2013).

Bağımsız ve birleşik bir Kürdistan devleti kurmak için eylemlerine başlayan PKK, zaman içerisinde konjonktürel gelişmelere bağlı olarak bu hedefinden uzaklaşmış gibi görünse de hiçbir zaman vazgeçmemiştir (Acar, 2012:261).

Özcan'a göre de PKK terör örgütü kurulduğu günden bu yana "Türkiye, Irak, Suriye ve İran toprakları üzerinde birleşik bağımsız bir Kürdistan Devleti kurmayı" hedeflemiş ve hiçbir zaman bu hedefinden sapmamıştır (Özcan M., 2012:49).

Örgütün siyasi amacından vazgeçmemiş olduğunun en önemli göstergesi, hiçbir döneminde silahlı bir kuvvet bulundurmaktan vazgeçmemiş olmasıdır. Hiçbir terör örgütü, sadece kültürel haklar ve özerklik gibi talepler için kırsalda böylesine bir silahlı gücü tutmaz. Örgüt elemanlarını böyle hedeflerle motive edemez. Zira, bu tür kültürel haklar benzeri talepler zaten demokratik yöntemlerle talep edilebilir ve karşılanması da muhtemeldir.

b. Stratejisi

PKK terör örgütü, bağımsız sosyalist bir Kürt devleti kurmak amacına ulaşmak için uzun süreli halk savaşını benimsemiştir. Bu halk savaşını da stratejik savunma - stratejik denge - stratejik saldırı şeklinde üçe ayırmıştır (Özdağ, 2007:40-41).

“Uzun süreli halk savaşı” kırsal faaliyetlerini esas alan gerilla savaşına dayalı, model olarak Vietnam ve Çin’de uygulanan stratejik savunma, denge, saldırı aşamalarını barındıran, örgütlenme açısından parti, cephe, ordu yapılanmasını benimseyen bir mücadele biçimidir. Yayla’ya (1990) göre ayrılıkçı terörist hareketlerin iki stratejik amacı vardır. Birincisi güvenlik kuvvetlerinin bölgeyi elinde tutmasının çok pahalıya mal olduğunu göstermek ve vazgeçmeye zorlamaktır. İkincisi ise iç ve dış kamuoyunu etkilemektir (Yayla, 1990:367).

PKK terör örgütü, uzun süreli halk savaşı stratejisini üç aşama olarak öngörmüştür.

(1) Stratejik Savunma Safhası

Bu aşamada güvenlik güçlerinin duruma hâkim olmasından dolayı, stratejik olarak savunmada kalıp, taktik olarak saldırıda bulunulması öngörülmüştür. Terör örgütü bu süreci öncelikli olarak ideolojinin oluşturulması, ideolojik mücadele ile askeri kadroların oluşturulması, siyasal yol gösterici olarak partinin inşası, silahlı propaganda temelinde geliştirilmesi ve halka kavratılması, cephe ve ordunun inşası, başarıya ulaşılması durumunda gerillaya geçilmesi, ordu ve cephenin sağlamaştırılması şeklinde kararlaştırmıştır (Kaya, 2013:119-120).

(2) Stratejik Denge Safhası

Terör örgütü, bu safhada taktik olarak, kırsal alanda bulunan devlet güçlerine karşı yürütülecek silahlı eylemler ile onların buralardan çekilmesini sağlamayı ve kurtarılmış bölgeler oluşturmayı, yani hareketli

savaş ile gerilla savaşını iç içe kullanarak geniş alanların kurtarılmasını planlamıştır (Kaya, 2013:120-121).

Terör örgütü bu dönemde kitleleri siyasal mücadeleye çekmeyi, genel grev, boykot gibi toplumsal eylemlere başvurmayı hedeflemiştir. Bu sayede ülke içinde psikolojik üstünlüğün de ele geçirilmesi planlanmıştır.

(3) Stratejik Taarruz Safhası

Bu safhada, denge safhasındaki hedeflerin gerçekleşmesini takiben düzenli orduya geçiş yapılması, sözde “Bağımsız Birleşik Kürdistan’ın” kurulması planlanmıştır.

c. PKK Terör Örgütü’nün Yapılanma Modeli

PKK terör örgütü, belirlemiş olduğu “Bağımsız Birleşik Kürdistan” hedefine ulaşmak için dünyadaki diğer klasik Marksist Leninist ideolojideki örgütlerde olduğu gibi “parti, cephe, ordu” yapılanmasını kurmuştur.

(1) Parti

Parti, hedefleri belirlenen örgütün meydana getirdiği siyasal bir yapıdır. Terör örgütü bu yapının adını “Kürdistan İşçi Partisi” olarak belirlemiştir (Aydın, 1992:164). Parti, harekete siyasal bir yol gösterici olarak işlev görmektedir.

PKK’nın kuruluş dönemindeki klasik örgüt şeması aşağıdan yukarıya “hücre, köy komitesi, yerel komite, bölge komitesi, merkez komitesi ve polüt büro” olarak örgütlenmiştir (Kaya, 2013:123).

(2) Cephe

Cephe; sınıf, tabaka ve gruplardan meydana gelen değişik kesimlerin farklı olan amaçlarına ulaşmak için asgari müştereklerde birleşmiş oldukları siyasal bir organizasyondur (Aydın, 1992:165-166).

PKK terör örgütü, 21 Mart 1985 tarihinde çeşitli toplum kesimlerinde cephe örgütlenmesini gerçekleştirmek üzere Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni (ERNK) ilan etmiştir. Bu suretle örgüt, halk üzerinde etkinlik kurmayı amaçlamaktaydı.

Yapılan planlamaya göre, cephe ilanının büyük bir kitle gösterisiyle gerçekleştirilmesi ve akabinde daha aktif ve yaygın bir tarzla kitlesel çalışmalara başlanması ve böylece giderek kitlesel başkaldırının geliştirilmesi hedeflenmiştir (Kaya, 2013:125).

PKK silahlı saldırıların yanı sıra, her türlü uluslararası toplantının, uluslararası siyasi faaliyetlerin, silahlı mücadeleye bağlı olarak gerçekleşmesine çalışmıştır. ERNK'nın bir diğer kuruluş amacı uluslararası alanda meşruiyet kazanma isteğidir (Gürses, 2007:69).

(3) Ordu

PKK terör örgütü, amacını gerçekleştirmek için "güç" kullanmayı zorunlu olarak görüyordu. Uzun süreli halk savaşını yöntem olarak belirleyen PKK, "gerillayı" mücadelenin aracı olarak benimsemiştir. Bilinen manada "ordu" PKK terör örgütünün silahlı kanadına verilen isimdir.

Kürdistan Kurtuluş Birliği anlamına gelen HRK, PKK'nın silahlı kanadına verilen ilk isim olmuştur. PKK terör örgütü, 15 Ağustos 1984'te gerçekleştirdiği Eruh ve Şemdinli baskınlarından sonra HRK'nın kuruluşunu ilan etmiştir.

1986 yılında Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu (ARGK), HRK'nın yerine kurulmuştur. Bu birimin amacı, şiddet eylemleriyle merkezi hükümeti zor duruma sokup örgüte siyasi hareket alanı sağlamaktı (Gürses, 2007:69).

d. Gruplaşma ve Örgütlenme Dönemi (1973-1978)

PKK terör örgütünün temelleri, Abdullah Öcalan'ın 1971-1972 yılları arasında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne başlamasıyla atılmıştır. 1970'lerin ortalarına gelindiğinde Abdullah Öcalan liderliğinde

“Kürdistan bir sömürge” tezini savunan kişiler gruplaşarak sözde “bağımsızlık” için savaşıma kararı almışlardır.

Halk arasında “Apocular” olarak bilinen PKK (Partiye Karkeren Kürdistan- Kürdistan İşçi Partisi), 1974 yılından itibaren Ankara’da Abdullah Öcalan liderliğinde çeşitli okullardaki öğrencilerin Ankara Demokratik Yurtsever Yüksek Öğrenim Derneği’ndeki çalışmaları ile oluşmuştur (Demirel, 2002:649).

1973-1978 yılları arasındaki süreç, literatürde örgütün gruplaşma ve örgütlenme dönemi olarak kabul edilmektedir.

(1) Çubuk Barajı Toplantısı

1972 yılında Tokat’ın Niksar ilçesi Kızıldere Köyü’nde kısırılan terörist Mahir Çayan ve arkadaşlarının öldürülmesi olayını protesto eden bir grup üniversiteli, Nisan 1973’te Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde yasadışı bildiri dağıtmak suçundan gözaltına alınmıştır. Sıkıyönetim yasaklarına aykırı hareket ettikleri gerekçesi ile gözaltına alınan 42 öğrenciden 22’si tutuklanmış ve mahkûm olmuşlardır. Mahkûm olan öğrenciler arasında Abdullah Öcalan da bulunmaktaydı. 6 ay ceza alan Öcalan, cezanın tamamı infaz edildikten sonra tahliye olmuştur.

Abdullah Öcalan, 7 Nisan 1973 tarihinde bir grup Doğu Anadolu kökenli arkadaşı ile birlikte, Ankara Çubuk Barajı’na giderek örgütün ilk adımını atmıştır. Hedeflerinde ise gerilla yöntemlerini kapsayan bir parti kurmak, iç savaş taktik ve stratejilerini uygulamak, bölge halkını bir iç savaşa hazırlamak ve Güneydoğu Anadolu topraklarını Misak-ı Milli sınırlarından koparmak bulunmaktaydı. Gözden uzak bir yer olduğu için seçilen Çubuk Barajı’ndaki toplantıda, parti konusunda ve gerilla taktik ve uygulamaları konusunda anlaşmaya varılmıştır (Görüryılmaz, 2011:34).

(2) Tuzluçayır Toplantısı

1974’te Ankara’nın Tuzluçayır semtindeki Rıza Altun’un evinde, Çubuk Barajı’nda toplanan arkadaş grubu içerisinde yer alanlardan yedi kişi ile yapılan toplantıda ise etnikçi terör örgütü PKK’nın temelleri

atılmıştır (Kaya, 2013:94). Abdullah Öcalan bu toplantıda bir “Kürt Ulusal Hareketi” için zamanın geldiği fikrini ileri sürmüştür. Bu fikir toplantıya katılanlar tarafından kabul görmüştür. Abdullah Öcalan grup içindeki liderliğini bu toplantı ile ön plana çıkarmıştır.

(3) Ankara Devrimci Yüksek Öğrenim Derneği

Ankara Devrimci Yüksek Öğrenim Derneği (ADYÖD), 1974 yılı içerisinde üniversitelerde mevcut bulunan ideolojik çatışma ortamında kurulmuş bir dernektir. Dernek sol görüşlü ve kendilerini “devrimci” olarak niteleyen öğrencilerin buluşma ve tartışma mekânı haline gelmiştir. ADYÖD’ün yönetiminde yer alan Öcalan, derneği faaliyetlerinde bir üs olarak kullanmıştır (İmset, 1993:29).

Abdullah Öcalan, ADYÖD’ü bir vitrin gibi kullanmak niyetindeydi. Kendisi ve yakın arkadaşları kendilerine göre “Kürtlerin milli hakları için savaşabilecekleri bağımsız bir örgüte” duyulan ihtiyacın farkındaydılar. Türk ve Kürt sosyalistleri de, “ortak dava” için birlikte savaşa ikna etme düşlerini ADYÖD bünyesinde yavaş yavaş gerçekleştirebilecekleri inancını taşıyorlardı. Ancak, zaman içerisinde Öcalan, “Türk solcuların” kendi fikirlerine gösterdikleri olumsuz tepkiler ve ADYÖD gibi “yasal” derneklerin sürekli polis gözetiminde bulunması, bu yüzden de düşünülen “devrim” sürecinin tehlikeye girebileceği gibi sakıncalar sebebiyle, farklı bir yapılanma ihtiyacı hissetmiştir (Şahin ve Yavuz, 2011:138-139).

Taktiksel olarak ADYÖD’ü paravan bir yapı olarak kullanan Öcalan, zamanı geldiğinde yeni bir örgüt kurmak niyetindeydi.

(4) Dikmen Toplantısı

Örgütün üçüncü toplantısı, 1975 yılında Dikmen’de Kamer Özkan’ın evinde gerçekleşmiştir. Öcalan ve Haki Karaer, aynı günlerde ADYÖD yönetim kurulu üyeliğine seçilmişlerdir. Bir süre sonra Abdullah Öcalan, Ömer Ayna, Avni Gökoğlu ve diğer arkadaşları, doğu sorununun silahlı mücadeleyle çözülebileceği yönünde propaganda yaptıkları ve bu

yönde faaliyette buldukları gerekçesiyle dernekten ihraç edilmişlerdir (Görürılmaz, 2011:35-36).

Abdullah Öcalan ve 15 arkadaşı 1975 yılı içerisinde Ankara Dikmen’de yapılan toplantının sonunda üniversite eğitimini tamamen bırakarak, “bağımsız bir Kürt devleti için mücadele edecek Marksist-Leninist bir grup kurulmasına” karar verdiler (Şahin ve Yavuz, 2011:138-139).

Üst düzey PKK yöneticisi Cemil Bayık’a göre Dikmen Toplantısı, ilk en kapsamlı toplantı olmuştur (İmset, 1993:34). Söz konusu toplantıda örgüt, diğer gruplar gibi dergi ve gazete çıkarmayı reddetmiş, onun yerine halkla doğrudan temasa geçmeyi ve tabanını bu şekilde genişletmeyi kararlaştırmıştır (Birand, 1992:85).

Örgüt, Dikmen toplantısından itibaren “Apocular” adıyla anılmaya başlanmıştır (İmset, 1993:34). “Apocular” nitelemesi örgüt içinde liderin etkisini vurgulayan bir isimlendirme olarak anlaşılmakta ve Öcalan’ın örgüt içindeki liderliğini gözler önüne sermektedir.

(5) Haki Karer’in Öldürülmesi

Örgütte, Abdullah Öcalan’la liderlik rekabeti içerisinde olan Haki Karer, 18 Mayıs 1977 tarihinde Gaziantep’te öldürülmüştür. Haki Karer’in Tekoşin terör örgütü, beş parçacılar örgütü veya Öcalan tarafından öldürüldüğü iddiaları bulunmaktadır (Görürılmaz, 2011:36). Haki Karer cinayetinin sonucunda Abdullah Öcalan, örgüt içindeki liderliğini pekiştirmiştir.

Haki Karer’in öldürülmesi olayı, Öcalan ve grubu açısından yeni bir faaliyet tarzının başlangıcı olmuştur. Bu olay, Öcalan ve grubunun, gerek karşılarındaki gücü daha iyi kavramalarını ve üzerine gitmelerini, gerekse grup içindeki veya bölgedeki diğer “ajan provokasyonu” olarak nitelendirilenlerin tasfiyesinin kararlılıkla gerçekleştirilmesini, böylece grubun gelişmesini ve bölgede güçlü bir şekilde yerleşmesini beraberinde getirmiştir (Kaya, 2013:105).

Aynı dönemde Kemal Pir ve Mustafa Karasu’nun yakalanmaları, örgüte gizliliğe çekilme kararı aldırılmıştır. Öcalan, hem artan baskılar

karşısında gizliliği sağlayabilmek hem de genişleyen hareketi güneydoğu Anadolu bölgesinin merkezine aktarmak düşüncesiyle Ankara'dan Diyarbakır'a taşınmıştır (Öcalan, 2001:183).

Haki Karer'in öldürülmesinin sonuçlarından belki de en önemlisi örgütün derme çatma yapısından daha düzenli bir hale gelmesi olmuştur. Öcalan'ın ifadesiyle örgüt partileşmeye bu olaydan sonra geçmiştir.

(6) Elazığ ve Diyarbakır Toplantıları

Öcalan grubunun, bu dönemde düzenlediği önemli toplantılardan birisi 1977 yılında yapılan Elazığ toplantısıdır. Bu toplantıda daha önceki toplantılar değerlendirilmiş ve partileşme konusu tartışılmıştır. Partileşme konusunda ön karar alınırken, toplantı tedbir amaçlı olarak Tunceli ilinde tamamlanmıştır (Kaya, 2013:106).

Daha sonra Diyarbakır'da daha geniş katılımlı bir toplantı yapılmıştır. Partileşme kararı Diyarbakır toplantısı ile kesinleşmiştir. Bu dönemde Ankara'da gruba katılımlar devam etmiş, bu elemanların bir kısmı Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine aktarılmaya devam etmiştir (Kaya, 2013:106).

(7) Hilvan Olayları

Apocular, bölgede yıllardan beri süregelen aşiretler arası rekabetin ortaya çıkardığı çelişkileri kullanarak aşiretler arasında gerginliği körüklemiştir. Hilvan'da bizzat Öcalan tarafından görevlendirilmiş Halil Çavgun'un, devlet yanlısı olarak bilinen Süleymanlar aşireti tarafından öldürüldüğü iddia edilmiştir (Kaya, 2013:106-107). Halil Çavgun 19 Mayıs 1978 tarihinde öldürülmüştür.

Öcalan'ın talimatıyla ve Paydaşlar aşiretinin desteğiyle Süleymanlar aşiretinin ileri gelenlerinin çoğu vurularak öldürülmüşlerdir. Bu sayede bölgede Apocular, etkinliklerini arttırmaya başlamışlardır.

1977 yılında Apocular tarafından bir banka şubesinin soyulması, bazı karakolların bombalanması ve Şanlıurfa'da devlet yanlısı aşiretlerle

(Süleymanlar, Bucak aşireti) silahlı mücadeleye başlanması gibi eylemler gerçekleşmiştir (Görürılmaz, 2011:37).

(8) Kesire Yıldırım ve Pilot Necati

Abdullah Öcalan, Milli İstihbarat Teşkilatı'nda (MİT) görevli Ahmet Yıldırım'ın kızı olan Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu mezunu Kesire Yıldırım ile 24 Mayıs 1978 günü Ankara Gençlik Parkı nikâh salonunda evlenmişti. Çift evlendikten sonra Diyarbakır'a yerleşti.

Kesire'nin babasının daha önce MİT için çalışmış olması, Kesire'nin de MİT ajanı olabileceği şüphesini doğurmuştu. Öldürülmesi düşünülmüş ancak kontrol altında tutulmasının daha iyi olacağına karar verilmiştir. Daha sonraki yıllarda anlaşamayan çift ayrılmışlardır. Kesire canını kurtarmak için kaçmayı tercih etmiştir (Görürılmaz, 2011:37).

Pilot Necati lakaplı Necati Kaya, Öcalan'ın çok yakınında bulunan isimlerdendi. Bir ara onun da ajan olabileceğinden şüphelenildi. Kontrol altında tutulmaya başlandı. Evinden çıktığı bir sabah silahlı bir saldırıdan yara almadan kurtuldu. Ardından ortadan kaybolmuştur (Görürılmaz, 2011:38). Necati Kaya 1982 yılında eceliyle hayatını kaybetmiştir.

e. PKK Terör Örgütü'nün Kurulması

(1) PKK'nın Kuruluş Kongresi (I. Kongre)

26 – 27 Kasım 1978 tarihinde, Diyarbakır ili Lice ilçesi Fis (Ziyaret) Köyü'nde Seyfettin Zoğurlu isimli şahsın evinde Abdullah Öcalan, Cemil Bayık, Şahin Sönmez, M. Hayri Durmuş, Baki Karer, Mehmet Turan, Mehmet Cahit Sener, Ferzende Tağaç, Kesire (Yıldırım) Öcalan, Ali Haydar Kaytan, Mazlum Doğan, Hüseyin Topgüder, Ali Gündüz, Sakine Cansız ve Duran Kalkan isimli örgüt mensuplarının katılımıyla yapılan toplantıda "Partiya Karkeren Kürdistan"ın (PKK) kuruluşu benimsendi. Bölgede bilinen ismi Kürdistan Devrimcileri olan örgüt adını "Partiya Karkeren Kürdistan" olarak ilan etmeyi kararlaştırdı. Yalnız aynı isim, bir başka yasadışı örgüt

tarafından da kullanılmaktaydı.³ Apocular ellerini daha çabuk tutarak isimlerini kamuoyuna PKK olarak ilan ettiler. Bu toplantı örgüt tarafından “Birinci Kongre” sayılmaktadır (Özcan, 1999:42). Toplantıda Abdullah Öcalan oybirliği ile parti genel sekreteri seçilmiştir.

Etnik ayrılıkçı PKK terör örgütü, kuruluş kongresi ile nihai amacını Türkiye, Suriye, İran ve Irak toprakları üzerinde sözde “Bağımsız Birleşik Demokratik Kürdistan” kurmak olarak belirlemiştir. Örgüt bu amaca ulaşmak için “uzun süreli halk savaşı” stratejisini benimsemiştir. Örgütlenmesini ise Marksist-Leninist örgütlerin klasik yapılanması olan “parti-ordu-cephe” şeklinde belirlemiştir (Kaya, 2013:114). Ayrıca örgütün kuruluşunun ilanına kadar gizliliğin sağlanması, personel ve eğitim eksiklerinin giderilmesi, halk desteğinin sağlanması, dış bağlantıların sağlanması gibi hususların gerçekleşmesi hedeflenmiştir.

İleride eylem yapılacak olan; devlet güvenlik güçleri ve bunların istihbarat kaynakları, nüfuzlu kişiler, bölge milletvekilleri, belediye başkanları ve aşiret reisleri gibi hedeflerin tespit edilmesi kararlaştırılmıştır (Şehirli, 2000:269). Bu kurum ve kişilere yapılacak olan saldırılar için belirli bir hazırlık düzeyine ulaşılması beklenmekteydi.

(2) PKK Terör Örgütü'nün Yurtdışına Çıkışı

Kahramanmaraş olayları⁴ sonrasında hükümetin sıkıyönetimi genişletmesi, örgütün yönetici kadrosundan Şahin Dönmez'in yakalanması ve örgüt hakkında önemli bilgileri ifşa etmesi üzerine PKK terör örgütü için kritik bir süreç başlamıştır.

Var olan mevcut sıkıntılar ve olası bir askeri müdahale ihtimali üzerine Öcalan, yurtdışına çıkış kararı almıştır. Nitekim 7 Temmuz 1979'da Abdullah Öcalan Suriye'ye kaçak yollardan geçiş yapmıştır (Kaya, 2013:128).

³ Yasal olan Devrimci Doğu Kültür Ocakları derneğinin yasadışı oluşumu olan ve Türkiye Devrimci Komünist Partisi'nden ayrılan sol görüşlülerin kurduğu bir örgüt.

⁴ 23-26 Aralık 1978 tarihleri arasında Kahramanmaraş'ta meydana gelen olaylarda 111 alevi vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 1000'in üzerinde vatandaşımız yaralanmıştır. (Brand, 1998)

Ardından Aralık ayında Lübnan'a varmış ve Filistin Halk Kurtuluş Cephesi ile bağlantı kurmuştur.

PKK yurt dışına çıkarak dağılmaktan kurtulurken, uluslararası ortamda da manevra sahası kazanmıştır. Hem devletlerle hem de Ortadoğu'daki örgütlerle ilişkiler geliştirilmiştir. Bu dönemde PKK, Suriye'deki Kürtler arasında etkinlik kazanmıştır.

Abdullah Öcalan, Türkiye'deki örgüt üyelerinin yakalanmaya başlaması üzerine grubu yurtdışına çıkarma kararı almıştır. Filistinlilerle anlaşarak Bekaa vadisinde örgüt mensupları için bir kamp kurma kararı alınmıştır. 1979 yılı sonlarında Bekaa vadisi güneyinde PKK terör örgütü mensupları toplanmaya başlamıştır. Buraya hem Türkiye'den, hem de Suriye ve Lübnan' da yaşayan Kürtlerden katılanlar olmuştur. PKK'lılar, Lübnan'daki El Fetih örgütüne ait iki ayrı kampta silahlı ve siyasi eğitime tabi tutulmuşlardır (Kaya, 2013:134). Örgüt bu dönemde Türkiye'deki mensuplarını kısmen yurtdışına çıkarabilmiştir.

Militanlarını Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi'nde (FDKC) eğiten PKK, bu tarihlerde Mardin ve civarlarında Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (KUK) ile kıyasıya bir hâkimiyet savaşına başlamıştır. Verdikleri aşırı zayıf üzerine geri çekilme kararı alan PKK'lılar, Suriye'deki örgüt merkezinde toplanmaya başlamışlardır (Demirel, 2002:653).

Daha sonra FDKC, Helvi Kampı'nı boşaltarak PKK'ya devretti. 12 Eylül 1980 müdahalesi öncesi 22 il ve 63 ilçede örgütlenen PKK, iki bine yakın militanı ile "Halk Ordusu", "Askeri Teşkilatlanma" ve "İstihbarat Örgütleri" adı altında kanlı eylemlere başlamıştır. İnsan avına başlayan PKK'nın, bölgede etkin olması sonucu, bazı yöre halkı da örgütün faaliyetlerini lojistik yönden desteklemeye başlamıştır (Demirel, Terör, 2002:654).

12 Eylül müdahalesi sırasında 132'si yönetim kurulu kadrosundan, 2385 PKK teröristi ele geçirilince, Abdullah Öcalan Suriye gizli istihbaratının talimatı ile karargâhını Şam'a taşımıştır. Öcalan'ın ilk işi yurtdışına kaçan militanları toplamak olmuştur. Çünkü Suriye, Irak ve İran sınırlarından çok

sayıda PKK'lı yurt dışına kaçmayı başarmıştı. Abdullah Öcalan'ın topladığı militanlar, "Mahsum Korkmaz Akademisi"⁵ adı verilen Helvi Kampı'nda eğitildikten sonra Suriye ve Irak sınırı üzerinden Türkiye'ye gönderilerek kanlı eylemlere başlıyorlardı.

(3) PKK Terör Örgütü'nün İlanı (Bucak Saldırısı)

Kuruluşu tamamlanan PKK'nın, kendisini ilan etmesi ise 1 yıl kadar sonra, sansasyonel bir eylem neticesinde olmuştur. 30 Temmuz 1979 tarihinde Şanlıurfa milletvekili Mehmet Celal Bucak'a silahlı saldırı düzenlenmiştir. Olayda örgüt mensubu Salih Kandal, Celal Bucak'ın kayınpederi ve 9 yaşındaki bir çocuk ölmüş, Celal Bucak ve bazı akrabaları yaralanmıştır. Saldırı hemen hemen bütün gazeteler tarafından manşetten duyurulmuş, olay yerine bırakılan PKK imzalı bildiri de gazetelerde yayınlanmıştır. Duyurunun "PKK Kuruluş Bildirgesinin" özeti olduğu görülmüştür (Acar, 2012:260). Bucak eylemini hayata geçiren Mehmet Karasungur isimli terörist olmuştur.

Adalet Partisi milletvekili ve Bucak aşireti reisi Celal Bucak'a yapılan suikast saldırısı ile topraksız köylülerin sempatisi kazanılmak istenmiş ve devletin milletvekilini dahi koruyamadığı izlenimi verilmeye çalışılmıştır (Özcan, 1999:45). Aynı zamanda bu saldırı PKK'nın devletle birlikte aşiret liderlerini de hedef seçtiğinin göstergesi idi. Saldırının İslam dinine göre kutsal olan ramazan ayı içinde yapılmış olması da örgütün kuruluş aşamasında da dini değerlere önem vermediği anlamında yorumlanabilir. Ayrıca örgüt daha ilk saldırısında, 9 yaşındaki bir çocuğun hayatına kaybetmesine neden olmuştur. Bu olay, sonraki yıllarda PKK saldırılarında çocuklar dâhil birçok sivilin hayatını kaybedeceğinin habercisi olmuştur.

⁵ Mahsum Korkmaz, PKK'nın askeri güçlerinin başındaki ilk kişidir. 28 Mart 1986 yılında güvenlik kuvvetlerinin düzenlediği bir operasyon neticesinde Şırnak ilindeki Gabar (Küpeli) dağında öldürülmüştür. Öcalan'ın talimatı ile infaz edildiğine dair iddialar da bulunmaktadır.

(4) 12 Eylül Askeri Müdahalesi ve PKK'nın Yurtdışına Yerleşmesi

Lübnan'a ulaşan PKK'lılar, El Fetih örgütüne ait kamplarda silahlı eğitim görmüşlerdir. Eğitim gören teröristler, Türkiye'ye eylem için gönderilmişlerdir. 21-28 Nisan 1980 tarihlerini ASALA Terör örgütü ile birlikte "kızıl hafta" ilan eden örgüt yoğun bir eylem kampanyası başlatmıştır. Kızıl haftada irili ufaklı kırk civarında eylem gerçekleştirilmiştir (Kaya, 2013:135).

PKK terör örgütü, 12 Eylül müdahalesi öncesi tutuklamalar, aşiretler ve diğer terör örgütleri ile girilen çatışmalar, örgüt içi anlaşmazlıklar ve tasfiyeler ile güvenlik kuvvetlerince yürütülen operasyonlardaki yakalanmalar, ölümler ve kopmalarla büyük sıkıntılar yaşamıştır (Kaya, 2013:135).

12 Eylül askeri müdahalesi sonrasında değişik örgütlerden yüzlerce terörist yakalanmıştır. Ancak darbe öncesinde ve sonrasında Öcalan dâhil 150-200 PKK terör örgütü mensubu yurtdışına kaçmayı başarmıştır. Yurtdışına çıkışların çok büyük kısmı Suriye'ye olmuştur. 1980 Ağustos'undan başlayarak 1981 yılı başlarına kadar Mardin ve Şanlıurfa il sınırlarından, Suriye'ye kaçak olarak geçişler yapılmıştır. Suriye'ye geçen teröristler Lübnan'a aktarılmışlardır.

(5) PKK Terör Örgütü'nün II. Kongresi

12 Eylül müdahalesi sonrasında darbe alan ve yurtdışına çıkmak zorunda kalan PKK terör örgütü, yapılmış olan faaliyetleri değerlendirmek ve gelecekte yapılacak olan faaliyetleri kararlaştırmak amacıyla 15-26 Haziran 1981 tarihleri arasında Lübnan'da bulunan Bekaa vadisindeki Helvi Kampı'nda PKK'nın birinci konferansını gerçekleştirmiştir.

Terör örgütü açısından toplantının en önemli sonuçlarından birisi Şam bağlantısının en üst düzeyde kurulması ve Irak Kürt hareketleri ile bağlantı sağlanarak Kuzey Irak'ın PKK'ya açılmasının sağlanması idi (Kaya, 2013:139). Toplantıda askeri ve siyasi eğitim çalışmalarının devam etmesi, ayrıca Avrupa'da yapılan taraftar kazanma gibi çalışmalara hız verilmesi

kararlaştırılmıştır. 1982 Haziran ayında İsrail Lübnan'ı işgal edince, PKK elemanlarını Suriye'nin farklı yerlerine taşımak durumunda kalmıştır.

PKK terör örgütünün II. Kongresi, 1982 yılında Suriye-Ürdün sınırında Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'ne (FHKC) ait bir kampta gerçekleştirilmiştir (Kaya, 2013:140-141). Kongrede şiddet eylemlerine başlama kararı alınmıştır.

II. Kongre'de; bir önceki kongreden sonra geçen bir yıllık sürede, örgütün Suriye, Lübnan ve Avrupa'da önemli hazırlıklar ve gelişmeler sağladığı ifade edilmiş, öncelikle eğitim faaliyetlerinin yoğun olarak devam ettirilmesi, eğitimlerin Suriye'de kiralanen evler ile imkânların yeni oluşmaya başladığı Lübnan ve yeni yerleşim bölgesi olan Kuzey Irak'ta yapılmasına karar verilmiştir (Kaya, 2013:141).

1982 yılında PKK ile Mesut Barzani arasında örgütün Kuzey Irak'a yerleşmesine onay veren bir anlaşma imzalanmıştır. Kürdistan Demokrat Partisi'nin (KDP) lojistik desteği ile PKK mensupları Kuzey Irak'a yerleşmişlerdir.

1970'lerin öğrenci liderlerinden biri olarak Türk solunu ve Kürtçülük hareketlerini çok iyi bilen, Abdullah Öcalan'ı iyi tanıyan ve PKK'nın kuruluşunu ve büyümesini yakından izlemiş birisi olan Taner Akam, Abdullah Öcalan'ın Kuzey Irak'a yerleşme anlaşmasından sonra kendisine "Mesut (Barzani) Kuzey Irak'a yerleşmemize izin verdi. Bu, Kürt hareketi açısından dönüm noktasıdır. Artık benim sırtım yere gelmez" dediğini belirtmektedir (Akam, 2012). Gerçekten de PKK'nın, Irak'ın kuzeyine yerleşmesi, örgüt için bir dönüm noktası olmuştur.

f. PKK Terör Örgütü'nün şiddet Eylemleri Dönemi (1984-1999)

(1) 15 Ağustos 1984 Eruh ve şemdinli Saldırıları

PKK üst yönetimi, örgütün silahlı kanadı olan HRK'nın (Kürdistan Kurtuluş Kuvvetleri) oluşturulması ve silahlı eylemlere derhal

başlama kararındaydı. Zira keşif ve hazırlık durumunun uzatılmasının örgütü dağılmaya götürebileceği düşünülüyordu.

Verilen eylem kararı üzerine hazırlıklar tamamlandı. Bir grup PKK'lı 15 Ağustos 1984 günü Şemdinli ve Eruh'ta güvenlik kuvvetlerine saldırıda bulundular. Saldırılarda 1 asker şehit oldu, 9 asker ve 4 sivil yaralandı. Bu saldırılar ile Öcalan'ın en önemli araç olarak gördüğü silahlı mücadele başlamış oldu ve HRK'nın kurulduğu ilan edildi (Gürses, 2007:115; Kaya, 2013:150-151).

PKK'nın eylemleri beklenilmeyen bir zamanda ve tarzda gerçekleşmiştir. Güvenlik kuvvetleri bu saldırılara son derece hazırlıksız şekilde yakalanmıştır. Saldırıda bulunanların kayıp vermemiş olması da örgüt mensuplarına moral vermiştir.

(2) Eruh ve Şemdinli Saldırıları Sonrası Gelişmeler

Eruh ve Şemdinli eylemlerinden sonra PKK'nın, güvenlik kuvvetlerine ve devlet yanlısı olduğunu iddia ettiği bölge halkına saldırıları artarak devam etmiştir. Güvenlik kuvvetlerinin bir "gerilla harbine" hazır olmaması nedeniyle PKK terör örgütünün eylemlerine karşı başlangıçta yeterli reaksiyon gösterilememiştir.

Her şeye rağmen 1984 yılı sonlarında yakalanan ve teslim olan örgüt mensupları; PKK'nın yapısı, sevk ve idare biçimi, üslenme yerleri, eylem biçimleri, iç ve dış irtibatları gibi konularda önemli bilgiler vermişlerdir. Bu bilgiler tam olarak değerlendirilip sonuç alıcı çalışmalar yapılmasa da 1985 yılı başlarında örgüte yönelik başarılı operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Aynı yıl ortalarına gelindiğinde terör örgütü Irak sınır boylarında adeta bitme noktasına getirilmiştir (Kaya, 2013:156).

PKK silahlı saldırıların yanı sıra, her türlü uluslararası toplantının ve siyasal faaliyetlerin silahlı mücadeleye bağlı olarak gerçekleştirilmesine çalışmıştır (Beşikçi, 1992:57). Bu amaçla 21 Mart 1985'te Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (ERNK) kurulmuştur (Gürses, 2007:69). ERNK'nın ilanının sansasyonel silahlı eylemlerle yapılması planlanmış ancak bu

gerçekleştirilememiştir. Ancak bazı Avrupa ülkeleri ve Lübnan ve Suriye gibi yerlerde miting, yürüyüş, işgal ve konser gibi eylem ve etkinlikler gerçekleştirilebilmiştir (Kaya, 2013:155).

(3) PKK Terör Örgütü'nün III. Kongresi

1985 yılı terör örgütü açısından son derece başarısız biçimde geçmiş ve örgüt açısından bir ölüm kalım savaşı başlamıştır (Aydın, 1992:110). Kış döneminde yapılan hazırlıklardan sonra 1986 yılı bahar aylarında çok sayıda terörist Irak, Suriye ve İran üzerinden Türkiye'ye giriş yapmıştır.

Yurda giriş yapan PKK terör örgütü, büyük katliamlara girişmiştir. Örgütün hedefinde kendisine destek vermeyen köyler ilk sırayı almıştır. Terör örgütü bu dönemde şehirlere de yönelmiş ancak buradaki faaliyetleri propagandadan ibaret kalmıştır.

Terör örgütü, 1986 yılındaki silahlı faaliyetlerini planladığı gibi büyük bir hamleye dönüştürememiştir. Üstelik Türkiye içerisindeki ERNK, yeterince etkili faaliyet gösterememiş, adeta pasifize olmuştur.

Aynı zamanda “kötü gidişi engelleme kongresi” olarak nitelenen III. Kongre, 25 Ekim 1986'da başlamış ve 1987 yılı kış aylarında da uzun soluklu olarak devam etmiştir. PKK terör örgütünün III. Kongresi, Öcalan'ın örgüt mensupları üzerindeki hâkimiyetinin kalıcı hale geldiği bir toplantı olmuştur (Kaya, 2013:162-163).

III. Kongre'de alınan kararlardan birisi de Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu'nun (ARGK) kurulması olmuştur. Bu birimin amacı ise şiddet eylemleriyle merkezi hükümeti zor duruma sokup örgüte siyasi hareket alanı sağlamaktır (Gürses, 2007:69). Aslında ARGK, PKK'nın silahlı kanadı olan Kürdistan Kurtuluş Kuvvetleri'nin (HRK), devamı niteliğinde idi. Görevi ise imkânların olduğu yerlerde silahlı propaganda yerine sözde gerilla faaliyeti icra etmektir.

ARGK'nın ihtiyaç duyduğu elemanların, sözde “askerlik yasası” gereğince temin edilmesi, Helvi Kampı'nın adının “Mahsum Korkmaz

Akademisi” olarak değiştirilmesi ve sözde “komutanlar” yetiştirmele görevlendirilmesi, geçici ve gönüllü köy korucularının kendilerinin ve ailelerinin katledilmeleri, zorunlu vergilendirme yasasının çıkarılması, örgüt içi ve örgüt dışı istihbarat birimlerinin kurulması kararları III. Kongrede alınan kararlardandır (Kaya, 2013:164). Aslında III. Kongre’de alınan kararlar, PKK terör örgütünün şiddeti tımandırmak niyetinde olduğunu göstermektedir.

Kuruluş sürecinde askeri hedeflere saldırılar düzenleyen PKK, eleman temini için dağa çıkarma eylemlerine hız verdiği bu dönemde, yol kesmeye ve adam kaçırmaya başladı. Sözde askerlik yasası gereği, köylerde halk PKK tarafından toplanıyor, köy ortasında bazıları infaz ediliyor, vatandaşlar sindirilerek askerlik kanunu ve vergi kanunu gibi sözde yasalar oturtulmaya çalışılıyordu (Deligöz, 2012:19).

(4) PKK’nın Şiddeti Artırması ve Olağanüstü Halin İlanı (OHAL)

Kongreden sonra başta Yunanistan olmak üzere bazı ülkelerin PKK’ya karşı ilgileri artarken; İran ve Suriye’nin destekleri çoğalmıştır (Örtülü ve Pirim, 1999:155-158).

Kongrede alınan sözde ordulaşma kararına istinaden yoğun bir eğitim dönemine girilmiş, 1987 baharıyla beraber küçük gruplar halinde Türkiye’ye kaçak girişler yapılmıştır (Özcan, 1999:99). Bu girişlerde asıl amaç sözde “Botan Eyaleti” olarak kabul edilen Şırnak, Cizre, Siirt, Hakkâri ve çevresini kurtarılmış bölge haline getirmektir.

Ayrıca terör örgütünün otoritesini kabul etmeyen aşiret, köy, mezra, aile, kişi ve kurumlar en önemli hedefler olarak seçilmiştir. Örgüt tarafından, her eyalet ya da bölgede bahsedilen yapıların tahlil edilerek PKK’ya düşman olanların tespit edilmesi; düşman olanların kadını, çocuğu genci, ihtiyarı, hayvanı, mallarının ezilerek yok edilmesi; tarafsız olanların ise ikna veya tehdit yöntemi ile kazanılması hedeflenmiştir (Aydın, 1992:122).

Sıklıkla bahar aylarında başlayan eylemler 1987 yılında ise 17 Ocak’ta, köy korucularının bulunduğu bir köye yapılan saldırı ile başlamıştır.

20 Haziran 1987'de gerçekleştirilen Pınarcık Köyü katliamına kadar 8 köy basılmış, bu eylemlerde 40 vatandaşımız katledilmiştir. Pınarcık Köyü katliamında ARGK'nın kuruluşunu bıraktığı bir bildiri ile ilan edilmiştir (Kaya, 2013:166). PKK terör örgütü, 1987 yılı içerisinde 15 ayrı toplu katliam gerçekleştirmiştir.

Eylemlerin yazılı ve görsel medyada yer alması sonucu özellikle bölge halkının, devlete karşı duymuş olduğu güvende aşınma oluşmuştur. Medya istemeden de olsa yapmış olduğu haberlerle, PKK'nın adeta propagandasını yapmıştır. Halkta, devletin vatandaşlarını koruyamadığı düşüncesi hâkim olmaya başlamıştır.

PKK terör örgütüne yapılan katılımlar bu dönemde artmış ve Botan olarak adlandırılan bölgede örgüt elemanı sayısı hızla yükselmiş, terörist grupların sayısı 50-100 kişiye ulaşmış ve bölgede pervasızca gezer olmuşlardır (Kaya, 2013:169).

1987 yılında 107'si ölü, 2'si yaralı, 519'u yakalanan ve 2'si teslim olan toplam 630 terörist ele geçirilmiştir. Aynı yıl 237 sivil, 49 asker, 3 polis, 10 korucu olmak üzere 299 şehit verilmiştir (Aydın, 1992:125-126). Görüldüğü gibi 1987 yılında PKK tarafından öldürülen vatandaşlarımızın büyük bölümünü siviller oluşturmaktadır.

PKK terör örgütünün faaliyetlerinin bir sonucu olarak 19 Temmuz 1987 tarihinde Olağanüstü Hal (OHAL) Bölge Valiliği uygulanmaya başlamıştır. OHAL uygulaması, 15 yıl boyunca Diyarbakır, Hakkâri, Siirt, Tunceli ve Van'ın da aralarında bulunduğu 13 ilde devam etmiştir.

(5) İran-İrak Savaşı'nın Bitmesi ve PKK'ya Etkileri

Sekiz yıl devam eden İran-İrak savaşı esnasında Irak'taki Kürtçü örgütler İran ile işbirliği yapmışlardır. Ayrılıkçı Kürt grupların bu tür faaliyetleri neticesinde 16 Mart 1988 tarihinde Irak ordusu Halepçe kasabasına kimyasal silahların da kullanıldığı bir saldırı düzenlemiş ve binlerce kişinin öldüğü bir katliam yaşanmıştır. Saldırıdan kaçan Kürtler, Türkiye ve İran'a sığınmışlardır.

PKK, Kürt mültecilerin taşıdıkları silahlara el koymuş, diğer yandan da sahipsiz ve denetimsiz bölgelerde üslenme yönünde önemli imkân ve avantajlar elde etmiştir (İmset, 1993:248). Irak'ın kuzeyindeki Kürt hareketleri zayıflarken, PKK Irak'ın kuzeyinde etkinliğini artırma imkânı bulmuştur.

(6) 1988-1990 Arasındaki Gelişmeler

Öcalan'a göre geçmişte eksik de olsa başarılar elde edilmişti. Özellikle sözde Botan eyaletinde PKK otorite kurmayı başarmıştı. Öcalan artık geline nokta sözde Botan eyaletinde klasik gerilla mücadelesi yerine "hareketli bir savaş" yapılmasını istiyordu. Hatta 1990 yılında yapılacak Parti Kongresi'nin Botan'da yapılacağını söyleyerek de elemanlarının motivasyonunu artırıyordu (Aydın, 1992:134). Diğer bölgelerde klasik gerilla mücadelesine devam edilerek güvenlik kuvvetlerinin Botan'da sıklet merkezi oluşturmasının önüne geçilmesi planlanıyordu.

Bu amaçla sözde Botan bölgesindeki kadın-erkek, genç-yaşlı tüm halkın örgüt safına katılması gerekiyordu. Oluşturulacak büyük kuvvetlerle askeri birlikler ve karakollar imha edilecekti. Savaş ortamı toplumu ve özellikle köylüyü etkileyeceğinden halk savaşın içine çekilecek ve mücadele bir halk savaşına çevrilecekti (Kaya, 2013:176).

1989 yılında olaylar genel olarak diğer yıllara göre hemen hemen aynı düzeyde seyretmesine rağmen "hareketli savaş" taktiklerini etkili olarak uygulayan ve vur-kaç taktiklerini izleyen örgütün eylemleri daha çok ses getirmeye başlamıştır. Terör örgütü 1989 yılında, güvenlik kuvvetlerinden önemli darbeler alsa da, halk arasındaki desteğini artırabilmiştir (İmset, 1993:252).

PKK terör örgütü okullara ve öğretmenlere yönelik olarak 1987 yılında başlattığı eylemlerini sürdürmüştür. 1987 yılından 1989 yaz sonuna kadar devlet ajanı olmakla suçladıkları 18 öğretmen katledilmiş, 137 okul tahrip edilmiş ve çocuklar eğitimden mahrum bırakılmışlardır. Aynı yıl 17 Temmuz'dan Ağustos sonuna kadar 150 çocuk PKK tarafından kaçırılmıştır (İmset, 1993:258-259).

PKK'nın bölgede şiddeti arttırması üzerine, 1989 Mayıs ayından sonra OHAL bölgesi uygulamalarında daha fazla güvenlik yaklaşımıyla, daha sert tedbirler ve etkili operasyon kararlarının oluşturduğu bir politika uygulamaya konulmuştur. Ancak istihbarat eksikliği, iç ve dış politik süreçlerin işe koşulmaması, alınan askeri tedbirlerin bölgede oluşturduğu görüntü ve yasadışı yöntem iddiaları da hem içerde hem de dışarda devleti zor duruma düşürürken durumu PKK kendi lehine kullanmayı bilmiştir (Kaya, 2013:177).

1990 yılı başlarında Nusaybin, Cizre ve Silopi ilçelerinde kitlesel halk eylemleri yaşanmıştır. Bu eylemler örgüt tarafından başkaldırı anlamına gelen "serhildan" olarak isimlendirilmiştir. Mart 1990'da Türkiye'ye giriş yaparken etkisiz hale getirilen teröristlerin 4'ü Nusaybinliydi. Önce Nusaybin'de, sonra Cizre ve Silopi'de, PKK'nın tahriki ile yasadışı gösteriler yaşanmıştır. Daha çok kadın ve çocukların kullanıldığı bu gösteriler ile örgüt bir halk desteğine sahip olduğunu kanıtlamaya çalışmıştır. Bu eylemlerin gerçekleşmesinin bir diğer sebebi de güvenlik kaygılarından dolayı kasaba ve şehirlere göçün, çok yoğun ve hızlı gerçekleşmiş olmasıdır. Ayrıca 1990'da yaşanan bu kitlesel olaylar, ilerde yaşanacak olan olayların habercisi niteliğindedir. 1990 yılında yaşanan bu sokak olayları, PKK'nın sokak eylemlerinde kadın ve çocukları sistematik olarak kullanmasının miladı olarak kabul edilebilir.

1990 kitlesel eylemlerinden sonra örgüt, eylemlerini ve etki alanını kırsal alanlardan şehirlere taşımaya başlamıştır. Ayrıca eleman temini için daha önce kırsal kesimi kullanırken bu tarihten itibaren kitlesel olayların içerisine sürdüğü çocuk gençleri devlet tarafından arandıkları gerekçesi ile kolayca dağ kadrosuna aktarmıştır (Kaya, 2013:183-184). Örgütün şehirlerdeki sokak eylemlerinde çocukları kullanmaya başlaması ile eleman temininin kırsaldan şehirlere taşınması arasında bir ilişki bulunmaktadır.

(7) Körfez Krizi ve PKK'nın IV. Kongresi

Irak'ın 2 Ağustos 1990'da Kuveyt'i işgal ve ardından ilhak etmesi ile yaşanan uluslararası kriz ortamında, 26-31 Aralık 1990 tarihinde Kuzey Irak'ın Haftanin bölgesinde PKK'nın IV. Kongresi yapılmıştır (Kaya,

2013:186). Bu toplantıda, eylemlerin genişletilmesi kararı alınırken bunun başarılabilmesi için eleman temininin artırılması kararlaştırılmıştır. Ayrıca kitlesel gösterilerin geliştirilmesi planlanmıştır. Alınan bir diğer karar da köy korucularına sözde genel af ilan edilmesi olmuştur.

Körfez savaşı esnasında Kuzey Irak'taki Kürtlerin ayaklanması ve Irak yönetiminin bu ayaklanmayı şiddetle bastırma girişimi yaşanmıştır. Neticede Birleşmiş Milletler tarafından 36. paralelin kuzeyindeki hava sahası Irak yönetimine yasaklanmıştır. Bölge, Türkiye'de konuşlandırılan ABD askeri gücü olan "Çekiç Güç" ün koruması altına alınmıştır. Kuzey Irak'ta meydana gelen otorite boşluğu, PKK'ya bölgede etkinliğini arttırması için büyük bir fırsat sunmuştur.

Körfez Krizi'nden oldukça yarar sağlayan terör örgütü, 1991 yılının ortalarından itibaren, kalabalık gruplar halinde sınırda bulunan karakollara baskın ve saldırılar düzenlemiştir (Törel, 2002:122). Bu tür kanlı baskınlarla birlikte yol kesme eylemleri, okul ve şantiyelere saldırılar, haraç toplama faaliyetleri devam etmiştir.

Örgüt diğer taraftan Körfez Krizi sonrasında Irak'taki gelişmelerden yararlanarak bir yandan silahlı propagandaya dönük faaliyetlerini yoğunlaştırırken, diğer yandan da siyasal zemininin TBMM'de temsilini sağlayarak, örgüte siyasal meşruiyet kazandırmak istemiştir (Kaya, 2013:190). 1991 yılında SHP ile seçim anlaşması yaparak kendi adaylarının TBMM'ye girmesini sağlamışlardır. Meclis yemin töreninde Kürtçe yemin krizi yaşanmış ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti'den (SHP) ayrılarak Halkın Emek Partisi'ne (HEP) katılan milletvekillerinin vekillikleri düşürülmüştür. HEP ise Anayasa Mahkemesi tarafından bölücülük suçlamasıyla kapatılmıştır. Yerine 7 Mayıs 1993 tarihinde Demokrasi Partisi (DEP) kurulmuştur.

(8) 1992-1994 Yılları

Terör örgütü PKK, Körfez krizi sonrası yaşanan gelişmelerle hesapta olmayan kolaylık ve fırsatlar yakalamasının yanında, ciddi bir değişim süreci içine de girmiştir (Kaya, 2013:198). Şiddet hareketlerinin yanında siyasallaşarak batıyı yanına almayı hedeflemiştir. Terör örgütü

batıdaki imajını düzeltmek için sivillere yönelik saldırılarına son vermeyi planlamıştır.

Ancak bu değişim niyetlerine rağmen PKK şiddetini azaltmamış, aksine arttırmayı tercih etmiştir. Bu arada da kitlesel halk hareketleri oluşturma niyetiyle şehir ve kasabalarda çalışmalara devam edilmiştir.

Ocak ayından itibaren ayaklanma hazırlıkları yapan PKK terör örgütü, 1992 yılı 20-21 Mart gecesi Şırnak, Cizre ve Nusaybin'de, çoğu askeri karakol ve kışlaya, polis karakollarına ve lojmanlarına, devlet binalarına, devlet memurlarının evlerine yoğun bir saldırı başlatmıştır. Saldırılarda uzun namlulu silahlar, roketler ve havanlar kullanılmıştır (Kaya, 2013:199). Teröristler evlerden ateş ederek, halkla güvenlik kuvvetlerini çatıştırmaya çalışmışlardır. Bu olaylarda örgüt, hedeflediği yerlerde kontrolü ele geçirememiştir.

1992'nin Ağustos ayında, şehir dışından gelen teröristler ile şehir içindeki milislerin birlikte ve örgütlü olarak başlattıkları saldırılarda Şırnak'ta devlete ait her şeyin tahrip edilerek şehrin ele geçirilmesi ve kurtarılmış bir bölge oluşturulması planlanmıştır. İki gün devam eden yoğun saldırılara karşı güvenlik güçleri tüm gücüyle karşılık vermiş ve terör örgütü hedefini gerçekleştirememiştir (Kaya, 2013:199). Ancak bu dönemde Türkiye'nin birçok yerinden kandırılan binlerce çocuk ve genç örgütün dağ kadrosuna alınmıştır.

Kuzey Irak'ta üstlenen PKK'lı teröristlere zaman zaman yapılan hava saldırıları etkisiz olmuştur. 2 Ekim 1992 tarihinde Kuzey Irak'taki PKK üslerine sınır ötesi harekât icra edilmiştir. Kara birliklerinin de kullanıldığı bu harekâta PKK, gerilla mücadelesi yerine klasik savunma harbini tercih etmesi sebebiyle çok ağır kayıplar vermiştir (Kaya, 2013:201). Örgütün kayıpları kaynaklarda değişkenlik göstermekle birlikte ölü sayısının 1500'ün üzerinde olduğunu gösteren kaynaklar çoğunluktadır. Yaralı olarak ele geçirilen örgüt mensupları da ölü sayısına yakındır. Örgüt bu kayıplarla siyasi ve askeri açıdan bir krize düşmüştür.

1992 hedeflerinin gerçekleşmemesi ve yıl içinde aldığı ağır darbeler terör örgütünü acil ve uygulanabilir bir karar almaya zorlamıştır. PKK terör örgütü içinde bulunduğu durumdan kurtulabilmek için 17 Mart 1993'te tek taraflı olarak ateşkes kararı almıştır (Aydın, 1993:193). Öcalan, ateşkes ilanını yaptığı basın toplantısında ayrılıkçılık konusunda ısrarcı olmadıklarını, federal bir çözüme sıcak bakabileceklerini ifade etmiştir (Konuk, 1993:33).

Örgütün üst düzey kurucu yöneticilerinden Bayık'a göre bu ateşkesin amacı zaman kazanmaktır. Ona göre lojistik sorunların halledilmesi ve savaşa yeniden hazır hale gelebilmek için bu ateşkes gerekiyordu (1994:191-194).

24 Mayıs 1993'te, Elazığ Bingöl karayolunda silahsız 33 asker şehit edilerek tek taraflı ateşkes sonlandırılmıştır. Bu eylemle birlikte terör olayları ve askeri operasyonlar bölgede yeniden artmıştır. Terör örgütü bir taraftan silahlı eylemlerine devam ederken, diğer yandan da barış kampanyalarına yönelmiş ve bu doğrultuda propaganda yapmıştır. PKK bir diğer yandan da savaşı tırmandırma yönünde devlet yöneticilerine tehdit içeren açıklamalar yapmaktan geri durmamıştır

PKK 1994 yerel seçimlerinin boykot edilmesini istemiş ve sonuç olarak DEP, kendilerine yönelik baskılar olduğunu iddia ederek, 25 Şubat 1994 tarihinde seçimlerden çekildiklerini ilan etmiştir (Kaya, 2013:208).

Mart 1994'te Suriye'de yapılan konferansta; Karadeniz'e ve iç Anadolu'ya açılma kapsamında planlamalar yapılmıştır. Devletin ekonomik hedeflerinin tahrip edilmesi planlanmış, uydu üzerinden televizyon yayını yapılarak propagandanın artırılması amaçlanmıştır. Ayrıca Türkiye'nin batıdaki büyük şehirlerinde ve turizm bölgelerinde, bombalama ve sabotajlar gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Nitekim 1994 yılı boyunca örgüt mensupları İstanbul, İzmir ve Antalya gibi yerlerde çok sayıda sabotaj, bombalama ve orman yakma eylemi gerçekleştirmişlerdir (Kaya, 2013:209-210; Törel, 2002:133).

Eylemlerin batı bölgelerine kaydırılmak istenmesinde güvenlik kuvvetlerinin alan hâkimiyeti konsepti çerçevesinde gerçekleştirdiği başarılı mücadelenin, büyük etkisi olmuştur.

(9) PKK Terör Örgütü'nün V. Kongresi

PKK terör örgütü, 8-28 Ocak 1995 tarihleri arasında V. Kongresi'ni Kuzey Irak'ta Haftanın kampında gerçekleştirmiş; ordulaşma, iç ve dış ittifakların geliştirilmesi üzerinde durulmuştur (Örtülü ve Pirim, 1999:200).

Kongrede Abdullah Öcalan'ın "Genel Sekreterlik" statüsü "Başkan" olarak değiştirilmiş ve bir başkanlık konseyi oluşturulmuştur. PKK terör örgütünün bayrağındaki orak çekiç sembolleri kaldırılmıştır. Toroslara ve Karadeniz'e açılma kararı alınmış, kurtarılmış alanlar oluşturulması ve köy korucularının imha edilmesi kararlaştırılmıştır (Ergül, 2007:111-112).

Terör örgütünün orak çekiç figürünü bayrağından kaldırması, batı ile arasındaki ilişkileri geliştirmek istemesinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Örgüt kadından daha fazla faydalanabilmek ve kadın erkek münasebetlerindeki kontrolsüzlüğü gidermek amacıyla "kadın ordulaşmasına" gidilmesini ve koşulların elverdiği kırsal alanlarda ayrı kadın birliklerinin teşkil edilmesini öngörmüştür (Kaya, 2013:45).

(10) 1995-1999 Arası Dönem

Alınan kararlar çerçevesinde, 1995 yılı içerisinde Yunanistan'daki örgüt kamplarında, şehir faaliyetleri ve patlayıcılar konusunda eğitilen militanlar, metropoller ve turistik bölgelerde eylem yapmak üzere illegal yollardan Türkiye'ye sokulmuşlardır (Kaya, 2013:216).

Türk ordusu 20 Mart - 2 Mayıs 1995 tarihleri arasında sınır ötesi harekât (Çelik Harekâtı) icra etmiştir. Operasyonda 500'ü aşkın PKK mensubu ölü ele geçirilerek, örgüte büyük bir darbe vurulmuştur (Şener, 2013).

İcra edilen başarılı operasyonlar sonucunda örgütün V. Kongre'de yapmayı kararlaştırdığı şiddet eylemlerinin etkisi önemli oranda

etkisizleştirilmiştir. Örgüt, gerilla mücadelesinden, arzu ettiği hareketli savaş ve ordulaşmaya bir türlü geçememiştir.

Terör örgütü, 15 Mayıs 1995 tarihinden itibaren uydudan yayın yapan Med-TV adında bir televizyon kanalı kurmuştur. Bu kanal genel olarak propaganda amacıyla kullanılmıştır. Med-TV'nin yayınları, PKK'nın kırsal silahlı kadrolarının ve şehir komitelerinin etkisizleştirilmesinden doğan propaganda ve örgütlenme boşluğunu Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) ile birlikte doldurarak, PKK'ya bu anlamıyla da önemli destekler sağlamıştır (Kaya, 2013:219-220).

PKK terör örgütü, 1995 yılında icra edilen etkin operasyonlar sonucu kaybettiği itibarını yeniden kazanabilmek ve 1996 baharına toparlanarak çıkabilmek maksadıyla, 15 Aralık 1995 tarihinde tek taraflı ateşkes ilan ettiğini açıklamıştır. Terör örgütünün bu ateşkes ilanındaki amacı yeniden toparlanmak ve uluslararası camiada savaş yanlısı olmadığı imajını oluşturarak Türkiye üzerinde uluslararası baskı oluşmasını sağlamaktı (Kaya, 2013:222). PKK ateşkesine rağmen, kırsalda örgütlenmesini kuvvetlendirmeye çalışmış; güvenlik kuvvetleri ise 1996 yılındaki etkili operasyonları ile örgüte önemli darbeler vurmuştur.

Güvenlik kuvvetlerinin etkili bir alan hâkimiyeti uygulaması neticesinde terör örgütünün silahlı faaliyetleri 1994 yılından sonra gerilemiştir. Bunun üzerine örgüt silahlı mücadelesini Türkiye geneline yayma politikası izlemeye başlamıştır.

PKK terör örgütü, 1997 yılından itibaren silahlı faaliyetlerini var gücüyle devam ettirmeye çalışmasına rağmen, barış senaryolarına ve siyasi girişimlere de ağırlık vermeyi ve bunun koşullarını oluşturmayı öne almıştır (Kaya, 2013:224).

Silahlı mücadeleyi, Türkiye geneline yaymayı amaçlayan terör örgütü, batı bölgelerinde ve özellikle büyükşehirlerde, halkı sindirmeyi amaçlayan sabotaj ve bombalamalar yapmayı kararlaştırırken bu amaçla intihar bombacılarını da kullanmaya başlamıştır. PKK terör örgütünün intihar saldırılarını tercih etmeye başlamasında, bu eylem türünün hedef kitle

üzerindeki baskılayıcı etkisi ve yüksek propaganda gücüne sahip olma özelliğinin bulunması değerlendirilebilir.

Bu dönemde; 1996 yılında 8, 1997 yılında ise 1 olmak üzere toplam 9 intihar saldırısı girişimi olmuş, bunlardan ikisi hazırlık aşamasında ele geçirilmiş, 3 eylem girişimi eylemcilerin ölmesiyle neticelenmiş ve başarılı olamamış, 4 eylem gerçekleşmiş, bu eylemlerde 8 asker, 6 polis şehit olmuş ve 2 sivil hayatını kaybetmiştir. Eylemlerde 9 terörist ölmüş, 3 terörist canlı ele geçirilmiştir. Söz konusu intihar eylemlerinde 70'i aşkın sivil ve asker yaralanmıştır (Kaya, 2013:227).

Örgüt bu intihar saldırılarında kadınları kullanmayı tercih etmiştir. 1996 yılında Adana'da Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü'ne yapılan ve 3 polisin hayatını kaybettiği intihar saldırısında ise 17 yaşında bir kız çocuğu kullanılmıştır. Örgüt tarafından yargılanan ve hain ilan edilen 1979 Mardin doğumlu Leyla Kaplan, intihar eylemi yaparsa kahraman ilan edileceğine inandırılmıştır (Akyol, 1999).

1994 yılında kurulan ve legal bir siyasi parti olan Halkın Demokrasi Partisi (HADEP), kurulduğu günden itibaren PKK terör örgütünün cephe görevini üstlenmiştir. HADEP, genel olarak dindar çevreler de dâhil olmak üzere kitlelerin desteğini sağlamaya çalışmıştır (Kaya, 2013:229). HADEP'e II. Olağan Kongre'sindeki olaylar sebebiyle kapatma davası açılmış, bu nedenle 24.10.1997 tarihinde ikame olarak Demokratik Halk Partisi (DEHAP) isminde yeni bir parti kurulmuştur.

1996 yılında, daha önceki yıllarda olduğu gibi cezaevlerinde ve HADEP binalarında, PKK'nın organize ettiği açlık grevleri gerçekleştirilmiştir. Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında bu eylemler tırmanışa geçmiştir. 24 Eylül 1996 günü Diyarbakır cezaevinde çıkan isyan neticesinde, 10 tutuklu ve hükümlünün ölmesini, örgüt propaganda amaçlı olarak etkin şekilde kullanmıştır (Kaya, 2013:230).

PKK terör örgütü, 1997 yılında da iddialı hedefler koyarak, bu yılı "çözüm ve final yılı" gibi iddialı isimlerle adlandırmıştır. Örgüt sürekli olarak bu tür hedefler koyarak, elemanlarını ve kitleleri motive etmeyi hedeflemiştir.

1997 yılı başlarından itibaren “Savaşın Türkiyelileştirilmesi” sloganını ön plana çıkaran terör örgütü; Akdeniz, İç Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde başlattığı eylemleri bir çıkış yolu olarak empoze etmeye çalışmıştır. Terör örgütü bu çıkışla, aşırı solun desteğini kazanmayı, batıdaki Kürt nüfustan istifade etmeyi, alevi nüfusu da taraf haline getirmeyi, güvenlik kuvvetlerinin istihbaratta oluşan sıklet merkezinin zayıflatılmasını amaçlamıştır (Kaya, 2013:232).

“Savaşın Türkiyelileştirilmesi” kapsamında örgüt DHKP-C ve TİKKO terör örgütleri ile işbirliği yapmıştır. Ağustos 1997’de Antalya kırsalında bir turist konvoyunun araçları tahrip edilmiştir. Yine bu dönemde Amanos dağlarına yerleşen örgüt, kırsal bölgede yaşayan halk üzerinde baskı kurmaya başlamıştır. Daha önceki yıllarda Karadeniz’e açılımı amaçlayan örgüt, 1997 yılında Karadeniz’de üslenme aşamasına ulaşmıştır.

14 Mayıs 1997 tarihinde başlayan sınır ötesi Çekiç Harekâtı ile güvenlik kuvvetleri PKK’ya ağır kayıplar verdirmiştir. Yaklaşık bir buçuk ay süren sınır ötesi operasyonda PKK savunma amaçlı cephe savaşını tekrar denemiş, bunun neticesinde ağır hezimete uğrayarak 2730 ölü, 415 yaralı vermiştir. Güvenlik kuvvetleri ise bu operasyonda 114 şehit vermiştir (Şener, 2013).

Güvenlik kuvvetleri, PKK terör örgütü kış üslenmesine gitmeden bir kez daha sınır ötesi operasyon gerçekleştirmiştir. Şafak Harekâtı adı verilen operasyon 25 Eylül 1997’de başlamış ve yaklaşık 20 gün sürmüştür. Daha önceki operasyonlardan aldığı dersle, örgüt daha az zayıyat vermek için bu sefer gerilla teknikleri ile savunmada kalmayı tercih etmiştir. Neticede örgüt 865 ölü, 37 yaralı verirken; güvenlik kuvvetlerinin kaybı ise 31 şehit, 91 yaralı olmuştur (Şener, 2013).

PKK terör örgütü, gençlik potansiyelini şehir merkezlerindeki faaliyetlerin sıklet merkezi olarak değerlendirmiş, özellikle doğu ve güneydoğu Anadolu bölgelerinden gelen öğrencileri çeşitli nedenlerle istismar etmeyi esas almıştır. Terör örgütü bu dönemde, üniversite çevrelerindeki

faaliyetlerini Kürdistan Gençler Birliği (YCK) isimli oluşum ile gerçekleştirmiştir (Kaya, 2013:239).

1997 yılını askeri anlamda önemli kayıplarla kapatan PKK terör örgütü, 1998 yılını “Hamle Yılı” olarak belirlemiş ve silahlı eylemlerin arttırılmasını hedeflemiştir. Bu amaçla ilkbahardan itibaren başlaması planlanan eylemler için kışın gerekli hazırlıklar yapılmıştır. Kurtarılmış bölgeler oluşturmak yine gaye olarak belirlenmiştir. Diğer taraftan da ülkenin ekonomik hedeflerine saldırılar yapılması planlanmıştır.

1998 yılında örgüt, Türkiye'nin sınır komşusu ülkeleri ile ilişkileri geliştirme çabasına girmiştir. Bu amaçla Kafkasya ve Balkanlar'da bulunan ülkeler ile ilişkiler oldukça geliştirilmiştir.

Yaptığı tüm çalışmalara rağmen PKK terör örgütü, istediği militan kadrosu miktarına ulaşmamıştır. Özellikle gönüllü katılımlarda önceki yıllara göre düşüş yaşanmıştır. Örgüt bu dönemde kırsalda yeterli eleman kazanamamasından dolayı metropoller ile Avrupa'daki örgüt yandaşlarını propaganda, tehdit veya baskılar ile silahlı mücadeleye sevk etmeye çalışmıştır (Kaya, 2013:243-244).

Terör örgütü, 1 Eylül 1998 tarihinde şartlı olarak ateşkes kararı aldığını ilan etmiştir. Örgüt şart olarak, örgüte karşı olan operasyonların durdurulmasını ve siyasi müzakerelerin başlamasını istemiştir. Bu ateşkes kararı da örgüt için öncekilerde olduğu gibi zaman kazanma amacı taşıymaktaydı. Üstelik batı kamuoyuna, PKK'nın barış yanlısı olduğu izlenimi verilmek istenmekteydi. Ancak örgüt, sözde savunma bahanesi ile fırsat bulduğu her yer ve zamanda güvenlik kuvvetlerine ve ülkenin ekonomik hedeflerine saldırmaktan çekinmemiştir.

g. 1999'dan Günümüze PKK'da Yeni Dönem

(1) Abdullah Öcalan'ın Yakalanması

Suriye'nin terörist başı Abdullah Öcalan'ı topraklarında barındırması nedeniyle Türkiye, Suriye üzerindeki baskıyı arttırmıştır. Hatta

Türkiye bu amaçla, bir savaşı dahi göze almıştır. Dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Atilla Ateş, 16 Eylül 1998'de denetleme amacıyla Suriye sınırına yaptığı ziyarette Suriye'ye karşı sabrın tükenmekte olduğunu ifade etmiştir.

Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel de TBMM'nin açılış törenindeki konuşmasında, Suriye'ye karşı sabrın tükenmekte olduğunu ve mukabelede bulunma hakkını saklı tuttuğumuzu tüm dünyaya ilan etmiştir. Ardından Kasım ayında, Suriye sınırında askeri bir tatbikat yapılması planlanmıştır. Türkiye ile Suriye arasındaki gerginlik üzerine Mısır Devlet başkanı Hüsnü Mübarek arabulucu olarak Ankara'ya gelmiş ancak ikna etmek bir yere dursun Türkiye'nin kararlılığını anlamıştır (Örtülü ve Pirim, 1999:80).

Türkiye'nin artan baskıları ile Öcalan, 9 Eylül 1998'de Suriye'yi terk etmek zorunda kalmıştır. Türkiye, Öcalan'ın gittiği her ülkeye siyasi bir baskı yapmıştır. Öcalan sırasıyla Yunanistan, Rusya, İtalya, Rusya, Yunanistan, Beyaz Rusya, Yunanistan ve Kenya ülkelerine gitmek zorunda bırakılmıştır. Öcalan gittiği her ülkede hoş karşılanmamış ve ülkeyi terk etmesi istenmiştir. Öcalan, son durağı olan Kenya'da Türk istihbaratı tarafından teslim alınarak 15 Şubat 1999 tarihinde kiralık özel bir uçakla Türkiye'ye getirilmiş ve İmralı Kapalı Cezaevi'ne konulmuştur (Acar, 2012:290).

(2) Öcalan'ın Yargılanması

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Başsavcılığı tarafından hazırlanan 139 sayfalık iddianamede, TCK'nın 125. maddesi uyarınca vatana ihanetten yargılanması istenirken, Öcalan'ın savunmalarının samimi ve inandırıcı olmadığı vurgulanmıştır. Abdullah Öcalan'ın idam istemiyle yargılandığı dava 31 Mayıs 1999 günü başlamış ve 29 Haziran 1999 tarihinde sonuçlanmıştır. Öcalan kendisine addedilen suçlamalardan suçlu bulunmuş ve hakkında idam cezası hükmü verilmiştir. 25 Kasım 1999'da temyize götürülen davayı, Yargıtay 9. Ceza Dairesi onaylamıştır (Kaya, 2013:251).

Öcalan yakalanması esnasında ve yargılanma esnasında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne hizmet etmeyi istediğini beyan etmiştir. Öcalan'ın barış söylemleri örgüt tabanında ise şaşkınlık yaratmıştır.

Bilahare, Avrupa Birliği uyum yasaları gereği TBMM tarafından idam cezası kaldırıldığından, Öcalan'ın idam cezası ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çevrilmiştir. PKK terör örgütünün elebaşı Abdullah Öcalan halen İmralı Kapalı Cezaevi'nde cezasını çekmektedir.

Öcalan'ın yakalanmasından sonra yurt içi ve yurt dışında örgüt mensuplarınca özellikle şehirlerde sokak eylemleri gerçekleştirilmiştir. Öcalan'ın idam cezası almasının ardından, intihar eylemleri de gerçekleşmiştir.

(3) PKK Terör Örgütü'nün VI. Kongresi

Abdullah Öcalan'ın yakalandığı dönemde yapılan VI. Kongre, Aralık 1998-Şubat 1999 tarihleri arasında, Kuzey Irak ve İran sınırı arasındaki Kandil Dağı bölgesinde yapılmıştır (Demirel, 2005:418). Alınan kararlar, Öcalan yeniden genel başkanlığa seçilmiştir. Örgüt silahlı kanadını güçlendirme kararı almıştır. Dünya ülkeleri ile ilişkilerin geliştirilmesi kararı alınmıştır. Türkiye'nin diğer bölgelerine açılıma devam edilmesi kararlaştırılmıştır. Kadınlara verilen önemin artırılması amaçlanmıştır (Akkurt, 2010:62).

Kongrede ayrıca Öcalan'ın yakalanmasını protesto etmek amacıyla başta intihar eylemleri olmak üzere kundaklama ve sabotaj faaliyetlerinin artırılmasına karar verilmiştir. Öcalan'ın yargılama esnasında geliştirdiği farklı konsept kongre kararlarını geçersiz kılmıştır (Kaya, 2013:253-254).

(4) PKK Terör Örgütü'nün VII. Kongresi

2002 yılında yapılması planlanan VII. Kongre, Abdullah Öcalan'ın yakalanması neticesinde 22-23 Ocak 2000 tarihlerinde Kandil Dağı'nda gerçekleştirilmiştir. Kongrede "Demokratik Dönüşüm ve Birlik Manifestosu" isimli bir bildiri hazırlanmış ve örgütün yani stratejisi açıklanmıştır (Ergül, 2007:167).

Kongrede kapsamlı bir barış projesinin hazırlanması ve silahlı mücadele yerine demokratik ve siyasal mücadelenin benimsenmesi kararlaştırılmıştır. Örgütün silahlı kanadı olan ARGK yerine HPG kurulmuştur. Ayrıca Öcalan'ın idam edilmesi halinde fedai eylemlerinin yapılacağı duyurulmuştur (Akkurt, 2010:63).

Olağanüstü VII. Kongre kararları ile örgüt bağımsız Kürdistan kurma amacından vazgeçmiş gibi görünse de kongre kararları daha çok Öcalan'ın idamdan kurtarılması için alınan kararlardan oluşmaktadır. Örgütün bu eylemsizlik döneminde dağılmasını önlemek için şehirlerde gösteriler ve kampanyalar düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

PKK bu dönemde örgüt mensuplarını, Öcalan'ın talimatı ile Kuzey Irak'ta toplayarak koordinasyonsuzluğun ve talimatlara aykırı davranışların önüne geçmeye çalışmıştır. Yine bu dönemde Öcalan'ın talimatı ile "demokrasi ve çözüm grubu" adı ile bir grup terörist, Türkiye'ye gelerek teslim olmuştur. Örgüt teslim olan teröristlerin tutuklanmasını uluslararası kamuoyunda propaganda amaçlı olarak kullanmıştır. Yine bu dönemde terör örgütü HADEP ile organik ilişkisini kesmiş görünümü vererek HADEP'in legal görüntüsünü korumayı amaçlamıştır (Kaya, 2013:263-267).

(5) PKK Terör Örgütü'nün VIII. Kongresi

PKK terör örgütü VIII. Kongresi'ni 4-18 Nisan 2002 tarihleri arasında Kuzey Irak'ta bulunan Kandil bölgesinde Dole Koge kampında gerçekleştirmiştir (Akkurt, 2010:65). Bu kongrede örgütün ismi Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi (KADEK) olarak değiştirilmiştir. KADEK'in ilanı ile örgüt, dünyaya silahlı mücadelenin bittiği mesajını vermiştir. Örgüt tek taraflı ateşkes ilan ederken, sadece meşru müdafaa yapacağını açıklamıştır.

Öcalan'ın ideolojik önder olarak kabul edilmesi, genel af ilan edilmedikçe ve koruculuk sistemi kaldırılmadıkça örgütün silahlı kanadının muhafaza edilmesi, köy korucularına örgüt tarafından sözde af çıkarılması alınan kararlardandır.

Terör örgütü ayrıca, devletten Öcalan'ı da kapsayacak şekilde idamın kaldırmasını, Kürtleri sözde imha ve inkâr politikasından vazgeçmesini, Kürt kimliği ve dilini tanıması konularında taleplerde bulunmuştur (Kaya, 2013:270).

Terör örgütü, sözde demokratikleşme programlarıyla bir taraftan uluslararası kamuoyunda sempati oluşturmaya çalışırken diğer taraftan ülke içindeki sivil itaatsizlik tarzındaki toplumsal eylemlerinin içerisinde eleman temini faaliyetlerini tüm hızıyla devam ettirmiştir (Kaya, 2013:271). Örgüt bu yaklaşımıyla aslında yeniden silahlı mücadeleye dönmenin hazırlığını yapmıştır.

(6) PKK Terör Örgütü'nün IX. Kongresi

PKK-KADEK terör örgütü, IX. Kongresi'ni 27 Ekim – 6 Kasım 2003 tarihleri arasında, Kandil Dağı bölgesinde gerçekleştirmiştir. Bu kongre ile örgüt tekrar isim değiştirmiş ve Kürdistan Halk Kongresi (KONGRA GEL) ismini almıştır (Demirel, 2005:424).

Kongrede; Kürt sorununun siyasi çözüme dayandığı, örgütün silahlı kanadı olan HPG'nin kongrenin siyasi kararlarına bağlı olarak özerk bir şekilde varlığını sürdürmesi, silahlı mücadelenin bırakılmasının atılacak siyasal adımlara bağlı olduğu yönünde görüş ve karar alınmıştır (Akkurt, 2010:66).

Yeni ismiyle faaliyetlerine devam eden PKK terör örgütü, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne giriş sürecini göz önüne alarak, nihai amacını Türkiye'nin bütünlüğü içerisinde "demokratik birlik" olarak tanımlamıştır. Alınan kararlarda, silahlı mücadelenin esas alınmayacağı, barışçıl mücadelenin amaç olduğu belirtilmiştir (Kaya, 2013:273-274).

(7) PKK Terör Örgütü'nün X. Kongresi

PKK-KONGRA GEL içerisinde "Muhafazakârlar" ve "Reformcular" adı altında hizipleşmeler olmasından dolayı Abdullah Öcalan'ın talimatıyla "Yeniden İnşa komitesi" kurulmuştur. Bu komite yapılacak olan

kongrenin hazırlıklarını yapmakla görevlendirilmiştir (Demirel, 2005:426). Aslında PKK'nın yeniden eski adıyla kurulması amaçlanmaktaydı.

Öcalan, silahlı eylemlere yeniden başlanarak bir taraftan örgüt içindeki çözümlerin önüne geçmek, diğer taraftan kendi can güvenliğini sağlamak için devlete karşı etkin bir güç olarak şiddeti kullanmak niyetindeydi (Kaya, 2013:279).

Komite'nin ön hazırlığı sonrası 16-26 Mayıs 2004'te, Kandil Dağı Bölgesi'nde örgütün X. Kongresi gerçekleştirilmiştir. Kongrede alınan kararlar neticesinde PKK terör örgütü, 28 Mayıs 2004 tarihinde tek taraflı olarak ateşkes kararına son verdiğini açıklamıştır. Açıklamada sivillere saldırıda bulunulmayacağı ayrıca belirtilmiştir. Böylece 1 Eylül 1998 tarihinden itibaren devam eden tek taraflı sözde ateşkes sona ermiştir.

Kongre bitiminde yapılan açıklamada örgüt içindeki ikiliklerin sona erdiği ve ilerleyen dönemde halka daha fazla rol düşeceği duyurulmuştur. Ayrıca Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri'nin, KONGRA GEL'i terör örgütü listesine almalarının kabul edilemez olduğu beyan edilmiştir. Örgüt devletten, Öcalan üzerindeki tecridin kaldırılmasını, güvenlik kuvvetlerinin düzenlediği operasyonların durdurulmasını, koruculuk sisteminin kaldırılmasını, Kürtçenin resmi dil olarak tanınması talep etmiştir (Kaya, 2013:280-281).

PKK terör örgütünün silahlı kanadı HPG, kongrede alınan kararlar gereği, 1 Haziran 2004 tarihi itibari ile ateşkesi bitireceğini ve meşru savunmaya başlayacağını açıklamıştır. Nitekim bu tarihten sonra, terör saldırıları ve güvenlik kuvvetlerinin operasyonlarında belirgin bir artış yaşanmıştır.

(8) PKK Terör Örgütü'nün XI. Kongresi

PKK terör örgütü 28 Mart-4 Nisan 2005 tarihleri arasında Kandil Dağı Bölgesi'nde XI. Kongresi'ni gerçekleştirmiştir. Bu kongrede yeniden PKK'ya dönüş kararı alınmıştır. KONGRA GEL feshedilirken örgüt PKK ismini yeniden benimsemiştir (Doğan, 2007:92).

PKK terör örgütü, Abdullah Öcalan'ın talimatıyla Kürdistan Demokratik Konfederalizmi (KKK) adı altında yeni bir yapılanmaya gitmiştir. XI. Kongre sonunda yapılan açıklamada, KKK sözleşmesinin karar altına alındığı bildirilmiştir. KKK yapılanması Mayıs 2007'de Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK) adını almıştır.

Bu dönemde kapatılan DEP ve DEHAP milletvekillerince 9 Kasım 2005 tarihinde Demokratik Toplum Partisi (DTP) kurulmuştur. DTP ise 11 Aralık 2009 tarihinde Anayasa Mahkemesi tarafından, partinin PKK terör örgütünü desteklediği gerekçesiyle kapatılmıştır.

(9) Kürdistan Demokratik Konfederalizmi (KKK)

Terör örgütü, Kürdistan Demokratik Konfederalizmi'nin (KKK) bölücü hareketin nihai amacı olan “demokratik, ekolojik toplum” hedefine ulaşmada bir idari ve temsil sistemini ifade ettiğini belirtmiştir. PKK'ya göre; KKK örgütlenme modeli, bir devleti hedeflemeden, yaygın bir örgütlenmeyi amaçlayan, silahlı faaliyetleri dışlayan, sivil itaatsizliği esas alan bir yapılanmaydı. Hâlbuki “genel esaslar, temel hak ve görevler, genel organlar, parça örgütlenmesi, eyalet örgütlenmesi, köy ve sokak örgütlenmesi, meşru savunmaya ilişkin, demokratik eylem, ekonomik mali sistem, demokratik örgütlenme ve ortak hükümler” ana başlıklarından meydana gelen KKK sözleşmesi bir bütün olarak incelendiğinde adeta bir devlet yapılanmasını ortaya koymaktaydı (Kaya, 2013:286).

Aslında KKK Sözleşmesi ileride kurulması hedeflenen sözde devletin bir öncül anayasası şeklinde algılanmaktaydı. PKK terör örgütü, barış söylemlerini ön planda tutarken bir diğer taraftan da devletin gerekli çabayı göstermemesi durumunda ayaklanma ve gerilla savaşını yeniden başlatma ile devleti tehdit etmekteydi.

KKK faaliyetleri kapsamında, PKK terör örgütü, Abdullah Öcalan'a uygulandığı iddia edilen tecridi ve güvenlik kuvvetlerinin icra ettiği operasyonları, Şemdinli ve çevresinde meydana gelen eylem ve olayları protesto etmek için birçok ilimizde yasadışı gösteri gerçekleştirmiştir. Bu dönemde “Terörist Öcalan” nitelemesi yerine “Halk Önderi” nitelemesinin

yaygınlaştırılması çabalarına başlanmıştır. Ayrıca bu dönemde eleman temini faaliyetlerine hız verilmiştir (Kaya, 2013:288-289).

PKK terör örgütü, 1 Ekim 2006 tarihinden itibaren yeniden tek taraflı olarak ateşkes ilan etmiştir. Bu ateşkes döneminde amaç yine örgütün toparlanmasıydı.

(10) Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK)

KCK sözleşmesi, örgütü bir devlet sistemi gibi yapılandırma amacı taşıyan, terör örgütünün birimlerini ve örgüt üyelerini sistematik bir yapıya ulaştırmayı amaç edinen ve önceki yapılardan farklı olarak sadece Kürt kökenlileri değil, bu bölgede yaşayan “diğer azınlıkları” da hedefleyen bir sözleşmedir (Özcan, 2012:50).

PKK-KONGRA-GEL, 17 Mayıs 2005 tarihinde terör örgütünün hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla sözde örgütün anayasası niteliğinde olan KCK sözleşmesini, Ortadoğu (4 Parça) ve Avrupa’dan katılan 213 delegenin katılımı ile kabul etmiştir (Özcan, 2012:49).

KCK sözleşmesi Ek Madde-2’de kabul ediliş tarihi olarak KONGRA GEL Genel Kurulu’nun 17 Mayıs 2005 tarihli oturumunda kabul edildiği belirtilmektedir. Oysa KCK 2007 yılında kurulmuştur. Bu tarihsel çelişki, örgütün KKK sözleşme tarihini esas almasından kaynaklanmaktadır. Bu tarih, KKK sözleşmesindeki maddelerin değiştirilmesi sonrası KCK sözleşmesinin devamı iması açısından yapılmıştır. KCK sözleşmesinin yürürlüğe giriş tarihi Mayıs 2007’dir (Özcan, 2012:49).

KCK Sözleşmesi; “genel esaslar, temel hak ve özgürlükler, genel organlar, parça örgütlenmesi, şehir kasaba köy örgütlenmesi, yargı, meşru savunma, demokratik eylem, ekonomik ve mali sistem, demokratik örgütlenme sistemi, ortak hükümler, ek maddeler” ana bölümlerinden oluşmaktadır. Bu bölümler ile adeta bir devlet yapılanması betimlenmektedir.

KCK yapılanması ilk ortaya çıktığı dönemde kamuoyunda ve basında daha çok “PKK’nın şehir yapılanması” olarak açıklanan bir olguydu. Bu

tanımlama KCK yapılanmasını hafife alan bir yaklaşımın sonucuydu. Aslında KCK bir çatı yapılanma olarak PKK'yi örtecek şekilde yapılandırılmıştı.

Özellikle şehirlerde yapılan illegal gösterilerle sokakların adeta savaş alanına dönmesine neden olan KCK yapılanmasına, 14 Nisan 2009'dan itibaren operasyonlar düzenlenmeye başlanmıştır. Yapılan operasyonlar neticesinde örgütün, özellikle şehirlerde kurmuş olduğu baskı yok edilmiştir. Sıradan halkın ötesinde, seçilmiş belediye başkanlarının dahi PKK tarafından baskı altına alındığı, hatta sözde mahkemelerde sorgulandığı bu operasyonlar sonucu ortaya çıkmıştır.

KCK davasının görüldüğü 22 Ekim 2010 tarihli duruşmada, iddianamenin özetini okuyan savcı; Diyarbakır Belediye Başkanı Osman Baydemir, eski Batman Belediye Başkanı Hüseyin Kalkan, Mazıdağı Belediye Başkanı Nuran Atlı, eski Silvan Belediye Başkan Yardımcısı Fikret Kaya, Yenişehir eski Belediye Başkanı Fırat Anlı, eski Beytüşşebap Belediye Başkanı Faik Dursun'un; sözde KCK mahkemelerinde yargıldığını belirtmiştir (Deligöz, 2012:112).

PKK'nın "Şemdinli- Çukurca Kurtarılmış Bölge ve Devrimci Halk Savaşları" planları, KCK operasyonlarıyla akamete uğratılmıştır. Terör örgütü 2012 Ağustos'u itibari ile askeri faaliyetler kapsamında kurtarılmış bölge girişimini, örgütlü kitle desteğiyle sözde "Devrimci Halk Savaşı'na" dönüştürerek genel bir ayaklanma başlatmayı planlamıştır. Ne var ki devletin gerek askeri, gerekse adli anlamda yürüttüğü etkili çalışmalarla, bu planın hedefine ulaşması engellenmiştir (Kaya, 2013:291).

(11) Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK)

Terör örgütü PKK, doğu ve güneydoğu Anadolu bölgelerinde, askeri birliklere yönelik gerçekleştirilen saldırıları "meşru savunma" olarak nitelendirerek bu saldırıları örgütün silahlı kanadı olan HPG adına sahiplenmekte bir sakınca görmemiştir. Buna karşılık, batı illerinde ekonomik ve siyasi hedeflere yönelik olarak gerçekleştirilen saldırıları Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK) adlı bir oluşum üzerinden üslenmiştir (Kaya, 2013:297)

TAK, özünde PKK'nın 2004 yılından itibaren kullandığı paravan bir örgüttür. Özellikle sivil kayıpların fazlaca olduğu, batı bölgelerindeki saldırılar bu örgüt tarafından üstlenilerek, PKK üzerine bir ulusal ve uluslararası kamuoyu baskısı oluşmaması amaçlanmıştır.

16 Temmuz 2005'te Kuşadası'nda 20 turistin yaralanması ile neticelenen bir minibüse bombalı saldırı eylemi, 22 Haziran 2010'da Halkalı'da 4 asker ve bir sivilin hayatını kaybetmesi ile neticelenen askeri servis aracına bombalı saldırı eylemi, 20 Eylül 2011 tarihinde Ankara Kızılay Kumrular Sokak'ta 3 ölüm, 34 yaralanma ile neticelenen bombalı saldırı eylemleri TAK tarafından üstlenilmiş eylemlere örnektir. TAK'ın üstlendiği, ölüm ve yaralanma ile sonuçlanan birçok eylemi daha bulunmaktadır (Ntvmsnbc [web], 2011a).

(12) 2005 Sonrası PKK'nın Ses Getiren Saldırıları ve Karşı Operasyonlar

1 Haziran 2004 'ten sonra sözde ateşkesi sona erdiren PKK terör örgütü, silahlı ve bombalı saldırılara yeniden başlamıştır. Kamuoyunda yaşanan çatışmalar ve kayıplar bir süre sonra kanıksanır olmuştur. Ancak PKK bu dönemde ses getiren eylemlerle kamuoyunun dikkatini çekmeyi başarmıştır.

PKK terör örgütü mensupları Kuzey Irak'tan sızarak 21 Ekim 2007 tarihinde Hakkâri Yüksekova Dağlıca Karakoluna bir saldırı düzenlemiştir. Bu saldırıda 12 asker hayatını kaybetmiş, 16 asker yaralanmış, 8 asker ise kaçırılmıştır (TSK [web], 2007). 8 asker yaklaşık bir ay sonra örgüt tarafından serbest bırakılmıştır. Dağlıca saldırısı, kamuoyunda büyük bir infial yaratmıştır.

Bölgede artan terör olayları üzerine TSK 21-28 Şubat 2008 tarihinde, Irak'ın kuzeyinde üstlenen PKK mensuplarına karşı, sınır ötesi bir operasyon düzenlemiştir. "Güneş Harekâtı" adı verilen son sınır ötesi kara operasyonunda, 240 PKK mensubu etkisiz hale getirilmiştir. Bu operasyonda güvenlik kuvvetleri 27 kayıp vermiştir (Şener, 2013).

Dağlıca saldırısından yaklaşık bir sene sonra PKK terör örgütü mensupları, 3 Ekim 2008 tarihinde Hakkâri Şemdinli Aktütün Karakolu'na bir saldırı düzenlemişlerdir. Saldırıda 17 asker hayatını kaybetmiş, 20 asker ise yaralanmıştır. Saldırıyı gerçekleştiren teröristlerden 23'ü güvenlik kuvvetlerince etkisiz hale getirilmiştir (Ntvmsnbc [web], 2008). Aktütün saldırısı medyada geniş yer bulmuş ve kamuoyunun gündemini uzun süre meşgul etmiştir.

19 Haziran 2010 tarihinde, Hakkâri Şemdinli Gedik Tepe Üs bölgesine PKK mensuplarınca düzenlenen saldırıda 11 asker hayatını kaybederken, 18 terörist ölü olarak ele geçirilmiştir (Milliyet [web], 2010).

14 Temmuz 2011 tarihinde Diyarbakır Silvan'da arazide bulunan askeri birliğe yapılan saldırıda, 13 asker hayatını kaybetmiş, 7 asker yaralanmıştır. Olayda 7 terörist etkisiz hale getirilmiştir (Ntvmsnbc [web], 2011b). BDP ve DTK adına konuşan BDP milletvekili Aysel Tuğluk aynı gün bölgede sözde "demokratik özerklik" ilan ettiklerini açıklamıştır (Euractiv [web], 2011).

19 Ekim 2011 tarihinde, Hakkâri Çukurca bölgesindeki askeri birliklere eşzamanlı yapılan saldırılarda 24 asker hayatını kaybetmiş, 18 asker ise yaralanmıştır. Olayda 22 terörist etkisiz hale getirilmiştir (Sabah [web], 2011).

21 Ekim 2011 tarihinde Çukurca bölgesinde, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necdet Özel'in sevk ve idare ettiği bir operasyon icra edilmiştir. 22 taburla 5 bölgede hava destekli olarak icra edilen operasyon sonucunda, 49 terörist Kazan vadisinde etkisiz hale getirilmiştir (Milliyet [web], 2011).

28 Aralık 2011 tarihinde, Irak'tan Türkiye sınırını geçmekte olan bir grup terörist zannedilmiş, Türk Hava Kuvvetleri tarafından gruba saldırı düzenlenmiştir. Olayda kaçakçılık yapan 35 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir (Radikal [web], 2011).

19 Haziran 2012 tarihinde, Hakkâri Yüksekova Dağlıca Karakolu'na PKK mensuplarınca yapılan saldırıda, 8 asker hayatını kaybetmiş, 19 asker

yaralanmıştır. Olayda 26 terörist etkisiz hale getirilmiştir (Hürriyet [web], 2012a).

9 Ağustos 2012 tarihinde İzmir Foça'da askeri araca düzenlenen bombalı saldırı sonucu 2 asker hayatını kaybetmiş, 10 asker yaralanmıştır (Cnnturk [web], 2012). Foça saldırganı teröristlerin saldırıdan 2 gün önce olay yerine yakın olan Yeni Bağarası Köyünde kendilerini gören 3 köylüyü kurşunlayarak öldürdükleri ortaya çıkmıştır (Ntvmsnbc [web], 2012).

2 Eylül 2012 tarihinde Beytüşşebap bölgesindeki askeri birliklere düzenlenen saldırıda 12 güvenlik kuvvetleri mensubu hayatını kaybetmiş, 7 asker yaralanmıştır. Aralıklarla süren çatışmalarda 46 terörist etkisiz hale getirilmiştir (Hürriyet [web], 2012b).

18 Eylül 2012 tarihinde Bingöl-Muş yolu 17. kilometresinde izinden dönen silahsız askerleri taşıya konvoyu yapılan saldırıda 10 asker şehit olmuş, 70 asker ise yaralanmıştır (Hürriyet [web], 2012c).

Düzenlediği ses getiren eylemlere rağmen, 2012 yılını zafer ve final yılı olarak belirleyen PKK terör örgütü için, 2012 yılı tam bir hezimet olmuştur. Şemdinli ve çevresini ele geçirmek isteyen örgüt büyük kayıplar vererek geri çekilmiştir. Yıl boyunca güvenlik kuvvetlerinin istihbarata dayalı nokta operasyonları örgüte ağır kayıplar verdirmiştir. Sadece Şemdinli bölgesinde 2 ay içinde 262 terörist etkisiz hale getirilmiştir. Üstelik KCK operasyonları neticesinde şehirlerdeki illegal eylemler ve kepenk kapatma eylemlerinde önemli oranda düşüşler yaşanmıştır. Bu durum 2013 yılı için örgütte bir imha korkusu yaşanmaya başlamasına sebebiyet vermiştir (Sandıklı, 2012).

(13) Çözüm Süreci

PKK terörünün sona erdirilmesi maksadıyla, örgüt ile MİT vasıtasıyla 2009 yılından itibaren birtakım görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Başbakan Erdoğan, kamuoyunda "Oslo Görüşmeleri" olarak bilinen görüşmelerin, MİT Müsteşarı Emre Taner döneminde başladığını ve Hakan Fidan döneminde devam ettiğini açıklamıştır. Erdoğan bu görüşmelerin

iletişimdeki samimiyetsizlikler sebebi ile sona erdiğini açıklamıştır (Doğan Haber Ajansı, 2012).

2012 yılında PKK terör örgütü ses getiren eylemler yapabilmesine rağmen, askeri olarak çok ağır darbeler almıştır. 2013 yılında PKK terör örgütüne karşı yapılan askeri operasyonların devam etmesi beklenirken, kamuoyunu şaşkırtan bir şekilde İmralı Kapalı Cezaevi'nde yatmakta olan PKK terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan ile MİT arasında görüşmelerin başladığı medyaya yansıyan haberlerden öğrenilmiştir.

Aralık ayında MİT ile Abdullah Öcalan arasında başlayan görüşmelerden sonra, 3 Ocak 2013 tarihinde BDP Batman milletvekili Ayla Akat Ata ile Mardin bağımsız milletvekili ve DTK eş başkanı Ahmet Türk'ten oluşan heyet İmralı'ya giderek Öcalan ile görüşmelerde bulunmuştur (BBC [web], 2013a). Çoğunlukla BDP ve HDP'li milletvekillerinden oluşan 3 kişilik heyetlerle olan görüşmeler devam etmektedir. 25 Ocak 2014 tarihi itibari ile 15. Heyet İmralı adasında Öcalan ile görüşmüştür (Hürriyet [web], 2014).

10 Ocak 2013 tarihinde Paris'te aralarında PKK terör örgütü kurucularından Sakine Cansız'ın da bulunduğu 3 PKK'lı kadın teröristin öldürülmesi (Cnnturk [web], 2013a) çözüm sürecinde bir güven bunalımı yaratmıştır.

21 Mart 2013 tarihinde Öcalan tarafından kaleme alınan mektup, Diyarbakır'da nevruz kutlamaları esnasında Türkçe ve Kürtçe olarak okunmuştur. Öcalan bu mektupla silahlı mücadelenin sona erdiğini bildirmiştir. Ayrıca Öcalan, silahlı teröristlerin yurtdışına çekilmeleri zamanının geldiğini belirtmiştir (Sabah [web], 2013a).

Hükümet tarafından, Nisan ayı başında çözüm sürecine kamuoyu desteği sağlamak maksadıyla "Akil İnsanlar Heyeti" tespit edilmiştir. Her coğrafi bölgeye 9 kişi olmak üzere toplam akil insan sayısı 63 olarak belirlenmiştir (Cnnturk [web], 2013b). Heyetler kendilerine tahsis edilen bölgelerde halkla, kanaat önderleriyle, devlet görevlileriyle 2 ay süreyle görüşmeler yapmıştır. Heyet, faaliyetlerin sonucunu rapor halinde hükümet ve kamuoyu ile paylaşmıştır. Heyetin faaliyetlerini bitirmesine kısa bir süre

kala, Gezi Parkı eylemlerinde hükümetin ve polisin sert tutumunu eleştiren Murat Belge, Baskın Oran ve Yıldırım Oğur heyetten istifa ederek son toplantıya katılmamışlardır.

3 ay içerisinde bitmesi planlanan PKK teröristlerinin geri çekilme süreci çok yavaş ilerlemiştir. Nitekim başbakan Erdoğan yaşlı ve hastalardan oluşan sadece %20'lik bir bölümün Ağustos ortası itibarı ile geri çekildiğini açıklamıştır (Akşam [web], 2013a). Sürecin sağlıklı ilerlemediğini ileri süren PKK-KCK yöneticisi Cemil Bayık ise Eylül 2013'te çekilmenin durdurulduğunu açıklamıştır (BBC [web], 2013b).

30 Eylül 2013 tarihinde Başbakan Erdoğan bir demokratikleşme paketi açıklamıştır. Söz konusu paket ile Kürtçe'nin özel okullarda eğitim dili olarak serbest bırakılması öngörülmüş, farklı dil ve lehçelerde siyasi propagandanın önü açılmış, (q, x, w) harflerinin kullanımının önündeki engeller kaldırılmış, köy ve yerleşim isimlerinin eski hallerine dönmesi öngörülmüş, ilkokullarda öğrenci andı kaldırılmıştır (Sabah [web], 2013b). Ayrıca demokratikleşme paketlerinin ileride devamının geleceği açıklanmıştır.

Açıklanan demokratikleşme paketi, PKK-KCK terör örgütü tarafından çok sert bir açıklama ile eleştirilmiştir. KCK Yönetimi, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı demokratikleşme paketine tepki göstermiştir. KCK tarafından yapılan açıklamada paket ile çözüm sürecinin sabote edildiği belirtilmiştir. Bu paket ile asıl amacın seçimlere kadar zaman kazanmak olduğu savunulmuştur (Radikal [web], 2013a).

Çözüm süreci ile birlikte PKK diplomatik girişimlere de başlamıştır. PKK'nın silahlı kanadı HPG, 5 Ekim 2013 tarihinde Birleşmiş Milletler'in çalışmalarını desteklediği, Cenevre Çağrısı adlı sivil toplum kuruluşuyla, "Çocukların Silahlı Çatışmaların Etkilerinden Korunmasına Dair Taahhütname" imzalayarak kamplarını denetime açmıştır. Bu taahhütname ile PKK, 18 yaş altında çocukların çatışmalarda yer almasını engellemeye ve onları çatışmaların etkilerinden korumaya dair politikalarını kamuoyu nezdinde resmi hale getirdiğini beyan etti. Ancak PKK, taahhütnameye bir şerh koyarak, "HPG yeni bir savaşçı olmayanlar kategorisi oluşturacak ve 16-

18 yaş arasındaki çocukların sadece bu kategoriye katılmalarına izin verecektir” ifadesini eklemiştir (Radikal [web], 2013b).

Şubat 2014 itibari ile 2013 Ocak ayında başlayan çatışmasızlık ortamı devam etmektedir. Ancak örgütün şehirlerdeki yasa dışı eylem ve gösterileri sürmektedir. Kırsalda ise inşa edilen karakollara, üs bölgelerine, yollara, barajlara yönelik PKK saldırıları ve adam kaçırmaya eylemleri devam etmektedir (Zaman [web], 2013). Aynı zamanda örgütün eleman temin faaliyetleri yoğunlaşarak devam etmekte, birçok çocuk örgüt tarafından dağa çıkarılmaya devam etmektedir.

3. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ İLE MÜCADELENİN BİLANÇOSU

PKK terör örgütünün 1984-2008 yılları arasında gerçekleştirdiği terör olayların dağılımı Tablo-4’te gösterilmiştir.

Tablo-4: PKK Terör Örgütü’nün Gerçekleştirdiği Eylemler (1984-2008)

PKK TERÖR EYLEMLERİ (1984-2008)	
Ölümlü Olay	9546
Güvenlik Güçleriyle Çatışma	9634
Mayın Döşeme, Bombalama	3785
Saldırı	6865
Gasp	612
Adam Kaçırma	1090
Bildiri Dağıtmak	918
Kanunsuz Toplantı	1435

Kaynak: Özdağ, 2009:15

PKK terör örgütünün 1984-2008 yılları arasında gerçekleştirdiği eylemler sonucunda verilen şehit ve yaralı durumu Tablo-5’te gösterilmiştir. Verilen kayıplar incelendiğinde sanılanın aksine askerden daha fazla sayıda sivilin saldırılarda hayatını kaybettiği görülmektedir. Diğer kaynaklarda söz konusu veriler karşılaştırıldığında farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin Parmaksız’a göre söz konusu dönemde şehit asker sayısı 5853, şehit polis sayısı 284, şehit köy korucusu 1387 olurken, 5405 sivil vatandaş da öldürülmüştür (Parmaksız, 2009).

Tablo-5: PKK Saldırılarında Verilen Kayıplar

PKK SALDIRILARINDA VERİLEN KAYIPLAR (1984-2008)			
Şehit Asker	4241	Yaralanan Asker	11293
Şehit Polis	217	Yaralanan Polis	732
Şehit Köy Korucusu	1378	Yaralanan Köy Korucusu	1978
Hayatını Kaybeden Vatandaşımız	5669	Yaralanan Vatandaşımız	7959
Şehit Basın Mensubu	21	Yaralanan Basın Mensubu	6
Şehit Belediye Başkanı	8	Yaralanan Belediye Başkanı	3
Şehit Muhtar	60	Yaralanan Muhtar	8
Şehit Öğretmen	48	Yaralanan Öğretmen	48
Şehit Din Görevlisi	27	Yaralanan Din Görevlisi	8

Kaynak: Özdağ, 2009:16

PKK terör örgütüne karşı güvenlik kuvvetlerinin icra ettiği karşı operasyonlarda örgütün verdiği kayıplar Tablo-6'da gösterilmiştir. Bu değerlerde de farklı kaynaklarda farklı rakamlar ortaya konulmaktadır. Örneğin Parmaksız'a göre aynı dönemde ölü ele geçen terörist sayısı 19789 olarak gerçekleşmiştir. (Parmaksız, 2009:33).

Tablo-6: Güvenlik Kuvvetlerinin PKK Terör Örgütü'ne Uğrattığı Kayıplar

PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN VERDİĞİ KAYIPLAR (1984-2008)	
Ölü Ele Geçirilen PKK'lı Terörist	29639
Teslim Olan PKK'lı Terörist	3642
Yaralı Olarak Ele Geçirilen PKK'lı Terörist	817
Sağ olarak Yakalanan Terörist	14921
Yardım ve Yataklık Edip Yakalanan Kişi	62917

Kaynak: Özdağ, 2009:16-17

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından hazırlanan rapora göre ise, 2012 yılı başı itibarı ile terörle mücadele esnasında şehit olan kamu görevlilerin sayısı 7918'dir. Sivil kayıplar ise 5557 kişidir. Aynı dönemde hayatını kaybeden terörist sayısı ise 22101 olarak tespit edilmiştir (TBMM, 2012:57-70).

PKK terör örgütünün eylemleri sadece can kayıpları ve yaralanmalar ile neticelenmemiştir. Eylemler neticesinde ülkemiz ve milletimiz; ekonomik, siyasal, kültürel ve daha birçok alanda çok önemli zararlara uğramıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇOCUKLARIN PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NE KATILMA VE ÖRGÜT TARAFINDAN KULLANILMA NEDENLERİ

Tez çalışmasının dördüncü bölümünde, çocukların PKK terör örgütüne katılma ve örgüt tarafından kullanılma nedenleri incelenmektedir.

1. ÇOCUKLARIN PKK TERÖR ÖRGÜTÜNE KATILMA NEDENLERİ

Bireylerin terör örgütlerine katılma sebepleri genel olarak tek bir sebebe dayanmaz. Birden çok faktör örgüte katılımı etkilemektedir. Aynı şekilde çocukların PKK terör örgütüne katılımında da, birçok faktör rol oynamaktadır.

Ulusal bir gazetede 1 Kasım 2013 tarihli köşe yazısında N. Ali Özcan, PKK terör örgütüne katılan çocukların katılma sebeplerini şöyle değerlendirmiştir:

“Zamana ve bölgeye göre değişmekle birlikte küçük yaşta katılımın birçok nedeni var. Seksenli yıllarda, tıpkı Afrika'daki gibi çocuklar zorla kaçırılıp örgüt (PKK) tarafından alıkonulurken şimdilerde bu durum “gönüllülük” ve “aile özendirmesine” dönüşmüştür. Arka planda ekonomik nedenler, sosyal ve kültürel baskı, kan davası, intikam almak gibi antropolojik sebepler, çocukların kolayca ikna edilmeleri, özentisi gibi psikolojik nedenler bulunmaktadır.” (Milliyet, 2013).

Bir çocuğun veya gencin terör örgütüne katılma sebebi sıklıkla tek bir nedene bağlı değildir. Eski PKK üst düzey yöneticisi Şemdin Sakık, kendi katılma nedenini açıklarken bir su bardağı içindeki su damlaları kadar çok sebep olduğunu ifade etmektedir (Günay, 2013:17). Farklı sebepler bir araya gelmekte, bir birikim oluşmakta ve çocuğun terör örgütüne katılması ile sonuçlanmaktadır. En son eklenen sebep bir tetik vazifesi görmekte ve çocuğun örgüte katılımı gerçekleşmektedir. Araştırmacılar bu son nedeni, örgüte katılımı tek neden veya ana sebep olarak görebilmektedir.

Çocukların örgüte katılım sebeplerinde “bardağı” dolduran ilk ve en önemli etken psikolojik etkenlerdir. Çocuk, ailede sağlıklı bir psikolojik

gelişme ve olgunlaşma yaşayamamışsa, “bardak” çocuk ergenlik çağına ulaşır ulaşmaz yarısına kadar dolmuş kabul edilebilir. Bundan sonraki faktörlerin toplamı ancak psikolojik faktörün etkisi kadar olacaktır. Bu nedenle çocuğun ailede sağlıklı psikolojik gelişimi yaşamış olması çok önemlidir.

Psikolojik faktörler iki başlık altında değerlendirilebilir. Birincisi ailede sağlıklı psikolojik gelişimin sağlanmış olması, diğeri ise ergenlik döneminin karakteristik psikolojik özellikleridir. Bu iki faktör birçok vakada iç içe geçmiş de olabilir.

Teröristler, genellikle ailelerin ihmalinin ya da hor görülerinin kurbanıdır ya da narsistik yaralanmalardan etkilenmiş kişilerdir. Bunlar ağır akıl hastası değillerdir (Çevik, 2010:102). Bireyin sağlıklı psikolojik gelişim sürecinin incelenmesi ile sağlıklı bir psikolojik gelişimin gerçekleşme süreci daha net anlaşılacaktır.

a. Psikolojik Nedenlerin İncelenmesi

(1) Çocuğun Sağlıklı Psikolojik Gelişim Süreci

Çocuğun sağlıklı ruhsal gelişimiyle ilgili olarak geçmişten günümüze kadar çeşitli görüşler ve teoriler ortaya konmuştur. Bu görüşler doğrultusunda ortaya çıkan sorunlara psikiyatrik çözümler bulunmaya çalışılmıştır. Etnik kimlik gelişimi ve terörizmin doğru anlaşılabilmesi bakımından sağlıklı psikolojik gelişmenin nasıl olduğu, hangi koşullar altında sağlıklı geliştğini ya da gelişebileceğinin bilinmesi önemlidir (Çevik, 2010:41). “Nesne İlişkileri Kuramı” bir çocuğun sağlıklı psikolojik gelişim sürecini anlamada yol gösterici olabilmektedir.⁶ Ailede sağlıklı bir psikolojik gelişim yaşayamayan çocuklar, terör örgütlerinin veya suç örgütlerinin potansiyel üyesi haline gelmektedir.

⁶ Nesne İlişkileri Kuramı, psikanaliz ekollerinden biridir. Melanie Klein tarafından ortaya atılan kuram, Ronald Fairbairn, Harry Guntrip ve Donald Winnicott tarafından geliştirilmiştir. Kuramın sadeleştirilmiş anlatımına, Abdülkadir Çevik’in Politik Psikoloji (2010) adlı eserinden ulaşılabilir.

Nesne ilişkileri kuramına göre 3 yaşından itibaren başlayan, iyi ve kötü kendilik ve nesne temsillerini bütünleştirme işlevi, ruhsal gelişimin sağlıklı olarak tamamlanabilmesi için çok önemli bir basamaktır. Bütünleştirme işlevini erişkin yaşamına kadar gerçekleştirememiş kişi, dış dünyanın sorunları ile başa çıkmakta zorluk yaşayabilir ve bu zorlukları aşmak için yansıtma, yer değiştirme gibi dışsal savunma mekanizmaları ile bölme, yansıtımlı özdeşim, ilkel idealizasyon gibi ilkel psikolojik savunma düzeneklerini çok sık olarak kullanır (İlhan, 2011). İyi ve kötü kişinin zihinsel dünyasında tam olarak harmanlanmadığında kişiler kendilerine ait kötü olarak algıladığı duyguları; yansıtma ve yer değiştirme gibi psikolojik savunma düzenekleri kullanarak, kendinden olmayan nesnelere yükler (Volkan, 1992).

Bu dönemlerin sağlıklı bir şekilde yaşanması sonucu kişiliğin ve kimliğin temel iskeleti gelişmiş olur. Sağlıklı bir gelişme için çocuğun sağlıklı doğmuş olması, biyolojik bir bozukluğunun olmaması ve anne babasının uygun sevgi ve koruyucu özelliklerle donanmış olması gerekmektedir. Anne ve babanın bebeğin biyolojik gereksinimlerini sezerek ve bilerek ilişkilerini düzenlemeleri gerekir. Bunun yanı sıra, bebeklerin egolarının gelişip güçlü kişilikler ve savunmalar geliştirmesi için anne ve babaların bebeklerinde olumsuz "kötü" yaşantıların gereksiz düzeylerde ve şiddetlerde oluşmasına yol açan engellemelerden uzak durmaları gerekir. Bir başka deyişle, anne ve babaların sürekli eleştirel tavırlarında sınırlı olmaları, çocuğun olumlu yönlerini pekiştirecek ifadeler ve tutumlar sergilemeleri durumunda çocukta güven duygusu ve kimlik gelişimi olumlu yönde seyreder. Çocuk bu gelişimini sürdürürken gelişen egosu aracılığıyla çeşitli savunma mekanizmalarını kullanmayı öğrenir. Bu mekanizmalar onun kişiliğinin ve kimliğinin görünümü ve rengini belirler (Çevik, 2010:46).

İnsanın kişiliğinin ve kimliğinin temeli bebeklik döneminde atıldıktan sonra yaklaşık olarak 5 yaşına kadar gelişmesini tamamlamaktadır. Bir başka deyişle, kişiliğimiz ve kimliğimizin temel iskeleti 5-7 yaşına kadar kurulmuş olmaktadır. Bir benzetme yapılacak olursa, binanın karkası yapılmış, oturacağı alan belirlenmiş ve çatısı çatılmıştır. Bundan sonrası binanın duvarları, iç bölmeleri, ince işçilikler gibi tamamlayıcı ve görüntüye yönelik

detaylardır. Yedi yaşından itibaren, çocuk, ailesi dışında okul ortamına girerek kimliğine bu yeni ortamın özelliklerini katmaya ve toplumsal süreçleri daha yakından görmeye ve yaşamaya başlar (Çevik, 2010:46).

(2) Ergenlik Döneminde Çocuk

Ergenlik dönemi insanın psikolojik gelişiminde kişiliğini ve kimliğini yerli yerine oturttuğu önemli bir dönemdir. Bu dönemde beliren fiziksel değişime paralel olarak psikolojik gelişme de bir ölçüde tamamlanmış olur. Bu dönemde ailenin dışında kalan akran grupları ve diğer gruplar ile idealize edilen sanatçılar, politikacılar, yazarlar, sporcular ergenin yaşamında önemli bir yer tutar. Bunlar aynı zamanda ergenin psikolojik tutum ve tavırlarının yönlendirilmesinde de önemli rol oynarlar (Çevik, 2010:46).

Ergenlik dönemindeki çocuğun; fizyolojik anlamda cinsel özelliklerinde, vücut hatlarında ve cinsel ilgilerinde; sosyolojik anlamda toplumsal rollerinde ve bağımsızlık isteklerinde; bilişsel anlamda zihinsel gelişimlerinde ve öz/benlik kavramlarında önemli ve çoğu kez de kendilerini rahatsız edici değişiklikler gerçekleşmektedir (Koç, 2004).

11-20 yaş dilimleri arasındaki ergenlik çağı, kişiliğin toplumsal nitelik kazandığı bir arayış dönemidir. Bu arayış dönemi içinde ergen, kim olduğunu, neye değer vereceğini, kime bağlanıp inanacağını, amacını bulmaya çalışır (Yavuzer, 1996:111). Ergenlik çağı, insanın psikolojik gelişiminde ait olma psikolojisinin belirgin olarak yaşandığı bir dönemdir.

Ergen, toplumda itibar kazanmaya ve statü sahibi olmaya gereksinme duyar. Toplumsal uyum, geniş ölçüde bu gereksinimin karşılanmasına bağlıdır. Ergenlik yılları, bir anlamda, toplumsal gelişim ve uyum yılları olarak da nitelenebilir (Yavuzer, 1996:111).

Ergen çevresinde daima onun gibi olmak istediği rol modeller arar. Zamanla karşıt cinse karşı duyulan husumet yerini ilgi alır. Bu ilgi, erkeklerde genel olarak on altı yaşından sonra gelişir. Ergenlik dönemi sonunda toplumsal davranışlarda olgunlaşma ve grupta genişleme görülür. Bu dönemde birey ait olduğu gruba fazla önem verir, grup normlarına uymak için

fazla çaba harcar. Bu uyum yalnızca dış görünüş ve davranışları değil, aynı zamanda fikirleri de kapsar. Birey genel olarak grubun beğenmediğini beğenmez, yapmadığını yapmaz (Yavuzer, 1996:111).

Çocukluktan ergenliğe adım atan gençlerde ilk değişiklikler önce fizyonomilerinde başlamaktadır. Fizyonomideki bu ani değişiklikler, ellerin, ayakların büyümesi, burnun ve çenenin büyümesi, vücuttaki kıllanma, sesteki değişiklikler vs. genci tedirgin etmeye başlar. Özellikle fizyonominin orantısız bir görünüm arz etmesi gencin psikolojik yapısını da etkilemektedir (Alkan, 2000).

Ergenlik dönemindeki gençler; (Alkan, 2000)

(a) Fiziki özelliklerinde meydana gelen ani değişikliklerden dolayı kendilerini değersiz görürler ve güvensizlik duygusu taşırlar.

(b) Duyguları çabuk iniş çıkış gösterdiğinden çabuk sevinir, çabuk üzülür, birden sinirlenir, olur olmaz şeyleri sorun yaparlar. Bu nedenle tepkileri önceden kestirilemez.

(c) Alınan davranış hiç eleştiriye gelemeyen ana-babalarını yerli yersiz eleştirmeye başlarlar.

(d) Sürekli bir gidiş geliş içerisinde, maceracı ve kabına sığmaz bir ruh yapısına sahip olduklarından gel geç hevesleri çoğalmıştır.

(e) Bencilleşir, istekleri artar, konan yasakları saçma, kendine tanınan hakları yetersiz bulurlar.

(f) Ana-babadan devlete kadar otoriteyi temsil eden her şeye başkaldırma eğilimi taşırlar.

(g) Coşkuludur, hayalcidir, idealisttirler. Duygu ve düşüncelerini inançla savunur, haksızlıklara karşı acımasız bir tutum takınır, yaşanan gerçeklere pek aldırmadan toplum düzeni birden değişsin, eşitsizlikler ortadan kalksın isterler.

(3) Çocuk Teröristlerin Psikolojik Motivasyonları

Ergenlik döneminin kimlik sorunları görünürdeki etnik kimlik krizini teröristin ruhsal dünyasında karmaşık hale getirilebilir ya da bu krizin temelinde yatabilir. Politik otorite, terörist için, örneğin despot bir babayı ya da zayıf bir babayı, horlayan aşağılayan otoriteyi temsil edebilir (Çevik, 2010:98).

Etnik terörün liderleri kendi travmatik yaşantılarını temsil ettikleri etnik grubun travmalarıyla örtüştürerek büyük bir kitleyi kontrol ederler. Yapılan araştırmalarda kurucu teröristlerin yani terörist liderlerin çocukluk dönemlerindeki psikolojik travmalarından kaynaklanan kimlik sorunları vardır. Bunlar iç dünyalarında ciddi yaralanmalar yaşarlar; narsistik yaralanmaları vardır. Bu yaralanmalar bütünleşmiş bir kendilik ve diğerleri duygusunun yokluğuyla belirginleşen kimlik dağılmasına yol açar (Çevik, 2010:98).

Genel olarak etnik teröristlerde ve özelde çocuk teröristlerdeki psikolojik motivasyonlar sırayla incelenmiştir.

(a) Mağdurluk ve Ezilmişlik

Etnik terörizmin en önemli motivasyonlarından biri mağdurluk ve kurban edilmişlik psikolojisidir. Birçok teröristin kendisi terörün mağdurudur. Bunlar ya aileleri, ya bir grup ya da diğer etnik grup üyelerinin mağdurudur. Kişisel sınırların ihlali, ensest, ırza geçme, alkolik ya da kontrolsüz babalar tarafından dövülenler, güvenlik güçlerinin yanlış uygulamaları, bireyin kişisel bir güvencesinin olabileceği duygusunu zedeler ya da tahrip eder (Çevik, 2010:99).

Bireysel sınırlara yönelik şiddet eylemleri, çocukta narsistik bir incinmeye yol açar ve kişisel güvenliğin kaybedildiğine dair derin duygulara neden olur (Volkan, 2013:427). Bir kontrol noktasında darp edilme, bireysel sınırlara yönelik şiddet eylemlerine örnektir.

Mağdur devamlı olarak bir kuşku içindedir. Bu mağduriyete neden olan olaylar ve kişiler gücünü ve etkisini kaybetmiş olsa bile mağdurun korkusu ve kuşkusunu devam eder. Mağdurluk ve kurban edilmiş olma ile ilgili

travmanın halen hayatta olan kişilerce yaşanması gerekli değildir. Halen hayatta olan kişilerin atalarının yaşadığı bir mağduriyet nesilden nesile bilinçli ve bilinçdışı olarak aktarılır ve kendileri mağdur olmuş gibi bir psikoloji yaşanır. Bu nedenle, Güneydoğu Anadolu bölgesindeki olağanüstü hal kalkmış olmasına karşılık, halk uzun bir süre tetikte ve korku içinde yaşayacaktır (Çevik, 2010:100).

Aile içinde çocukluktan itibaren yaşanan travmalar etnik ilişkiler sonucunda yaşananlarla çok sıkı bir biçimde iç içe geçtiğinde, terörizm bilinçdışında hem kişisel, hem de etnik yaralanmalarla baş edebilme yolu haline gelir (Çevik, 2010:101).

Ailesel veya aile dışı travmalara maruz kalarak sağlıklı bir psikolojik gelişim gösteremeyen çocuklar, iç dünyalarında yaşamış oldukları psikolojik sıkıntılarla baş edebilmenin yolu olarak terörü görebilmektedir. PKK terör örgütü örneğinde; 12 Eylül müdahalesinin olumsuz sonuçlarının ve hapishanelerde yaşandığı iddia edilen işkenceler çocuklara aktarıldığında; çocuklar sanki kendileri mağdurmuş gibi bir etkiye uğramaktadır. Kişisel mağdurluk ve ezilmişlik çocukların terör örgütüne katılmalarında önemli bir etken olarak görülmektedir.

(b) Yaralanmış Narsizm

Bazı bireylerin terör örgütlerine katılmış olmalarına karşın çocukluk dönemlerinde ve kişiliklerinin oluştuğu dönemde etnik veya kişisel yaralanma dışında özel bir travmatik şiddete maruz kalmamışlardır. Bu tür durumlarda narsistik kişilik bozukluğundan söz edilmektedir. Bu durum çocuklukta kendilik değerlerindeki yaralanmalarla oluşur ve bunu telafi etmek için azametli, görkemli ve saldırgan davranışlar geliştirir. Çocuğa uygulanan şiddet her zaman çocuğun kendilik değerini yaralar. Ancak bunun yanı sıra anne-babanın boşanması, gerçekten yaşanmış ya da öyle algılanan bir reddedilme, kişisel bir başarısızlığın derinden hissedilmesi, ciddi fiziki yaralanmalar, hastalıklar ya da özürülülük hali, aşırı yoksulluk ya da diğer birçok yaşantı kendilik değerini yaralar (Çevik, 2010:101-102).

Habis narsisizmden mustarip olan kişiler tekrarlayan saldırgan eylemler ve saldırgan zaferlerle kendi kendilik değerlerini tamir ederler veya korurlar. Bireyin narsistik yaralanması etnik grupla ilgili olarak algılanan bir yaralanmayla bulaşmışsa ya da onunla iç içe girmişse, bu şiddet ve öfke diğer etnik grubun üyelerine yönelir. Karşı grubun üyeleri korktukça kendilerinde sahte, yanıltıcı bir “her şeye gücü yetme” yaratır. Terörist olmak suretiyle eski işe yaramaz, değersiz, zedelenmiş, horlanmış kimlikten kurtulmakta, eski kimlik reddedilerek sahte de olsa güçlü bir kendilik ve kimlik duygusu oluşturup yaşamaktadırlar (Çevik, 2010:102).

PKK terör örgütüne katılan yetişkin ve çocuklarda da, yaralanmış narsisimin katılımı kolaylaştıran motive edici etkisi görülmektedir.

(c) Bölünme

Teröristler ağır akıl hastası değildirler. Ancak karşılaştırmalı ruh sağlığı açısından teknik olarak ruhsal bir bölünmeden söz edilebilir. Bölünme ve diğer yardımcı savunma mekanizmaları, bütünleşmemiş kendilik ve kimlik dağılması ihtimali olan bireylerin temel zihinsel ve ruhsal işlevlerini oluşturur. Bu savunma kişilerin psikolojisinde etkin bir yer tutar. Bunu destekleyen mekanizmalar inkâr, güçlülük duygusu, değersizleşme ve idealizasyondur. Teknik olarak bu kişiler borderline kişilik organizasyonu olarak adlandırılır. Bölünme mekanizması, teröristin insanlık dışı eylemler yaparken aynı zamanda “normal” bir insanmış gibi görünmesini sağlar. Teröristler sıklıkla öfkelerini terörist eylemlere dönüştürürken aynı zamanda gerçekten şefkatli, merhametli ve duyarlı bir aile üyesi olabilmektedir. (Çevik, 2010:104).

Borderline kişilik özelliklerine sahip olan kişiler; değişken bir kimlik, duygulanımda değişkenlik ve ülküleştirme ile değersizleştirme uçları arasında salınan yoğun insan ilişkileri gibi klinik özellikler göstermektedir. Bu kişiler, eyleme dökmeye yatkın, itkisel davranan ve kendine zarar verme eğilimli kişilerdir. En önemlisi bütüncül bir kendilik duyuları yoktur. Kendilik algıları tutarsızdır ve değersizlik duyguları ile çevresindekileri küçümseyen üstünlük

duyguları arasında salınır. Çoğunlukla kendilerini arızalı, kötü ve mazlum hissederler. Ancak alçakgönüllülükleri yoktur (Akhtar, 2009).

Etnik teröristler kendi topluluklarında onaylanan bölünmüş grup kimliğini “biz” ve “bizden olmayanlar” olarak bölerler. Başka bir deyişle etnikliğin psikolojisi teröristlerin eylemlerini onaylar ve onları suçluluk duygularını bilinçli yaşamaktan korur. Bu sayede çok rahat ve vicdan azabı duymadan terör eylemlerini yaparlar (Çevik, 2010:104).

PKK terör örgütü mensubu yetişkin ve çocuk teröristler eylemlerini gerçekleştirirken bu bölünme mekanizmasından faydalanmaktadır. İnsanlık dışı eylemler gerçekleştirirken vicdan azabı duymamakta ama aynı zamanda farklı zamanlarda normal bir bireymiş gibi görünebilmektedirler.

Matur “Dağın Ardına Bakmak” adlı eserinde PKK Terör örgütü mensupları ile Kandil’de yaptığı görüşmeleri kitaplaştırmıştır. Amacını ise dağdakilerin kim olduğunu, neden dağa çıktıklarını, dönenlerin neden döndüğünü, kalanların neden hala dağda olduklarını anlamak olduğunu belirtmektedir (2011:13). Görüşmelerde teröristlerin insani davranış ve konuşmalarından etkilendiğini belirten Matur, aslında teröristlerdeki bu borderline kişilik özelliğini fark etmeden, ortaya koymaktadır.

(d) Ait Olma

Teröristler bir terörist gruba ait olmayla belki hayatlarında ilk defa gerçekten bir yere ait olmuşlardır ya da sahiplenilmişlik duygusunu yaşamaktadırlar. Etnik teröristler kendi terörist eylemlerini benimseyen gruplar içinde kabul görmeye çaba harcarlar. Türkiye’de PKK terör örgütüne kandırılarak ya da isteyerek giden gençlerin büyük bir bölümünün, kendilerini dışlanmış olarak gördükleri ailelerinden farklı bir arayış içinde, ait olacakları ya da kabul görecekları gruba kolayca kendilerini teslim ettikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra, bu teröristlerin kendi terörist eylemlerini benimseyen daha geniş gruplar içinde kabul görmek üzere de çaba harcadıkları görülür (Çevik, 2010:105).

PKK terör örgütüne katılan çocuklar ve gençlerin neredeyse tamamına yakını sosyal yönden zorluklar yaşayan, ekonomik açıdan zayıf olan, işsiz olan ya da geçimi sağlayabilecek nitelikte bir işe sahip olmayan ailelerin çocukları olduğu bilinmektedir. Örgüte katılan çocuklarda daha önce ciddi bir aile sahiplenmesi ve aidiyet duygusu yaşanmadığı anlaşılmaktadır.

PKK terör örgütü, grup dinamiği ve grup kimliği ve kişiliğinden faydalanarak çocukları ve gençleri kendisine bağlamaktadır Örgüt yapısı içerisinde teröristler, tüm fizyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaktadır (Alkan, 2012: 193-202). Daha önce bir gruba aidiyet duygusu taşımayan çocuklar, PKK terör örgütüne bağlanarak tüm bu ihtiyaçlarını gidermektedir.

b. Ailevi Nedenlerin İncelenmesi

Aileyi önemli kılan en önemli husus çocuğun dünyaya getirilmesi, yetiştirilmesi ve toplumsallaşmasında oynadığı roldür. Özellikle de okul öncesi dönemde bireyin sosyalleşmesindeki en önemli kurum ailedir. Otoriteden kurtulma eğiliminde olan bir gencin ailesiyle olan ilişkileri de bu bağlamda büyük önem taşımaktadır (Başbüyük vd, 2012).

Sıklıkla teslim olan teröristler, ifadelerinde yaşadıkları ailevi sıkıntılardan bahsetmektedirler. Bu da örgüte katılımı ailevi nedenlerin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Terör örgütünün dağ kadrosuna katılımı en çok karşılaşılan nedenlerden biri olarak karşımıza çıkan ailevi sorunlar aslında çok geniş alanı içeren bir konudur. Ancak genellikle ailede yaşanan sorunların, bireyin örgüte katılım kararı almasına sebep olan diğer etkenlerle birleştiğinde bireyin son kararını vermesinde önemli rol oynamaktadır. Bir diğer anlatımla birbirini takip eden faktörler zincirinde bardağı taşıran son damla olduğu gözlemlenmiştir (Başbüyük vd, 2012).

Başbüyük ve arkadaşları ailevi faktörleri 3 başlık altında derlemiştir. Bunlar:

(1) Zorla Evlendirme, Berdel, İstediği Kişiyile Evlenmesine İzin Verilmemesi

Cinsiyet fark etmeksizin çocuk ve gençler için zorla evlendirilme, örgüte katılımı kolaylaştırıcı bir etken olarak göze çarpmaktadır. Türkiye'nin doğu bölgelerinde çocuk yaşta evliliklerin yaygın olması, çocukları da risk grubuna sokmaktadır. Başbüyük ve arkadaşları örgütten kaçıp teslim olan iki teröristin ifadelerini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012).

“2008 yılında babamın zoru ile istemediğim bir kızla evlendirildim. Bu duruma yaklaşık bir sene sabredebildim. Kızı sevmediğimi, boşanmak istediğimi babama anlattığımda bana çok sert tepki verdi. Örf gereği o kızı boşayamayacağını söyledi. Bunun üzerine ben de kaçtım ve İstanbul'a gittim. Burada maddi olarak zor duruma düştüm ve tanıştığım birkaç arkadaşın da tavsiyeleriyle örgüte katılmaya karar verdim.”

“Lisede okurken ailemin baskısıyla okulu bırakmak zorunda kaldım. Sonrasında da ağabeyimin karısının erkek kardeşi ile berdel usulü ile evlendirileceğimi öğrendim. Bunun üzerine evden kaçmaya karar verdim. Gidecek bir yerim yoktu. Bir arkadaşım tek kurtuluşumun örgüte gitmek olduğunu söylemesi üzerine ben de örgüte katılmaya karar verdim.”

Aktarılan birinci ifadede zorla evlendirilen genç bir erkek, İstanbul'a kaçarak, durumdan kendisini soyutlamaya çalışmıştır. Şahsın örgüte katılımında, temel sebep istemediği kişi ile evlendirilmesi olmuştur. İstanbul'da ikinci sebep olarak eklenen ekonomik sıkıntı ise şahsı terör örgütüne iten tetik sebep olmuştur.

Aktarılan ikinci ifadede ise aile baskısı ile berdel usulü bir evliliğe zorlanan kız çocuk evden kaçmayı düşünmüş, ancak cinsiyet durumunun kendisine yarattığı dezavantajdan dolayı bunu yapamamış; arkadaş yönlendirmesi ile örgüte katılım yapmıştır. Bu örnekte örgüte katılımın temel sebebi berdel zorlaması olurken tetik sebep ise arkadaş yönlendirmesidir.

Alkan'ın eski bir kadın PKK mensubu ile yaptığı mülakat şu şekildedir: (Alkan, 2012:174)

“PKK ile herhangi bir bağlantım yoktu ve tanıımıyordum. Ailemin içinde bulunduğu çelişkiler, özellikle benim okula gitmemi engellemeleri, ayrıca istemediğim halde evlendirme çabaları beni bunalıma soktu. Hangi koşulda olursa olsun, ister intihar ederek, isterse kaçarak ailemden kurtulmak istiyordum. Bunu bir erkeğe kaçarak yapabileceğimi düşünüyordum. PKK'ya katılmak o ana kadar aklımın ucundan bile geçmemişti. Arkadaş çevremden bir bayan bana PKK'ya katılmamı önerdi. PKK'yı beni bu sorunlarımdan kurtarabilecek ve ailemin hiç ulaşamayacağı bir yer olarak anlatıyordu.

Benim de tek amacım ailemin benim istemediğim bir erkekle evlendirmelerinden kurtulmaktı. Bu şekilde bir bayanın önerisine uydum ve örgüte katıldım.

Alkan'ın aktardığı ifadeye kız çocuğunun örgüte katılma nedenleri arasında ailevi ve şahsi problemler, arkadaş etkisi sayılabilir. Örgüte katılımda ana sebep zorla evlendirme olarak göze çarpmakta iken, katılım arkadaş yönlendirmesi ile gerçekleşmiştir.

Örgüte katılımda farklı sebepler rol oynarken; tetik sebebin zorla evlendirme veya berdel olduğu durumlar da söz konusu olabilir.

(2) Otoriteden Kurtulma İsteği, Aileden Yeterli İlgı Görmeme

Ergenlik döneminin özellikleri incelendiğinde başta anne baba olmak üzere otoriteye karşı çıkmanın dikkat çektiği görülmektedir. Sürekli bir gidiş geliş içerisinde, maceracı ve kabına sığmaz bir ruh yapısına sahip olan ergenlerin gel geç hevesleri çoğalmıştır. Ayrıca ergenlerde aileden ilgi görme ihtiyacı bulunmaktadır. Ebeveynlerin çok fazla çocuk sahibi olmaları, çocuklara yeterli ilgi gösterememe sonucunu doğurmaktadır.

Problemlili bir ailede, bireye değer verilmemesi beraberinde aile baskısı ile birleşince çocukta otoriteden kaçma isteği belirlemektedir. Başibüyük ve arkadaşları örgütten kaçarak teslim olan bir teröristin ifadesini şöyle aktarmaktadır: (Başibüyük vd, 2012)

“Yüksekova'da bir telefoncu dükkânımız vardı. Bazı problemlerden dolayı bu dükkânı kapatmak zorunda kalmıştık. Dükkânı kapattıktan sonra sürekli internet kafeye takılmaya başladım. Bu dönemde sıklıkla evde annem ve babamla kavga ediyordum. İnternet kafede tanıştığım birisi ise bana sürekli olarak örgütü anlatıyordu. Ben de ailemi kısa süre için de olsa korkutmak ve onların beni önemsemesini sağlamak için örgüte katılmaya karar verdim. Girdikten sonra hemen örgütten ayrılmayı planlıyordum ama örgüte girdikten sonra kendi isteğimizle ayrılmamızın mümkün olmadığını anladım.”

Aktarılan ifadeye göre çocuk ailede yeterli ilgi görmemiştir. Çocuk ailesinin dikkatini ve ilgisini çekebilmek için bir arkadaşının yönlendirmesi ile örgüte katılma kararı almıştır. Örgüte katılımda otoriteye başkaldırma ve yeterli ilgi görememe temel sebep olurken, arkadaş yönlendirmesi tetik sebep olarak karşımıza çıkmaktadır.

PKK terör örgütünün eski yöneticisi Şemdin Sakık ise yetiştiği aile ortamını şöyle aktarmaktadır (Günay, 2013:16) :

“Saygı, sevgi görmediğim, kucaklanmadığım, okşanmadığım, çoğunlukla dışlandığım, Kürt toplumunun prototipi sayılabilecek bir aile ortamı... Bu ortam, huzursuzluğun, kavganın, haksızlığın eksik olmadığı; güçlünün güçsüzü, mecalizi ezdiği, dayağın sıradanlaştığı, tek geçerli değer şiddet olduğu bir ortam...”

Aile ortamında karşılaştığı haksızlıklardan kaçma isteğini de örgüte katılma nedenleri arasında sayan Şemdin Sakık, kendisinin yetiştiği aile ortamının bölgedeki aile yapısının genelini yansıttığını belirtmektedir (Günay, 2013:16). Anlatılan aile yapısında çocuklar ebeveynleri tarafından yeterli ilgi ve sevgiyi görmemektedirler. Bunda ailedeki çocuk sayısının yüksek olması da etkili olmaktadır.

(3) Evde Fiziki veya Psikolojik Şiddet Görme

Ailede fiziki veya psikolojik şiddet görme çocuğun örgüte katılmasını motive eden bir öge olarak karşımıza çıkmaktadır.

Başbüyük ve arkadaşları örgütten kaçarak güvenlik güçlerine teslim olan bir teröristin ifadesini şöyle aktarmaktadır: (Başbüyük vd, 2012)

“Eşimle isteyerek evlenmişim. Evlendikten kısa süre sonra İstanbul’a göç ettik. Burada bir de çocuğumuz olmuştu. Ancak maddi sıkıntılar yaşıyorduk. Eşim bu sıkıntıları sürekli bana yansıtıyordu. Ayrıca ikamet ettiğim yerdeki komşularıyla da hiç geçinemiyordum. Eşimin beni dövdüğü bir gün çok bunaldım ve ailemin yanına dönmek istedim. Ancak ailem de bana destek olmadı. Bunun üzerine çevremde örgütle bağlantısını olduğunu bildiğim birkaç kişiye örgüte katılmak istediğimi söyledim.”

Aktarılan örnekteki birey evli ve bir çocuk sahibidir. Aile maddi sıkıntılar yaşamaktadır. Ayrıca komşularıyla geçinemediğini ifade etmektedir. Eşi yaşadığı maddi sıkıntılar sonucu kendisine şiddet göstermeye başlamıştır. Yaşanan aile içi şiddet kadının arkadaş yönlendirmesi ile örgüte katılımına yol açmıştır. Örnekte şiddetin kaynağı eş iken, başka örneklerde şiddetin kaynağı ebeveyn olabilmektedir.

c. Akraba Etkisi

Terör örgütlerine katılımda önemli faktörlerden birisi de akrabalık etkisidir. Türkiye genelinde özellikle de doğu ve güneydoğu Anadolu bölgelerinde akrabalık bağlarının kuvvetli olması bunda büyük bir etkindir. Terör örgütleri de eleman kazanmada akrabalık faktöründen sıklıkla yararlanmaktadır. Örgüte katılımda, kırsala daha önceden akrabası gitmiş kişilerin akrabalık bağlarını kullanarak örgüte katılım sağladığı görülmektedir. Ayrıca akrabalık bağları bulunan bireylerin, biri diğerini etkilemek suretiyle örgüte katılım sürecini hızlandırdığı görülmüştür. Akrabasının telkinleriyle örgüte katılmaya karar verdiğini ifade edenler önemli bir bölümü teşkil etmektedir (Başbüyük vd, 2012).

Başbüyük ve arkadaşları güvenlik kuvvetlerine teslim olan bir teröristin ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“Akrabalarımın propagandaları neticesinde örgütün dağ kadrosuna katılmaya karar verdim. Akrabalarımın terör örgütünde herkesin kardeş olduğu, Kürt sorununun çözülerek özgürlük ve barışın getirileceği propagandalarına inanarak örgüte katıldım. Bir defaya mahsus gidip görmek istedim fakat geri dönemedim.”

İfadesi aktarılan terörist akrabaların etkilemesi ile örgüte katıldığını ifade etmektedir.

Alkan, güvenlik kuvvetlerine teslim olan bir bayan teröristin ifadesini şöyle aktarmaktadır (2012:189):

“O süreçlerde yürüyüşler çok oluyordu. Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı mahallelerde yürüyüşler oluyordu. Benden önce iki amcamın oğlu katılmıştı. Onların da biraz etkileri oldu benim katılmamda. Ailemizden ilk katılan ikisiydi çünkü. Tabi ben küçüktüm yaş olarak. Düğün vb. etkinliklere o dönemlerde giderdim. İşte o süreçte Mehmet diye biriyle tanıştım. Kendisi akrabamız olduğunu söylüyordu. Önceleri bana işte dağa gider misin diye bir teklifte bulunmadı. Bir gün bana pikniğe gideceğiz, istersen sen de gel. Orada eğlenirsin, oyun falan oynarsın arkadaşlarınla dedi. Ben de hemen kabul ettim. Ailemiz dağıldığı için zaten sahip çıkınam da yoktu. Ben pikniğe gidiyoruz diye bir otobüse bindim, akrabamız olduğunu söyleyen Mehmet bizi PKK'ya götürdüğünü arabada söyledi. Benim daha önceden amca çocuklarım örgütte olduğu için sesimi çıkarmadım.”

Alkan'ın aktardığı ifadede, örgüte katılımda, diğer etkenlerle birlikte akraba etkisinin de önemli yer tuttuğu görülmektedir.

d. Sevgili Etkisi

Örgüte katılımı etkileyen bireysel faktörler arasında yaşanan duygusal ilişkilerin de önemli bir yer teşkil ettiği, bazı bireylerin yaşadığı duygusal ilişkinin bir neticesi olarak sevgilisinin etkisi ile örgüte katıldıkları yapılan mülakatlarda elde edilen bulgulardandır. Sınırdaki ilçelerimizden birinde yaşayan bir gencin, kız arkadaşının etkisiyle örgüte katılımını ve arkadaşları şöyle aktarmaktadır (Başibüyük vd, 2012):

“Parti teşkilatına gidip gelmeye başladığımda oradaki etkinliklere katılan bir kızla tanıştım. Tanıştıktan sonra kısa sürede samimiyetimiz arttı ve aramızda bir ilişki başladı. Bana bir gün ‘istersen birlikte örgüte katılalım, orada sürekli görüşebiliriz, daha özgür oluruz, şu anda örgüte katılmak üzere hazırlanan bir grup var, bu grup ile akşam gideriz’ şeklinde bir teklifte bulundu. Ben de bu teklifi reddedemedim.”

İfadesi aktarılan gencin örgüte katılmasında sevgili etkisi önemli rol oynamıştır. Çocuklarda karşı cinse olan ilginin 15-16 yaşlarında başladığı bilinmektedir. Dolayısı ile 15-18 yaş arası çocuklar sevgililerinin etkisi ile örgüte katılma riski taşımaktadır.

e. Arkadaş Etkisi

Duygusal bir ilişki olmadan sadece arkadaşlık ilişkisi ile de örgüte katılım gerçekleşebilmektedir. Başibüyük ve arkadaşları tarafından aktarılan bir diğer teröristin ifadesi şu şekildedir (Başibüyük vd, 2012):

“Üniversitede okurken ilk senem sonunda sınıfta kalmıştım. İkinci yıl başladığımda okulda kendimi çok yalnız hissediyordum. Bir arayış içerisine girmeye başladım. Daha sonra okulda benim gibi Kürt kökenli olan öğrencilerle birlikte zaman geçirmeye başladım. Bu arkadaşlarla toplandığımızda Özgür Halk, Yurtsever Gençlik gibi dergiler okuyorduk. Örgütten, gerillalardan bahsediyorduk. Tüm bunların etkisiyle ben de örgüte katılmaya karar verdim.”

Aktarılan bu ifadede, bireysel bir başarısızlık yaşayan genç, okuldaki arkadaşları ile etkileşim içine girerek, örgüte katılım süreci gerçekleştirmiştir.

Alkan, on üç yaşında bir kız çocuğu iken örgüte katıldığını söyleyen eski bir PKK terör örgütü mensubu ile yaptığı mülakatı şöyle aktarmaktadır (2012:154-155):

“İlkin PKK’ye ablam katılmıştı babama tepki duyduğu için. Ben de yaşadığım ailevi sorunlardan dolayı büyük bir boşluğa düşmüştüm. Kendi kendine ablam gitmiş, ben de gidip ablamı göreyim, hem de içine düştüğüm ortamdan başka bir çıkış yolu bulamıyorum en iyisi oraya gidiyim diyordum. Bir kız vardı bizim mahallede oturuyordu, beraber Kasımpaşa’da çalışıyorduk bir ara. O kız işte sürekli bana benim ablamı anlatıyordu. Seni en iyisi ablanın yanına gönderelim diyordu. Düşünün bunları yaşadığımda daha on üç yaşındaydım ve örgüte katılmaya karar verdim.”

Aktarılan ifadede genç kızın örgüte katılım sebepleri ailevi sorunlar ve arkadaş etkisi olarak görünmektedir. Arkadaş etkisi tetik sebep olarak kız çocuğunun örgüte katılımında etkili olmuştur.

f. Devam Eden Yargılama veya Aranıyor Olma

Çocuk ve gençlerin terör örgütüne katılmalarında önemli etkenlerden birisi de devam eden yargılama ve kolluk güçleri tarafından aranıyor olmadır. Örgütün uzantıları tarafından sokak eylemlerine sevk edilen çocuklar suça itilmektedir. Bu şekilde suça bulaşan çocuklar adli olarak yargılandıkları esnada veya kolluk tarafından arandıkları esnada, örgüte katılabilmektedir. Başbüyük ve arkadaşları bayan bir teröristin ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“Bir ağabeyim, bir de kız kardeşim örgütün kırsalında 91 ve 92 yıllarında öldürüldüler. Birçok akrabam da örgütte faaliyet göstermiştir. Ailemizden çok fazla kırsalda ölen olduğu için ben dağa çıkmak istemiyordum. Şehirdeki legale daha yakın faaliyetlere katılıyordum. 90’lı yıllarda birkaç defa gözaltına alındım. 99 yılında örgüte yardım yataklıktan devam eden mahkemelerden birinden tutuklamam çıktığını ve polisin beni aradığını öğrendiğim için dağ kadrosuna katılmaya karar verdim.”

Aktarılan ifadede genç kızın örgüte katılımındaki motivasyonları incelendiğinde; birçok akrabası örgütte faaliyet gösteren gencin, akraba etkisinin kısmen etkili olduğu görülmektedir. Ağabeyi ve kız kardeşi örgüt mensubu iken hayatını kaybetmiş olmasına rağmen bir intikam duygusu ile örgüte katılması beklenen genç kız, tam aksine bu ölümlerden dolayı hayatta kalabilmek için dağa çıkmak istememektedir. Örgütün şehirdeki legale yakın birimlerinde faaliyet göstermeyi tercih etmiştir. 1999 yılında örgüte yardım yataklıktan dolayı hakkında mahkeme tarafından verilen tutuklama kararı, genç kız için tetikleyici sebep olmuş ve PKK terör örgütünün dağ kadrosuna katılmıştır.

Bir diğerk gencin ifadesini Başıbyük ve arkadaşları şöyle aktarmaktadır (Başıbyük vd, 2012):

“99 yılında İstanbul’da HADEP’e gidip gelmeye başladım. Hem iş yerinde hem de partiden birlikte olduğum bir arkadaşım, ailesiyle yaşadığı sıkıntılar neticesinde örgütün kırsal kadrosuna katıldı. Ailesi bu durumla alakalı beni suçlamaya başladı ve üzerimde baskı kurdu. Bu süreçte HADEP’ten de birkaç yönetici hem polis tarafından arandığımı hem de arkadaşımın ailesinin bana ve aileme zarar vereceğini söylediler. Ben de bu korkuyla örgüte katılmaya karar verdim.”

Aktarılan ifadede, örgüte katılan arkadaşının ailesi tarafından kendisine ve ailesine zarar verileceğini düşünen genç, polis tarafından arandığını öğrenince korkuyla örgüte katılmaya karar vermiştir.

g. Etnik Milliyetçilik

Örgüte katılımıda öne çıkan önemli faktörlerden biri de etnik milliyetçilik duyguları olarak karşımıza çıkmaktadır. Sahip olduğu etnik milliyetçilik duygularının etkisi ile veya yapılan propagandalar neticesinde örgüte katılanlar önemli bir oranı teşkil etmektedir (Başıbyük vd, 2012).

Başıbyük ve arkadaşları iki örgüt mensubunun ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başıbyük vd, 2012):

“Ben 1998’ten beri terör örgütü mensubuyum. Örgüte bilerek ve isteyerek katıldım. Amacım Türkiye Cumhuriyeti içerisinde demokratik özerk bir Kürt bölgesi kurulmasını sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda da yaşamaya devam edeceğim.”

“Mersin’de üniversite öğrencisi iken dergi dağıtımı ile uğraşıyordum. Bu süreçte yapılan bir operasyon neticesinde tutuklandım. Cezaevinden çıktığımda askerlik sürecim de yaklaşıyordu. Ancak askere gitmek istemiyordum çünkü devlet düzenine karşıyım. Örgütün Kürt halkının özgürlüğü için mücadele ettiğine inandığım için askere gitmek yerine bu harekete katılmaya karar verdim.”

Aktarılan her iki ifadede örgüte katılan gençlerin etnik milliyetçilik duygusu ile hareket ettikleri anlaşılmaktadır. Başka sebepler de bu gençlerin örgüte katılımında kısmen etki yapmış olsa da ana sebebin etnik milliyetçilik olduğu söylenebilir.

Etnik milliyetçilik duyguları son yıllarda sadece üniversite öğrencilerini değil, çocuk yaşta bulunan lise öğrencilerini de etkilemektedir.

Bu durum örgütün gençlik yapılanmalarının liselerdeki çalışmalarından kaynaklanmaktadır. Dolayısı ile etnik milliyetçilik de çocukların örgüte katılmasına sebep olan bir faktör haline gelmiştir.

h. İşsizlik ve Ekonomik Sorunlar

Örgüte katılımı işsizlik ve ekonomik sorunlar önemli bir faktördür. İş bulamayan ve maddi sıkıntılar yaşayan gençler örgüte katılımı bir kurtuluş yolu olarak görebilmektedir (Başbüyük vd, 2012).

Bir iş sahibi insan için, işini kaybetme korkusu, onu suça meyil etmekten alıkoyar. Bir işin kaybı ise örgüte katılımı tetikleyebilir. Ebeveynlerin işini kaybetmesi de çocukların maddi problemler yaşamasına sebep olacağından, örgüte katılımı etkili bir faktör olabilmektedir.

Başbüyük ve arkadaşları eski örgüt mensuplarının ifadelerini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“Karadeniz Teknik Üniversitesi Maliye bölümünde okuduğum dönemde derslerde sıkıntılar yaşıyordum. Maddi olarak da sorunlarım vardı. Üniversiteden PKK ile irtibatlı olduğumu bildiğim birisi vardı. Onunla arkadaş oldum. Onun vasıtasıyla dergi dağıtım ve eğitim almam amacıyla Avrupa'ya gönderildim. Ancak daha sonra İran'a gönderildim.”

“Kaçak yollardan girdiğim İran'ın Urumiye şehrinde bir inşaatta elektrik işi yapıyordum. Ancak İran'da kaçak olduğumuz için tedirgin biçimde çalışıyorduk. Burada tanıştığım Hüseyin adlı bir arkadaş Irak'ın Süleymaniye şehrine beni götürebileceğini söyledi. Orada inşaat işlerinde çok para olduğunu, hem de daha güvenli şartlarda çalışabileceğimi söyledi. Teklifi kabul ettim ve kısa süre içerisinde yola çıktık. İran-Irak sınırına geldiğimizde geçiş yapabilmek için PKK'lılardan yardım isteyeceğimizi söyledi. Beni PKK'lı gruba teslim ettikten sonra arkadaşım ayrıldı. O dakikadan sonra tuzağa düşürüldüğümü anladığımda artık her şey için çok geçti.”

Aktarılan birinci ifadede derslerde yaşanan sıkıntı örgüte katılmada bir sebeptir. Ekonomik sorunlar katılımı tetikleyen ana sebep olarak göze çarpmaktadır. İkinci ifadede ise işsizlik önemli bir faktör olarak katılımı rol oynamıştır. Bu durumu kullanan örgüt genci kandırarak örgüte katılımını sağlamıştır.

Örgüte katılımı bir diğer etken de katılım sonrasında iş bulma beklentisi olabilmektedir. Nitekim PKK terör örgütü ile gerçekleştirilen çözüm

süreci esnasında 2000’i aşkın gencin PKK’ya katılım yaptığı, Diyarbakır milletvekili Galip Ensarioğlu tarafından bir televizyon programında açıklanmıştır (Ensarioğlu, 2013). Siirt valisi Ahmet Aydın ise 6 aydır devam eden çözüm sürecinde dağa çıkışta artış olduğunu açıklamıştır (Haberturk [web], 2013).

Basında terör örgütünün dağ kadrosuna katılan çocuk ve gençlerin iş bulmak amacıyla örgüte katıldıkları iddia edilmektedir. Örgütün iş vaadiyle çocukları kandırdığı haberleri basında yer bulmaktadır (Bugün [web], 2013).

i. İntikam Duygusu

Çocuğun hayatında yaşadığı kötü tecrübeler, onu intikam almaya yöneltebilir. Bu kötü yaşantılar; çocuğun veya bir yakınının güvenlik güçleri tarafından kötü muameleye maruz kalması, çocuğun ailesinin zorunlu göçe maruz kalması, örgüte katılan bir yakınının güvenlik kuvvetlerince operasyonlarda öldürülmesi gibi çok geniş bir yelpazede meydana gelebilir.

Başbüyük ve arkadaşları teslim olan bir teröristin ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“Örgüte daha önceden iki akrabam katılmıştı. Onların sonradan güvenlik güçleri ile girdikleri çatışmalar sonrası öldürüldüklerini duydum. O akrabalarımı çok seviyordum, benim yaşlarımdaydılar. Bu durum beni çok etkiledi. Onlara duyduğum sevgi nedeniyle devletten onların intikamlarını almak istedim. Bu yüzden de örgüte katılmaya karar verdim.”

Aktarılan ifadede, çocuğun örgüte katılma sebebinin intikam duygusuna bağladığı görülmektedir.

Askerlik görevini 1983-1984 yılları arasında Diyarbakır Cezaevi’nde asteğmen olarak yapan Ramazan Karaçam; bu dönemde cezaevinde mahkûmlara kötü muamele yapıldığını belirtirken, sözlerine şöyle devam ediyordu (Deligöz, 2012:16):

“Tahliye olan mahkûmların birçoğu kimliğini almadan cezaevini terk etti. Kimliğini vermek istediğim mahkûmlar ‘TC Kimliğini napayım, ben dağa gidiyorum’ diyordu.”

Aktarılan ifadeye göre cezaevinde ıslah olmaları için kalan mahkûmlar, maruz kaldıkları kötü muamele neticesinde büyük bir intikam duygusu edinmişler ve hapisten çıkar çıkmaz terör örgütünün dağ kadrosuna katılmışlardır.

Eski üst düzey PKK terör örgütü mensuplarından Şemdin Sakık, örgüte katılım sebeplerini sıralarken “haksızlık yaptıklarına inandığı herkesten intikam alma arayışını” da belirtmektedir (Günay, 2013:17). Sakık, örgütte acımasız bir hale gelmesinin sebebini ise PKK terör örgütü mensubu kız kardeşinin, güvenlik kuvvetlerince düzenlenen bir operasyonda öldürülmesine bağlamaktadır.

Yine Şemdin Sakık'ın şu ifadeleri intikam duygusunun gücünü, çarpıcı şekilde göstermektedir (Günay, 2013:146):

“Bir veya birkaç üyesini yitirmiş aileler, örgütün sıradan sempatzanı olmaktan çıkıp, birer radikal PKK'lı olmaktadır. Çocuklarını ve yakınlarını şiddet ortamında yitirenler, şiddetin sürmesini istiyorlar. Örgütten ayrılanlara en büyük tepkiyi, çocuklarını şiddete kurban veren ailelerden alıyorlar. ‘Neden çocuklarımızın intikamını almadınız? Neden siz de onlar gibi ölmediniz?’ diyerek öfkeyle saldırıyorlar. ‘Çocuklarımız öldüyse başka ailelerin çocukları da ölsün’ diyen, acılarını başkalarının acılarıyla hafifleteceğine inanan bir topluluk oluşuyor. ‘ Başkasının kanı bizim kanımızdan daha mı kırmızı, daha mı değerlidir?’ diyerek savaş kışkırtıcılığı yapanlar çoğalıyor.”

j. Özenti ve Takdir Edilme Arzusu

Çocukluk ve ergenlik dönemlerinde yaşanan özenti ve takdir edilme arzusu, terör örgütünün eleman kazanmada başvurduğu ve kullandığı bir duygu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle önlerinde bir rol modele sahip olmayan, evlerinde (özellikle çok nüfuslu ailelerde) kendilerine bir birey olarak değer verilmeyen, ebeveyn ilgisinden ve sevgisinden yoksun çocuk ve gençlerde bu duygu, örgüt tarafından bir istismar malzemesi olarak kullanılmakta ve örgüte katılımı önemli rol oynamaktadır. Bu süreçte terör örgütünün yazılı ve görsel yayınlarla yapılan propaganda faaliyetleri örgüte katılımı temel araçlardır. Öte yandan, örgüte katılmak bazı bireyler için adeta bir itibar ve statü sağlamaktadır (Başbüyük vd, 2012).

Başbüyük ve arkadaşları teslim olan bir teröristin ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“Hakkâri’den birçok kişinin örgüte katıldığını duyuyordum. İsim olarak hepsini tanımasam da tanıdığım da birçok insan örgüte gidiyordu. Çevremdeki insanlar örgüte katılanların arkasından kahramanmış gibi konuşuyorlardı. Ben de bu duruma çok imreniyordum. Sonradan ben de örgüte katılmaya karar verdim.”

Aktarılan ifadede çocuk, arkadaşlarının örgüte katılmasından etkilenmektedir. Toplumun örgüte katılanları kahramanlaştırmasından özentili olarak örgüte katılan çocuğun, itibar ve statü sağlama amacının katılımında oldukça etkili olduğu anlaşılmaktadır.

k. Kişisel Sorunlardan Kaçış

Bireylerin ve çocukların yaşadıkları şahsi sorunlar, çok farklı şekillerde vuku bulabilmektedir. Bu sorunlar, kendisindeki veya ailesindeki bir sağlık problemi, öğrenciyse derslerindeki başarısızlık gibi farklı alanlarda oluşabilir.

Başbüyük ve arkadaşları teslim olan bir teröristin ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“Babam hasta, yıllardır yatağa bağımlı ve bakıma muhtaç olarak yaşıyor. Evde erkek gibi çalışmaya mecburum ve yıllardır bu durum devam ediyor. Bundan dolayı hayattan bıktım. Kaçış yolu olarak dağa gitmeye karar verdim, intihar haram olmasa intihar edeceğim. Bari dağa gideyim de ya dağdakiler beni öldürsün ya da çatışmada öleyim de kurtulayım şeklinde düşünerek dağa gitmeye karar verdim.”

İfadesi aktarılan genç kız, babasının yatalak hasta olmasından dolayı yıllardır evin geçimini tek başına çalışarak sağlamak zorunda kalmıştır. Ekonomik ve kişisel sorunlar bir araya gelerek, genç kızın örgüte katılmasına sebebiyet vermiştir.

PKK terör örgütü üst düzey eski mensubu Şemdin Sakık, örgüte katılım nedenleri arasında eğitimine devam etme imkanı bulamama ve buna duyduğu kişisel tepkiyi de saymaktadır.

I. Çocukların Terör Örgütü Tarafından Suça İtilerek Sabıkalı Hale Getirilmesi

PKK terör örgütü, çocukları ve gençleri yasadışı sokak eylemlerinde kullanarak onları suça itmektedir. Bunu yapmadaki gayesi çocukların sabıkalı hale gelmesi ve örgüte katılmalarının sağlanmasıdır.

PKK'nın, çocukları yasadışı sokak eylemlerinde kullanmasının gayesini Başbüyük ve arkadaşları "bir anlamda eleman kazanma sürecinde yeni adayların hazırlanması aşaması" olarak tanımlamaktadırlar (Başbüyük vd, 2012).

Çocuklar bu tür eylemlerde bir nevi pişirilerek gelecekte dağ kadrosunda görev yapabilecek hale getirilmek istenmektedir. Başbüyük ve arkadaşları bir örgüt mensubunun ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

"Örgüte katıldıktan sonra yaşı küçük çok sayıda gencin örgüte katıldığını ve bunların büyük şehirlerde yapılan korsan gösteriler, izinsiz toplantılar, Molotof atma ve araç yakma, örgüt ve Öcalan lehine slogan atma gibi eylemler neticesinde Kürt gençlerinin suça itilerek sabıkalanmaları ve devamında terör örgütüne katılmalarının sağlandığını gördüm. Toplumsal olaya karışan veya cezaevine giren insanların gözleri daha kara oluyor ve daha çok itaatsizleşiyor. Örgüte katılımlarda bu husus önemli olduğu için toplumsal olaylara karışan veya örgüt bağlantılı bu tür bir suçtan dolayı cezaevine girip çıkan insanlara örgüte katılımı ilgili propaganda yapıldığında o insan direk olarak örgüte katılmaktadır. Taş atan çocuklar yasasının uygulanmasının yanlış olduğu kanısındayım. Bunun en büyük sebebi ise bu olaylardan dolayı gözaltına alınan gençlerin örgüt tarafından daha kolay kandırılması ve örgütün dağ kadrosuna katılmalarını kolaylaştırmasıdır."

İfadesi aktarılan eski örgüt mensubu, örgütün çocukları suça itmesini ve sabıkalı hale getirerek örgüte katılmalarını sağladığını dile getirmektedir.

m. Kaçırılma, Zorlama, Tehdit, Kandırılma

Ulusal bir gazetede, 1 Kasım 2013 tarihli köşe yazısında N. Ali Özcan, PKK terör örgütüne katılan çocukların katılma sebeplerini değerlendirirken seksenli yıllarda zorla kaçırılıp örgüt tarafından alıkonulmanın etkili olduğunu, ancak bu durumun şimdilerde değiştiğini ifade

etmektedir (Milliyet, 2013). Bu durumun değişme sebebi örgüte sempati duyan kitlenin zaman içinde artmış olmasıdır.

Başbüyük ve arkadaşları teslim olan örgüt mensuplarının ifadelerini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012) :

“Partinin gençlik kollarından arkadaşlarla beraber piknik yapmaya gitmiştik. Mangal yaptığımız akşam saatleri esnasında silahlı teçhizatlı 4 terörist yanımıza geldi. Aralarından birisi “arkadaşlar aramıza hoş geldiniz” dedi. Ben pikniğe geldiğimizi, sonrasında da evimize döneceğimi söylediğimde teröristlerden birisi silahı bana doğrulttu ve “sen artık katılım yapmışsın, bir yere gidemezsin” dedi. Bizi pikniğe getiren gençlik kollarındaki arkadaş ise teröristlerden bir miktar dolar alarak yanımızdan ayrıldı.”

“Kaçak yollardan girdiğim İran’ın Urumiye şehrinde bir inşaatta elektrik işi yapıyordum. Ancak İran’da kaçak olduğumuz için tedirgin biçimde çalışıyorduk. Burada tanıştığım Hüseyin adlı bir arkadaş Irak’ın Süleymaniye şehrine beni götürebileceğini söyledi. Orada inşaat işlerinde çok para olduğunu, hem de daha güvenli şartlarda çalışabileceğimi söyledi. Teklifi kabul ettim ve kısa süre içerisinde yola çıktık. İran-Irak sınırına geldiğimizde geçiş yapabilmek için PKK’lılardan yardım isteyeceğimizi söyledi. Beni PKK’lı gruba teslim ettikten sonra arkadaşım ayrıldı. O dakikadan sonra tuzağa düşürüldüğümü anladığımda artık her şey için çok geçti.”

Aktarılan her iki ifadedeki gençler, kandırılarak örgüte katıldığını ifade etmektedir. Birinci gencin katılımında, örgütsel propagandanın da katılımı etkili olduğu anlaşılmaktadır. İkinci ifadedeki gencin katılımında ise ekonomik sıkıntılar ve işsizliğin önemli etkisinin olduğu anlaşılmaktadır. Kandırılarak örgüte katılma tetik sebep olarak her iki örnekte göze çarpmaktadır.

Alkan, PKK terör örgütünden kaçarak teslim olan bir kız çocuğun ifadesini şöyle aktarmaktadır (2012:189):

“O süreçlerde yürüyüşler çok oluyordu. Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı mahallelerde yürüyüşler oluyordu. Benden önce iki amcamın oğlu katılmıştı. Onların da biraz etkileri oldu benim katılmamda. Ailemizden ilk katılan ikisiydi çünkü. Tabi ben küçüktüm yaş olarak. Düğün vb. etkinliklere o dönemlerde giderdim. İşte o süreçte Mehmet diye biriyle tanıştım. Kendisi akrabamız olduğunu söylüyordu. Önceleri bana işte dağa gider misin diye bir teklifte bulunmadı. Bir gün bana pikniğe gideceğiz, istersen sen de gel. Orada eğlenirsin, oyun falan oynarsın arkadaşlarıyla dedi. Ben de hemen kabul ettim. Ailemiz dağıldığı için zaten sahip çıkanım da yoktu. Ben pikniğe gidiyoruz diye bir otobüse bindim, akrabamız olduğunu söyleyen Mehmet bizi PKK’ya götürdüğünü arabada söyledi. Benim daha önceden amca çocuklarım örgütte olduğu için sesimi çıkarmadım.”

Alkan’ın aktardığı ifadeye göre çocuğun örgüte katılımında akraba etkisi, arkadaş etkisi ve ailesel problemler rol oynamıştır. Kandırılma ise tetik sebep olarak karşımıza çıkmaktadır.

Zamanla örgüte “zorla kaçırılma” azalmış olsa da devam etmektedir. 17 Ağustos 2013 tarihinde Diyarbakır’da 8 kişinin ölümüyle sonuçlanan aileler arası kavga ve çatışmanın nedeni ulusal basında “çocukların dağa kaçırılması” olarak yer almıştır. (Sabah [web], 2013c; Radikal [web], 2013c; Milliyet, [web], 2013)

Örgütün kendisine sıcak bakmayan ve destek vermeyen ailelerin çocuklarını kaçırma yöntemini izlediği görülürken, kendisine sempati duyan kesim üzerinde ise kandırma ve ikna yöntemi izlediği görülmektedir.

n. Örgütle İlişkili Kurumların Eleman Temin Faaliyetleri

PKK terör örgütünün hedefleriyle benzer hedefleri paylaşan legal yapılanma, örgüt ve siyasi partilerin çalışmaları neticesinde, çocukların ve gençlerin terör örgütünün dağ kadrosuna katılım yaptığı bilinmektedir.

Başbüyük ve arkadaşları teslim olan bir örgüt mensubunun ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“İstanbul’da tekstil işinde çalışıyordum. İşyerindeki birçok arkadaşım o dönemki adıyla DEHAP’a üyeydi. Ben de onların telkiniyle partiye gidip gelmeye başladım. Özellikle sık olarak DEHAP’ın açmış olduğu folklor kursuna gidip geliyordum. Burada partinin gençlik kollarında çalışan bir arkadaş bana canlı kalkan eylemi yapılacağını, benim de buna katılmam gerektiğini söyledi. “Ne asker ne de dağdakiler ölmesin” şeklinde konuşması beni çok etkilemişti. Ben de insan ölümlerine dur demek için bu eyleme katılmaya karar verdim. Bu süreç sonunda örgüte katıldım.”

İfadesi aktarılan genç, arkadaş yönlendirmesi ile legal siyasi bir partiye gidip gelmeye başlamıştır. Siyasi partinin açtığı folklor kursunda tanıştığı bir arkadaşının yönlendirmesiyle örgüte katılması gerçekleşmiştir.

Başbüyük ve arkadaşları teslim olan bir diğer örgüt mensubunun ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“Belediyeye ait olan Gençlik Evi’ne sık sık giderdim. Burada genellikle Kürtlerin mücadelesi, PKK’nın son durumu gibi meselelerden bahsederdik. Ayrıca aylık olarak çıkartılan Özgür Halk ve Yurtsever Gençlik dergilerini de burada okumaya başladım. Bu süreçte PKK’ya karşı sempati çok artmıştı. Herhangi bir işte çalışmadığım için babamla yaptığımız bir kavga sonucu örgüte gitmeye karar verdim.”

İfadesi aktarılan genç işsizdir; katılımı ana sebebi işsiz olmasına bağlanabilir. İşsiz olduğu dönemde devam ettiği gençlik evinde propagandaya maruz kalması sonucu örgüte katılımı gerçekleşmiştir.

o. Örgütsel Yayınların Etkisi

PKK terör örgütü, farklı sebeplerle örgüte katılma potansiyeli taşıyan çocuk ve gençleri örgüte katma amacı gütmektedir. Bu amaçla örgüt görsel, işitsel ve sanal yayınlardan sıklıkla faydalanmaktadır.

Yetkili birimler tarafından PKK Terör Örgütü'nün; 2 gazete, 4 televizyon kanalı, 13 radyo kanalı, 19 dergi, 3 basımevinin ve çok sayıda internet sitesinin bulunduğu bildirilmektedir. Bu medya araçları kullanılarak hem örgütün propagandası yapılmakta hem de şifreli mesajlar örgüt mensuplarına iletilerek eylem talimatları verilmektedir (Aykın ve Gümüşay, 2008:353-354).

Başbüyük ve arkadaşları tarafından teslim olan bir örgüt mensubunun ifadesi şöyle aktarılmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“Lise ikinci sınıftan sonra okul arkadaşlarımın etkisiyle örgütü anlatan internet sitelerine girmeye başladım. Ayrıca ROJ TV ve Mezopotamya FM de dinliyordum. Buralarda gördüğüm gerillalardan, duyduğum haberlerden çok etkileniyordum. Özellikle kadın gerillaların halkları uğruna savaşması beni çok etkiliyordu. Dayımın kızı ile sürekli bu meseleleri konuşuyorduk ve sonunda birlikte örgüte katılmaya karar verdik.”

İfadesi aktarılan çocuk, arkadaş etkisi ile örgütü anlatan internet sitelerine girdiğini ifade etmektedir. Aynı zamanda örgüt propagandası yapan televizyon ve radyo kanallarını takip ettiğini de belirtmektedir. Ayrıca dayısının kızı ile bir etkileşim içine girerek, akraba etkisine de maruz kalmıştır. Bu çocukta örgüte katılımı; hem arkadaş yönlendirmesi, hem akraba etkisi, hem de örgütsel yayınların etkisinden söz etmek mümkündür.

Alkan, teslim olmuş iki kadın PKK terör örgütü üyesi ile yaptığı mülakatları şöyle aktarmaktadır (2012:186-188):

“Örgütün yayınlarını, Özgür Halkı okuyordum. Arkadaşların onu veriyorlardı ben de okuyordum. İnsan tabii geçmişe yönelerek o günleri düşündüğünde

daha iyi anlayabiliyor yaşadığı tüm süreçlerin kendisini nereye doğru sürüklediğini... Okulumun bitimine yakın yaşadığım, polisle yaşadığım bir olay benim örgüte girişimi daha da hızlandırdı. Sürekli görüştüğüm arkadaşlarıma örgüte katılmak istediğimi söylediğimde hemen irtibat kurdular ve ben Yunanistan'a geçtim.”

“PKK'nın ismini ilk liseye giderken duymuştum. Ağabeyi örgüte katılan bir arkadaşla tanışmıştım sınıfımızda, onun vasıtasıyla duymuştum. Biz üç dört arkadaşlık sürekli beraber gezen ve hepimiz Kürt'tük. Okul dışında da görüşüyorduk bu arkadaşlarımla. Ama PKK'ye katılmak gibi bir düşüncem yoktu. PKK'ye katılma sürecim üniversiteyi kazandığımda başladı. Aynı sınıfta olduğum bir arkadaşım vasıtasıyla önce Özgür Halk Dergisi'nin bürosuna gidip gelmeye başladım. Ben liseden itibaren sürekli okuyan biriydim. Örgütün yayınlarını okudukça bende PKK'ye katılma isteği uyandı. Zaten arkadaş ortamında ister istemez psikolojik bir ortam oluşuyor. Arkadaşlarıma konuyu açtığımda benim örgüte gidişimi organize ettiler.”

Aktarılan ifadelerde, genç kızların örgüte katılma sebepleri arasında diğer etkenlerle birlikte örgüt yayınlarının etkisinin önemli rol oynadığı görülmektedir.

PKK terör örgütü üst düzey eski mensubu Şemdin Sakık örgüte, katılım nedenleri arasında Kürtçe yayın yapan Erivan radyosunun propagandasını da saymaktadır (Günay, 2013:18).

p. Cezaevi Faaliyetleri

Sadece terör örgütleri için değil, diğer suç örgütleri için de cezaevi bir kurs vazifesi görmektedir. Hapiste bulunan bireyin gelecek beklentisinin düşmesi, çıkışta iş bulamayacağı korkusu, aynı mekânda bulunan arkadaşlarının yönlendirmesi gibi sebeplerle, cezaevinden çıkan gençlerin ve çocukların örgüte katılma ihtimalleri yükselmektedir.

Başbüyük ve arkadaşları teslim olan bir örgüt mensubunun ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“Dayımın etkisiyle 1997 yılında HADEP binasına gidip gelmeye başladım. Bu süreçte parti bizi mitinglere, eylemlere gönderiyordu. Abdullah Öcalan'ın yakalanarak Türkiye'ye getirilmesi sonrasında da düzenlenen protesto yürüyüşüne ben de katılmıştım. Bu yürüyüş sonrasında yakalandım ve tutuklandım. Cezaevinde kaldığım 3 ay boyunca bana sürekli örgütün dağ kadrosuna katılmam yönünde propaganda yapıldı. Ben de bu propagandaların etkisiyle cezaevinden çıkar çıkmaz örgüte katıldım.”

İfadesi aktarılan gencin örgüte katılmasında; örgütle ilişkili kurumların eleman temin faaliyetleri ve gençlerin terör örgütü tarafından suça itilerek

sabıkalı hale getirilmesi gibi etkenler rol oynamıştır. Nihai olarak cezaevine giren şahıs cezaevinde maruz kaldığı propaganda etkisi ile örgüte katılım yapmıştır. Bu örnekte cezaevi faaliyetlerinin etkisi, katılımı tetik faktör olarak göze çarpmaktadır.

r. Güvenlik Kuvvetlerinin Yanlış Uygulamaları

PKK terör örgütü kurucusu Abdullah Öcalan, örgütün bölgede faaliyet gösteren diğer örgütlere göre hızlı gelişimini ve taban bulmasını asker ve polisin vatandaşa kötü muamelesini bir propaganda aracı olarak kullanmalarına bağlamaktadır.

Alkan'ın mülakat yaptığı eski bir PKK terör örgütü üyesi kadının ifadesi şu şekildedir (2012:182):

“Şimdi biz Kürdüz. Daha önceleri teyzelerimin çocukları 80’li yıllarda cezaevine girmiş. Üniversite yakalanmış insanlar... Sol davalardan... 12 Eylül sürecinde tutuklanmışlardı... Bir de teyzemin oğlu Hacettepe Üniversitesinde 1 Mayıs olaylarından dolayı yakalanmıştı ve işkence görmüştü poliste. O eve getirilmişti onu gördüm, durumu çok perişandı. Bundan dolayı bende intikam duygusu gelişmişti. Ben diyordum böyle olmamalı.”

Aktarılan ifadeye göre genç kızın örgüte katılmasında diğer etkenlere ilave olarak güvenlik kuvvetlerinin yapmış olduğu yanlış uygulamalar önemli rol oynamıştır. Bu yanlış uygulamalara duyulan öfke ve intikam alma arzusu örgüte katılmada tetik faktör olmuştur.

Alkan'ın mülakat yaptığı başka bir PKK terör örgütü üyesi kadının ifadesi şu şekildedir (2012:180):

“Ben polisle karşılaşana kadar sıradan bir insandım. Ailevi sorunlarım vardı. Çünkü babam başka bir kadınla birlikte olduğundan ailemizi terk etmişti. Bu boşluğu sizin PKK ile irtibatlı olduğunuzu söylediğiniz bir siyasi partiye gidip gelerek doldurmaya çalışıyordum. Kürtlük bilincim, örgütsel bilincim de yoktu. Beni polis gözaltına aldı. İlk iki gün bana çok iyi davrandılar. Doğrusu ben çok şaşırdım. Çünkü arkadaşlarım polisin faşist ve işkenceci olduğunu anlatıyordu. Bana polis sürekli sorular soruyor ve anlatıyordu. Benim anlatacak bir şeyim yoktu. İkinci günün sonunda ilk gözaltına alındığımda beni şaşırtan polis bu defa beni şok etti. Çünkü bana öyle işkence yaptılar ki her yanımda morluklar içerisindeydi. Zorla alınan ifademi bana imzalatmaya çalıştılar, bir an önce ellerinden kurtulmak için imzalamaya çalıştım ama yedeğim dayaklardan ellerim şişmişti imzalamıyordum. Beni serbest bıraktılar, annem bile beni tanıyamadı. Partiye gidip geldiğimiz arkadaşlar

bana yapılan bu muameleyi çok iyi kullandılar ve en iyisi sen dağa çık dediler. Ben de bana yapılanların intikamını almak için PKK'ye katıldım.”

Aktarılan ifadede, devlet görevlilerinin kötü uygulamalarının bireylerin, gençlerin ve çocukların örgüte katılımını motive ettiği görülmektedir.

Özellikle terör örgütünün ilk ortaya çıktığı 12 Eylül döneminde, cezaevlerinde mahkûmlara yönelik kötü muameleler örgütün eleman kazanmasında oldukça etkili olmuştur. Hem bu durumun propagandası etkin olarak yapılmış, hem de buradaki mahkûmlar hapisten çıkınca intikam duygusu ile örgütün dağ kadrosuna katılmışlardır. Nitekim Öcalan, 1979-1982 yılları arasında toparlanan ve harekete geçen örgüt için, darbe dönemi Diyarbakır Cezaevi'nin önemini “Diyarbakır zindan direnişi bir gelenek olarak mücadelemize damgasını vurmuştur. Rolünü oynamıştır. Mücadele tarihimizin sayfalarında sembol yerini almıştır.” sözleriyle vurgulamıştır (Deligöz, 2012:17).

2. PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ÇOCUKLARI KULLANMA NEDENLERİ

Dünyadaki diğer terör örgütlerinin, çocukları kullanma sebeplerinin incelenmesi, PKK terör örgütünün çocukları kullanma nedenlerinin ortaya çıkarılmasında katkı sağlayacaktır.

Terör örgütlerinin çocukları silahlı kadrolarında kullanma fikrinin perde arkasında taktik ve stratejik sebepler yatmaktadır (Singer, 2006). Singer (2006) makalesinde “Gerçek IRA” terör örgütünün barış görüşmeleri sürecinde, doksanlı yılların sonunda örgüte katılımındaki yaşanan düşüş üzerine, çocukları örgüte katma eylemini gerçekleştirdiğini ifade etmektedir. Örgüt bu sayede sabıkası olmayan çocukları eylemlerde kullanarak İngiliz istihbaratının takibinden kurtulmayı hedeflemiştir. Ayrıca istihbarat servislerinin örgüte sızmasının da önüne geçilmiştir. Zira İngiliz istihbarat örgütleri, yetişkinleri örgüte sızmada kullanırken, çocukları sızma eylemlerinde kullanmamaktadır.

Filistinli direniş gruplarının, intifadalar esnasında çocukları sokak eylemlerinde kullandıkları görülmüştür. İsraili güvenlik kuvvetlerine taş ve molotof kokteyli atan çocuklar, dünya televizyonlarında sıklıkla gösterilmiş ve “dünya kamuoyunun dikkatini Filistin’e çekmek” olan stratejik hedefe ulaşmıştır. İsrail askerlerinin iç hukuklarından kaynaklanan, 12 yaş altındaki çocuklara gerçek mühimmat kullanamama kısıtlaması, çocukların eylemlerde kullanılmasının taktik sebebini oluşturmaktadır. Çocuklar eylemlerde bir nevi kalkan olarak kullanılmıştır (Singer, 2006).

Çocukların terörist olarak kullanılması ve özelde canlı bomba olarak kullanılması, güvenlik kuvvetlerinde “çocuklar bile tehditse, demek ki herkes tehdittir” hissinin oluşmasını da amaçlayabilir (Singer, 2006). Çocuklar ve kadınlar kolay inandırılabilirdiği için bu tür eylemlerde tercih edilmektedir.

Sri Lanka’da faaliyet gösteren LTTE terör örgütü ise eleman temininde sıkıntı yaşadığı dönemlerde “çocuk militan” kullanmaya başlamıştır (Gray ve Matchin, 2008).

Dünyadaki örneklerde, şehirlerde yapılan eylemlerde çocukların kullanılması ile çocukların hukuki dokunulmazlıklarından faydalanılmakta ve istihbarat örgütlerinin örgütlere sızması engellenmektedir. Silahlı dağ kadrosunda çocuk kullanımı ise örgütlerin eleman temininde sıkıntıya düştüğü zamanlarda artmaktadır.

PKK terör örgütü özelinde ise örgütün çocukları kullanma nedenlerini iki farklı kategoride değerlendirilebilir. Birinci kategori silahsız usullerle çocukların kullanılması, ikinci kategori ise silahlı dağ kadrosunda çocukların kullanımınıdır.

PKK terör örgütü, Filistin intifadasından ilham alarak, 1990 yılından itibaren çocukları şehirlerdeki illegal sokak gösterilerinde aktif olarak kullanmaktadır. Bu eylemlerde, bir taraftan çocukların hukuki dokunulmazlıklarından faydalanılmakta, bir diğer taraftan da çocuklar bu eylemlerle suça itilmektedir. Sabıkalı hale gelen veya aranan çocukların örgütün dağ kadrosuna katılmaları sağlanmaktadır. Üstelik sokak

eylemlerinde çocukların kullanımı ile insan hakları örgütlerinin ve uluslararası medyanın dikkati konuya çekilmeye çalışılmaktadır.

Çocuklar “ağaç yaşken eğilir” atasözünün belirttiği şekilde, PKK terör örgütü tarafından silahsız usullerle, gelecekteki alacakları silahlı görevlere hazırlanmaktadır.

PKK terör örgütünün çocukları dağ kadrosunda kullanması ise örgütün ilk yıllarından beri gerçekleşmektedir. Ancak oransal olarak çocukların örgüte katılması, doksanlı yılların ilk yarısında en üst düzeyde olmuştur. Bu katılım söz konusu yıllarda güvenlik kuvvetlerinin örgütle yaptığı etkili mücadele neicesinde gerçekleşmiştir. Çok fazla sayıda eleman kaybeden örgüt, eksiklerini çocukları da dağ kadrosuna alarak kapatmaya çalışmıştır. Örgüt her hayatını kaybeden çocuk ile de daha fazla halk desteği sağlamayı planlamıştır.

Görüldüğü gibi PKK terör örgütünün hem silahsız usullerle, hem silahlı dağ kadrosunda çocukları kullanmasının en önemli gayesi, silahlı dağ kadrosu için gerekli eleman ihtiyacının karşılanmasıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN ÇOCUKLARI KULLANMA USUL VE YÖNTEMLERİ İLE ÖRGÜTE KATILAN ÇOCUKLARIN PROFİLİ

Tez çalışmasının beşinci bölümünde, PKK terör örgütünün çocukları kullanma usul ve yöntemleri ile terör örgütüne katılan çocukların profilleri incelenmektedir. Öncelikle dağ kadrosu dışında çocukların örgüt tarafından silahsız usullerle kullanılması incelenmiş, ardından PKK terör örgütü tarafından dağ kadrosuna alınan ve kullanılan çocuklar hakkında inceleme yapılmıştır. PKK terör örgütünün silahlı kanadı olan HPG'ye katılmış ve 2001-2011 yılları arasında güvenlik güçlerinin operasyonları, hastalık, kaza ve iç infaz gibi nedenlerle hayatını kaybetmiş olan 1505 örgüt mensubunun bilgileri derlenmiştir. Söz konusu verilerin kaynağını PKK terör örgütünün açık kaynakları oluşturmaktadır.

1. PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ÇOCUKLARI KULLANMA YÖNTEMLERİ

a. Çocukların Yasadışı Sokak Gösterilerinde Aktif Olarak Kullanılması

Ülkemizde çocukların sokak gösterilerinde ve eylemlerinde kullanılmaları, yazılı ve görsel ulusal basında sıklıkla yer almaktadır. Bu eylemlerin ilham kaynağı PKK terör örgütü için Filistin intifadaları olmuştur. Nitekim terörist başı Abdullah Öcalan, bu konudaki fikrini şöyle belirtmektedir: (Öcalan, 1993:105)

“Bugün Filistin ayaklanmasında devrimi neredeyse kadınlar, çocuklar ve gençler taşlarla yürütüyorlar. Bundan alınması gereken dersler vardır. Kadın taşa, sopaya sarıldığında özellikle gösterilerde başı çekebilir. Yine gençler ve çocuklar ellerine taş sopa aldılar mı muazzam bir gücün oluşmasına yol açarlar ki, bizim de bugün en çok ihtiyaç duyduğumuz bu tip gelişmelerdir. Çünkü dağdaki gerillayı kontrol etmek için ordu bütün gücünü seferber ediyor, gizli örgütçüleri kontrol altına alabiliyor, ama ayağa kalkan çocuk ve gençlerin her biri taş, sopa bulabilir. Toplumun yarısından fazlasını oluşturan kadınlar sokağa döküldüler mi, onları polisin kontrol etmesi mümkün değildir. Bu açıdan bu kitleyi, özellikle kent hareketlerini geliştirmek için önümüzdeki aşamada mutlaka harekete geçirmeliyiz.”

PKK terör örgütünün sokak gösterilerinde çocukları kullanması 1990 yılında başlamıştır (Kaya, 2013:183-184). PKK terör örgütünün sokak eylemlerine ve gösterilerine ağırlık vermesi ise Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının ardından (16 Şubat 1999) gerçekleşmiştir.

PKK terör örgütü ve onun yasadışı uzantılarının organize ettikleri yasadışı sokak eylemleri, genellikle terörist başı Abdullah Öcalan'ın cezaevindeki koşullarını protesto etmek veya ölen terörist cenazelerinde güvenlik kuvvetlerini protesto etmek amacıyla gerçekleştirilmektedir.

PKK terör örgütü yasadışı sokak eylemlerinde çocukları kullanarak ulusal ve uluslararası basın ve insan hakları örgütlerinin dikkatini çekmeye çalışmaktadır. Polisin eylemlere katılan çocuklara yapması tahrik edilen kötü muamelenin, basın aracılığıyla servis edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca örgüt, çocukların sabıkalı hale getirilerek dağa çıkmasını sağlamayı hedeflemektedir.

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde üst düzey bir emniyet görevlisi kendisi ile yapılan mülakatta şu ifadeleri dile getirmektedir (Akdeniz vd, 2011):

“PKK/KCK legal ve illegal olmak üzere iki tür gösteri düzenlemektedir. Legal gösterilerde sadece yetişkinler katılmakta ve şiddet içeren olaylar yaşanmamaktadır. İzinsiz gösterilerde ise yoğun bir çocuk katılımı gerçekleşmekte ve taş ve molotof kokteyli atma, havai fişek saldırısı, çöp konteynırları ile yolları kapama ve ateş yakma gibi eylemler gerçekleşmektedir. Organizatörler polisin çocuklara kuvvet kullanmakta tereddüt yaşamasının avantajını kullanmaktadır. 12 yaşın altında cezai sorumluluğun olmaması ve 12-18 yaş arasında kısmi ceza sorumluluğu örgüt tarafından istismar edilmektedir.”

2009 yılında Diyarbakır'da meydana gelen 11 yasadışı korsan gösterinin video görüntülerini inceleyen Akdeniz ve arkadaşları 11 gösterinin tamamının PKK ile ilintili olduğunu ve gösterilerin tümünde çocukların da yer aldığını tespit etmişlerdir. Yine aynı çalışmada çocukların aktif olarak eylemci oldukları ve 11 gösterinin tamamında çocukların ön saflara yerleştirildikleri araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir (Akdeniz vd, 2011).

Akdeniz ve arkadaşlarının araştırmasında, söz konusu 11 yasadışı eyleme katılan 5550 göstericiden yaklaşık %88'lik kısma tekabül eden

4855'inin, çocuk olduğu tespit edilmiştir. Her bir gösteri ayrı ayrı incelendiğinde çocuk gösterici katılımı %75 ile %93 arasında değişmektedir. Bu rakamlar, PKK'nın çocukları yasadışı gösterilerde kullandığının bir göstergesidir (Akdeniz vd, 2011). Çocukların yasadışı gösterilerde yaptıkları eylemler Tablo-7'de derlenmiştir. Çocukların bu kadar saldırgan davranışlarına rağmen çocuk göstericilerden gözaltına alınan gösterilerin oranı yalnızca %1,4 olarak tespit edilmiştir (Akdeniz vd, 2011). Eylemlerde gözaltına alınan çocuk sayısı, çocukların kolluk kuvvetlerine aktif bir saldırı içinde olmalarına rağmen oldukça düşüktür. Bu da kolluk kuvvetinin çocukları gözaltına almamak için bir çaba gösterdiğinin göstergesidir. Yakalanma oranının düşük olması polisin bu konuda hassas olması ve örgütün stratejisini bilmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo-7: Yasadışı Eylemlerde Çocuk

EYLEMLER (ÇOCUK)	TOPLAM YASADIŞI GÖSTERİ	EYLEMİN GERÇEKLEŞME ORANI
Taş Atmak	11	91%
Sapanla Taş Atmak	11	36%
Ateş Yakmak	11	64%
Maytap Atmak	11	36%
Molotof Kokteyli Atmak	11	55%
Polisin İkazı	11	100%
Çocukların Polis ikazlarına Uymaları	11	0%

Kaynak: Akdeniz vd, 2011

Çocukların eylemlerde el yapımı bomba hazırladıkları ve kullandıkları haberleri de görsel ve yazılı basında yer bulmaktadır. Bunlardan bir kısmı şu şekildedir (Akşam [web], 2013b; Haberler [web], 2011):

“Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele ekipleri, Bağlar'da eylemlerde kullanılmak üzere basınç etkili boru tipi bomba, el yapımı bomba ve molotof kokteyli hazırlayan 5 çocuğu gözaltına aldı. Okul çıkışı boş bir arazide bomba hazırlayan çocuklar, polis kamerasına da yansıdı.”

“Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde hazırlamak istedikleri ses bombası ellerinde patlayan 2 çocuk ağır yaralandı.”

PKK terör örgütünün yasadışı sokak eylemlerinde çocukları kullanmasının 3 ana hedefi vardır. Birinci hedef ulusal ve uluslararası kamuoyunun ve insan hakları örgütlerinin dikkatini bölgeye çekmektir. İkinci

hedef çocukların aile ve akrabaları öncelikli olmak üzere bölge insanının desteğini almaktır. Üçüncü hedef ise çocuklarda bir aidiyet duygusu yaratmış olmanın avantajı ile ileride bu gösterilere katılan çocukları silahlı dağ kadrosuna dâhil etmeyi kolaylaştırmaktır. Polis eğer gösterilerde aşırı şiddetle karşılık verirse, bu durum kara propaganda ile abartılarak çocukların örgüte katılımı kolaylaştırılmaktadır.

Çocukların bu tür eylemlerde kullanılarak sabıkalı hale getirilmesinin önüne geçilmesi için kamuoyunda “taş atan çocuklar yasası” olarak bilinen “Terörle Mücadele Kanunu (TMK) ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapan Kanun Tasarısının” TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalaşmıştır. Yasa değişikliğinin yürürlük tarihi resmi gazetede yayımlandığı tarih olan 25 Temmuz 2010 olarak belirlenmiştir (Başbakanlık [web], 2010).

Söz konusu yasal düzenleme öncesinde Türkiye’de 12–18 yaş dilimindeki çocuklar TMK kapsamında bir suçla itham edildiklerinde, çocuk olmaları göz ardı edilerek (12–15 yaş dilimi için kısmen, 16–18 yaş dilimi için ise tamamen) ağır ceza mahkemelerinde yargılanmakta idiler. Gözaltından tutuklamaya, yargılama yeri ve usulünden verilecek cezalara, hatta cezaların infazına kadar her aşamada terör suçlusu sayılan yetişkinlerle aynı kurallara tabi tutuluyorlardı. Bu uygulamalar, 18 yaşından küçük herkes için ayrı çocuk adaleti usulleri öngören Uluslararası Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile de aykırılık teşkil etmekteydi (TBMM [web], 2010).

Yapılan değişiklik ile 18 yaşından küçük çocukların çocuk mahkemelerinde yargılanmasının yolu açılmıştır. TMK’da yapılan bu değişiklik ile çocuklar artık “terör suçu” faili olarak yargılanmamaktadır. Yeni düzenleme ile çocuklar, özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde yargılanmakta, yapılan yargılamalarda bu mahkemelere özgü soruşturma ve kovuşturma hükümleri uygulanmaktadır. Söz konusu çocuklar, çocuk mahkemelerinde yargılanmaya başlanmıştır. Özetle çocuklar artık çocuk olarak yargılanmaktadırlar (TBMM [web], 2010).

Söz konusu yasa değişikliği, çocukları sabıkalı hale gelmekten koruyarak, terör örgütünün çocukları örgüte katma hedefini engellemeyi

amaçlamaktadır. Ancak sokaklarda yasadışı eylemlere katılan çocuk sayısında ise patlama yaşanmaktadır. Taş atan çocuklar yasasının yürürlüğe girmesinden önceki 15 aylık süreç ile yasanın uygulanmaya başlamasının ardından geçen 15 aylık zaman dilimini kapsayan araştırmaya göre, yasa ile birlikte korsan gösteri ve eylemler yüzde 214 artarken, bu olaylarda tutuklanan çocuk sayısı yüzde 87,5 oranında azalmıştır. Aynı araştırmaya göre, çocuk eylemlerinin şiddeti ve niteliği de çok değişmiştir. Çocukların patlayıcı madde atma olayları ise %3340 (67 kat) gibi çok yüksek bir oranda artış göstermiştir (Zaman [web], 2012a).

b. Çocukların, Yazı Yazma, Afiş Asma Eylemlerinde Kullanılması

Çocukların cezai sorumluluğa sahip olmaması nedeniyle, korsan yazı yazma, afiş asma gibi eylemlerde kullanıldıkları düşünülmektedir. Çocuklar bu tür eylemlerle, arkadaşları içerisinde itibar sağlamaktadırlar.

Diyarbakır ilinde, 4 yıl süre ile görev yapmış bir polis memurunun ifadesi şu şekildedir:

“Diyarbakır’da yasadışı afiş asma, yazı yazma gibi eylemler oldukça sık rastlanılan eylemlerdendi. Bu tür eylemler özellikle çocuklar tarafından yapılmaktaydı. Duvarlara, görünen yerlere boya ile yasadışı yazılar yazılırdı. Genellikle akşam saatlerinde yapılan bu tür eylemler, ertesi gün boya ile kapatılırdı. En çok tuhafıma giden olay, arabaların camları toz olduğunda üzerinde ‘beni yıka’ yazılması beklenirken, sıklıkla “Biji Apo, PKK” gibi örgüt sloganlarının çocuklar tarafından arabaların tozlu camlarına yazılmasıydı.”

İfadeden anlaşıldığı gibi çocuklar bu tür eylemleri bir oyunun parçası veya arkadaşları tarafından saygı görmek amacıyla yapılan dikkat çekme eylemleri olarak görmektedir. Örgüt de çocukların cezai sorumluluğunun olmamasından veya kısmen olmasından faydalanmaktadır.

c. Polis Karakollarının, Askeri Tesis ve Konvoyların Taşlanması

Özellikle sokak eylemlerinin sık görüldüğü Hakkâri, Şırnak, Diyarbakır gibi illerde polis karakollarının ve askeri tesislerin çocuklar tarafından taşlanması yaygın bir vakadır.

Çocuklar bu tür taşlamaları bir oyun olarak görmektedir. Diyarbakır ilinde 2 sene görev yapmış bir güvenlik kuvvetleri mensubu anısını şöyle dile getirmektedir:

“Diyarbakır’da lojmanda kalıyorduk. Bizim ev tam köşe tarafta, duvara hizadaki daireydi. Özellikle akşam okul çıkış saatlerinde yoldan geçen çocukların nöbetçi kulübesini taşıdıklarına şahit olurduk.”

Güvenlik kuvvetleri zorunlu haller dışında şehir ve kalabalık ilçe merkezlerinden geçen yolları kullanmamaktadır. Ancak zorunlu hallerde asker taşınması, ikmal yapılması, üs bölgelerinde personel değişimi gibi nedenlerle bazı il ve ilçelerin içinden geçen yollar askeri intikallerde kullanılmaktadır.

Yapılan bu intikaller güvenlik tedbiri olarak periyodik olmayan tarihlerde gerçekleşmektedir. Bu yüzden bir askeri konvoy bir ilçe veya il merkezinden geçtiğinde örgüt tarafından herhangi bir eylem hazırlığı yapılamamaktadır. Ancak konvoyun geçişi esnasında sıklıkla araçlar çocuklar tarafından taşlanmaktadır.

Bu tür araç taşlamasını yapanların yaş ortalamasının oldukça küçük olması, çocukların bu eylemi bir oyun olarak görmelerinden kaynaklanmaktadır.

Şırnak ilinde 2004-2010 yılları arasında görev yapan bir güvenlik kuvvetleri mensubu yapılan mülakatta şunları ifade etmiştir:

“Üs bölgesi değişimi yapmak için 20-30 günde bir karayolunu kullanarak Şırnak il merkezinden Cizre ilçesi içinden geçen yolu kullanarak İdil ilçesi istikametine intikal yapıyorduk. İntikallerde zırhlı araçlar ve sivil minibüsler kullanıyorduk. Cizre içine girdiğimizde trafik sıkıştığında araçlar çoğu zaman çocuklar tarafından taşlanıyordu. Bazı yetişkinlerin çocukları engellemeye çalışmaları da çokça rastlanan bir durumdu. Bir seferinde 3 katlı bir bina inşaatının en üstüne çıkan çocuklar büyük taş parçalarını trafikte durmak zorunda kalan konvoyumuzun üstüne atmaya başladılar. Atılan taşlar minibüsümüzün 1-2 metre yakınına düştü. Eğer minibüsün ön camına denk gelseydi ölüm ve yaralanmaları sebep olabilecek kadar büyük taşlardı.”

d. Çocukların Sivil İtaatsizlik Eylemlerinde Kullanılması

Sivil itaatsizlik, yönetim tarafından uygulanan yasaların özüne uyararak yasalara riayet etmeme, karşı koyma anlamına gelmektedir. Yasaların

ya da hükümet politikasının değiştirilmesini hedefleyen, kamuoyu önünde icra edilen, şiddete dayanmayan, vicdani ancak yasal olmayan politik eylemlerdir (Rawls, 2001:56).

Terör örgütü sivil itaatsizlik eylemlerini doğrudan kendisi değil, legal ve illegal uzantıları ile gerçekleştirmektedir.

Bu tür itaatsizlikler genellikle oturma eylemleri, cuma namazlarının cami yerine sokaklarda kılınması gibi sosyal hayatı etkileyen eylemlerdir. Bu tür eylemler basında övülebilmektedir (Özgür Gündem [web], 2011).

“Haftalardır demokratik direniş eylemleri kapsamında çadırlarda ve sokaklarda cuma namazını kılan Kürtler bu hafta da yine Sivil Cuma'daydı. Polis, hükümet ve devletin saldırılarına rağmen 'Sivil Cuma Namazında ısrar eden Kürtleri, bu hafta yağmur da vazgeçiremedi. Bölge'de, İzmir ve İstanbul'da, yağmura rağmen binlerce kişi cuma namazını sokaklarda kıldı.”

Çocuklar da bu tür eylemlerde kullanılabilir. Çocukların sokakta kılınan bir Cuma namazına götürülmesi çocuğun itaatsizlik eylemlerinde kullanılmasına bir örnektir.

Kamuoyunda ses getiren bir diğer sivil itaatsizlik eylemi ise çocukların okullara gönderilmemesidir. Daha önceki yıllara benzer şekilde 2013-2014 öğretim yılı başında Barış ve Demokrasi Partisi, 1 hafta süre ile çocukların okula gönderilmemesini ailelerden istemiştir. Boykot kararı KCK tarafından alınmış, BDP ve DTK ise bu kararı destekleme kararı almışlardır (Birgün [web], 2013).

Alınan boykot kararı bölgede kısmen karşılık bulmuştur. Yalnızca Hakkâri'nin bazı ilçelerinde boykota katılım oranı yüksek olmuştur. Bölgede boykota kulak asmayan ve okula giden çocukların oranı %70'leri bulmuştur. Bir haber sitesi boykotun başarısız olmasının sebebinin çözüm sürecinin pozitif etkisine ve insanların terörden bıkmalarına bağlamaktadır (İnternethaber [web], 2013).

e. Çocukların Operasyonlara Karşı Canlı Kalkan Olarak Kullanılması

PKK terör örgütü, güvenlik kuvvetlerinin operasyonlarının arttığı durumlarda sivil halkı canlı kalkan olarak operasyonlara karşı kullanmaktadır. Bu tür canlı kalkan eylemlerinde, kadın ve çocuklar da kullanılmaktadır. Bu tür eylemlerle güvenlik kuvvetlerinin operasyonlarını engellemek ve uluslararası kamuoyunun dikkatini çekmek amaçlanmaktadır. Ulusal bir haber sitesinde çıkan haber şu şekildedir (Hürriyet, [web], 2005):

“Doğu ve Güneydoğu’da güvenlik güçlerince sürdürülen operasyonların durdurulması ve Kürt sorununun demokratik çözümü için kendilerini ‘Canlı kalkan’ olarak göstererek, birçok yerde eylem yaptıkları belirlenen 527 genç, barış için gittikleri Kandil Dağı’nda PKK’ya katıldı. Kendilerine ‘Barış ve özgürlük tugayı’ adını veren sempatanlar, önceki gün düzenlenen ve örgütün üst düzey yöneticilerinin de katıldığı törenle terör örgütünün silahlı kanadı HPG’nin militanı oldular. Bölücü başı Abdullah Öcalan’ın posterleri ve PKK flamaları önünde konuşan sözde ‘Canlı Kalkan’ların sözcüsü Senar Mete, taleplerinin karşılıksız kalması, operasyonların ve baskıların sürmesi nedeniyle örgüte katılma kararı aldıklarını söyledi. Mete, bundan böyle silahlı eylemlere katılacaklarını belirterek, ‘Artık operasyonların durması için operasyon bölgelerine giden canlı kalkanlar değiliz. Elimizde silahımızla mücadelemize devam edeceğiz’ diye konuştu. Örgüte katılan gruba silahlarını terör örgütünün önde gelenlerinden Murat Karayılan dağıttı.”

Aktarılan habere göre canlı kalkan eylemlerinde kullanılan çocuk ve gençlerin aynı zamanda örgüte katılma riski taşıdığı görülmektedir. Başbüyük ve arkadaşları teslim olan bir örgüt mensubunun ifadesini şöyle aktarmaktadır (Başbüyük vd, 2012):

“İstanbul’da tekstil işinde çalışıyordum. İşyerindeki birçok arkadaşım o dönemki adıyla DEHAP’a üyeydi. Ben de onların telkiniyle partiye gidip gelmeye başladım. Özellikle sık olarak DEHAP’ın açmış olduğu folklor kursuna gidip geliyordum. Burada partinin gençlik kollarında çalışan bir arkadaş bana canlı kalkan eylemi yapılacağını, benim de buna katılmam gerektiğini söyledi. “Ne asker ne de dağdakiler ölmesin” şeklinde konuşması beni çok etkilemişti. Ben de insan ölümlerine dur demek için bu eyleme katılmaya karar verdim. Bu süreç sonunda örgüte katıldım.”

Aktarılan ifadede örgütün canlı kalkan eylemleri ile genç ve çocukları kullandığı, bu durumun ise örgüte katılım ile neticelenebildiği görülmektedir.

f. Çocukların Kaçırılması, Fidyeye İstenmesi, Örgüt Kamplarında Eğitilmesi

PKK terör örgütü ilk kurulduğu yıllarda çocuk kaçırma gibi eylemlerle eleman temin ederken, 90'lı yılların başından itibaren örgüte katılım daha çok gönüllülük esasına dayanmaya başlamıştır.

Günümüzde örgüt kendi politikasına benimsemeyen veya devlete bağlılığını sürdüren ailelere yönelik sindirme politikası yürütmektedir. Bu ailelere yapılan baskılar çocuklarını kaçırma, fidye istenmesi ve örgüt kamplarında eğitilmeleri ile sonuçlanabilmektedir. Bu tür olaylar medyada yer almaktadır.

12 Aralık 2011 tarihinde ulusal bir haber sitesinde yayınlanan haber şu şekildedir (Haberturk [web], 2011):

“PKK terör örgütünün üç ay içerisinde yaşları 13 ila 17 arasında değişen 5 çocuğu kaçırdığı ortaya çıktı. Bu yıl içerisinde kaybolan 32 çocuğun şehirlerdeki terör örgütünün milisleri tarafından zorla kırsala götürülüp örgüte teslim edildiği belirlendi. BDP'nin düzenlediği mitingde sırtından “faili meçhul” kurşunla yaşamını yitiren Murat Elibol'un da çocukların kaçırılmasına aracılık ettiği için Hizbullah'a yakın 4 aile tarafından infazına karar verildiği ileri sürüldü.”

“Terör örgütünün şehirlerde görevli milislerinin kaçırdıkları her çocuk başına ücret aldığı belirlendi. Kırsal alana çocuk kaçıran milislere örgüt tarafından ücret ödendiği gizli tanıkların ifadesi ile ortaya çıktı. Zorla kaçırılarak dağa götürülen her çocuk için milislere 800 ila 1500 TL arasında ücret ödendiği kaydedildi. 2011 yılı içerisinde Hakkâri merkezde 9, Çukurca'da 5, Yüksekova'da 11 ve Şemdinli'de 7 çocuğun kayıp olduğu belirlendi. 18 yaşından küçük 32 çocuğun örgüte teslim edildiği tespit edildi.”

Örgüt ayrıca yiyecek ve malzeme temini için çocukları kaçırmaktadır. Çocukların iadesi için çeşitli malzemeler ailelerinden talep edilebilmektedir. Çocuklarının hayatından endişe eden aileler ise güvenlik kuvvetlerine haber verememekte, talepleri yerine getirmektedirler. Aileler güvenlik kuvvetlerine, çocuklarını güvene aldıklarında haber vermektedirler.

Basında 9 Eylül 2013 tarihinde çıkan bir haber şu şekildedir (Cnnturk [web], 2013c):

“PKK, Hatay'ın İskenderun ilçesinde çocuk kaçırdı. Kaçırdıkları çocuğu serbest bırakmak için aileye erzak listesi veren teröristler, ailenin erzakları getirmesinin ardından çocuğu serbest bıraktı. 7 Eylül'de gerçekleşen olayı

TSK internet sitesinden duyurdu. TSK'dan yapılan açıklamaya göre; "Hatay'da yol kesen bölücü terör örgütü mensubu 4 kişi bir çocuğu rehin aldı. Teröristler çocuğu serbest bırakmak için aileye erzak listesi verdi. Anne ve babasına bin lirayla içinde undan bulgura, sucuktan, çikolata ve sakıza kadar çok sayıda malzemenin yer aldığı listeyi veren teröristler, ailenin erzakları getirmesinin ardından çocuğu serbest bıraktı. Olayın ardından 2 Jandarma özel harekât timi, olayın gerçekleştiği bölgede keşif ve gözetleme yaptı, ancak teröristlere ait herhangi bir iz rastlanmadı."

Çözüm sürecinde, çocukların örgüt tarafından dağa çıkarılmaları devam etmektedir. Ulusal medyada bu tür haberle sıkça yer almaya başlamıştır. Medyada yer alan haberlere göre çözüm sürecinde 6 ay içinde 331 çocuk PKK tarafından dağa çıkarılmıştır (Vatan [web], 2014). BDP eş başkanı Selahattin Demirtaş ise hukuki olarak reşit olmayan çocukların kaçırılmadığını, kendi kararları ile dağa çıktığını iddia etmiştir (Bugün [web], 2014).

g. Çocuklara Kuryelik Yaptırılması, Silah ve Mühimmatın Saklanması Faydalanılması

Çocuklardan kuryelik amacıyla ve silahların saklanması amacıyla faydalandığı bilinmektedir. Bu konuda bölgede 4 yıl görev yapmış bir güvenlik kuvvetleri mensubunun ifadesi şu şekildedir:

"Bizim üs bölgemizin yakınındaki köyde bir evde, jandarma arama için mahkeme izni almış. Sabahtan köye jandarma geldi. Biz köyün yakınında, jandarmanın emniyetini almakla görevlendirilmiştik. Aramayı, yetkisi ve izni bulunan jandarma yapıyordu, başlarında genç bir üsteğmen vardı. Jandarma evde silah saklandığı ihbarını almış. Yarım saate yakın bir süre sonra bir bağırsık çağırış oldu. Evdeki yaşlı kadın kapıdan çıktı kendini yerlere attı. Ne olduğuna anlam vermedim. Sonradan üsteğmenle konuşunca olayları öğrendim. Meğer aramanın sonuna doğru içerde uyuyan bir bebeğin beşiğinden şüphelenilmiş, beşiğin altına bakılınca ruhsatsız bir kaleşnikof tüfek bulunmuş. Silah bulununca da kadın ortalığı velveleye vermiş."

İşin garip tarafı olay örgüt propagandası yapan gazetelere günler sonra şöyle yansıdı. "Asker bebeği yere fırlattı. Beşiğe silahı asker kendisi koydu. Üstelik 70 yaşındaki kadın jandarma tarafından darp edildi." Bu haberleri duyunca dehşete kapıldım. Zira içeri giren jandarma personelinin yanında sadece tabancaları vardı. Demek ki örgüt her şeyden kara propaganda yapmaya çalışıyor. Çocuk-yaşlı kadın fark etmiyor. Yeter ki haberi okuyan insanlar, askere karşı kinlensin diye düşünüyorlar."

İfadeden anlaşılacağı gibi örgütün örgütünün veya ona sempati duyan kesimin, örgütün kullanacağı silah malzemeyi saklamak için bir bebeğin beşiğini bile kullanabildiği görülüyor.

h. Devlet Yanlısı Vatandaşların Evlerinin, Araçlarının Kundaklanması ve İşyerlerine Patlayıcı Madde Atma Eylemlerinde Çocukların Kullanılması

PKK terör örgütü tarafından çocuklar, hukuki olarak kısmi veya tam dokunulmazlıkları istismar edilerek, devlet yanlısı vatandaşların taşınır veya taşınmaz mallarına saldırı eylemlerine yönlendirilmektedir.

Bu tür eylemleri gerçekleştirmeleri için çocuklara para gibi teşvikler verildiği sıklıkla basında yer bulmaktadır. Bir ulusal gazetenin internet sitesinde 17 Ağustos 2012 tarihinde yayınlanan haber şu şekildedir (Zaman [web], 2012b):

“Terör örgütü yandaşlarının çocuklara devlet yanlısı şahısların araçlarını kundaklama, işyerlerine patlayıcı atma gibi eylemleri yapmaları karşılığında 1000 lira para verdikleri ortaya çıktı. PKK ve KCK güdümünde yayın yapan internet sitelerindeki çağrılar doğrultusunda eylem gerçekleştiren çocuklara parayı Mersin Üniversitesi'nde okuyan iki öğrencinin temin ettiği belirlendi.

Terör örgütünün, çocukları para karşılığı nasıl kullandığını bir çocuğun ifadesi ortaya koydu. Geçtiğimiz günlerde 9 aracın kundaklanması, bir markete molotof atarak içindeki insanları diri diri yakma girişimi ve piliç satan bir işyerine bomba atılması olayları ile çıkarıldıkları mahkemece tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan 5 çocuğun arasında bulunan Z.E., eylemlerini PKK/KCK terör örgütü güdümünde yayın yapan internet sitelerinden yapılan çağrılar doğrultusunda gerçekleştirdiklerini söyledi. Mersin Üniversitesi'nden Ahmet ve Veli isimli iki öğrencinin talimatlarıyla eylem yaptıklarını aktaran Z.E., "Kullanacağımız benzin, kar maskesi, eldiven, torpil, havai fişek, motor ve araç kiralamak için paralarını kendilerinin karşılayacaklarını söylediler." dedi. Söz konusu eylemlerde kullanmak üzere yaklaşık 1000 TL para verdiğini anlattı.”

PKK terör örgütü bir taraftan bu tür eylemleri yaptırdığı çocukları ileride dağ kadrosuna almaya hazırlarken bir diğer taraftan hedef aldığı devlet yanlısı vatandaşlar üzerinde baskı kurmayı amaçlamaktadır.

2. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ DAĞ KADROSUNDA GENEL KATILIMCI PROFİLİ

Araştırmanın bu bölümünde, örgütün silahlı dağ kadrosuna katılıp 2001-2011 yılları arasında hayatını kaybetmiş olan, 1505 PKK terör örgütü

mensubunun kişisel bilgileri kullanılmıştır. Oluşturulan tablo, grafik ve haritalar, 1505 kişilik örneklem analiz edilerek meydana getirilmiştir.

a. Cinsiyet Dağılımı

Alaçam'ın aşırı sol, ayrılıkçı ve dini istismar eden örgütlerle ilgili yapmış olduğu araştırmaya göre PKK terör örgütünde faaliyet gösteren kadınların oranı %15,6; erkeklerin oranı %84,4'tür (2004:96).

Özperçin'in, PKK'ya katılan örgüt mensuplarının profilleriyle ilgili araştırmasına göre, PKK'da faaliyet yürüten örgüt mensuplarının %17'si kadınlardan, %83'ü erkeklerden oluşmaktadır (Özperçin, 2008:43).

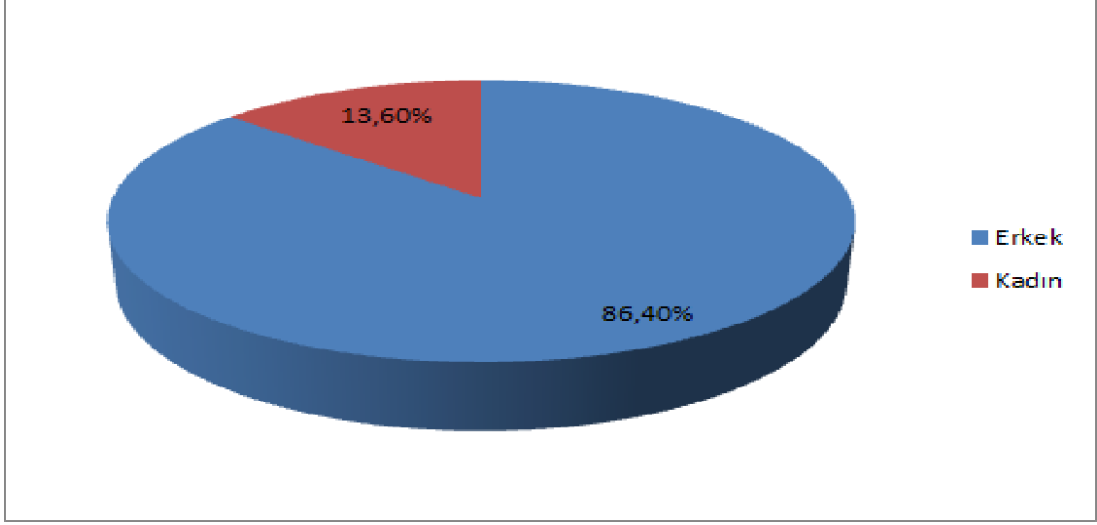
Alkan, PKK terör örgütündeki kadınlar üzerine yapmış olduğu araştırmada, 835 PKK terör örgütü mensubunun özgeçmiş raporlarını incelemiştir. Söz konusu örneklemin cinsiyet dağılımında kadınlar %18,8'i; erkekler %86,4'ü oluşturmaktadır (2012:139).

Gürkaynak ve Özcan'ın 8 Şubat 2012'de Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu'na sunmuş olduğu rapora göre PKK terör örgütü mensuplarının %12'si kadın, %88'i ise erkektir (Gürkaynak ve Özcan, 2012).

Yukarıda, PKK terör örgütünde faaliyet gösteren örgüt mensuplarının cinsiyet dağılımı ortaya çıkaran çalışmalar, bu araştırma çerçevesinde elde edilen bulguları desteklemektedir.

Örneklemdaki örgütün silahlı dağ kadrosuna katılıp 2001-2011 yılları arasında hayatını kaybetmiş olan 1505 PKK'lı teröriste ait veriden, 1499 örgüt mensubunun cinsiyet bilgisine ulaşılabilmektedir. Cinsiyet bilgisine ulaşılabilen kısmın 204'ünü kadınlar; 1295'ini erkekler oluşturmaktadır. Teröristlerin %13,6'sı kadın, %86,4'ü erkeklerden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen cinsiyet dağılımı oranları Grafik-1'de gösterilmiştir.

Grafik-1: PKK Terör Örgütü Mensuplarının Cinsiyet Dağılımı

Kadınların genel katılım içindeki katılım oranlarının yıllara göre değişimi Grafik-2’de gösterilmiştir. Kadın katılım oranı 1995 yılında en yüksek oran olan %28,26’ya yükselmiştir. Ardından düşüşe geçmiş ve müteakip yıllarda kadın katılımında dalgalanmalar yaşanmıştır.

Alkan, PKK terör örgütünü kaçarak terk etmiş bir bayan örgüt mensubu ile yapmış olduğu mülakatı şöyle aktarmaktadır (2012:139):

“PKK’ya 1993 yılında katıldım. Benim katıldığım dönemde büyük şehirlerden kızlı erkekli gruplar halinde katılım oluyordu. O dönemde Kuzey Irak’ta 1500’e yakın arkadaş vardı, bunların üçte biri yani 400-500’ü kadınlardan oluşuyordu.”

Aktarılan ifadeye göre yaklaşık üçte bir olarak aktarılan örgüte bayan terörist katılımı, 1993-1995 yılları için bu araştırmada ortalama %22 olarak bulunmuştur.

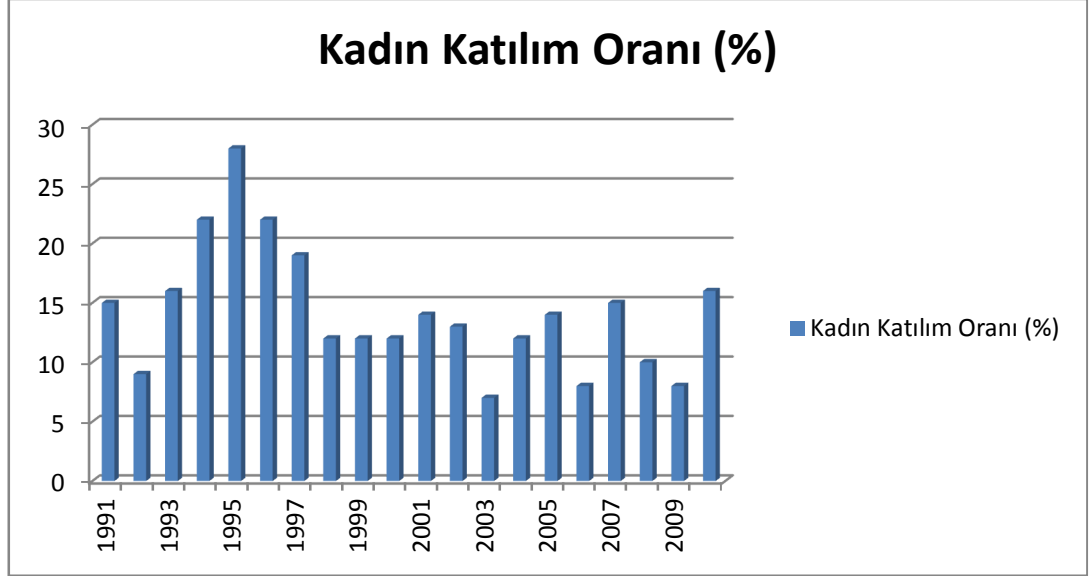
Yine Alkan, 2008 yılında ailesi vasıtası ile güvenlik kuvvetlerine teslim olan bir bayan teröristin ifadesini şöyle aktarmaktadır (2012:140):

“Önderliğin yakalandığı tarihe kadar kadınların üçte biri oluşturduğu eyaletler vardı. Ancak önderliğin yakalandığı 1999 yılından sonra kadının PKK içerisinde karşılaştığı muameleden dolayı katılımlar düştü. Ben %15-20 civarında olduğunu tahmin ediyorum.”

Araştırmada, 2005-2008 yılları arasındaki katılım oranları incelendiğinde, kadın oranının ortalama %12,48 olduğu görülmektedir. Anılan yıllarda kadın oranı 1990’lı yılların ilk yarısına oranla oldukça düşüktür.

Aktarılan ifadedeki kadın katılım oranındaki azalmanın 1999'dan sonra düştüğü ifadesi ise çalışmada desteklenmemiştir. 1999'dan sonra artışları ve azalışları olan bir dalgalanma tespit edilmiştir.

Grafik-2: Yıllara Göre PKK'ya Kadın Katılım Oranı

Farklı ülkelerden katılan katılımcılarda, cinsiyet dağılımını gösteren bilgiler Tablo-8'de derlenmiştir. Suriye'de doğan kadın örgüt mensubu oranı %20'ye ulaşırken İran ve Irak'ta %9-10'lar seviyesine düşmektedir. Aşiret yapısı halen kuvvetli olan ve kadının daha yoğun olarak namus olarak görüldüğü İran ve Irak'ta kadın katılımı daha az oranda gerçekleşmektedir. Türkiye bu iki ülkeden daha fazla oranda kadın katılımcı sağlarken, asıl şaşırtıcı bulgu, Suriye'deki %20'lik kadın katılım oranıdır.

Tablo-8: Doğum Yerlerine Göre Cinsiyet Dağılımı

	ERKEK ORANI %	KADIN ORANI %
TÜRKİYE	87	13
SURİYE	80	20
İRAN	91	9
IRAK	90	10

b. Örgüte Katılım Yaşı

Alkan ve Yücel'in yapmış oldukları çalışmaya göre, PKK'da faaliyet gösteren örgüt mensuplarının %77,4'ü 14-25 yaş aralığında, %18,2'si de 26-35 yaş aralığında örgüte katılmaktadır (Alkan ve Yücel, 2002).

Araştırmada 1505 örgüt mensubunun bilgilerinden faydalanılarak elde ettiğimiz verilere göre, 1408 örgüt mensubunun örgüte katılım yaşı tespit edilebilmiştir. Katılım yaşı miktar ve oranları Tablo-9'da derlenmiştir.

Tablo-9: Örgüte Katılım Yaşı Dağılımı

KATILIM YAŞI	KATILIM SAYISI	ORAN %	KATILIM YAŞI	KATILIM SAYISI	ORAN %
9	3	0,21	24	42	2,98
10	3	0,21	25	39	2,77
11	2	0,14	26	29	2,06
12	6	0,43	27	12	0,85
13	18	1,28	28	6	0,43
14	34	2,41	29	7	0,5
15	63	4,47	30	4	0,28
16	115	8,17	31	3	0,21
17	174	12,36	32	3	0,21
18	188	13,35	33	1	0,07
19	194	13,78	35	2	0,14
20	158	11,22	37	1	0,07
21	118	8,38	42	2	0,14
22	94	6,68	18 yaş altı	418	29,68
23	87	6,18	18 yaş ve üstü	990	70,3

Araştırma sonucu elde edilen bulgular, Alkan ve Yücel'in bulguları ile örtüşmemektedir. Araştırmaya göre 14-25 yaşlarında örgüte katılanların oranı %92,76 olarak bulunmuştur.

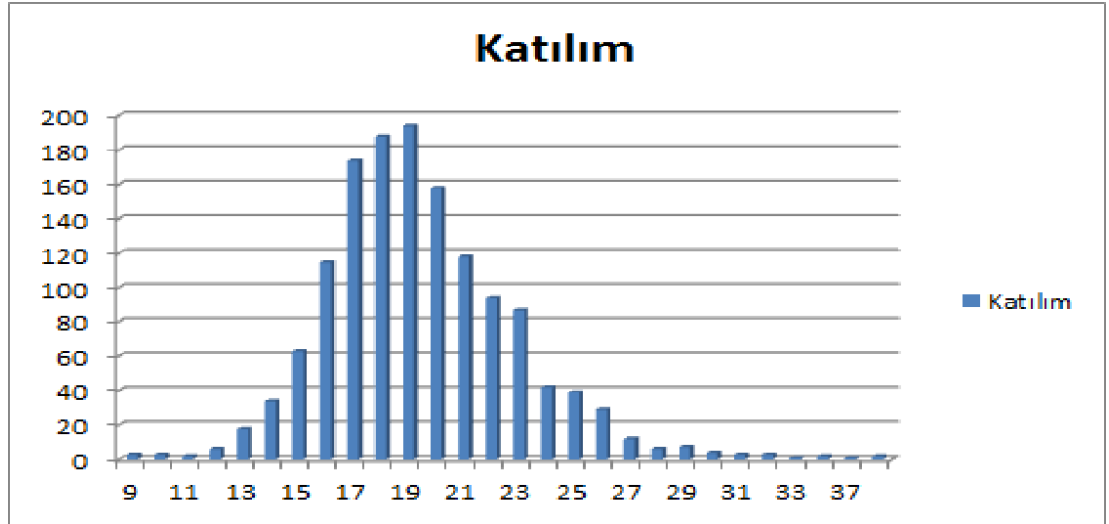
Araştırmada ortalama örgüte katılım yaşı 19,4 olarak hesaplanmıştır. Kadınlarda katılım yaşı ortalaması 17,9 olarak gerçekleşirken, erkeklerde katılım yaşı 19,6 olarak gerçekleşmektedir. Kadınlar erkeklere oranla 1,5 yıl daha genç yaşta örgüte katılmaktadır.

Örgüte en genç katılım 9 yaşında gerçekleşirken, en yaşlı katılım 42 yaşında gerçekleşmiştir.

Farklı ülke doğumlu katılımcılarda katılım yaşı ortalamaları Türkiye’de 19,56; Suriye’de 19,07; İran’da 18,97; Irak’ta 18,6 olarak bulunmuştur.

Örgüte katılım yaşı tespit edilen 1408 örgüt mensubunun katılım yaşına göre dağılımı Grafik-3’te gösterilmiştir. Grafiğe göre katılım 14-25 yaş aralığında oldukça yüksektir. Nitekim 14-25 yaş aralığında gerçekleşen katılım oranı %92,76 olarak hesaplanmıştır.

Grafik-3: PKK Terör Örgütü’nde Yaşlara Göre Katılım

Örgüte katılanların yaş ortalamasının yıllara göre değişiminin tespit edilmesi için Tablo-10 oluşturulmuştur. Tablo-10 incelendiğinde örgüte katılım yaşı ortalamasının 1991 ve 1993 yılında 18 yaşın altına düştüğü görülmektedir. 1991 yılı katılım yaşı ortalaması 17,92; 1993 yılı katılım yaşı ortalaması ise 17,05 olarak gerçekleşmiştir. 1990’lı yılların ilk yarısında katılım yaşı en küçük seviyede gerçekleşmiştir. 2001 yılından sonra katılım yaşı ortalaması 20’nin üzerine çıkmıştır. 25 yıllık katılım yaşı ortalaması ise 19,52 yaş olarak bulunmuştur.

Tablo-10: Yıllara Göre Katılımcıların Yaş Ortalaması

YIL	KATILIM YAŞI ORTALAMASI	YIL	KATILIM YAŞI ORTALAMASI
1987	20	2000	19,57
1988	19,4	2001	19,67
1989	18,22	2002	20,02
1990	19,6	2003	21,02
1991	17,92	2004	20
1992	18,26	2005	19,74
1993	17,05	2006	20
1994	18,16	2007	20,6
1995	18,26	2008	19,77
1996	18,72	2009	20,72
1997	18,62	2010	20,78
1998	19,58	2011	23,14
1999	19,36	ORTALAMA	19,52

Söz konusu veriler Grafik-4'te sütun grafik olarak gösterilmiştir. Grafik-4 incelendiğinde 1990'lı yılların ilk yarısında katılımcıların yaş ortalamasının düştüğü görülmektedir. 1994 yılından itibaren katılım yaşı ortalamasında hafif eğimli bir yükseliş görülmektedir. 1990'lı yılların ilk yarısında katılım yaşının düşük olması, örgütün güvenlik kuvvetlerinin etkili operasyonları neticesinde çocukları daha yoğun şekilde dağ kadrosuna devşirmesinden kaynaklanmıştır. Örgütün eylemlerine ara verdiği dönemlerde ise katılım yaşı ortalaması düşmemektedir.

Grafik-4: Yıllara Göre Katılımcıların Yaş Ortalaması

c. Örgütte Hayatta Kalma Süresi

1505 örgüt mensubunun verilerine dayanarak yapılan araştırmada, 1445 örgüt mensubunun örgüte katılım tarihi ve ölüm tarihlerinden yola çıkılarak örgütte hayatta kalma süreleri hesaplanabilmiştir.

1445 örgüt mensubunun örgüte katıldıktan sonra ortalama hayatta kalma sürelerinin 6,86 yıl olduğu hesaplanmıştır. Ortalama olarak 19,4 yaşında örgüte katılan militanlar, ortalama olarak 26,2 yaşında hayatını kaybetmektedir.

Örgütte kalma süresi hesaplanabilen 191 kadın örgüt mensubunun ortalama hayatta kalma süreleri 8,14 yıl olarak hesaplanmıştır. Ortalama olarak 17,9 yaşında örgüte katılan kadınlar, ortalama olarak 26 yaşında hayatını kaybetmektedir.

Örgütte kalma süresi hesaplanabilen, 1253 erkek örgüt mensubunun ortalama hayatta kalma süreleri 6,67 yıl olarak hesaplanmıştır. Ortalama olarak 19,6 yaşında örgüte katılan erkek militanlar, ortalama olarak 26,2 yaşında hayatını kaybetmektedir.

Tablo-11'de, örgüte katılım yapıldıktan sonra her yıl katılan miktarın ne kadarının hayatını kaybettiğini gösterir bilgi derlenmiştir. Tabloya göre örgüte katılanların %30,52'si ilk 5 yıl içinde; %52,7'si ilk 7 yıl içinde; %77,23'ü ise ilk 10 yıl içinde hayatını kaybetmektedir.

Araştırmada örgütte en genç ölüm yaşı 14 olarak bulunurken; en yaşlı hayatını kaybetme ise 48 yaşında gerçekleşmiştir.

Tablo-11: Örgüte Katılımdan Sonra Hayatta Kalma Oranı

KATILDIKTAN SONRA HANGİ YIL İÇİNDE ÖLDÜĞÜ	MİKTAR	ORAN %	KATILDIKTAN SONRA HANGİ YIL İÇİNDE ÖLDÜĞÜ	MİKTAR	ORAN %
İLK YIL	28	1,94	14. YIL	35	2,42
2. YIL	46	3,18	15. YIL	21	1,45
3. YIL	104	7,2	16. YIL	21	1,45
4. YIL	115	7,96	17. YIL	22	1,52
5. YIL	148	10,24	18. YIL	14	0,97

KATILDIKTAN SONRA HANGİ YIL İÇİNDE ÖLDÜĞÜ	MİKTAR	ORAN %	KATILDIKTAN SONRA HANGİ YIL İÇİNDE ÖLDÜĞÜ	MİKTAR	ORAN %
6. YIL	172	11,9	19. YIL	8	0,55
7. YIL	148	10,24	20. YIL	1	0,07
8. YIL	135	9,34	21. YIL	2	0,14
9. YIL	133	9,2	22. YIL	3	0,21
10. YIL	87	6,02	23. YIL	1	0,07
11. YIL	75	5,19	24. YIL	1	0,07
12. YIL	65	4,5	25. YIL	2	0,14
13. YIL	57	3,94	29. YIL	1	0,07

Tablo-12’de, PKK terör örgütüne katılan örgüt mensuplarının ortalama katılım yaşı, ortalama örgütte hayatta kalma süresi ve ortalama ölüm yaşı bilgilerini içeren bilgiler verilmiştir.

Tablo-12: Katılım Yaşı, Hayatta Kalma Süresi ve Ortalama Ölüm Yaşı

PKK TERÖR ÖRGÜTÜNDE ORTALAMA HAYATTA KALMA SÜRESİ VE ÖLÜM YAŞI			
	KATILIM YAŞI ORTALAMASI	ORTALAMA HAYATTA KALMA SÜRESİ	ORTALAMA ÖLÜM YAŞI
GENEL	19,4	6,86	26,2
ERKEK	19,6	6,67	26,2
KADIN	17,9	8,14	26

d. Doğum Yerlerine Göre Örgüte Katılım

Araştırmanın örneklemi olan 1505 PKK terör örgütü mensubu içinde doğum yeri bilgileri tespit edilen kişi sayısı 1494’tür. 1075 katılımcı Türkiye, 225 katılımcı Suriye, 142 katılımcı İran, 44 katılımcı Irak, 4 katılımcı Almanya, 1 katılımcı Gürcistan, 1 katılımcı Ermenistan, 1 katılımcı Suudi Arabistan, 1 katılımcı İsviçre doğumludur.

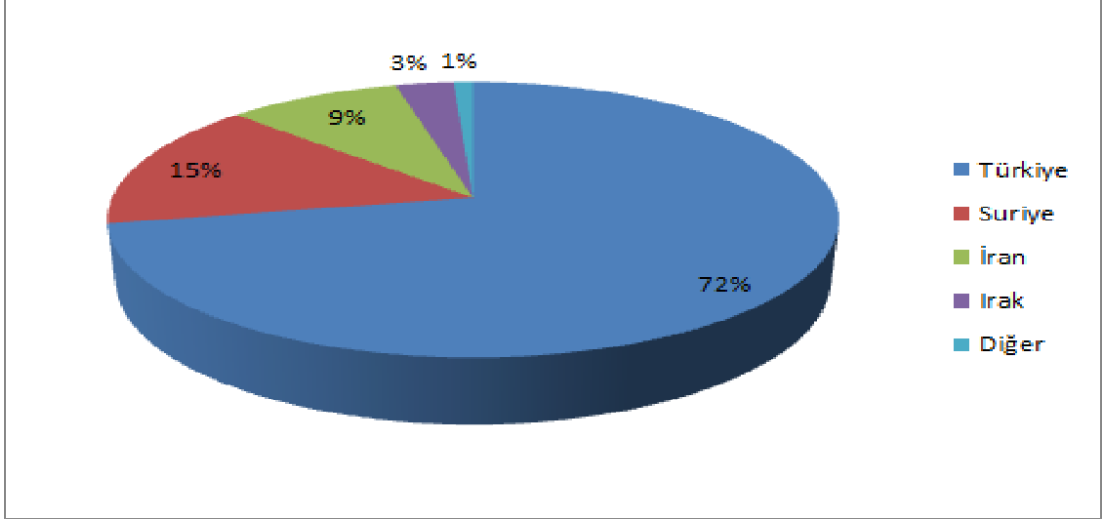
Bu katılım rakamları yüzdelik dağılıma çevrildiğinde; Türkiye doğumlular %72, Suriye doğumlular %15, İran doğumlular %9, Irak doğumlular %3, diğer ülkelerde doğanlar %1’lik kısmı teşkil etmektedirler.

Araştırma sonucunun bulgularına göre PKK terör örgütüne katılanların %72’si yurtiçi doğumlu; %28’i yurtdışı doğumludur. Bulgular,

Alkan (2010) ve Özcan'ın (2012) yaptığı çalışmalardaki sonuçları desteklemektedir.

Ülkelere göre örgüte katılım oranları, Grafik-5'te gösterilmiştir.

Grafik-5: PKK Terör Örgütü'ne Ülkelere Göre Katılım (Doğum Yerleri)

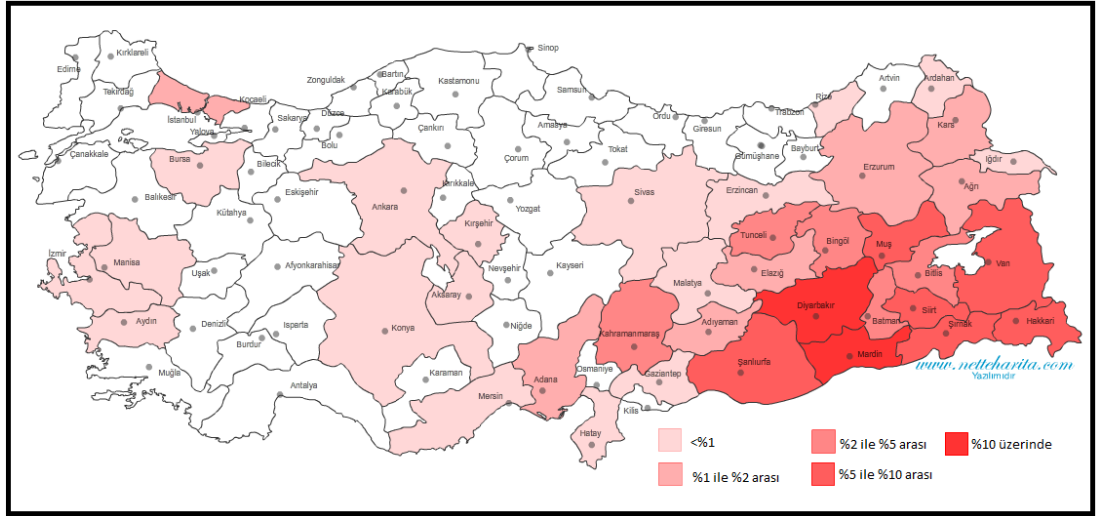
Araştırmada, Türkiye doğumlu olan 1075 örgüt mensubunun doğum yerleri Tablo-13'te gösterilmiştir.

Tablo-13: PKK Terör Örgütü'ne Şehirlere Göre Katılım (Doğum Yerleri)

ŞEHİR	KATILIM SAYISI	ORAN %	ŞEHİR	KATILIM SAYISI	ORAN %
Diyarbakır	180	16,74	Kars	11	1,02
Mardin	119	11,07	Erzincan	10	0,93
Şırnak	96	8,93	Ankara	6	0,56
Van	91	8,47	İğdır	5	0,47
Hakkâri	66	6,14	Konya	5	0,47
Siirt	62	5,77	Malatya	5	0,47
Muş	55	5,12	İzmir	4	0,37
Şanlıurfa	54	5,02	Manisa	4	0,37
Batman	52	4,84	Sivas	4	0,37
Bitlis	46	4,28	Hatay	3	0,28
Tunceli	34	3,16	Gaziantep	3	0,28
Kahramanmaraş	28	2,6	Mersin	3	0,28
Bingöl	26	2,42	Ardahan	2	0,19
Ağrı	21	1,95	Aksaray	1	0,09
Erzurum	19	1,77	Aydın	1	0,09
İstanbul	19	1,77	Bursa	1	0,09
Adıyaman	15	1,4	Kırşehir	1	0,09
Adana	11	1,02	Rize	1	0,09
Elazığ	11	1,02	TOPLAM	1075	100

Harita-1’de, doğum yeri bilgisi tespit edilebilen, Türkiye doğumlu 1075 örgüt mensubunun şehirlere göre dağılımı gösterilmiştir. En yoğun katılım Diyarbakır ili doğumlularda gerçekleşmiştir. Diyarbakır’ı sırasıyla Mardin, Şırnak ve Van doğumlular takip etmektedir. Örgüte katılım, Güneydoğu Anadolu bölgesinde yoğunlaşırken; doğu bölgelerinden yoğun göç alan İstanbul, Adana, Ankara, İzmir, Aydın, Manisa, Bursa, Mersin gibi illerden de katılım olduğu dikkat çekmektedir.

Harita-1: PKK Terör Örgütü’ne Şehirlere Göre Katılım (Doğum Yerleri)

e. Yıllara Göre Katılım

Araştırmaya konu olan 1505 örgüt mensubunun 1445’inin katılım tarihi belirlenebilmiştir. Tablo-14’te yıllara göre örgüte katılış yapan örgüt mensubu sayısı gösterilmiştir.

Tablo-14: PKK Terör Örgütü’ne Yıllara Göre Katılım

KATILIM YILI	KATILIM SAYISI	KATILIM YILI	KATILIM SAYISI	KATILIM YILI	KATILIM SAYISI
2011	10	2001	128	1991	27
2010	19	2000	81	1990	10
2009	38	1999	301	1989	10
2008	31	1998	86	1988	5
2007	20	1997	67	1987	3
2006	49	1996	55	1986	1
2005	63	1995	46	1984	1
2004	77	1994	37	1983	1
2003	76	1993	56	1978	1
2002	93	1992	53		

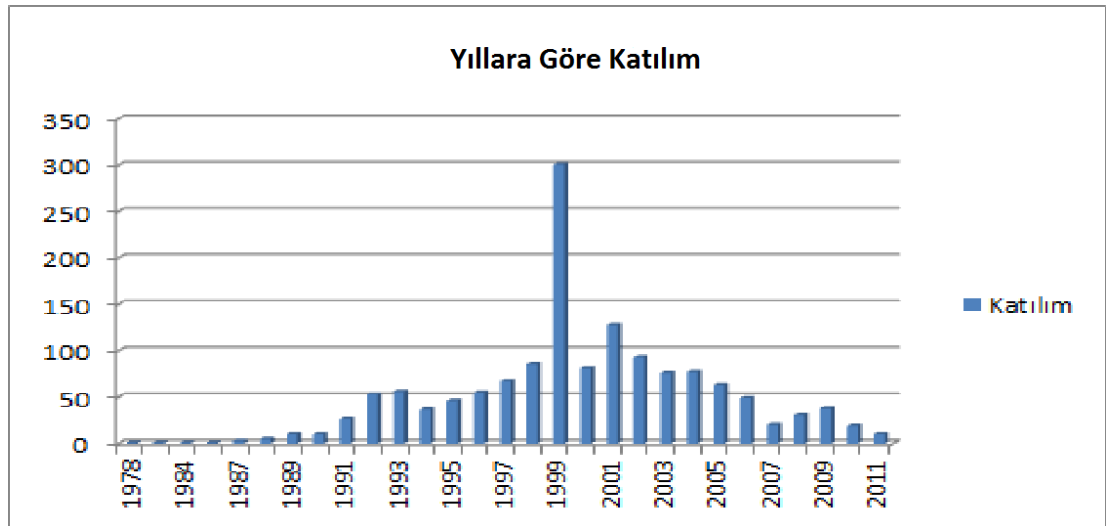
Tablo-14'ten yola çıkılarak oluşturulan Grafik-6'da, yıllara göre PKK terör örgütüne katılım sütun grafik şeklinde gösterilmiştir.

Grafik-6 incelendiğinde örgüte katılımın 1998 yılına kadar hafif ve istikrarlı bir artış eğilimi içinde olduğu görülmektedir. 1999 yılında ise örgüte katılımında bir patlama yaşandığı görülmektedir. Örnekleme 1991-1998 yılları arasında örgüte katılım sayısı ortalaması yıllık 53,3 kişi olarak gerçekleşirken 1999 yılında örgüte katılım miktarı ise 301 kişi olarak gerçekleşmiştir.

2000-2011 yılları arasında örgüte katılım miktarının ortalaması ise 57 kişi olarak gerçekleşmiştir. 1999 yılındaki yüksek miktarda katılımın ardından örgüte katılımın bir düşüş eğilimi içine girdiği görülmektedir.

1999 yılında gerçekleşen dramatik katılım artışının sebebinin, PKK terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın 1999 yılında istihbarat ve güvenlik kuvvetlerince ele geçirilmiş olmasının yarattığı ortamın yattığı değerlendirilebilir.

Grafik-6: PKK Terör Örgütü'ne Yıllara Göre Katılım

3. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ DAĞ KADROSUNDA ÇOCUK KATILIMCI PROFİLİ

Araştırmanın bu bölümünde, 1505 PKK mensubu teröriste ait kişisel veri kullanılmıştır. Çocuk katılımcılarla ilgili tablo, grafik ve haritaların oluşturulmasında ise 1505 teröristin arasında bulunan çocuk katılımcıların kişisel verileri kullanılmıştır.

a. Çocuk Katılımcı Oranı

Araştırmaya konu olan 1505 terör örgütü mensubunun, kişisel bilgilerinden faydalanılarak elde ettiğimiz sonuçlara göre 1408 örgüt mensubunun örgüte katılım yaşı tespit edilebilmiştir. Tablo-15'teki veriler incelendiğinde 18 yaş ve daha büyük yaşlarda gerçekleşen katılım 990 kişi ile %70,3'lük oranı oluşturmaktadır. 418 kişi ise, 18 yaş altındaki katılımcılardan; yani çocuklardan oluşmakta ve %29,7'lik oranı oluşturmaktadır.

Gürkaynak ve Özcan örgüte 0-19 yaşları arasında katılım oranını %42.66 olarak tespit etmişlerdir (2012). Çalışmalarında 0-18 yaş arası katılım ise belirtilmemiştir.

Araştırma sonuçlarına istinaden, Tablo-15'te örgüte katılımında yetişkin ve çocuk dağılımı sayı ve oran olarak gösterilmektedir.

Tablo-15: 18 Yaş Altı ve Üstü Katılım Miktarları

	KATILIM MİKTARI	KATILIM ORANI %
18 yaş altı	418	29,7
18 yaş ve üstü	990	70,3
TOPLAM	1408	100

Örgüte katılımında çocuk-yetişkin oranları Grafik-7'de gösterilmiştir.

Grafik-7: PKK Terör Örgütü'ne Çocuk-Yetişkin Katılım Oranları

b. Çocuk Katılımcılarda Cinsiyet Dağılımı

Araştırmada, çocuk yaşta PKK terör örgütüne katılanların sayısının 418 olduğu bulunmuştur. Bu çocukların cinsiyet dağılımı Tablo-16'da gösterilmiştir.

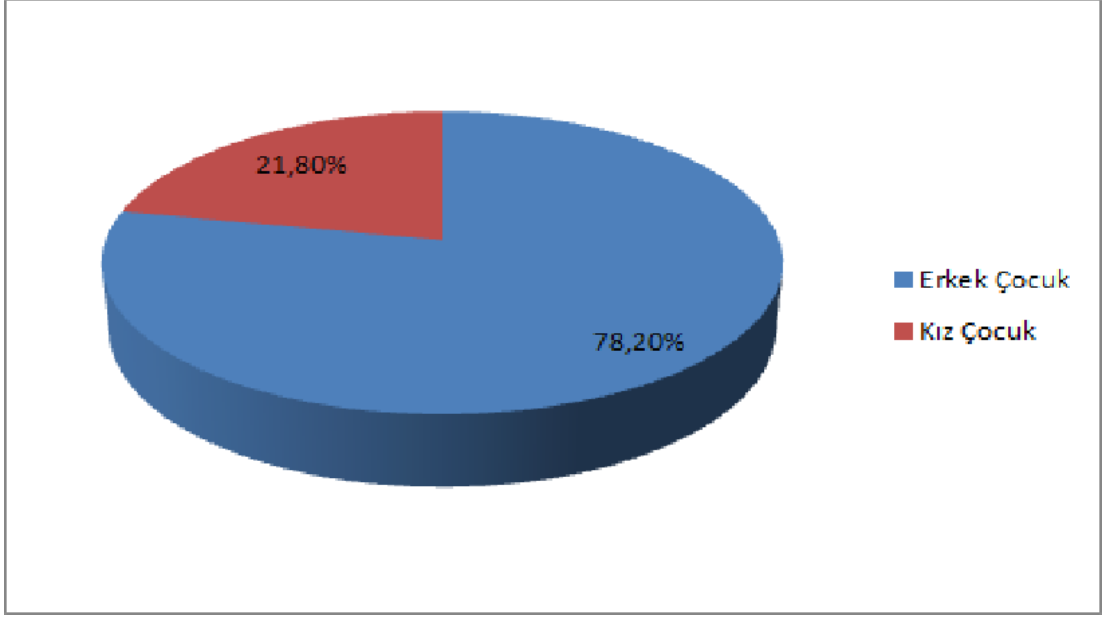
Çocuk katılımında cinsiyet dağılımı incelendiğinde kız çocuk oranının %21,8 olduğu görülmektedir. Araştırmadaki genel katılımında %13,6 olarak bulunan kadın payının; çocuk katılımında artış gösterdiği, PKK terör örgütüne katılan çocukların %21,8'inin, kız çocuğu olduğu tespit edilmiştir. Kadınların evlendikten sonra örgüte katılımlarının azaldığı düşünülebilir.

Tablo-16: PKK Terör Örgütü'ne Katılan Çocuklarda Cinsiyet Dağılımı

	KATILIM SAYISI	ORAN %
KIZ ÇOCUK	91	21,8
ERKEK ÇOCUK	327	78,2
TOPLAM	418	100

Terör örgütü PKK'ya katılan çocukların cinsiyet dağılımı Grafik-8'de gösterilmiştir.

Grafik-8: PKK Terör Örgütü'ne Katılan Çocuklarda Cinsiyet Dağılımı

c. Çocuk Katılımcılarda Örgüte Katılım Yaşı

Araştırmaya göre, çocuk katılımcıların örgüte katılım yaşına göre dağılımı Tablo-17'de gösterilmiştir.

Tablo-17: Çocuk Katılımcılarda Yaş Dağılımı

KATILIM YAŞI	KATILIM SAYISI	ORAN %
9	3	0,72
10	3	0,72
11	2	0,48
12	6	1,44
13	18	4,31
14	34	8,13
15	63	15,07
16	115	27,51
17	174	41,63

418 çocuk katılımcının katılım yaşı ortalaması 15,79 olarak gerçekleşmiştir. Erkek çocuklarda katılım yaşı ortalaması 15,92 olarak hesaplanırken; kız çocuklarında örgüte katılım yaşı ortalaması 15,34 olarak gerçekleşmiştir. İlgili veriler Tablo-18'de derlenmiştir.

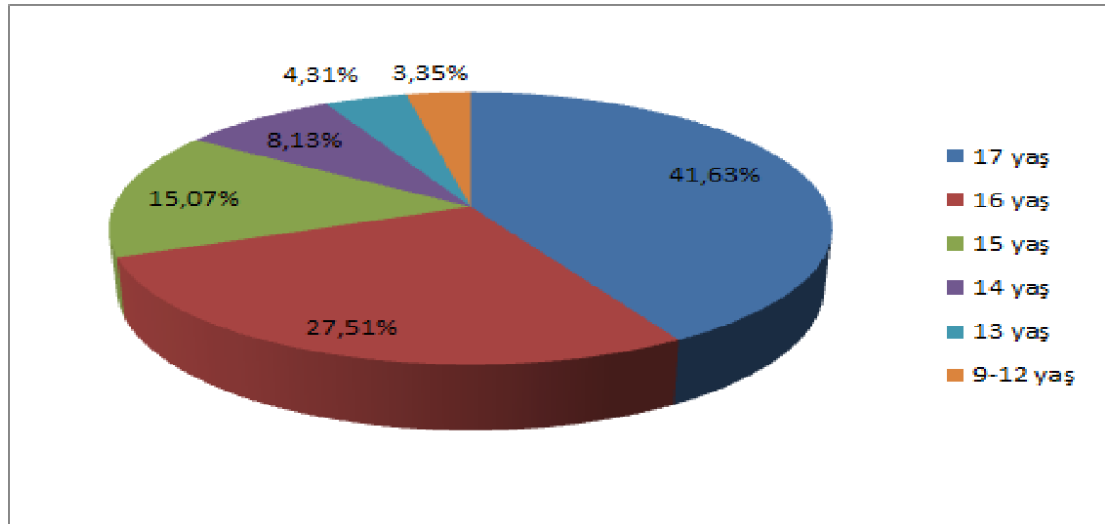
Tablo-18: Çocuklarda PKK Terör Örgütü'ne Katılım Yaşı Ortalaması

PKK TERÖR ÖRGÜTÜNDE ÇOCUKLARDA KATILIM YAŞI ORTALAMASI	
	KATILIM YAŞI
ERKEK ÇOCUK	15,92
KIZ ÇOCUK	15,34
GENEL	15,79

Alkan'ın mülakat yaptığı eski bir PKK terör örgütü mensubu beyanatında, 1993 yılında örgüte katıldığını ve o dönemde örgüte katılan bayanların yaş ortalamasının 15-16 olduğunu dile getirmektedir. Ayrıca katılımların doğu ve güneydoğunun kırsal bölgeleri ile İzmir, İstanbul, Adana gibi büyük şehirlerden gerçekleştiğini dile getirmektedir. Söz konusu mülakattaki ifadeler çalışmadaki bulguları desteklemektedir (2010:143).

Katılım yaşları incelendiğinde, en küçük katılım yaşı 9 olarak gerçekleşmiştir. 9-13 yaş aralığında katılan çocukların çocuk katılımı içindeki oranı %7,66 olarak gerçekleşmiştir. 14-17 yaşları arasında örgüte katılan çocuklar ise toplam çocuk katılımının %92,34'ünü oluşturmaktadır. Çocuk katılımcıların yaşlara göre katılım oranları Grafik-9'da gösterilmiştir.

Grafik-9: Çocuk Katılımcıların Yaşlara Göre Dağılımı

d. Çocuk Katılımcılarda Örgütte Hayatta Kalma Süresi

Araştırmaya konu olan PKK terör örgütüne katılan çocukların hayatta kalma süreleri; örnekleme bulunan ve örgüte katıldıktan sonra hayatlarını kaybettikleri zamana kadar geçen süre tespit edilebilen çocuklardan derlenmiştir.

Araştırmada, PKK terör örgütüne katılan, 418 çocuğun katılım yaşı ortalaması 15,79 olarak bulunurken, ortalama hayatta kalma süreleri 8,34 yıl olarak bulunmuştur.

PKK terör örgütüne katılan, 327 erkek çocuğun, katılım yaşı ortalaması 15,92 olarak bulunurken, ortalama hayatta kalma süreleri 8,01 yıl olarak gerçekleşmiştir.

PKK terör örgütüne katılan 91 kız çocuğun, katılım yaşı ortalaması 15,34 olarak bulunurken, ortalama hayatta kalma süreleri 9,52 yıl olarak gerçekleşmiştir.

Tablo-19'da, çocukların cinsiyetlerine göre PKK terör örgütüne katılım yaşları ortalamaları ve hayatta kalma süreleri derlenmiştir.

Tablo-19: Çocukların Cinsiyetlerine Göre Örgüte Katılım Yaşları ve Hayatta Kalma Süreleri

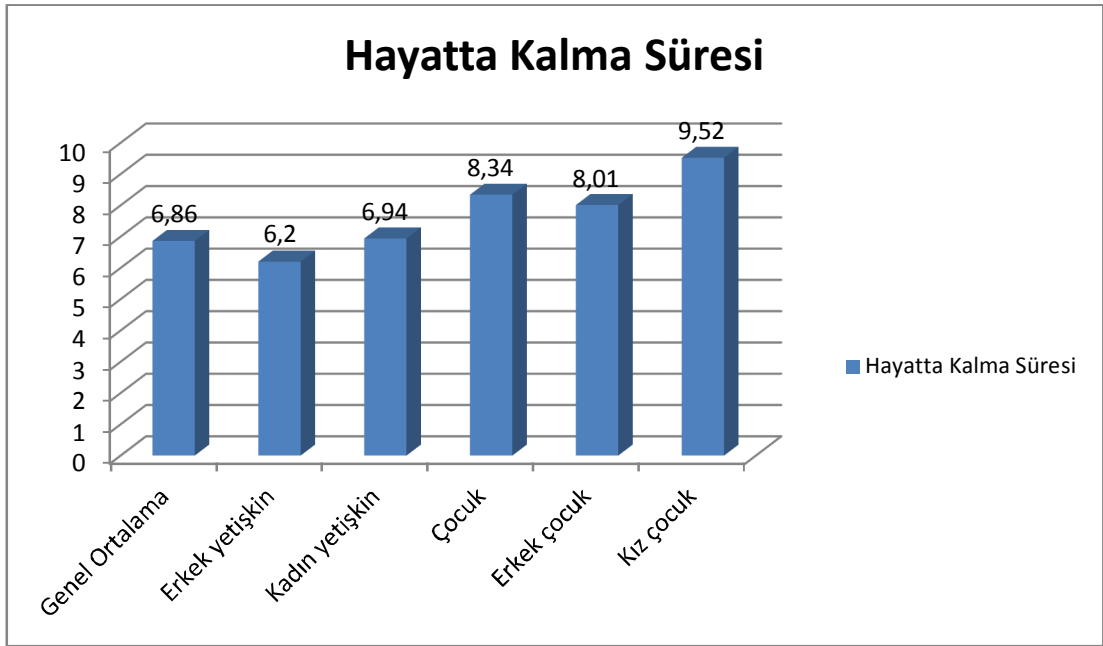
PKK TERÖR ÖRGÜTÜNE KATILAN ÇOCUKLARDA KATILIM YAŞI ORTALAMASI VE HAYATTA KALMA			
	KATILIM YAŞI ORTALAMASI	ORTALAMA HAYATTA KALMA SÜRESİ	ORTALAMA ÖLÜM YAŞI
ERKEK ÇOCUK	15,92	8,01	23,93
KIZ ÇOCUK	15,34	9,52	24,86
ÇOCUK GENEL	15,79	8,34	24,13

Araştırmada, PKK terör örgütüne katılan tüm bireylerin ortalama hayatta kalma süreleri 6,86 yıl olarak bulunurken; çocuk katılımcılarda hayatta kalma süresi ortalama 8,34 yıl olarak bulunmuştur. Örgüte katıldıktan sonra hayatta kalma süresi erkek yetişkin katılımcılarda 6,2 yıl, kadın yetişkin katılımcılarda 6,94 yıl olarak bulunmuştur. Çocuk ve yetişkin katılımcılar

arasındaki hayatta kalma sürelerini gösterme amaçlı derlenen bilgiler Grafik-10'dadır.

Örgütün çocukları dağ kadrosuna devşirdikten sonra, çocukları öncelikle lojistik faaliyetlerde kullanması, çocukların daha uzun süre hayatta kalmalarını sağladığı değerlendirilmektedir.

Grafik-10: Örgütte Farklı Katılım Kıstaslarına Göre Hayatta Kalma Süresi

Grafik-10 incelendiğinde, örgüte katılan erkek çocuklar, erkek yetişkinlere göre 1,81 yıl daha fazla yaşamakta; örgüte katılan kız çocuklar, kadın yetişkin katılımcılara göre 2,58 yıl daha fazla yaşamaktadır.

e. Bölgelere Göre Çocuk Katılımcılar

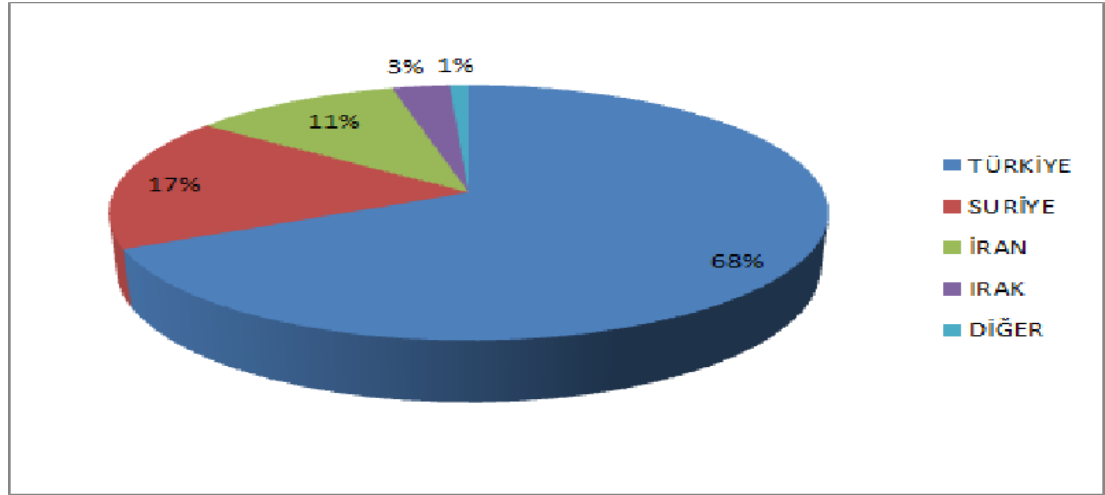
PKK terör örgütüne katılan çocuklar, yetişkinler gibi farklı ülkelerde dünyaya gelmektedirler. Araştırmaya konu olan 418 çocuk katılımcıdan 283'ü Türkiye, 73'ü Suriye, 45'i İran, 14'ü Irak, 1'i Suudi Arabistan, 1'i Gürcistan, 1'i Ermenistan doğumludur. Katılımların büyük çoğunluğu Türkiye ve 3 komşu ülkesinden gerçekleşmiştir. Katılım sayıları ve oranları Tablo-20'de gösterilmiştir.

Tablo-20: Çocuk Katılımcıların Ükelere Göre Dağılımı (Doğum Yerleri)

	KATILIM SAYISI	ORAN %
TÜRKİYE	283	68
SURİYE	73	17
İRAN	45	11
İRAK	14	3
DİĞER	3	1
TOPLAM	418	100

PKK terör örgütüne çocuk katılımının ülkelere göre dağılımı, Grafik-11'de gösterilmiştir.

Grafik-11: Çocuklarda Doğum Yerlerine Göre Örgüte Katılım

Ükelere göre katılım incelendiğinde genel katılımı %72'lik kısmı oluşturan Türkiye doğumlular, çocuk katılımında %68'e düşmektedir. Genel katılımı %15'lik kısmı oluşturan Suriye doğumlular, çocuk katılımında %17'lik kısmı oluşturmaktadır. Genel katılımı %9'luk kısmı oluşturan Irak doğumlular, çocuk katılımında %11'lik kısmı oluşturmaktadır. İran'dan gerçekleşen katılımı ise genel katılım ve çocuk katılımının aldığı paylar %3'er olarak eşittir. Diğer ülkelerden gerçekleşen katılımı ise genel katılım ve çocuk katılımının aldığı paylar %1'er olarak eşittir.

Çocuk katılım oranları ülkelere göre değerlendirildiğinde Türkiye'den gerçekleşen çocuk katılım oranı yetişkin katılım oranına nazaran azalırken; Suriye ve Irak'tan gerçekleşen çocuk katılımlar yetişkin katılım oranlarına kıyasla artmaktadır.

Türkiye doğumlu katılımcıların illere göre PKK terör örgütüne katılım miktar ve oranları Tablo-21’de gösterilmiştir.

Çocuk katılımının en çok Şırnak, Diyarbakır, Hakkâri, Mardin ve Siirt illerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Çocuk katılımının yaklaşık %60’lık kısmı bu beş ilde dünyaya gelen çocuklardan oluşmaktadır.

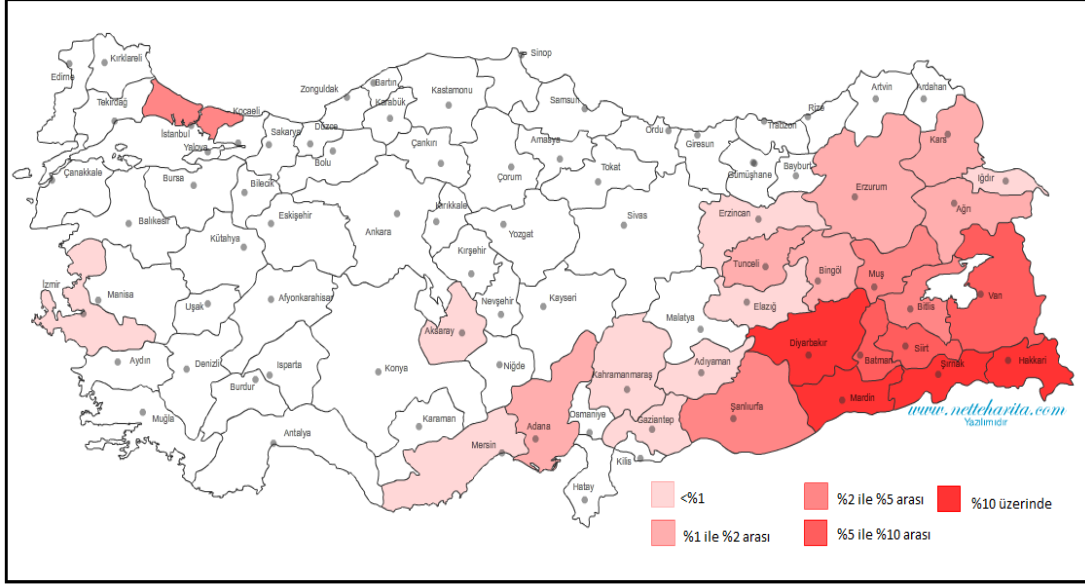
Tablo-21: Örgüte Katılan Çocukları Doğdukları İllere Göre Dağılımı

İL	KATILIM SAYISI	ORAN %	İL	KATILIM SAYISI	ORAN %
Şırnak	42	14,84	Adana	3	1,06
Diyarbakır	38	13,43	Erzurum	3	1,06
Hakkâri	32	11,31	Kars	3	1,06
Mardin	31	10,95	Tunceli	3	1,06
Siirt	26	9,19	Adıyaman	2	0,71
Batman	19	6,71	Erzincan	2	0,71
Van	17	6,01	İğdır	2	0,71
Muş	14	4,95	Kahramanmaraş	2	0,71
Bitlis	13	4,59	Aksaray	1	0,35
İstanbul	8	2,83	Gaziantep	1	0,35
Şanlıurfa	8	2,83	Elazığ	1	0,35
Ağrı	5	1,77	İzmir	1	0,35
Bingöl	5	1,77	Mersin	1	0,35

PKK terör örgütüne katılan çocukların illere göre dağılımı, Harita-2’de gösterilmiştir.

Harita-2 incelendiğinde katılımın Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca doğu bölgelerinden yoğun göç alan İstanbul, İzmir Adana, Mersin illerinde çocuk katılımı dikkat çekmektedir.

Harita-2: Çocuk Katılımcıların İllere Göre Dağılımı (Doğum Yerlerine Göre)

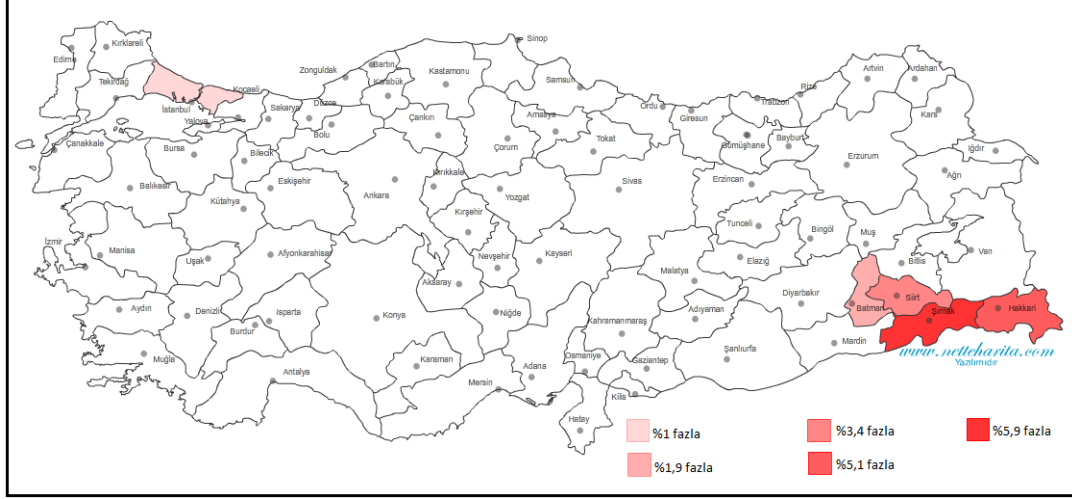
İl il inceleme yapıldığında, çocuk katılımının o ildeki genel katılım oranından daha yüksek olduğu iller tespit edilebilmektedir. Tablo-22’de, Şırnak, Hakkâri, Siirt, Batman ve İstanbul illerinde çocuk katılımcıların oranının o ildeki genel katılım oranlarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo-22: Çocuk Katılım Oranı Genel Katılımdan Daha Yüksek Olan İller

	GENEL KATILIMDAKİ PAYI %	ÇOCUK KATILIMINDAKİ PAYI %
Şırnak	8,93	14,84
Hakkâri	6,14	11,31
Siirt	5,77	9,19
Batman	4,84	6,71
İstanbul	1,77	2,83

Çocuk katılım oranı, genel katılım oranından yüksek olan iller, Harita-3’te gösterilmiştir.

Harita-3: Çocuk Katılım Oranı İlerdeki Genel Katılım Oranından Daha Yüksek Olan İller

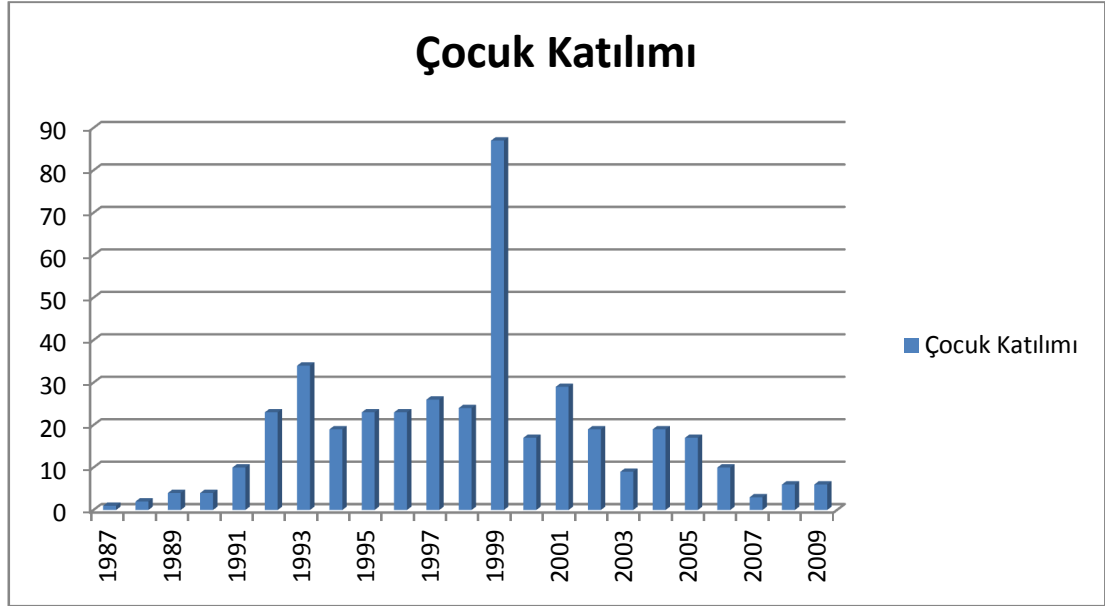
f. Örgüte Çocuk Katılımının Yıllara Göre Değişimi

PKK terör örgütüne çocuk katılımının yıllara göre değişimi 418 çocuk katılımcının yıllara göre katılımının frekans dağılımı incelendiğinde açıkça görülmektedir.

Grafik-12’de, 1978-2009 yılları arasında PKK terör örgütüne katılan çocukların yıllara göre dağılımı gösterilmiştir.

Grafik-12 incelendiğinde, örgüte kurulma aşamasından itibaren çocuk katılımının gerçekleştiği, 1993 yılına kadar artış göstererek 1993 yılında zirveye ulaştığı, 1994 yılından itibaren ise 1998 yılına kadar ortalama bir katılım gerçekleştiği görülmektedir. 1999 yılında ise önceki 5 yıl ortalamasının 3,78 katı çocuk katılımının gerçekleştiği ve tarihi bir zirve yaptığı görülmektedir. 2000 yılında çocuk katılımı, rutin seviyesine tekrar düşerken; 2000-2009 yılları arası dönemsel olarak artış ve azalmalar söz konusudur.

Grafik-12: PKK Terör Örgütü'nde Yıllara Göre Çocuk Katılımı

Yıllara göre çocuk katılımının genel katılımdaki payı incelendiğinde ise Tablo-23'teki değerlere ulaşılmıştır.

Tablo-23: Yıllara Göre PKK Terör Örgütü'ne Genel Katılım ve Çocuk Katılımı

YIL	GENEL KATILIM	ÇOCUK KATILIMI	ÇOCUK KATILIM ORANI %	YIL	GENEL KATILIM	ÇOCUK KATILIMI	ÇOCUK KATILIM ORANI %
1978	1	1	100	1998	86	24	27,91
1983	1	0	0	1999	301	87	28,9
1984	1	1	100	2000	81	17	20,99
1986	1	1	100	2001	128	29	22,66
1987	3	1	33,33	2002	93	19	20,43
1988	5	2	40	2003	76	9	11,84
1989	10	4	40	2004	77	19	24,68
1990	10	4	40	2005	63	17	26,98
1991	27	10	37,04	2006	49	10	20,41
1992	53	23	43,4	2007	20	3	15
1993	56	34	60,71	2008	31	6	19,35
1994	37	19	51,35	2009	38	6	15,79
1995	46	23	50	2010	19	0	0
1996	55	23	41,82	2011	10	0	0
1997	67	26	38,81	TOPLAM	1445	418	29

Tablo-23'teki verilerin, grafik haline getirilmesi sonucu elde edilen Grafik-13 ile yıllara göre çocuk katılım oranındaki değişim, gözle görülebilir hale gelmektedir. Grafik, 1987-2009 yılları arasındaki çocuk katılım oranlarını göstermektedir.

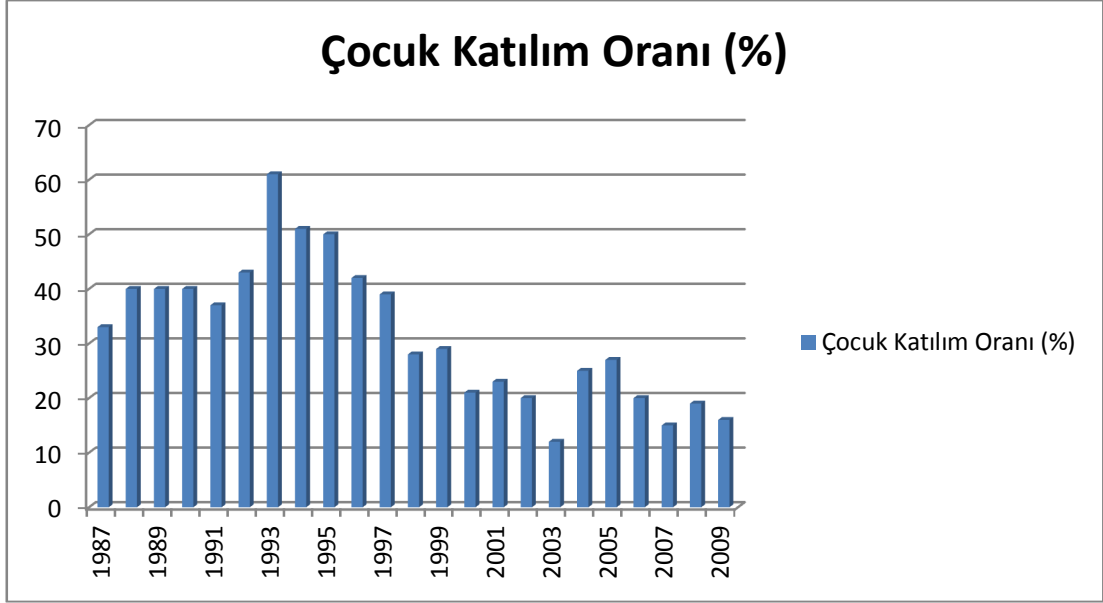
Grafik-13 incelendiğinde, 1987 yılında çocuk katılım oranı %33,33 iken 1993 yılına kadar artarak en üst oranı olan %60,71 seviyesine yükselmiştir. 1993 yılından sonra ise bu oranda azalma başlamış ve 2003 yılında dip noktası olan %11,84'e düşmüştür. 2004 yılında tekrar yükselişe geçen çocuk katılım oranının 2004-2009 yılları arasındaki ortalama değeri ise %20,37 olarak gerçekleşmiştir. Örgüte en oransal olarak en fazla çocuk katılımı 1990'lı yılların ilk yarısında gerçekleşmiştir.

Çocuk katılım oranının 2004 yılında artmasından kısa bir süre sonra örgütün yeniden silahlı eylemlerine hız vermesi bir tesadüf değildir. Örgüt daha fazla eleman ihtiyacı duyduğu anda çocukları dağ kadrosuna kazandırmayı arttırmaktadır.

PKK terör örgütü eski yöneticilerinden Şemdin Sakık, 1990'lı yılların ortalarında örgüt tarafından Hatay ilinde görevlendirildiğinde yanındaki grubu "şarjörlerini dolduramayacak kadar acemi ve çocuk yaştaki 30 gençten oluşan, kurbanlık bir sürüden farksız" olarak tanımlamaktadır (Günay, 2013:41). Sakık bu tanımlama ile kendisinin örgüt yönetimi tarafından tasfiye edilmek amacıyla yem olarak bölgeye gönderildiğini iddia etmektedir. İddiası doğru da olsa, yanlış da olsa gerçek olan o dönem örgüte katılanların çoğunluğu çocuk yaştakilerdir.

PKK terör örgütü, kurulduğu ilk yıllardan günümüze gelinceye kadar, kesintisiz olarak bünyesine çocukları katmaya, sistematik olarak devam etmektedir. Çocuk katılımı oranlarındaki değişmeler ise konjonktürel gelişmelere bağlı olarak gerçekleşmektedir.

Grafik-13: PKK Terör Örgütü'ne Yıllara Göre Çocuk Katılım Oranları

4. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN ÇOCUK KURBANLARI

PKK terör örgütü, eylemlerinde sadece güvenlik kuvvetlerini hedef almamıştır. Saldırıları için devlet yanlısı aileleri, köyleri ve aşiretleri hedef olarak belirlemiştir. Sivillere yönelik saldırılarda amaç, bölge halkını korkutarak sindirmek ve taraftar kazanmaktır. PKK terör örgütü, bu maksatla kundaktaki bebekleri dahi saldırılarında katletmekten çekinmemiştir. Daha örgütün kendini ilan ettiği ilk saldırıda, 9 yaşındaki bir çocuk hayatını kaybetmiştir.

Terör örgütünün sivil halka yönelik katliamları ve bu saldırılarda bebeklerin dahi acımasızca katledilmesi, PKK terör örgütünün elebaşı Abdullah Öcalan'ın, kamuoyunda "bebek katili" olarak anılması ile neticelenmiştir.

PKK terör örgütünün sivillere yönelik saldırılarında; hayatlarını kaybeden, yaralanan veya kaçırılan çocuklar, farklı şekillerde de olsa PKK terör örgütünün kurbanı olmuşlardır. PKK'nın yaptığı katliamlarda öldürülen, yaralanan veya kaçırılan çocuklarla ilgili bir çalışma EK-C'dedir. Söz konusu liste, Özdağ'ın çalışmasından derlenerek hazırlanmıştır (2009:29-368).

Özdağ'a göre PKK'nın toplu katliamlarında hayatını kaybeden çocuk sayısı 392'dir. Bu sayıda, 3'ten daha az ölümün yaşandığı vakalar bulunmamaktadır. Kaçırılan veya yaralanan çocuk sayısı ise tam olarak bilinmemektedir (TBMM, 2012:66).

PKK terör örgütü ile güvenlik kuvvetlerince yürütülen silahlı mücadele kimi zaman şiddetlenerek, kimi zaman sönerek 1984 yılından beri devam etmektedir. Operasyonlarda kullanılan ve arazide patlamadan kalan mühimmat, bölgede yaşayan insanlar, askerler ve özellikle çocuklar açısından risk teşkil etmektedir. Patlamamış mühimmatın yanında en büyük riski barındıran tehlikelerden birisi de şüphesiz arazide unutulmuş veya kaybolmuş mayınlardır.

Bölgede hem güvenlik kuvvetlerinin, hem de terör örgütü tarafından kullanılan mayınların bulunduğu bilinmektedir. Söz konusu mayınlar zamanla yağış, toprak kayması gibi nedenlerle yer değiştirmiştir. Bölgede yaşayan vatandaşların yerlerini kabaca bildikleri mayınlar, zamanla yer değiştirmektedir. Yetişkinler bu bölgelerden uzak durarak zarar görmekten kendilerini korurken, çocuklar bu tehlikelere daha fazla açık durumdadır. Özellikle çocukların arazide buldukları cisimler onlar için ilgi çekici olmakta ve çocuklar bu cisimlerle oynayabilmektedir. Şırnak ilinde 7 yıl süreyle görev yapmış bir güvenlik kuvvetleri mensubu yapılan görüşmede şu olayı anlatmaktadır:

“Görev yaptığım yerin hemen yanı başında bulunan köyde yaşayan çocuklar, küçük oğlak sürülerini köyün yakınlarına otlatmaya götürürlerdi. Burada hem oyun oynarlar hem keçi yavruları ile ilgilenirlerdi. Bir gün karakolda görevliyken köyün hemen dışından bir patlama sesi geldi. Sesin çocukların olduğu yerden geldiğini anlayınca hemen olay yerine gittik. Yerde iki çocuk yatıyordu. Birisi patlama neticesinde parçalanmıştı, diğeri ise yaralıydı. Yaralı çocuğu bölük komutanının emri ile askeri araçla devlet hastanesine yetiştirdik. Çocuk aldığı yaralar neticesinde gözlerini kaybetti. Ölen çocuk ise yaralanan çocuğun kardeşiymiş. Sonradan öğrendiğimize göre arazide iki kardeş bir cisim bulmuşlar, birbirlerine atıp havada yakalıyorlarmış. Kardeşi havada tutmaya çalışırken yakalayamamış, cisim hemen ayağının dibindeki kaya parçasına çarpmış ve patlama gerçekleşmiş. Bazı internet sitelerinde 'asker mayını can aldı' gibisinden asılsız haberler çıktı. Çocukların zarar görmesinden çok üzölmüşken bir de bu uydurma haberler bizleri daha çok üzdü. Zira patlayıcının TSK'ya ait olmadığı sonradan anlaşıldı ”

Şırnak ilinde 2 yıl süre ile görev yapmış bir güvenlik kuvvetleri mensubunun anlattıkları ise şu şekildedir:

“Görev yaptığım yer küçük bir karakoldu. Halkla iletişimimiz çok ılımandı. Sorumluluk alanımızda çatışmalar sebebiyle arazide patlamadan kalan mühimmat, mayın ve el yapımı patlayıcılar bolca bulunmaktaydı. Senede 5-6 kez koyun sürülerinin mayınlara bastığı olurdu. Çobanların sürüleri bu tür şüpheli araziye bilerek soktuklarını duydum. Hayvan ölsün, insana bir şey olmasın mantığı ile yapılıyordu. Ayağı kopan hayvanlar genelde hemen olay yerinde kesilirdi. Etlerden bizim karakola da getirirlerdi. Köylüler yakından geçen nehirden yakaladıkları balıklardan da karakola getirirlerdi.

Bir gün karakolun emniyet tepesinden bir patlama sesi geldi. Telsizden tepede görevli uzman çavuşumla görüştüm. Kendisi sesin yakınlarından geldiğini ama göremediğini, çocuk bağıışları olduğunu söyledi. Riskli olduğu tahmin edilen bölgeye boş kovan toplamak için gizlice yavaşan çocuklardan birisi bir patlayıcıya basmıştı. Yaralı çocuk olduğu yere yığılırken diğerleri koşarak karakolun dibindeki köye gelmiş ve ailelere haber vermişlerdi. Tepedeki uzman çavuş, şüpheli bölgeye canını tehlikeye atarak girmiş ve çocuğu kucağında aşağıya indirmişti. Biz onları tepenin hemen altındaki yolda karşıladık. Çocuğu askeri ambulansla devlet hastanesine götürdük. Çocuk bu olayda maalesef ayağını bilek hizasından kaybetti.

Olay merkez basına yansıdığıında maalesef uzman çavuşumuzun kahramanlığından hiç bahsedilmiyordu. PKK çizgisinde yayın yapan bazı haber siteleri ise olayı çarpıtarak ‘asker çocukların geldiğini gördüğü halde çocukları riskli bölge hakkında ikaz etmedi’ gibi uydurma haberler yayınladılar.”

İfadelerde örgütün, bölgede bulunan patlayıcı maddelerle yaralanan veya hayatını kaybeden çocukların durumlarını istismar ettiği görülmektedir. Bu istismar, örgütün çocukları kullanmasının dolaylı bir yolunu teşkil etmektedir. Arazide bulunan patlayıcılardan zarar gören çocuklar yine PKK terörünün kurbanı olmaktadır.

5. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ’NÜN ÇOCUKLARI KULLANMASININ ÇOCUKLARA VERDİĞİ ZARARLAR

PKK terör örgütünün silahlı ve silahsız yöntemlerle çocukları kullanması neticesinde çocuklar birçok zarara uğramaktadır. Bunların başında BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin altıncı maddesi ile güvence altına alınan çocukların yaşama hakkının, PKK tarafından ellerinden alınmasıdır. Birçok çocuk PKK’nın kurbanı olarak veya PKK’nın silahlı bir üyesi olarak hayatını kaybetmekte veya yaralanmaktadır.

Yine aynı sözleşmenin 28. maddesi tarafından güvence altına alınan, çocukların ilköğretime parasız erişim hakkı örgüt tarafından yok edilmektedir. Zira çocuklar henüz ilköğretimi bitirmeden, örgüt tarafından dağa çıkarılmaktadır. Terör örgütünün okullara ve öğretmenlere yaptığı sistematik saldırılar da çocukların eğitim haklarını ellerinden almaktadır.

Örgütün silahlı dağ kadrosuna kattığı çocukların, öncelikle çocuklukları ellerinden alınmaktadır. Çocuklar dağlarda ve terör kamplarında zor bir yaşama mahkûm edilmektedir. Buralarda sağlıksız şartlarda barınmak zorunda kalan çocuklar, bulaşıcı hastalıklara karşı korunmasız duruma düşmektedir. Örneğin 11 ve 12 yaşlarında örgüte katılan 2 çocuğun dağda Hepatit C virüsü kapıldığı basında yer alan haberlerden öğrenilmiştir. Çocuklarını dağdan kurtaran baba, çocuklarını Siirt'teki eve döndürmeyi başarmış, ancak hastalık diğer aile fertlerine de bulaşmıştır (Haber7 [web], 2014).

Çocukları kandırılarak veya kaçırılarak dağa çıkarılan aileler ise psikolojik açıdan yıpranmaktadır. Çocuklarının can güvenliklerinden endişe eden aileler, 2014 Nisan ayından itibaren çocuklarının geri gönderilmesi için eylem yapmaya başlamışlardır.

Çocukların terör kamplarında karşı karşıya kaldığı bir diğer tehlike ise cinsel istismar tehlikesidir. Örgütte çocuklara yönelik cinsel istismarın ne kadar yaygın olduğu bilinmemektedir. Ancak kız çocukları bu tehditle daha fazla karşı karşıyadır. Terör örgütü PKK'dan infaz edilme korkusu ile kaçan Selim Çürükkaya'nın eşi Aysel, Öcalan'ın yaşadığı Şam'daki yoğunlaşma evinde geçen bir olayı şöyle anlatmaktadır (Buldan, 2004:134):

“Şam'da kaldığım birkaç günde onun daha değişik durumlarına da tanık oldum. Orada tüm inancım kayboldu. Bir bayana tecavüze yeltendi. Aslen Bingöllü, Avusturya'dan katılmış, on altı, on yedi yaşlarında güzel bir kızdı. Bir ara başka bir odadan dehşet içinde bağıarak kaçtı, benim arkama saklandı. 'Aman Allah'ım ben nereye gelmişim' diyordu. Tekrar götürdüler, bu kez yine aynı tepkiyi gösterdi, oraya buraya tuvaletlere kaçıp bağıyor, ağlıyordu. Arkama geçti, 'Beni kurtar bu canavarın elinden' diye yalvarıyordu. O an daha önce Bekaa'da tutuklanan kızların anlattıklarını, yapılan dedikoduları hatırladım ve bunların yalan olmadığını anladım. Bu adam Kürdistan Bağımsızlık Önderi olarak bizim ırzımıza geçiyor.”

Sonuç olarak PKK tarafından, çocukların çocukluklarını dahi yaşamalarına izin verilmemekte, yaşama hakları ellerinden alınmakta, yaralanma ve hastalanma gibi problemlerle karşı karşıya bırakılmakta, eğitim hakları ellerinden alınmaktadır. Ayrıca ocuklar cinsel istismara maruz kalabilmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Günümüz dünyasında terör, devletlerin birbirleri ile olan güç mücadelelerinde bir araç olarak kullanılmaktadır. Farklı coğrafyalarda birçok ülke terör sorunları ile uğraşmak durumundadır. Türkiye de, 1960'lı yılların ortalarından günümüze kadar terörizmin farklı türleri ile bir mücadele içerisinde bulunmuştur. 1984 yılında güvenlik kuvvetlerine silahlı saldırılara başlayan etnik ve bölücü PKK terörü, Türkiye'nin karşılaştığı en önemli güvenlik problemlerinden birisini oluşturmaya devam etmektedir.

Güvenlik kuvvetleri, kırsal alanda ve şehirlerde teröristlerle mücadele etmiş ve PKK terör örgütü defalarca etkisiz hale getirilmiştir. Ancak örgütün eleman temininde sıkıntı yaşamamış olması, örgütün sürekli yeniden filizlenmesine sebep olmuştur. Bu durum ise terör örgütünün silahlı kadrosu ile mücadele kadar, örgütün eleman temini ile mücadelenin de önemini ortaya koymaktadır.

Çocukların terör örgütü tarafından kullanılmasına engel olmak, terörün sonlandırılması veya asgari seviyeye indirgenmesi için gereklidir. Zira örgütün eleman temin faaliyetlerinin önemli bir bölümü çocukların kullanılması ile başlamaktadır.

Karar alıcı mevkide bulunanlar ve aileler, çocukların örgüt tarafından kullanılmasını engellemek için bir dizi tedbir almalıdırlar. Bu tedbirler sayesinde örgüte çocuk katılımının asgari miktarlara düşeceği değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, çocukların PKK terör örgütü tarafından kullanılma yöntemlerinin analiz edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada, PKK terör örgütünün çocukları kullanma usul ve yöntemlerinin analiz edilmesi hedeflenmiştir.

Tez çalışmasında, çocukların PKK terör örgütüne katılma sebepleri aşağıdaki başlıklar altında incelenmiştir.

- (1) Psikolojik Nedenler
- (2) Ailevi Nedenler

- (3) Akraba Etkisi
- (4) Sevgili Etkisi
- (5) Arkadaş Etkisi
- (6) Devam Eden Yargılanma ve Aranıyor Olma
- (7) Etnik Milliyetçilik
- (8) İşsizlik ve Ekonomik Sorunlar
- (9) İntikam Duygusu
- (10) Özenti ve Takdir Edilme Arzusu
- (11) Kişisel Sorunlardan Kaçış
- (12) Çocukların Terör Örgütü Tarafından Suça İtilerek Sabıkalı Hale Getirilmesi
- (13) Kaçırılma, Zorlama, Tehdit, Kandırılma
- (14) Örgütle İlişkili Kurumların Eleman Temin Faaliyetleri
- (15) Örgütsel Yayınların Etkisi
- (16) Cezaevi Faaliyetleri

Çalışmada, PKK terör örgütünün çocukları kullanma sebepleri de incelenmiştir. Bu incelemede örgütün silahsız usullerle ve silahlı dağ kadrosunda çocukları kullanmasının sebepleri sıralanmıştır. Bütün bu sebeplerin altında yatan, temel sebebin ise, örgütün eleman temin ihtiyacının karşılanması olduğu belirlenmiştir.

Tez çalışmasında, PKK terör örgütünün dağ kadrosu haricinde, çocukları kullanma yöntemleri aşağıda belirtilen 8 başlık altında incelenmiştir:

- (1) Çocukların yasadışı sokak gösterilerinde aktif olarak kullanılması,

- (2) Yazı yazma, afiş asma eylemlerinde kullanılması,
- (3) Polis karakollarının, askeri tesis ve konvoyların taşlanması,
- (4) Çocukların sivil itaatsizlik eylemlerinde kullanılması,
- (5) Çocukların operasyonlara karşı canlı kalkan olarak kullanılması,
- (6) Çocukların kaçırılması, fidye istenmesi, örgüt kamplarında eğitilmesi,
- (7) Çocuklara kuryelik yaptırılması, silah ve mühimmat saklanmasıyla faydalanılması,
- (8) Devlet yanlısı vatandaşların evlerinin, araçlarının kundaklanması, işyerlerine patlayıcı madde atılması gibi eylemlerde çocukların kullanılması.

Çalışmada, PKK terör örgütünün silahlı kanadına katılmış 1505 örgüt mensubunun bilgilerinden faydalanılmış ve bunlardan 1408 örgüt mensubunun örgüte katılım yaşı tespit edilmiştir. 18 yaş ve daha büyük yaşlarda gerçekleşen yetişkin katılımı 990 kişi ile %70,3'lük kısmı oluşturmaktadır. 418 kişi ise 18 yaş altındaki katılımcılardan; yani çocuklardan oluşmakta ve %29,7'lik kısmı oluşturmaktadır.

Örgüte çocuk katılımı, miktar olarak 1993 yılına kadar bir artış göstermiştir. 1993 yılında 34 kişilik çocuk katılımı ile dönemsel zirveye ulaşmıştır. 1994-1998 yılları arasında çocuk katılımı ise yıllık ortalama 23 çocuğa düşmüştür. 1999 yılında ise çocuk katılımı, genel katılımdaki ani artışa paralel olarak 87'ye yükselmiştir. 2000 yılında ise tekrar eski ortalamalarına geri dönmüş ve azalma eğilimine girmiştir.

Oransal olarak ise örgüte çocuk katılımı, 1993 ve 1994 yıllarında en üst seviyede gerçekleşmiştir. 1993 yılında katılımcıların %61'inin, 1994 yılında ise katılımcıların %51'inin çocuklardan oluştuğu görülmüştür. 1995 yılında %50 olan çocuk katılım oranı, ilerleyen yıllarda azalma eğilimine girmiştir. 2003 yılında çocuk katılım oranı %12'ye kadar düşmüştür. 2004-

2009 yılları arasında ise çocuk katılım oranı ortalama %20 olarak gerçekleşmiştir. Bütün bu yaşanan artış ve azalışlar, konjonktürel değişmelere bağlı olarak gerçekleşmiştir. Oransal olarak 1993 yılına kadar artış eğiliminde olan çocuk katılımı, bu tarihten sonra azalma eğilimine girmiştir.

Çalışmada, PKK terör örgütüne katılan teröristlerin ortalama hayatta kalma süreleri 6,86 yıl olarak hesaplanmıştır. Erkek yetişkin katılımcılarda bu süre 6,2 yıla düşmektedir. Çocuk katılımcılarda bu süre 8,34 olarak tespit edilmiştir. Kız çocuklarında ise bu süre 9,52 yıla çıkmaktadır. Örgüte katılan çocukların, yetişkin katılımcılara göre daha uzun süre hayatta kalmasının, örgütün çocukları öncelikle eğitimde ve lojistik faaliyetlerde kullanmasından kaynaklandığı değerlendirilmiştir.

Çalışmada, genel katılım içinde kadın katılım oranı %13,6 olarak bulunmuştur. Yetişkin katılımcılar içindeki kadın oranı ise sadece %10,45'tir. Çocuk katılımcılar içindeki kız çocuk oranı %21,8 olarak bulunmuştur. Yetişkin katılımcılarda kadın katılım oranı düşük iken, çocuk katılımcılarda kız katılım oranı oldukça yüksektir. Örgütün evli kadınları örgüte katmaması veya sınırlı sayıda katması, kız çocuklarının daha küçük yaşlarda örgüte katılması sonucunu doğurmaktadır.

Genel katılımı doğum yerlerine göre inceleme yapıldığında örgüte katılımlar Türkiye %72, Suriye %15, İran %9, Irak %3, diğer %1 oranında gerçekleşmektedir. Çocukların örgüte katılımında ise Türkiye %68, Suriye %17, İran %11, Irak %3, diğer %1 oranında gerçekleşmektedir. Çocuk katılım oranları ile yetişkin katılım oranlarında ülkelere göre farklılıklar bulunmuştur. Suriye ve İran'da çocuk katılımının genel katılıma nazaran kısmen daha yüksek olduğu, Türkiye'de ise kısmen daha düşük olduğu görülmüştür.

Çalışmada, Türkiye içinde inceleme yapıldığında, çocuk katılımının genel katılım oranından daha yüksek olduğu iller tespit edilmiştir. Şırnak, Hakkâri, Siirt, Batman ve İstanbul illerinde çocuk katılımcıların oranının, o ildeki örgüte genel katılım oranından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Alkan'ın 835 örgüt mensubu üzerinde yapmış olduğu araştırmaya göre, PKK terör örgütüne doğum yerlerine göre yurtiçinden katılım oranı %70; yurtdışından katılım oranı ise %30 olarak gerçekleşmektedir. PKK terör örgütüne doğum yerlerine göre katılımın %69,54'ü Türkiye'den, %22,52'si Suriye'den, %3,97'si Irak'tan, %1,99'u İran'dan ve %1,32'si Avrupa'dan gerçekleşmiştir (2010:156-157).

Gürkaynak ve Özcan'ın TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na sunduğu rapora göre PKK mensuplarının %73,31'i Türkiye, %12,49'u Suriye, %9,89'u İran, %3,72'si Irak doğumludur (Gürkaynak ve Özcan, 2012).

Bu çalışma sonucuna göre ise; Türkiye doğumlular %72, Suriye doğumlular %15, İran doğumlular %9, Irak doğumlular %3, diğer ülkelerde doğanlar %1'lik kısmı teşkil etmektedirler. Araştırma sonucunun bulgularına göre PKK terör örgütüne katılanların %72'si yurtiçi doğumlu; %28'i yurtdışı doğumludur. Bulgular, Alkan (2010) ve Özcan'ın (2012) yaptığı çalışmalardaki sonuçları desteklemektedir.

Gürkaynak ve Özcan'ın hazırlamış oldukları rapora göre terör örgütüne 19 yaş ve üstü katılım oranı %57,34 olarak gerçekleşmektedir. 18 yaş ve altındaki katılım oranı ise % 42,66 olarak gerçekleşmektedir (Gürkaynak ve Özcan, 2012).

Bu çalışmada ise 19 yaş ve altındaki katılım oranı %43 olarak bulunmuştur. Çalışmada 18 yaş, yetişkin yaş olarak kabul edildiği için 18 yaş altındaki katılım dikkate alınmıştır. Çalışmada, 18 yaş altı katılım oranı %29,7 olarak bulunmuştur.

Literatürde PKK terör örgütüne katılan çocukların aile yapıları ve sosyo ekonomik durumları hakkında bilgi bulunmamaktadır. Bu alandaki eksikliği giderecek araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Terör örgütü 2011 yılından sonra, hayatını kaybeden teröristlerin verilerini paylaşırken bazı kısıtlamalara gitmiş, özellikle katılımcıların doğum tarihlerini açıklamamaya başlamıştır. Bu durumun ana sebebinin, örgütün silahlı dağ kadrosuna çocuk katılımı gerçeğini gizleme çabası olduğu

düşünülebilir. Örgüte 2012 yılı ve sonrasında gerçekleşen çocuk katılımını konu alan bir araştırma yapılabilir.

Devlet kurumları izin verdiği ölçüde, resmi kaynaklara göre, PKK terör örgütündeki çocuk gerçeğini ortaya çıkaracak çalışmalar yapılmalıdır. Adalet Bakanlığı'ndan izin alınabildiği takdirde, cezaevlerinde terör suçlarından dolayı bulunan hükümlü ve tutuklu çocuklar ile mülakatlar yapılmalıdır.

Çözüm süreci boyunca dağa çıkarılan gençlerin içindeki çocuk sayısı bilinmemektedir. Çözüm sürecinde dağa çıkarılan çocuk sayısı hakkında araştırma ihtiyacı bulunmaktadır.

Örgütün propagandasını yapan televizyon kanallarında, çocuklara yönelik yapılan programlar incelenmelidir. Bu konuda bir araştırma yapılması literatüre katkı sağlayacaktır.

Çalışma sonucunda; PKK terör örgütünün, çocukları kendi amaçları doğrultusunda araçsallaştırarak, silahlı ve silahsız kadrolarında farklı yöntemlerle sistematik olarak kullandığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca terör örgütlerinin çocukları kullanma yöntemleri konusunda literatürü zenginleştirecek yeni çalışmalar yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

KAYNAKÇA

ACAR, Ünal. **A'dan Z'ye Terörizm**, Ankara, Kripto Yayınları, 2012.

AKHTAR, S. **Ağır Kişilik Bozukluklarının Tanı ve Sağaltımı için Başvuru Kitabı**, Çeviren: M. Alkan ve C. Gürdal, Editör: A. Eğilmez, İzmir, Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Eğitim Hizmetleri, Org. Ltd. Şti. Yayınları, 2009.

AKÇAM, Taner. "Apo Bana Demişti ki", 13.03.2012. (Röportaj Yapan: DÜZEL, Neşe), Taraf haber sitesi, <<http://www.taraf.com.tr/haber-apo-bana-demisti-ki-88509/>>

AKDENİZ, Derin; EKER, Ahmet ve İLTAŞ, Halim. "Child Recruitment in Violent Protests by the PKK", (Ed.: FRANK,James), **The PKK, Financial Sources, Social and Political Dimensions**, VDM Verlag, 2011, 74-85.

AKKURT, Mutlu. **PKK Terör Örgütü'nün Gençlik Yapılanması**, İstanbul, IQ Kültür Sanat, 2010.

Akşam haber sitesi. "Erdoğan: PKK'nın Yüzde 80'i Hala Çekilmedi", 17.08.2013a, <<http://www.aksam.com.tr/siyaset/erdogan-pkknin-yuzde-80i-hala-cekilmedi/haber-236117>> Erişim: 15.12.2013.

Akşam haber sitesi. "Diyarbakır'da Korkutan Görüntüler", 05.10.2013b. <<http://www.aksam.com.tr/guncel/diyarbakirda-korkutan-goruntuler/haber-250460>> Erişim: 16.12.2013.

AKYOL, Taha. "İntihar Eylemi", **Milliyet Gazetesi Köşe Yazısı**, 07.04.1999.

ALAÇAM, İ. **Terörün Toplumsal Tabanı**, Ankara, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), TODAİE, 2004.

ALKAN, Necati. "Terör Örgütleri'nin Gençliği Kazanmada Kullandığı Psikolojik Süreçler", **Türkiye'de Terörizm; Dünü, Bugünü, Gelişimi ve Alınması Gereken Tedbirler**, Mayıs 2000, 157-173.

ALKAN, Necati. "**Türkiye'de Bir Terör Örgütünde Sosyolojik Açından Kadınlar**", Ankara, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2010.

ALKAN, Necati. **PKK'da Semboller, Aktörler, Kadınlar**, İstanbul, Karakutu Yayınları, 2012.

ALKAN, Necati ve YÜCEL, A. "Terör Örgütü PKK'daki Militanların Yaş Profili", Ankara, **TEMUH Yayınları**, 2002.

ALTINTOP, Ömer. **PKK Gerçeği ve Kürt Sorunu**, İstanbul, My Kitap Yayıncılık, 2011.

AYDIN, Ahmet. **Kürtler, PKK ve A. Öcalan**, Ankara, Kale Ofset, 1992.

AYDIN, Ahmet. **Üçgündeki Tezgah**, Ankara, Kitap Yayınları, 1993.

AYKIN, Hasan ve GÜMÜŞAY, Kevser. "Terörle Mücadelede Yeni Boyut: Terörün Finansmanı İle Mücadele", S. Aydın (Ed.), **Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanı**, Ankara, Adalet Yayınevi, 2008, 341-417.

BAL, İhsan. **Terörizm Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler**, Ankara, USAK Yayınları, 2006.

Başbakanlık internet sitesi. "Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapan Kanun Tasarısı", 2010. <<http://www.kgm.adalet.gov.tr/Tasariasamaları/Kanunlasan/2010%20Yili/kanmetni/3713.htm>> Erişim: 21.10.2013.

BAŞIBÜYÜK, Oğuzhan; Süleyman, ÖZEREN ve SÖZER, Alper. "Bireylerin Terör Örgütüne Katılmasına Etki Eden Faktörler Üzerine Bir Alan Çalışması: PKK/KCK Örneği", **Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi**, 2012, 3 (2), 57-83.

BAYIK, Cemil. **Parti Tarihi**, Şam, Weşanen Akademiya Mahsum Korkmaz, 1994.

Bbc haber sitesi. "İmralı'ya Heyet Gitti", 03.01.2013a. <http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2013/01/130103_turkey_talks.shtml> Erişim: 02.01.2014.

BBC haber sitesi. "PKK Çekilmeyi Durdurdu", 09.09.2013b. <http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2013/09/130909_pkk_update.shtml> Erişim: 03.01.2014.

BERKTAY, Fatmagül. "Kadınların İnsan Haklarının Gelişimi ve Türkiye", *Sivil Toplum ve Demokrasi Konferansı Yazıları*, İstanbul, Bilgi Üniversitesi, 2004.

BEŞİKÇİ, İsmail. **PKK Üzerine Düşünceler**, İstanbul, Melsa Yayınları, 1992.

BİLGİN, Sıraç. **Barzani'nin Son Yılları ve Kürdistan'da Çok Partili Sistem 1975-1979**, İstanbul, Berfin Yayınları, 1993.

BİRAND, Mehmet Ali. **Apo ve PKK**, İstanbul, Milliyet Yayınları, 1992.

BİRAND, Mehmet Ali. **12 Eylül Belgeseli**, 1998.

Birgün haber sitesi. "BDP ve DTK'dan Okul Boykotu Çağrısı", 13.09.2013. <<http://birgun.net/haber/bdp-ve-dtkdan-okul-boykotu-cagrisi-4002.html>> Erişim: 04.01.2014.

Bugün haber sitesi. "PKK'nın Hedefi 50 Bin Militan", 24.07.2013. <<http://gundem.bugun.com.tr/pkknin-hedefi-50-bin-militan-haberi/730525>> Erişim: 06.01.2014.

Bugün haber sitesi. "Çocuklar Kendi Kararları ile Dağa Çıktı", 28.04.2014.
<<http://gundem.bugun.com.tr/pkk-kacirmamis-haberi/1080754>> Erişim:
29.04.2014.

BULDAN, Nejdet. **PKK'da Kadın Olmak**, İstanbul, Doz Yayınları, 2004.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener; ÇAKMAK, Ebru; AKGÜN, Özcan; KARADENİZ, Şirin ve DEMİREL, Funda. **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Ankara, Pegem Akademi Yayınları, 2008.

CERRAH, İbrahim. **PKK Terörünün Sosyo-ekonomik ve Kültürel Nedenleri**, Elazığ, Fırat Üniversitesi Yayınları, 2000.

ÇEVİK, Abdülkadir. **Politik Psikoloji**, Ankara, Dost Kitabevi, 2010.

ÇİTLİOĞLU, Ercan. **Yedekteki Taşeron: ASALA, PKK**, Ankara, Ümit Yayıncılık, 1998.

Cnntürk haber sitesi. "Foça'da Askeri Araca Bombalı Saldırı", 09.08.2012.
<<http://www.cnnturk.com/2012/turkiye/08/09/focada.askeri.araca.bombali.saldiri/672206.0/>> Erişim: 21.12.2013.

Cnntürk haber sitesi. "Paris'te 3 PKK'lı Kadın Öldürüldü", 10.01.2013a.
<<http://www4.cnnturk.com/2013/dunya/01/10/pariste.3.pkkli.kadin.oiduruldu/691980.0/index.html>> Erişim: 22.21.2013.

Cnntürk haber sitesi. "İşte 63 İsimden Oluşan Akil İnsanlar Listesi", 04.04.2013b.
<<http://www4.cnnturk.com/2013/guncel/04/03/iste.akil.insanlar/702744.0/>>
Erişim: 04.01.2014.

Cnntürk haber sitesi. "PKK Çocuk Kaçırıldı", 09.09.2013c.
<<http://www.cnnturk.com/2013/turkiye/09/09/pkk.cocuk.kacirdi/722769.0/index.html>> Erişim: 05.01.2014.

ÇOCUKLAR İÇİN ADALET GİRİŞİMİ, "Çocuk Hakları Komitesine Yönelik STK Raporu", **Çocuklar İçin Adalet Girişimi**, İstanbul, 2009.

DELİGÖZ, Önder. **Demokrasi Kılıfında Terör KCK**. İstanbul, Timaş Yayınları, 2012.

DEMİREL, Emin. **Kudüs Savaşçıları**, İstanbul, IQ Yayınları, 2001.

DEMİREL, Emin. **Terör**, İstanbul, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2002.

DEMİREL, Emin. **Geçmişten Günümüze PKK ve Ayaklanmalar**, İstanbul, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2005.

DENKER, Sami. **Uluslararası Terör Türkiye ve PKK**, İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1997.

DOĞAN, Gürkan. **“İki Kutuplu Sistem Sonrasında Oluşan Uluslararası Sistem ve Terörizm: PKK Örneği”**, İzmir, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 9 Eylül Üniversitesi, 2007.

Doğan haber ajansı. “Erdoğan’dan Oslo Görüşmesi Açıklaması”, 26.09.2012. <http://www.dha.com.tr/erdogandan-oslo-gorusmesi-aciklamasi_368173.html> Erişim: 07.01.2014.

DURNA, Tezcan ve KUBİLAY, Çağla. “Basının Şiddeti: Siyasal Gösterilerde ‘Polise Taş Atan Çocuklar’ Örneği”, **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, 2010, 65(3), 51-85.

ENSARİOĞLU, Galip. “Ulusal TV Kanalında Söyleşi”, 23.07.2013. <<http://www.youtube.com/watch?v=VY1XRXKqZgY>> Erişim: 08.01.2014.

ERGİL, Doğu. **Türkiye’de Terör ve Şiddet**, Ankara, Turhal Kitapevi, 1980.

ERGÜL, Erhan. **“PKK Terör Örgütü: Etnik Terörün Yapısı, Anatomisi ve Şiddet Stratejileri”**, Bolu, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2007.

ERSEVER, Cem. **Kürtler PKK ve Abdullah Öcalan**, İstanbul, Milenyum Yayınları, 2009.

Euractiv haber sitesi. “BDP Demokratik Özerklik İlan Etti, Aynı Gün PKK 13 Askeri Şehit Etti”, 15.07.2011. <<http://www.euractiv.com.tr/110/article/diyarbakrida-asker-sehit-019784>> Erişim: 08.01.2014.

FARAÇ, Mehmet. **İkiz Kulelerden Galata’ya El Kaide Turka**, İstanbul, Günizi Yayıncılık, 2004.

GÖÇ, Lütfü. **“Çocuk Suçluluğu ve Polisin Yaklaşımı”**, Kahramanmaraş, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sütçü İmam Üniversitesi, 2006.

GÖRÜRYILMAZ, Mustafa. **Etnik-Irkçı-Bölücü PKK Terörünü Doğru Anlamak**, Ankara, Hermes Ofset, 2011.

GRAY, David ve MATCHIN, Tom Owen. “Children: The New Face of Terrorism”, **International NGO Journal**, 2008, 3(6), 108-114.

GÜL, Talip. **Terör, Terörizm**, İstanbul, Ark Kitapları, 2012.

GÜLDOĞAN, Evin ve POLAT, Oğuz. “Çocuk Askerler: Psikolojik, Sosyal ve Fiziksel Sorunlar” **Uluslararası Güvenlik Terörizm Dergisi**, 2010, 1(1), 105-124.

GÜNAY, Tuncer. **Dağlar Çocuk Parkı Değildir Heval**, Ankara, Bil Ofset Matbaacılık, 2013.

GÜRSES, Emin. **Uluslararası Sistemin Kıskaçında Etnik Terör**, İstanbul, Profil Yayıncılık, 2007.

GÜZEL, Cemal. **Silinen Yüzler Karşısında Terör**, Ankara, Ayraç Yayınevi, 2007.

Haberler internet sitesi. "Hazırlamak İstedikleri Ses Bombası Elleri Patladı, 2 Çocuk Yaralandı", 19.10.2011. <<http://www.haberler.com/hazirlamak-istedikleri-ses-bombasi-ellerinde-3136351-haberi/>> Erişim: 07.01.2014.

Habertürk haber sitesi. "Diyarbakır'daki Şüpheli Ölümün Ardında PKK'ya Çocuk Kaçırma Var", 12.12.2011. <<http://www.haberturk.com/tv/haber/696300-diyarbakirdaki-supheli-olumun-ardinda-pkkya-cocuk-kacirma-var/0>> Erişim: 12.12.2013.

Habertürk haber sitesi. "Dağa Çıkanların Sayısında Artış Var", 23.07.2013. <<http://www.haberturk.com/gundem/haber/862889-daga-cikanlarin-sayisinda-artis-var>> Erişim: 08.01.2014.

Haber7 internet sitesi. "PKK'nın Kaçırıldığı 2 Kardeşe Hepatit C Bulaştı", 29.05.2014. <<http://www.haber7.com/guncel/haber/1163322-pkknin-kacirdigi-2-kardese-hepatit-c-bulasti>> Erişim: 01.06.2014.

Hürriyet haber sitesi. "Canlı Kalkan Diye Kandil'e Gidip PKK'ya Katıldılar", 02.12.2005. <<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/3590636.asp?m=1&gid=69>> Erişim: 10.12.2013.

Hürriyet haber sitesi. "Dağlıca'da Çatışma, 8 Asker Şehit", 20.06.2012a. <<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/20791969.asp>> Erişim: 08.01.2014.

Hürriyet haber sitesi. "Betüşşebap'ta Çatışma 10 Şehit", 03.09.2012b. <<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/21369355.asp>> Erişim: 08.01.2014.

Hürriyet haber sitesi. "Bingöl'de Askeri Konvooya Saldırı", 18.09.2012c. <<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/21495682.asp>> Erişim: 09.01.2014.

Hürriyet haber sitesi. "İmralı Heyetinde Sürpriz İsim: Leyla Zana", 25.01.2014. <<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/25650439.asp>> Erişim: 26.01.2014.

İLHAN, Rifat. "Büyük Grupların Ruhsal Gerileme Dönemlerinde Kullandıkları İçsel Psikolojik Savunma Mekanizmaları: Özdeşim ve İç Alma'nın Önemi", (Ed.: ERSAYDI, Sinem), **Politik Psikoloji Yıllığı**, Barış Platin Yayınları, Ankara, 2011, 47-52.

İMSET, İsmet. **PKK Ayrılıkçı Şiddetin 20 Yılı 1973-1992**, Ankara, Turkish Daily News Yayınları, 1993.

İnternethaber haber sitesi. "BDP'nin Okul Boykotuna Büyük Şok", 16.09.2013. <<http://www.internethaber.com/bdprnin-okul-boykotuna-buyuk-sok-584636h.htm>> Erişim: 24.12.2013.

JONGMAN, Albert. ve SCHMID, Alex. **Political Terrorism**, Transaction Books, 1980.

KARACELİL, Süleyman. "Terör-Din Eğitimi İlişkisi: Taş Atan Çocukların Dini Alt Yapıları ve Dine Bakış Açıları." Isparta, **SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Nisan, 2013.

KARATAŞ, Yalçın. "Türk Hukukunda Onbir Yaşını Bitirmemiş Olan Çocuklara Uygulanan Emniyet Tedbirleri." **Adalet Dergisi**, 2003, Sayı-17.

KASAPOĞLU, M. "Kadın Postallar Cepheye", *Radikal Gazetesi*, 2 Aralık 2011.

KAYA, Osman. **Türkiye'de Etnik Terör**, Ankara, Binyıl Yayınevi, 2013.

KOÇ, Mustafa. "Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri" Kayseri, **Erciyes Üniversitesi SBE Dergisi**, Sayı 2, 2004.

KONGAR, Emre. **Küresel Terör ve Türkiye**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 2009.

KONUK, Abdulkadir. **PKK'nın İlan Ettiği Ateşkes ve Yankıları**, İstanbul, Zağros Yayınları, 1993.

MATUR, Bejan **Dağın Ardına Bakmak**, İstanbul, Timaş Yayınları, 2011.

MEVZUAT internet sitesi. "Terörle Mücadele Kanunu", 2013a. <<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf>> Erişim: 01.10.2013.

MEVZUAT internet sitesi. "5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu", 2013b. <<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.aspx?MevzuatKod=1.5.5395&MevzuatIlli=i=0&sourceXmlSearch=>>> Erişim: 02.10.2013.

Milliyet haber sitesi. "Gediktepe'de Göğüs Göğüse Çarpıştılar", 20.06. 2010. <<http://www.milliyet.com.tr/gediktepe-de-gogus-goguse-carpistilar/guncel/haberdetay/20.06.2010/1253135/default.htm>> Erişim: 08.01.2014.

Milliyet haber sitesi. "Kazan Vadisi Kaynıyor, 49 Terörist Öldürüldü", 22.10.2011. <<http://gundem.milliyet.com.tr/kazan-vadisi-kayniyor-49-teroristolduruldu/gundem/gundemdetay/22.10.2011/1453891/default.htm>> Erişim: 08.01.2014.

Milliyet haber sitesi. "Aile Kavgasında 7 Kişi Öldü", 17.08.2013. <<http://gundem.milliyet.com.tr/aile-kavgasinda-7-kisi-oldu/gundem/detay/1751104/default.htm>> Erişim: 20.08.2013.

Ntvmsnbc haber sitesi, "Şemdinli'de Karakola Saldırısı: 5 Şehit", 05.10.2008
<<http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/461178.asp>> Erişim: 09.01.2014.

Ntvmsnbc haber sitesi, "Ankara Saldırısını TAK Üstlendi", 22.09.2011a.
<<http://www.ntvmsnbc.com/id/25281717/>> Erişim: 09.01.2014.

Ntvmsnbc haber sitesi."Silvan'da Çatışma 13 Asker Şehit", 14.07.2011b.
<<http://www.ntvmsnbc.com/id/25232300/>> Erişim: 10.01.2014.

Ntvmsnbc haber sitesi. "3 Çiftçinin Katili Foça Bombacıları Çıktı", 07.09.2012.
<<http://www.ntvmsnbc.com/id/25380052/>> Erişim: 10.01.2014.

ÖCALAN, Abdullah. **Kürdistan'da Kadın ve Aile**, Serxwebun Yayınları, 1993.

ÖCALAN, Abdullah. **Sümer Rahip Devletinden Halk Cumhuriyeti'ne Doğru**, İstanbul, Mem Yayınları, 2001.

ÖKTEM, Emre. "Uluslararası Hukukta Terörizm", İstanbul, **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt-3,Sayı-5, 2004.

ÖRTÜLÜ, Süha ve PİRİM, Oktay. **PKK'nın 20 Yıllık Öyküsü**, İstanbul, Boyut Yayıncılık, 1999.

ÖZCAN, Mehmet. **Terörün Matruşkası KCK**, İstanbul, Hayat Yayınları, 2012.

ÖZCAN, Nihat Ali. **PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi**, Ankara, Asam Yayınları, 1999.

ÖZCAN, Nihat Ali ve GÜRKAYNAK, Erdem. **Kim Bu Dağdakiler**, Ankara, TEPAV, 2012.

ÖZCAN, Nihat Ali. "PKK ve 'Çocuk Asker' Sorunu", 01.11.2013. **Milliyet gazetesi ve Milliyet haber sitesindeki köşe yazısı**, <<http://siyaset.milliyet.com.tr/pkk-ve-cocuk-asker-sorunu/siyaset/ydetay/1785353/default.htm>> Erişim: 01.11.2013.

ÖZDAĞ, Ümit. **Türk Ordusunun PKK Operasyonları**, İstanbul, Pegasus Yayınları, 2007.

ÖZDAĞ, Ümit. **Pusu ve Katliamların Kronolojisi, PKK'nın Gerçekleştirdiği Toplu Katliamlar**, Ankara, Kripto Kitapları, 2009.

ÖZER, Ahmet. **Kürtler ve Türkler**, İstanbul, Sis Yayıncılık, 2009.

ÖZGEN, Mahmut İhsan. **Türkiye'de Şiddet Hareketleri, Kaynakları ve Hedefleri**, Ankara, Yeni Forum Yayıncılık, 1989.

Özgür Gündem haber sitesi. “Yağmura Rağmen Sivil Cuma”, 23.04.2011.
<http://www.ozgurgundem.com/?haberID=9988&haberBaslik=Ya%C4%9Fmura%20ra%C4%9Fmen%20Sivil%20Cuma&action=haber_detay&module=nuce> Erişim: 09.01.2014.

ÖZPERÇİN, K. **PKK Terör Örgütünün Kent Merkezine Olan Göçe, Kent Merkezine Göçün PKK Terör Örgütüne Etkisi**, Ankara, TODAIE Yayınları, 2008.

POLAT, Oğuz. **Çocuk ve Hakları**, İstanbul, Analiz Yayınları, 1997.

PARMAKSIZ, Alaattin. **PKK Gerçeği, Terör Örgütü'nün İç Yüzü ve Çözüm Önerileri**, İstanbul, Pozitif Yayınları, 2009.

Radikal haber sitesi. “Uludere Katliamı”, 30.12.2011.
<http://www.radikal.com.tr/turkiye/uludere_katliami-1074002> Erişim: 10.01.2014.

Radikal haber sitesi. “KCK'dan Demokratikleşme Paketine Tepki”, 01.10.2013a.
<http://www.radikal.com.tr/politika/kckdan_demokratiklesme_paketine_tepki-1153451> Erişim: 11.01.2014.

Radikal haber sitesi. “PKK Artık Örgüt'e Çocuk Almayacak”, 30.10.2013b.
<http://www.radikal.com.tr/turkiye/pkk_artik_orgute_cocuk__almayacak-1158034> Erişim 15.12.2013.

Radikal haber sitesi. “3 Genç Dağa Çıktı: 7 Ölü, 5 Yaralı”, 17.08.2013c.
<http://www.radikal.com.tr/turkiye/hazroda_catisma_8_olu_9_yarali-1146553> Erişim: 12.01.2014.

RAWLS, John. **Sivil İtaatsizliğin Tanımı ve Haklılığı**, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2001.

Sabah haber sitesi.”Hakkaride Hain Saldırı 21 Şehit”, 19.10.2011.
<<http://www.sabah.com.tr/Gundem/2011/10/19/hakkaride-hain-saldiri-21-se>> Erişim: 12.01.2014.

Sabah haber sitesi. “İşte Öcalan'ın Nevruz Mesajı”, 21.03.2013a.
<<http://www.sabah.com.tr/Gundem/2013/03/21/iste-ocalanin-nevruz-mesaji>> Erişim: 12.01.2014.

Sabah haber sitesi. “Demokratikleşme Paketi Açıklandı”, 30.09.2013b.
<<http://www.sabah.com.tr/Gundem/2013/09/30/demokratiklesme-paketi-aciklaniyor>> Erişim: 13.01.2014.

Sabah haber sitesi. “Çocuklarımızı Dağa Çıkardın Kavgası: 8 Ölü”, 18.08.2013c. <<http://www.sabah.com.tr/Gundem/2013/08/18/cocuklarimizi-daga-cikardin-kavgasi-8-olu>> Erişim: 13.01.2014.

SANDIKLI, Atilla. "PKK Terör Örgütü için 2012 Final Yılı Değil Hüsrân Yılı Oldu", **Bilgesam**, (Röportaj Yapan: KAYA,Erdem), 13.11.2012. <http://www.bilgesam.org/incele/247/pkk-terror-orgutu-icin-2012-final-yili-degil-husran-yili-oldu/#.U2tC5_I_t1Y>

Serxwebun dergisi web sitesi. "PKK Kuruluş Bildirgesi", Temmuz, 2013 <<http://www.serxwebun.org/index.php?sys=naverok&id=45>> Erişim: 10.10.2013.

SEVÜK, Handan. **Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu ile Mücadelede Kurumsal Yaklaşım**, İstanbul, Beta Basın Yayım Dağıtım, 1998.

SINGER, P. "The New Children of Terror", USA, **The Making of a Terrorist** Greenwood Publishing, 2006.

ŞAHİN, Muhittin ve YAVUZ, Celalettin. **Terör ve Terörizmle Mücadele: PKK "Özeli" ve Çözüm Arayışları**, Ankara, Berikan Yayınevi, 2011.

ŞEHİRLİ, Atilla. **Türkiye'de Bölücü Terör Hareketleri**, İstanbul, Burak Yayınları, 2000.

ŞENER, Bülent. "TSK'nin 1983-2010 Yılları Arasında Kuzey Irak'ta PKK Unsurlarına Karşı Yürüttüğü Sınır Ötesi Operasyonlardaki Başarısı Üzerine Bir Değerlendirme", **21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü**, 23.10.2013. <<http://www.21yyte.org/tr/arastirma/milli-guvenlik-ve-dis-politika-arastirmalari-merkezi/2013/10/23/7260/tsknin-19832010-yillari-arasinda-kuzey-irakta-pkk-unsurlarina-karsi-yuruttugu-sinir-otesi-operasyonlardaki-basarisi-uzerine-bir-degerlendirme>>

TAĞMA, Korkmaz. **Etnik Kürt Milliyetçiliğine Dayalı Terörizmin Sebepleri ve Çözüm Önerileri**, Ankara, Kitap Neşriyat, 2008.

TBMM, "Terör ve Şiddet Olayları Kapsamında Yaşam Hakkı İhlallerini İnceleme Raporu", **İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu**, Ankara, 2012.

TBMM internet sitesi. "4058 Sayılı Kanun", 2014. <<http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/137-160.pdf>> Erişim: 11.10.2013.

TBMM internet sitesi. "Çocuk Hakları Komitesi Açıklaması", 2010. <http://www.cocukhaklari.gov.tr/tr/news/detail/150/kamuoyunda_tas_atan_cocuklar_yasasi_olarak_bilinen_terorle_mucadele_kanunu_tmk_ile_bazi_kanunlarda_degisiklik_yapan_kanun_tasarisinin_tbmm_genel_kurulunda_kabul_ede_dilerek_yasalasmasi_ile_ilgili_olarak_komit> Erişim: 12.10.2013.

TDK internet sitesi. "Güncel Türkçe Sözlük", <http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=%C3>

%B6ge&uid=39723&guid=TDK.GTS.538314084da773.60064033> Erişim: 26.01.2014.

TÖRELİ, Türkmen. **PKK Terör Örgütü Tarihsel ve Siyasal Gelişim Süreci Bakımından İncelenmesi 1978-1998**. Isparta, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, 2002.

TSK internet sitesi. “Basın Açıklaması”, 22.10.2007. <http://www.tsk.mil.tr/10_ARSIV/10_1_Basin_Yayin_Faaliyetleri/10_1_Basin_Aciklamalari/2007/BA_25.html> Erişim: 10.01.2014.

ÜNDER, Hasan. “Atatürk ve Kadınların Askerliği”, Tarih ve Toplum Dergisi, Cilt 3, Sayı 195, 2000.

VATAN haber sitesi. “Korkunç Tablo, 6 Ayda 331 Çocuk”, 08.05.2014. <<http://haber.gazetevatan.com/korkunc-tablo-6-ayda-331-cocuk/635728/1/gundem>> Erişim: 09.05.2014.

VOLKAN, Vamık. **Divandaki Düşmanlar**, İstanbul, Alfa Basım Dağıtım, 2013.

VOLKAN, Vamık. “Psikanaliz Yazıları”, **Hekimler Yayın Birliği**, 1992.

YAVUZER, Haluk. **Çocuk ve Suç**, İstanbul, Remzi Kitapevi, 1996.

YAYLA, Atilla. “Terörizm: Kavramsal Bir Çerçeve”, **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, 1990.

ZAFER, Hamide. **Sosyolojik Boyutuyla Terörizm**, İstanbul, Beta Basım Yayın, 1999.

Zaman haber sitesi. “Taş Atan Çocuklar Yasası Çıktı, Suç Oranı Patladı”, 16.07.2012a. <http://www.zaman.com.tr/gundem_tas-atan-cocuklar-yasasi-cikti-suc-orani-patladi_1318512.html> Erişim: 15.10.2013.

Zaman haber sitesi. “Çocuklara Eylem İçin 1000 TL Para Vermişler”, 17.08.2012b. <http://www.zaman.com.tr/gundem_cocuklara-eylem-icin-1000-tl-para-vermisler_1334519.html> Erişim: 19.10.2013.

Zaman haber sitesi. “PKK’dan Çözüm Sürecine 10 Günde 47 Saldırı”, 09.07.2013. <http://www.zaman.com.tr/gundem_pkkdan-cozum-surecine-10-gunde-47-saldiri_2108751.html> Erişim: 20.01.2014.

EKLER

EK-A : Adalet Bakanlığı'na Verilen Dilekçe

EK-B : Adalet Bakanlığı'ndan Alınan Yanıt

EK-C : PKK Terör Örgütü'nün Katliamlarında Çocuk Kurbanlar

EK-D : 2001-2011 Yılları Arasında Hayatını Kaybeden PKK Terör
Örgütü Mensuplarına Ait Kişisel Bilgiler

T.C. ADALET BAKANLIğI'NA

17.09.2013

Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü'nde (Ankara) yüksek lisans eğitimi görmekteyim. "Terör örgütlerinin çocukları kullanma usul ve yöntemleri" konulu master tezi hazırlamaktayım.

Akademik çalışmam için; reşit olmadan terörle ilgili suçlardan tutuklanmış veya hüküm giymiş; çocuk veya hâlihazırda yetişkin durumda olan tutuklu/hükümlülerle mülakat yapmak istiyorum.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 85. Maddesine istinaden yapmakta olduğum bilimsel araştırma için izin talep etmekteyim. Şehir olarak Ankara, öncelikli tercih sebebidir.

Söz konusu çalışmamın, akademik ve güvenlik boyutu ile ülkemizin çeşitli kurumlarına katkıları olacağı inancındayım. Arz ederim.

(İMZALIDIR)
Hakan ÖRDEK

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CTE.0.00.10.203.07/652/125112
Konu : Araştırma talebi

24/09/2013

Sayın Hakan ÖRDEK
Mareşal Çakmak Mah.
Şehit Ali Çalışır Sk. No:57/1
Sincan/ANKARA

İlgi : 17.09.2013 tarihli dilekçe.

Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans eğitimi öğrencisi olarak "Terör örgütlerinin çocukları kullanma usul ve yöntemleri" konulu master tezi kapsamında, Ankarada bulunan ceza infaz kurumlarında reşit olmadan terörle ilgili suçlardan tutuklanmış veya hüküm giymiş çocuk veya yetişkinlerle mülakat yapabilmemiz için ilgi dilekçe ile izin verilmesi talep edilmiştir.

Söz konusu ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklularla mülakat yapma talebiniz uygun bulunmamıştır.
Bilgilerinize rica ederim.

Cevat GÜL
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

Konya Yolu No:70 Beşevler 06330 ANKARA
Telefon: (0312) 204 16 38 – 204 13 57 Faks:223 43 91 - 223 60 07

Ayrıntılı bilgi için irtibat: H. KANOĞLU Şb.Md.
e-posta:cte.adalet.gov.tr Elektronik Ağ: www.adalet.gov.tr

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://vatandas.uyap.gov.tr/evrak> adresinden
(I/MBEMC - fuUe3CP - NORB/UO - 7PJdy4=) kodu ile erişebilirsiniz.

PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN KATLİAMLARINDA ÇOCUK KURBANLAR

KATLİAMIN TARİHİ/YERİ	KATLİAMIN ÖZETİ
08.11.1984/ Siirt-Eruh-Karageçit Köyü	Olay sonucu, 4'ü çocuk ve 5'i kadın olmak üzere 9 Türk vatandaşı ve 1 terörist ölmüştür. Olayın amacı, Karageçit Köyü muhtarını cezalandırmaktır. Olayı gerçekleştiren grup lideri Mustafa Çimen, 19 Aralık 1984'te yakalanmış olup, 1990 yılında cezaevinden çıkmış ve itirafçı olduğu için PKK tarafından infaz edilmiştir.
05.08.1985/Van-Çatak-Konalga Köyü	Bomba ve silahlarla saldıran teröristler, kendilerine hedef seçtikleri iki evde, 6'sı çocuk 10 kişiyi öldürmüştür.
25.06.1986/Siirt-Şırnak-Merkez-Geçit Köyü	Köyü basan PKK'lı teröristler, 3'ü çocuk 1'i kadın olmak üzere 6 Türk vatandaşını öldürmüş, 4 vatandaşı da yaralamıştır.
23.01.1987/Mardin-Midyat-Başyurt Köyü	Köy korucularının evini hedef alan PKK'lı teröristler, silahla evleri tarayarak ve el bombası atarak 7'si çocuk 10 Türk vatandaşını öldürmüş, 5 vatandaşı da yaralamıştır.
07.03.1987/Mardin-Nusaybin-Açıkyol Köyü	Köy muhtarı ve köy korucularının evine baskın yapan PKK'lı teröristler, evleri otomatik silahlarla taramış ve el bombaları atmıştır. Bunun sonucunda 4'ü çocuk 8 Türk vatandaşı ölmüş, 2 vatandaşı da ağır yaralanmıştır.
12.04.1987/Mardin Ömerli-Pınarcık Köyü	PKK'lı teröristler köyü gece vakti roket atarlarla ve otomatik silahlarla tarayarak, 16'sı çocuk 30 Türk vatandaşını öldürmüştür. Öldürdüğü vatandaşların başına ARGK (Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) ibareli bildirileri bırakmışlardır. Bu arada 65 büyükbaş ve küçükbaş hayvan telef olmuştur.
08.07.1987/Mardin-Midyat-Anıklı(Yuvalı) Köyü, Peçenek Köyü, Hakkâri-Şemdinli	Eski Başbakanlardan Turgut Özal'ın "Teslim ol" çağrısından 5 saat sonra Mardin ve Hakkâri bölgelerinde PKK'lı teröristler 4 ayrı yerde 19'u çocuk 31 Türk vatandaşını öldürmüştür. İlk olayda, Anıklı köyünde köy korucuları ve aileleri hedef alınmış, 7'si çocuk 9 Türk vatandaşı öldürülmüştür. İkinci olay Peçenek köyünde, PKK'lı teröristler, ihbar edildikleri bahanesiyle 17 kişiyi öldürmüştür. Üçüncü olayda, bu iki olayın yaşandığı sırada, Hakkâri'nin Şemdinli ilçesinde iki korucu öldürülmüştür. Dördüncü olay, Anıklı olayına başsağlığı dilemek için civar köylerden oraya giden minibüsün dönüşünde PKK tarafından yola döşenmiş mayının patlamasıyla 3 Türk vatandaşı ölmüştür.

KATLİAMIN TARİHİ/YERİ	KATLİAMIN ÖZETİ
21.07.1987/Hakkâri-Şemdinli-Umurlu Köyü	PKK'lı teröristler, yine köy korucusunu hedef alarak, korucuyu, eşini ve 4 çocuğunu öldürmüşlerdir. Kaçan teröristlere komando birlikleri müdahale etmiş, 15 teröristten 3'ü öldürülmüştür.
20.08.1987/Mardin-Dargeçit	PKK'lı teröristler, aynı aileden 3'ü çocuk 5 kişiyi öldürmüştür.
03.09.1987/Mardin Ömerli-Tekkuyu Köyü	PKK'lı teröristler tarafından yola döşenen mayının patlaması sonucu 1'i bebek, 1'i çocuk 2'si kadın 8 Türk vatandaşı ölmüş, 6 vatandaşa da yaralanmıştır.
02.05.1988/Siirt-Şirnak-Uludere-Ortabağ Köyü	PKK'lı teröristler, devlet yanlısı oldukları gerekçesiyle 3'ü çocuk 6 Türk vatandaşını öldürmüştür.
08.05.1988/Mardin-Nusaybin-Taşköy	Köy halkını bir yere toplayan PKK'lı teröristler, aralarından seçtiği ve aynı aileden olan 11 Türk vatandaşını öldürmüştür. 2 çocuğu da yaralamışlardır. (Öldü diye bırakmışlardır.)
29.07.1989/Siirt-Eruh-Gülburnu Köyü	Köy korucusunun evini basan PKK'lı teröristler, 4 Türk vatandaşını öldürmüş, ayrıca üç evi ve dört kişiye ait zirai mahsulü yakmışlardır. Köyden ayrılırken de yaşları 15 olan 2 genci kaçırmışlardır.
21.08.1989/Bingöl-Adaklı-Aktaş Köyü	Köyü basan PKK'lı teröristler, 4 Türk vatandaşını öldürmüştür. Aynı tarihte Van Çatak ilçesinin Atlıhan köyünü basan PKK'lı teröristler 7 genci kaçırmışlardır.
04.05.1990/Diyarbakır-Kulp-Yazlıca Köyü	Köy korucusu Sabri Çelik'in evini basan PKK'lı teröristler, o an korucuyu öldürmüş, evi yakarak eşi ve 4 çocuğunu feci şekilde öldürmüşlerdir. Daha sonra PKK'lı teröristler 6 evi daha yakmışlar, kaçarken 1 köy korucusunu kaçırmışlardır.
10.06.1990/Şirnak-Güçlükonak-Çevrimli Köyü	Köyü basan PKK'lı teröristler, köy korucularıyla çatışmış, birçok evi ateşe vermiş, bu olayın sonucunda 13 kişi feci şekilde yakılarak, 14 kişi de taranarak öldürülmüştür. Ölenlerin 13'ü çocuktur.
14.08.1990/Şirnak-Merkez-Kemerli Köyü	Köyü basan PKK'lı teröristler, 3'ü çocuk 4 Türk vatandaşını öldürmüş, 3 vatandaşa da yaralanmıştır.
28.08.1990/Siirt-Şirvan Özyurt Köyü	Köyde bir evi bomba ve silahlarla basan PKK'lı teröristler, 4 çocuk ve annesini öldürmüş, korucunun evinden de 3 aylık 1 bebek ve çocuk yaralanmıştır.
13.07.1991 Kahramanmaraş-Pazarcık-Harmancık Köyü	Köy korucularının evini basan PKK'lı teröristler, kadın ve çocuklardan oluşan 6 Türk vatandaşını öldürmüş, 5 vatandaşa da yaralanmışlardır.
21.05.1992/Şirnak-Güçlükonak-Bulmuşlar Köyü	PKK'ya karşı çıkan köye uzun namlulu silahlarla ve roketatarlarla saldıran PKK'lı teröristler, 2'si korucu, 4'ü çocuk, 6 Türk vatandaşını öldürmüş, 1 çocuğu da yaralamışlardır. Ayrıca teröristler 5 evi yakıp, 8 hayvanı telef etmişlerdir.

KATLİAMIN TARİHİ/YERİ	KATLİAMIN ÖZETİ
23.05.1992/Şırnak- dil-Dumanlı Köyü	Devlete bağlı olmaları nedeniyle uzun namlulu silahlarla ve roketatarlarla köye saldıran PKK'lı teröristler, aynı aileden 2'si çocuk 4 Türk vatandaşını öldürmüş, 2 vatandaşı da yaralamışlardır. Ayrıca 1 köylüyü de kaçırmışlardır.
18.06.1992/Siirt-Eruh-Bulunmuşlar (Budamış) Köyü	Köyü basan PKK'lı teröristler köy korucusu ve 2 çocuğunu öldürmüştür.
22.06.1992/Batman-Gercüş-Seki Köyü	Köy korucusunun ailesini hedef alan PKK'lı teröristler, köy korucusunun eşi ve 1 aylık bebeği dâhil olmak üzere 10 Türk vatandaşını öldürmüşlerdir.
29.09.1992/Van-Çatak-Sugeldi Köyü	Köyü basan PKK'lı teröristler ile köy korucuları arasında çatışma çıkmış olup, 7'si çocuk 8 Türk vatandaşı ölmüştür. 2 PKK'lı terörist de ölmüştür.
11.10.1992/Şırnak-Uludere	Köy korucusunun evine roketatar ve lav silahıyla saldıran PKK'lı teröristler, 7'si çocuk 11 Türk vatandaşını öldürmüştür.
30.01.1993/Şırnak-Merkez-Güneyce Köyü	Odun toplayan 3'ü çocuk 5 vatandaş, PKK'lı teröristlerin yola döşediği mayına basması sonucu ölmüştür.
25.06.1993/Mardin-Yeşilli-Koyunlu Köyü	Köyü basan PKK'lı teröristler, 3'ü çocuk olmak üzere 8Türk vatandaşını öldürmüştür.
30.06.1993/Mardin-Merkez-Yalım Köyü	Bir eve roketatarlarla saldıran PKK'lı teröristler, 3'ü çocuk 7 Türk vatandaşını öldürmüş, 4 vatandaşı da yaralamışlardır.
18.07.1993/Van-Bahçesaray-Sündüz	Köyün erkeklerinin bulunmadığı sırada kadın ve çocukları bir çadırda toplayan PKK'lı teröristler, 15'i çocuk, 9'u kadın olmak üzere savunmasız vatandaşları öldürmüştür.
04.08.1993/Bingöl-Solhan-Aslanbeyli Köyü	Köyü basan PKK'lı teröristler, 4 vatandaşımızı katledip,3 yaşındaki 1 çocuk ile 7 aylık hamile 1 bayanı dayaralamışlardır.
04.10.1993/Siirt-Şirvan-Daltepe Köyü	Köylüleri camide toplayan PKK'lı teröristler, örgüt propagandası yaptıktan sonra içinde kadın ve çocukların bulunduğu bir grubu ayırarak taramışlar ve 23 Türk vatandaşını öldürmüşlerdir. Annesinin kucagından 9 aylık bebeği alarak diri diri ateşe atıp bunu da anneye seyrettirmişlerdir.
04.10.1993/Batman-Gercüş-Kömürcü Köyü	Köyde 3 evi ateşe veren PKK'lı teröristler, karı-koca 2 vatandaşı öldürmüştür. Daha sonra çiftin 7 aylık bebeğini de diri diri ateşe atmışlardır.
07.11.1993/Şırnak-Cizre	İlçedeki yatılı bölge okulunun yakınlarına PKK'lı teröristler tarafından yerleştirilen mayının patlaması sonucu 3 öğrenci parçalanarak can vermiştir.
16.12.1993/Şırnak-Silopi-Cudi Mahallesi	PKK'lı teröristler tarafından toprağa döşenen mayına basan 6 çocuk feci şekilde can vermiştir.

KATLİAMIN TARİHİ/YERİ	KATLİAMIN ÖZETİ
20.04.1994/Bitlis-Tatvan-Tokaçlı Köyü	Hayvan otlatan 3 kardeş, PKK'lı teröristler tarafından araziye döşenen patlayıcıya basmış ve hayatlarını kaybetmişlerdir.
19.06.1994/Siirt-Kurtalan-Yeniköprü Köyü	Bir itirafçının evini basan PKK'lı teröristler, itirafçının eşini ve 3 çocuğunu öldürmüştür.
24.09.1994/Bingöl-Genç	İlçede ormanlık alanda PKK'lı teröristlerin unuttuğu el bombasını bulan çocuklar, el bombasını evlerinin bahçesine getirmişler, bombanın patlaması sonucu 5 çocuk hayatını kaybetmiş, 2 çocuk yaralanmıştır.
01.01.1995/Diyarbakır-Kulp-Hamzalı Köyü	Roketatarlarla ve ağır silahlarla köyü basan PKK'lı teröristler, 19 vatandaşı öldürmüş, 6 vatandaşı yaralamıştır. 2 çocuğu da kaçarken yanlarında götürmüşlerdir. Ayrıca teröristler 150 hayvanı telef etmişlerdir.
27.03.1995/Şırnak-Silopi-Görünümlü Köyü	Roketatarlarla ve uzun namlulu silahlarla köye saldıran PKK'lı teröristler, 1 korucuyu, 3 çocuğu öldürmüş, 5 vatandaşı da yaralamıştır.
04.05.1995/ İstanbul-Küçükçekmece	Caddede bulunan dükkânlara molotofkokteyli atan bir grup PKK'lı terörist, 3 gencin yanarak ölmesine neden olmuştur.
13.05.2006/Erzincan-Merkez-Ulalar	Garaj olarak kullanılan bir barakanın içinde oyun oynayan 4 çocuk, daha önce PKK'lı teröristler tarafından yerleştirilen bombanın patlaması sonucu ölmüştür.
12.09.2006/Diyarbakır-Merkez	Otobüs durağı önünde PKK'lı teröristler tarafından bir termos içine yerleştirilen bombanın uzaktan kumanda ile patlatılmasıyla 10 vatandaş ölmüştür. Ölenlerden çoğu parkta oynayan çocuklardır.
22.05.2007/Ankara-Ulus	Anafartalar Çarşısına PKK terör örgütü tarafından yapılan bombalı saldırıda 9 vatandaşımız öldü. Hain saldırıda aralarında çocukların da yer aldığı 65 vatandaşımız yaralanmıştır.
03.01.2008/Diyarbakır-Merkez	Bir dershanenin önünden askeri personeli taşıyan araçlar geçerken PKK'lı teröristler bombalı saldırı düzenlemiş, servis otobüsü ve 4 araç yanmıştır. Patlamada 5 vatandaş ölmüş (1'i öğrenci), 67 kişi yaralanmıştır.
27. 07. 2008/İstanbul-Güngören	İlçede işlek bir yerde PKK terör örgütü tarafından 2 ayrı bomba patlatılmış; olayda 1 doğmamış bebek ve 5 çocuk dâhil olmak üzere 18 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 154 vatandaşımız yaralanmıştır.
08.11.2009/İstanbul-Maltepe	PKK yandaşı gösterici ve teröristlerin, hareket halindeki belediye otobüsüne molotof kokteylli saldırısı sonucu, yanarak ağır yaralanan lise son sınıf öğrencisi Serap Eser, saldırıdan bir ay sonra hayatını kaybetmiştir.

KATLİAMIN TARİHİ/YERİ	KATLİAMIN ÖZETİ
17.11.2013/Adana Yüreğir	PKK'nın azmettirdiği eylemde bir grup çocuk bir belediye otobüsünü taşıdı. Kontrolde çıkan otobüs 6 yaşındaki bir çocuğa çarparak ölümüne neden oldu. Belediye otobüsü şoförü eylemci çocuklar tarafından linç edilerek öldürülmüştür.

**2001-2011 YILLARI ARASINDA HAYATINI KAYBEDEN PKK TERÖR
ÖRGÜTÜ MENSUPLARINA AİT KİŞİSEL BİLGİLER**

(www.hpg-sehit.com adresli web sitesindeki bilgiler derlenerek oluşturulmuştur.)

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
1	Adnan Kamaşlı	Ali Ali	Suriye/Kamaşlı	E	1965	1991	26	2001	36	10
2	Ağit Ardeş	Ahmet Mustafa	Suriye/Afrin	E	1972	1994	22	2001	29	7
3	Ahmed Amed	Ferhat Kavak	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1998	19	2001	22	3
4	Ahmed Xamur	Ahmet Emre	Türkiye/Ağrı	E	1973	1992	19	2001	28	9
5	Ali Rize	Zeki Albayrak	Türkiye/Rize	E	1959	1994	35	2001	42	7
6	Ari Kıcı	Abdullah Karagül	Türkiye/Şırnak	E	1972	1990	18	2001	29	11
7	Ari Soran	Herdi Ömer Hemdin	Irak/Süleymaniye	E	1971	1996	25	2001	30	5
8	Ayten Haseke	Cihan Cancan Ahmet	Suriye/Haseke	K	?	1992	?	2001	?	9
9	Azad Erzincan	Fevzi Karadağ	Türkiye/Erzincan	E	1980	1999	19	2001	21	2
10	Baran Muş	Engin Doğan	Türkiye/Muş	E	1971	1996	25	2001	30	5
11	Bedran Bedran	?	Türkiye/Diyarbakır	E	?	1999	?	2001	?	2
12	Bedri Amed	Abdullah Baytar	Türkiye/Diyarbakır	E	1973	1992	19	2001	28	9
13	Berxwedan Afrin	?	Suriye/Afrin	E	?	2001	?	2001	?	0
14	Birin Bingöl	Merdin Bingöl	Türkiye/Bingöl	K	1980	1997	17	2001	21	4
15	Botan Amed	Mehmet Ekinci	Türkiye/Diyarbakır	E	1977	1992	15	2001	24	9
16	Botan Boti	Burhan Celili	İran/Urmiye	E	1981	1999	18	2001	20	2
17	Botan Dersim	Kazım Kaya	Türkiye/Tunceli	E	1977	1992	15	2001	24	9
18	Çekdar Hebung	Özkan Yalçın	Türkiye/Diyarbakır	E	1967	1994	27	2001	34	7
19	Cemal Keleri	Riyaz Hasan Mehmet	Irak/Germiyan	E	1980	1998	18	2001	21	3
20	Cemşid Şahin	Mehmet Sebih Çakır	Türkiye/Şırnak	E	1974	1989	15	2001	27	12
21	Cesur Urfa	Kadir Polat	Türkiye/Urfa	E	1978	1998	20	2001	23	3
22	Çiğir Goyi	Hüseyin Yürek	Türkiye/Şırnak	E	1977	1993	16	2001	24	8
23	Çiğirxwin Siirt	Mehmet Beşir Ulusal	Türkiye/Siirt	E	1972	1991	19	2001	29	10
24	Cihat Amed	Soreş Ahmed	Irak/Süleymaniye	E	1983	1997	14	2001	18	4
25	Cuma Van	Ubeydullah Aslan	Türkiye/Van	E	1978	1998	20	2001	23	3
26	Dara Süleymaniye	Dara Osman	Irak/Süleymaniye	E	1975	1996	21	2001	26	5
27	Delil Alıka	Behzat Ali	Suriye/Kamaşlı	E	1964	1989	25	2001	37	12
28	Delil Xınıs	Tarık Çelik	Türkiye/Erzurum	E	1964	1992	28	2001	37	9
29	Demhat Bilbil	Osman Muhammed	Suriye/Afrin	E	1976	1993	17	2001	25	8
30	Devrim Varto	Devrim Han	Türkiye/Muş	E	1980	1997	17	2001	21	4
31	Dılbrin Kotol	Esat Caferi	İran/Hoy	E	1980	1999	19	2001	21	2
32	Diyar Halep	Mustafa Xaluta	Suriye/Halep	E	1983	?	?	2001	18	?
33	Diyar Heseke	Rüstem Şexo	Suriye/Haseke	E	1982	1999	17	2001	19	2
34	Doğan Goyi	Tahir Benek	Türkiye/Şırnak	E	1977	1999	22	2001	24	2
35	Doğan Mazlum	Bülent Çetin	Türkiye/Muş	E	1981	2000	19	2001	20	1
36	Ferhat Ferhan	Xelil Fadıl	Suriye/Derik	E	1981	1999	18	2001	20	2
37	Ferhat Süleymaniye	?	Irak/Süleymaniye	E	?	1997	?	2001	?	4
38	Ferit Ardeş	Bahri Altun	Türkiye/Mardin	E	1978	1999	21	2001	23	2
39	Geli Derik	Hasan Nahsan	Türkiye/Derik	E	1968	1992	24	2001	33	9
40	Givara Afrin	Sait Reşo	Suriye/Afrin	E	1973	1992	19	2001	28	9
41	Giyap Agiri	Cengiz Urtekin	Türkiye/Iğdır	E	1976	1993	17	2001	25	8
42	Halil Urfa	Mehmet Aslan	Türkiye/Urfa	E	1957	1983	26	2001	44	18
43	Hamza Amed	Necdet Demirkandan	Türkiye/Diyarbakır	E	1976	1999	23	2001	25	2
44	Harun Pasur	Tekin Polat	Türkiye/Diyarbakır	E	1974	1999	25	2001	27	2
45	Helin Lice	?	Türkiye/Diyarbakır	K	1978	1999	21	2001	23	2
46	Hiran Süleymaniye	?	Irak/Süleymaniye	E	?	1999	?	2001	?	2
47	Hogir Ergani	Adil Kor	Türkiye/Diyarbakır	E	1984	1999	15	2001	17	2
48	İsmail Benav	Hıdır Özgen Bingöl	Türkiye/Muş	E	1967	1990	23	2001	34	11
49	Kandil Süleymaniye	Herem Muhammed	Irak/Süleymaniye	E	1982	1997	15	2001	19	4
50	Karker Dersim	Mahmut Ardan	Türkiye/Tunceli	E	1972	1992	20	2001	29	9
51	Kawa Davut	?	?	?	?	?	?	2001	?	?
52	Kawa Van	Selahattin Kıpçak	Türkiye/Van	E	1978	1996	18	2001	23	5

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
53	Kemal Mardin	?	Türkiye/Mardin	E	1978	1997	19	2001	23	4
54	Kendal Zağros	Emin Erdal	?	?	?	?	?	2001	?	?
55	Mahir Amed	Yılmaz Gündoğan	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2001	21	2001	21	0
56	Mahir Kars	?	Türkiye/Kars	E	?	1998	?	2001	?	3
57	Mahir Pazarçık	Bülent Ömeroğlu	Türkiye/Maraş	E	1977	1997	20	2001	24	4
58	Medya Deniz	Reşide Osman	Suriye/Afrin	K	1977	1997	20	2001	24	4
59	Mehmet Sipan	Fuat Güneş	Türkiye/Bitlis	E	1978	1996	18	2001	23	5
60	Melsa Munzur	Sakine Sevuk	Türkiye/Tunceli	K	1973	1992	19	2001	28	9
61	Mervan Goşto	Tacettin Uğurtay	Türkiye/Batman	E	1973	1992	19	2001	28	9
62	Merxas Afrin	Dilbrin Mustafa	Suriye/Afrin	E	1979	1996	17	2001	22	5
63	Merxas Afrin	Mustafa Hora	Suriye/Afrin	E	1974	1999	25	2001	27	2
64	Metin Yılmaz	Nusret Barcadurmuş	Türkiye/Bingöl	E	1964	1988	24	2001	37	13
65	Mirxan Aşşin	Niyazi Doğan	Türkiye/Maraş	E	1956	1998	42	2001	45	3
66	Mizgin	?	?	?	?	?	?	2001	?	?
67	Nergiz Pınar	Xezal Kara	Türkiye/Şırnak	K	1982	1999	17	2001	19	2
68	Nizar Zağros	Zeynel Yürür	Türkiye/Hakkâri	E	1979	1999	20	2001	22	2
69	Numan Bağcı	Ahmet Eğli	Türkiye/Diyarbakır	E	1969	1999	30	2001	32	2
70	Ömer Patnos	?	Türkiye/Ağrı	E	?	1992	?	2001	?	9
71	Özgür Güneş	Mehmet Faruk Edebal	Türkiye/Şırnak	E	1973	1991	18	2001	28	10
72	Pırlng Rojhlat	Şemdin Sadika	İran/Kırmanşah	E	1980	1997	17	2001	21	4
73	Piro Dersim	Erdal Yıldırım	Türkiye/Tunceli	E	1974	1993	19	2001	27	8
74	Pola Süleymaniye	Goran Fereş	Irak/Süleymaniye	E	1981	1998	17	2001	20	3
75	Rabun Berxwedan	Zınar Özalp	Türkiye/Muş	E	1978	1991	13	2001	23	10
76	Rahman Urfa	Doğu Şen	Türkiye/Urfa	E	1972	1992	20	2001	29	9
77	Raman Bahoz	Xelil Ahmet	Suriye/Derbesiye	E	1980	1998	18	2001	21	3
78	Reber Herekol	Salih Bağdu	Türkiye/Siirt	E	1980	1993	13	2001	21	8
79	Reber Kerkük	Ali Hüseyin	Irak/Kerkük	E	1972	1994	22	2001	29	7
80	Reñçber Amed	Mehmet Çap	Türkiye/Diyarbakır	E	1970	1991	21	2001	31	10
81	Rezan Lokman	Seyfettin And	Türkiye/Şırnak	E	1967	1992	25	2001	34	9
82	Rodi	?	?	?	?	?	?	2001	?	?
83	Ruken Sterk	Sevda Aktarlar	Türkiye/Muş	K	1980	1999	19	2001	21	2
84	Rüstem	Yücel Zeydan	Türkiye/Yüksekova	E	?	1992	?	2001	?	9
85	Şahan Van	Fesih Polat	Türkiye/Van	E	1975	1996	21	2001	26	5
86	Sara Doğan	Gülcihan aktarlar	Türkiye/Muş	K	1981	1997	16	2001	20	4
87	Serdar Şezzade	Enver Ahmet	Irak/Erbil	E	1980	1997	17	2001	21	4
88	Serkeftin Afrin	Müslüm Aslan	Suriye/Afrin	E	1982	2001	19	2001	19	0
89	Şexmus Bahtiyar	Gürgin Akın	Türkiye/Siirt	E	1966	1991	25	2001	35	10
90	Sipan Batman	Mehmet Çetin	Türkiye/Batman	E	1982	2001	19	2001	19	0
91	Sipan Şaklawa	Hacı Muhammed Hüseyin	Türkiye/Batman	E	1976	1998	22	2001	25	3
92	Şiyar Arap	Abdulmecit Sipo	Suriye/Derbesiye	E	1968	1993	25	2001	33	8
93	Şiyar Kobani	Ali İbrahim	Suriye/Kobani	E	1969	1991	22	2001	32	10
94	Tuwana Soran	?	Irak/Soran	?	?	1999	?	2001	?	2
95	Welat Hewler	Adil Memlük	Irak/Erbil	E	1973	1994	21	2001	28	7
96	Welat Serhat	Vedat Boğa	Türkiye/Bitlis	E	1980	1996	16	2001	21	5
97	Welat Şervan	Rojhat Arslan	Türkiye/Van	E	1978	1994	16	2001	23	7
98	Welat Urfa	Tekin Şimşek	Türkiye/Urfa	E	1981	1997	16	2001	20	4
99	Xeyri Kamışlo	Abdürrahim Seyit Ali	Suriye/Kamışlı	E	1980	1999	19	2001	21	2
100	Zana Bagok	Ömer Bulut	Türkiye/Mardin	E	1980	1993	13	2001	21	8
101	Zerdeşt Amed	Felat Demir	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	1999	18	2001	20	2
102	Agit Basufa	Hamit Süleyman Arabo	Suriye/Afrin	E	1977	2000	23	2002	25	2
103	Akif Amed	Akif Güneş	Türkiye/Diyarbakır	E	1974	1990	16	2002	28	12
104	Aslan Aslan	Cembeli Tunç	Türkiye/Şırnak	E	1984	1994	10	2002	18	8
105	Bahtiyar Amed	Cebrail Yiğit	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1999	21	2002	24	3
106	Baran Cesur	Erkan Abay	Türkiye/Kars	E	1980	2000	20	2002	22	2
107	Beritan Kobani	Firyal Ramazan	Suriye/Kobani	K	1982	1999	17	2002	20	3
108	Bermal Kardelen	Sacide Kara	Türkiye/Mardin	K	1981	1999	18	2002	21	3
109	Berxwedan	Abdullah Kara	Türkiye/Şırnak	E	1970	1989	19	2002	32	13
110	Berxwedan Mahabat	Abdullah Panahek	İran/Mahabat	E	1982	1999	17	2002	20	3
111	Bışar Doğubeyazıt	Ahmet Şahin	Türkiye/Ağrı	E	1982	1999	17	2002	20	3

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
112	Brusk Tekoşer	Abbas Muhammed	Irak/Erbil	E	1983	1996	13	2002	19	6
113	Çekdar Uludere	Haşim Bulut	Türkiye/Şırnak	E	1976	1990	14	2002	26	12
114	Cigerxwin Tatvan	Mahmut Ölçer	Türkiye/Bitlis	E	1979	1995	16	2002	23	7
115	Cilo Gever	Kaya Kılıçak	Türkiye/Hakkâri	E	1976	1993	17	2002	26	9
116	Ciwana Adar	Fatma Mustafa	Suriye/Kobani	K	1988	2001	13	2002	14	1
117	Dilar Hasan	Sena Xelil	Suriye/Kobani	K	1986	2001	15	2002	16	1
118	Dilşad Azad	Faysal Muammed	Suriye/Kobani	E	1979	1994	15	2002	23	8
119	Dilxwaz Batman	Reşit Şahbaz	Türkiye/Batman	E	1977	1992	15	2002	25	10
120	Engizek Harun	Riyad Ali	Suriye/Halep	E	1982	1999	17	2002	20	3
121	Eşref Koşar	Mehmet Aydın	Türkiye/Mardin	E	1980	1999	19	2002	22	3
122	Faik Derik	Xalit Sofi	Suriye/Derik	E	1964	1987	23	2002	38	15
123	Fırat Pazarcık	Faruk Düğünöran	Türkiye/Maraş	E	1976	1999	23	2002	26	3
124	Gulan	Filiz Yerlikaya	Türkiye/Adana	K	1979	1999	20	2002	23	3
125	Hejar Goran	Star Ömer Hasan	Irak/Süleymaniye	E	1979	1998	19	2002	23	4
126	Helo Germiyan	Bahtiyar Abdullah	Irak/Germiyan	E	1978	1997	19	2002	24	5
127	Helo Halepçe	Rızgar Muhammed	Irak/Halepçe	E	1976	1999	23	2002	26	3
128	Hewkar Amediye	Kemal Xemrevin	Irak/Amediye	E	1979	1995	16	2002	23	7
129	Hogır Sason	İzzet Uzundemir	Türkiye/Muş	E	1972	1991	19	2002	30	11
130	Kendal Batman	İskender Yıldız	Türkiye/Batman	E	1981	1997	16	2002	21	5
131	Mahir Amed	Şener Elhaman	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1997	19	2002	24	5
132	Mahmut Gabar	Nesim Basan	Türkiye/Şırnak	E	1978	1989	11	2002	24	13
133	Mordem Şer	Yakup Çalık	Türkiye/Konya	E	1975	1997	22	2002	27	5
134	Neytullah Getiren	Neytullah Getiren	Türkiye/Mardin	E	1978	?	?	2002	24	?
135	Özer Dersim	Özer Yengin	Türkiye/Tunceli	E	1979	1997	18	2002	23	5
136	Rengin Mardin	Fatma Abdulaziz	Suriye/Afrin	K	1975	1994	19	2002	27	8
137	Rezan Afrin	Rezan Dilo	Suriye/Halep	E	1982	1999	17	2002	20	3
138	Rezan Batman	Mahmut Demirtaş	Türkiye/Batman	E	1972	1996	24	2002	30	6
139	Rohat Siirt	Cafer Turan	Türkiye/Siirt	E	1982	2000	18	2002	20	2
140	Salih Yaşar	Salih Kayar	Türkiye/Şırnak	E	1963	1989	26	2002	39	13
141	Sarya Peşin	Neriman Bozak	Türkiye/Mardin	K	1983	1997	14	2002	19	5
142	Selim Amed	Faruk Çiçek	Türkiye/Diyarbakır	E	1974	1990	16	2002	28	12
143	Serhat Köysancak	Sirwan Emir Abbas	Irak/Erbil	E	1979	1996	17	2002	23	6
144	Seyitrza	Savaş Eren	Türkiye/Tunceli	E	1975	1998	23	2002	27	4
145	Şiyar Ateş	Kadir Aktaş	Türkiye/Mardin	E	1981	1999	18	2002	21	3
146	Şiyar Batman	İslam Demir	Türkiye/Batman	E	1974	1996	22	2002	28	6
147	Soran Süleymaniye	Savaş?	Irak/Süleymaniye	E	?	1993	?	2002	?	9
148	Soreş Fis	Vedat Kaç	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1999	20	2002	23	3
149	Tara Rojhilat	Senayet Muradi	İran/Sine	K	1981	2001	20	2002	21	1
150	Tekin Akire	Ali Demir	Türkiye/Şırnak	E	?	1989	?	2002	?	13
151	Xebat Amed	Abdulmenaf Bozkuş	Türkiye/Diyarbakır	E	1976	1991	15	2002	26	11
152	Yado	Mehmet Kurudere	Türkiye/Maraş	E	1974	1992	18	2002	28	10
153	Yılmaz Erdal	Maşik Tekin	Türkiye/Batman	E	1981	1998	17	2002	21	4
154	Zozan Herekol	Selamet Çetinkaya	Türkiye/Mardin	K	?	1991	?	2002	?	11
155	Agır Kahta	Mustafa Polat	Türkiye/Adıyaman	E	1975	1998	23	2003	28	5
156	Agırın Herekol	Leyla Dilek	Türkiye/Mardin	K	1979	1997	18	2003	24	6
157	Agit Tatvan	Bakır Özdemir	Türkiye/Tatvan	E	1982	1999	17	2003	21	4
158	Andok	İskân Taş	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1998	20	2003	25	5
159	Argeş Tolhıldan	Ali Bulut	Türkiye/Elbistan	E	1974	1996	22	2003	29	7
160	Armanç Cilo	Ali Sabuncu	Türkiye/Yüksekova	E	1978	1994	16	2003	25	9
161	Azad	Hüseyin Tahapur	Türkiye/Batman	E	1980	2003	23	2003	23	0
162	Bagok Botan	Sinana Yıldırım	Türkiye/Nusaybin	E	1984	1999	15	2003	19	4
163	Baran Botan	Mehmet Nefavnas	Türkiye/Siirt	E	1980	1999	19	2003	23	4
164	Bengi Fırat	Kezban Elmas	Türkiye/Van	K	1980	1996	16	2003	23	7
165	Berxwedan Aras	Ahmet Şeylan	Türkiye/Iğdır	E	1973	1993	20	2003	30	10
166	Berxwedan Çeleng	Awat Resul	Irak/Berzenci	E	1979	1997	18	2003	24	6
167	Biryar Ahmet	Hekar Ahmet	Irak/Bağdat	E	1982	2000	18	2003	21	3
168	Botan Sason	Kadir Cin	Türkiye/Şırnak	E	1970	1991	21	2003	33	12
169	Çayan Can	Bedirhan Bellier	Türkiye/Yüksekova	E	1985	2001	16	2003	18	2
170	Çeknas	Hasan Ömer	Suriye/Afrin	E	1976	1999	23	2003	27	4

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
171	Cemşid	İsmail Dağ	Türkiye/Diyarbakır	E	1984	1998	14	2003	19	5
172	Ceng Can	Banış Şenol	Türkiye/İzmir	E	1977	1996	19	2003	26	7
173	Cesur Başkale	Bayram Bakır	Türkiye/Van	E	1981	1999	18	2003	22	4
174	Çiçek Dılpak	Fidan Küçükkaya	Türkiye/İzmir	K	1978	1995	17	2003	25	8
175	Cudi Gabar	Mehmet Uğur	Türkiye/Batman	E	1980	1999	19	2003	23	4
176	Demhat Jiyan	Yılmaz Ayaz	Türkiye/Van	E	1978	1998	20	2003	25	5
177	Deşti Kemal	Kemal Yaklav	Türkiye/Mardin	E	1972	1991	19	2003	31	12
178	Dışwar Tolhıldan	İbrahim Halil Bılkan	Türkiye/Urfa	E	1978	1999	21	2003	25	4
179	Dılşad Hesinkar	Nebi Hacı Abdo	Suriye/Halep	E	1980	1999	19	2003	23	4
180	Dılşer	Berzan Hamza	Suriye/Halep	E	1982	1998	16	2003	21	5
181	Dirok	Meryem Şexo	Türkiye/Urfa	K	1980	1999	19	2003	23	4
182	Doğan Kandil	Menan Hüso	Suriye/Afrin	E	1981	1999	18	2003	22	4
183	Ejder Doğan	Ömer Çiftçi	Türkiye/Van	E	1977	1997	20	2003	26	6
184	Ekrem	Şevket Ergün	Türkiye/Bingöl	E	1977	1995	18	2003	26	8
185	Erdal	Engin sincer	Türkiye/Maraş	E	1969	1992	23	2003	34	11
186	Felat Delil	Muhammed Caro	Suriye/Haseke	E	1979	1999	20	2003	24	4
187	Ferhat	Ramazan Doğan	Türkiye/Muş	E	1977	1996	19	2003	26	7
188	Ferhat Afrin	Muhammed Ömer Reşit	Suriye/Afrin	E	1976	1995	19	2003	27	8
189	Ferhat Bağok	İzzetin Kök	Türkiye/Nusaybin	E	1982	1999	17	2003	21	4
190	Ferhat Kurşun	Mehmet Kaplan	Türkiye/Siirt	E	1977	1991	14	2003	26	12
191	Ferhat Muryasi	Necmeddin Mecit	Irak/Süleymaniye	E	1980	1999	19	2003	23	4
192	Fırat Ankara	Tuncer Polat	Türkiye/Ankara	E	1975	1997	22	2003	28	6
193	Hacı	Molla Kaynak	Türkiye/Konya	E	1972	1998	26	2003	31	5
194	Halil Dersim	Erkan Bayrak	Türkiye/Erzincan	E	1979	1999	20	2003	24	4
195	Hamza Urfa	Hasan Çetin	Türkiye/Urfa	E	1979	1996	17	2003	24	7
196	Harun	Yılmaz Şimşek	Türkiye/Diyarbakır	E	1983	2001	18	2003	20	2
197	Harun Esen	Süleyman Serel Benek	Türkiye/Şırnak	E	1975	1999	24	2003	28	4
198	Helin Mavisu	Güneş Kaynar	Türkiye/Van	K	1986	2001	15	2003	17	2
199	Herdem Farasin	Yılmaz Özlü	Türkiye/Şırnak	E	1977	1997	20	2003	26	6
200	Hıran Geşbun	Vıyan Süleyman	Irak/Erbil	K	1970	1994	24	2003	33	9
201	Hüseyin Dersim	Hasan Ertuğrul	Türkiye/Tunceli	E	1971	1991	20	2003	32	12
202	İsa Seyit	Sedat Yazıcı	Türkiye/Van	E	1974	2001	27	2003	29	2
203	İsa Dersim	Erol Bul	Türkiye/Tunceli	E	1975	1997	22	2003	28	6
204	Kahraman Reş	Feyiz Ebuzezyd	Suriye/Derik	E	1981	1999	18	2003	22	4
205	Kamuran Çatak	Haşim Bitik	Türkiye/Van	E	1981	1999	18	2003	22	4
206	Kemal Nemrut	Hamza Şen	Türkiye/Midyat	E	1981	2000	19	2003	22	3
207	Mahir Dersim	Şerif Yalçın	Türkiye/Tunceli	E	1974	1993	19	2003	29	10
208	Mahir Melka	Hasan Ali	Suriye/Afrin	E	1983	2001	18	2003	20	2
209	Mahmut Cudi	Derviş Sino	Suriye/Kobani	E	1968	1989	21	2003	35	14
210	Mazlum	M.Kadir Çiçek	Türkiye/Diyarbakır	E	1970	1991	21	2003	33	12
211	Mazlum Raman	Şeyhmus Toprak	Türkiye/Batman	E	1978	1998	20	2003	25	5
212	Memiş Ağrı	Mehmet Ergül	Türkiye/Kars	E	1971	1997	26	2003	32	6
213	Merxaz Bılbrin	Mehmet Kaçar	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1999	20	2003	24	4
214	Metin Soreş	Atif Uruk	Türkiye/Tunceli	E	1981	1999	18	2003	22	4
215	Militan	Erkan Barcatulmuşan	Türkiye/Bingöl	E	1980	2001	21	2003	23	2
216	Munzur	Cahit Dağtekin	Türkiye/Tunceli	E	1979	1998	19	2003	24	5
217	Munzur	Hüseyin Gül	Türkiye/Tunceli	E	1973	1993	20	2003	30	10
218	Mustafa Afrin	Ehem Şakir	Suriye/Afrin	E	1980	1999	19	2003	23	4
219	Nemrut	Kenan Fırat	Türkiye/Muş	E	1970	1998	28	2003	33	5
220	Nujyan Sorxwin	Güneş Sıcak	Türkiye/Urfa	K	1983	2000	17	2003	20	3
221	Peyman	Sera Ömer	Suriye/Turbespi	K	1972	1991	19	2003	31	12
222	Pir Ali	Veysel Arar	Türkiye/Muş	E	1979	1993	14	2003	24	10
223	Piro Şerkan	İzzet Yılmaz	Türkiye/Erzurum	E	1982	1999	17	2003	21	4
224	Rebin Hemim	Nasır Kadızade	İran/Mahabad	E	1975	1998	23	2003	28	5
225	Resul Ağrı	Hikmet Yakut	Türkiye/Diyarbakır	E	1977	1995	18	2003	26	8
226	Rojhat	MustafaYakup	Suriye/Afrin	E	1980	1999	19	2003	23	4
227	Rubar	Ramazan Seydin	Irak/Erbil	E	1979	1999	20	2003	24	4
228	Rubar Goyi	İsmail Altürk	Türkiye/Şırnak	E	1979	1993	14	2003	24	10
229	Ruhat Mardin	Mustafa Gök	Türkiye/Nusaybin	E	1981	1998	17	2003	22	5

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
230	Şahin Piro	Kemal Purnend	İran/Urmiye	E	1982	1999	17	2003	21	4
231	Sarya Rus	Elmira Galaşovi	Gürcistan	K	1981	1998	17	2003	22	5
232	Serbest Rebwar	Hüseyin Sefavi	İran/Saqız	E	1979	1999	20	2003	24	4
233	Serdar	Serdar Aslan	Türkiye/Batman	E	1980	1999	19	2003	23	4
234	Şervan Batman	Deniz Yanat	Türkiye/Manisa	E	1980	1999	19	2003	23	4
235	Server Ari	Nurettin Doğru	Türkiye/Muş	E	1977	1997	20	2003	26	6
236	Sexwebun	Emin Özer	Türkiye/Antep	E	1980	1999	19	2003	23	4
237	Şevger Ali	Halil Alökmen	Türkiye/Mardin	E	1981	1999	18	2003	22	4
238	Şevger Murat	Yaşar Aykal	Türkiye/Diyarbakır	E	1977	1992	15	2003	26	11
239	Seyfî	Fikret Demir	Türkiye/Çukurca	E	1978	1999	21	2003	25	4
240	Sipan Xelat	Vedat Mert	Türkiye/Bingöl	E	1981	1998	17	2003	22	5
241	Şiyar Çele	Ahmet Aksu	Türkiye/Çukurca	E	1974	1993	19	2003	29	10
242	Soreş Elend	Mahmut Çarkuze	İran/Urmiye	E	1977	1999	22	2003	26	4
243	Tekoşer Malazgirt	Ayhan Altın	Türkiye/Muş	E	1971	2000	29	2003	32	3
244	Welat Jiyan	Mahmut Erol	Türkiye/Erzurum	E	1976	1995	19	2003	27	8
245	Welat Yılmaz	Abuzer Arslanoğlu	Türkiye/Birecik	E	1971	1996	25	2003	32	7
246	Xebat Azad	Hasip Karadağ	Irak/Mahmur	E	1983	1998	15	2003	20	5
247	Xebat Gabar	Cemşid Ergün	Türkiye/Siirt	E	1976	1991	15	2003	27	12
248	Xelat Soran	Xevraman Ali	Irak/Süleymaniye	K	1977	1998	21	2003	26	5
249	Xemgin	Çetin Kaçak	Türkiye/Muş	E	1982	1999	17	2003	21	4
250	Yılmaz Başkale	Nuh Kaplan	Türkiye/Van	E	1978	1999	21	2003	25	4
251	Yılmaz Kızıl	Yıldırım Yıldırım	Türkiye/Siirt	E	1980	1999	19	2003	23	4
252	Zagros Özalp	Engin Çınar	Türkiye/Van	E	1978	2000	22	2003	25	3
253	Zamani Kızılırmak	Salman Akbaş	Türkiye/Adana	E	1969	1992	23	2003	34	11
254	Zerdeşt Bagok	Abdülrahim Coşkun	Türkiye/Mardin	E	1978	1995	17	2003	25	8
255	Zilan Afrin	Ayşe Hannan	Suriye/Afrin	K	1968	2001	33	2003	35	2
256	Zınar Andok	İbrahim Kılıç	Türkiye/Aksaray	E	1979	1996	17	2003	24	7
257	Zozan Derik	Şehnaz Sait	Suriye/Derik	K	1977	1995	18	2003	26	8
258	Abbas	Mahfuz Uluca	Türkiye/Bitlis	E	1981	2000	19	2004	23	4
259	Abdullah Cemşid	Abdurrahim Bulut	Türkiye/Mardin	E	1973	1991	18	2004	31	13
260	Ahmet	Aydın Pervane	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1999	21	2004	26	5
261	Akif	Bekir Aslan	Türkiye/Van	E	1976	1997	21	2004	28	7
262	Anter	Abdullah Muhammed Xer	Suriye/Turbespi	E	1977	1999	22	2004	27	5
263	Argeş Norşin	Şefik Yaktın	Türkiye/Bitlis	E	1975	2000	25	2004	29	4
264	Asmen Dersim	Suna Kük	Türkiye/Tunceli	K	1975	1997	22	2004	29	7
265	Azad Nemrut	İmam Hüseyin Taşkiran	Türkiye/Diyarbakır	E	1975	1997	22	2004	29	7
266	Azad Van	Abdulttalip Tahvil	Türkiye/Van	E	1983	2002	19	2004	21	2
267	Bagok Mardin	Sıraç Kılıç	Türkiye/Mardin	E	1981	2000	19	2004	23	4
268	Bahoz Roj	Kadir Sümer	Türkiye/Şırnak	E	1983	2000	17	2004	21	4
269	Behzat Malazgirt	Ferhat Şut	Türkiye/Muş	E	1971	1992	21	2004	33	12
270	Bendi Welat	Şefik Acabek	Türkiye/Mardin	E	1971	1992	21	2004	33	12
271	Berxwedan Çırav	Tahir Kaya	Türkiye/Siirt	E	1980	1999	19	2004	24	5
272	Berxwedan Kaya	Ali Soylu	Türkiye/Diyarbakır	E	1986	2001	15	2004	18	3
273	Berxwedan Urfa	Mehmet Okatan	Türkiye/Urfa	E	1980	1999	19	2004	24	5
274	Bışar	Hakan Önal	Türkiye/Bingöl	E	1977	1998	21	2004	27	6
275	Botan Murat	Ali Akman	Türkiye/Mardin	E	1979	1999	20	2004	25	5
276	Brusk	Adıl Denk	Türkiye/Mardin	E	1972	1995	23	2004	32	9
277	Canfeda Urmiye	Avşar Rebedi	İran/Urmiye	E	1978	1999	21	2004	26	5
278	Çekdar Mardin	Halit Özen	Türkiye/Mardin	E	1982	1999	17	2004	22	5
279	Çekdar Savur	Doğan Aydın	Türkiye/Mardin	E	1975	1992	17	2004	29	12
280	Çem Ararat	Ekber Polat	Türkiye/Tunceli	E	1973	1992	19	2004	31	12
281	Cemil Rodi	Nebo Ali	Suriye/Kobani	E	1964	1990	26	2004	40	14
282	Ciwan Kobani	Hacı Cumali	Suriye/Kobani	E	1974	1992	18	2004	30	12
283	Ciwan Xançepek	Mehmet Sait Özgün	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	1995	15	2004	24	9
284	Çiya	Ayhan Doğan	Türkiye/Erzurum	E	?	2002	?	2004	?	2
285	Cudi Tolhıldan	Zeki Tatar	Türkiye/Mersin	E	1977	1993	16	2004	27	11
286	Demhat Çiçek	Sead Yunus	Suriye/Haseke	E	1982	1999	17	2004	22	5
287	Demhat Oranus	İsmet Öget	Türkiye/Bitlis	E	1976	1992	16	2004	28	12
288	Deniz	Saim Erol	Türkiye/Erzurum	E	1983	1999	16	2004	21	5

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
289	Dijwar Herekol	Mehmet Er	Türkiye/Siirt	E	1973	1990	17	2004	31	14
290	Dijwar Wan	Siyabend Ak	Türkiye/Van	E	1981	1999	18	2004	23	5
291	Dişer Çıya	Mesut Ahmet Pir	Suriye/Kobani	E	1983	2000	17	2004	21	4
292	Diyar Mahabad	İdris?	İran/Mahabad	E	?	1997	?	2004	?	7
293	Doğan	İkram Ergül	Türkiye/Yüksekova	E	1985	2003	18	2004	19	1
294	Enver	Rıza Çakan	Türkiye/Bitlis	E	1978	1991	13	2004	26	13
295	Erdalan Mamireş	Mecit Hamit	Irak/Bağdat	E	1974	1997	23	2004	30	7
296	Erdalan Bestun	Nadir Şeyhmuradi	İran/Kırmanşah	E	1982	1999	17	2004	22	5
297	Felat	Behçet Şengül	Türkiye/Muş	E	1982	1997	15	2004	22	7
298	Felat	Muzaffer Mirzayi	İran/Urumiye	E	1983	1999	16	2004	21	5
299	Ferhat Roj	Abdurrahim Bırohisso	Suriye/Derbesiye	E	1983	1999	16	2004	21	5
300	Ferman Felat	Ferhat Akansel	Türkiye/Mardin	E	1980	1999	19	2004	24	5
301	Fırat	Sabri Çağlı	Türkiye/Siirt	E	1983	2000	17	2004	21	4
302	Fuat	Hikmet Toprak	Türkiye/Muş	E	1973	1991	18	2004	31	13
303	Gabar İntikam	Mehmet Emin Kılıç	Türkiye/Siirt	E	1975	1992	17	2004	29	12
304	Gabar Kobani	Bedir Ali	Suriye/Kobani	E	1981	2001	20	2004	23	3
305	Haki Silopi	Süleyman Bayar	Türkiye/Şırnak	E	1981	1995	14	2004	23	9
306	Hamza Karasungur	Ozan Toprak	Türkiye/Batman	E	1980	1999	19	2004	24	5
307	Harun	Yusuf Cumo	Suriye/Halep	E	1980	2001	21	2004	24	3
308	Harun Pir	Harun Görgülü	Türkiye/Elazığ	E	1981	2001	20	2004	23	3
309	Harun Serhildan	Lokman Ergün	Türkiye/Mardin	E	1976	1993	17	2004	28	11
310	Hasan Gorse	Hasan Hatay	Türkiye/Adıyaman	E	1970	1992	22	2004	34	12
311	Haydar	Kurtuluş Durak	Türkiye/Maraş	E	1978	1996	18	2004	26	8
312	Haydar Goyi	Cafer Üren	Türkiye/Uludere	E	1979	1993	14	2004	25	11
313	Hıva Mahabat	Osman Osmani	İran/Mahabad	E	1979	1999	20	2004	25	5
314	Hüseyin	Bülent Doğan	Türkiye/Maraş	E	1976	1999	23	2004	28	5
315	İsmet	İbrahim Demircioğlu	?	E	?	?	?	2004	?	?
316	Kadir Agit	Sirvan Kamil	Irak/Bağdat	E	1982	1997	15	2004	22	7
317	Kahraman Cilo	Yusuf Sadık	İran/Hoy	E	1980	2003	23	2004	24	1
318	Kani Gap	İskender Ülger	Türkiye/Urfa	E	1978	1999	21	2004	26	5
319	Kemal Jan	Lokman Vural	Türkiye/Mardin	E	1980	2001	21	2004	24	3
320	Kemal Yeşo	Süleyman Güngör	Türkiye/Mardin	E	1979	1999	20	2004	25	5
321	Kendal Baz	Yusuf Soruhan	Türkiye/Mardin	E	1976	1998	22	2004	28	6
322	Kendal Botan	Adnan Batur	Türkiye/Siirt	E	1981	1999	18	2004	23	5
323	Koçer Bokani	Necat Muhammet Kerim	Irak/Kerkük	E	1975	1998	23	2004	29	6
324	Laşer	Vedat Dağdögen	Türkiye/Elazığ	E	1978	1999	21	2004	26	5
325	Mahabat Amed	Gülnaz Ali Rıza	İran/Urumiye	K	1974	2004	30	2004	30	0
326	Mazlum Amed	Cihan Dündar	Türkiye/Diyarbakır	E	1974	1994	20	2004	30	10
327	Mazlum Tekman	Sezai Karakuş	Türkiye/Erzurum	E	1978	1999	21	2004	26	5
328	Newal Bawer	Şenay Kurt	Türkiye/Diyarbakır	K	1982	1999	17	2004	22	5
329	Numan Toros	Musa Ayhan	Türkiye/Malatya	E	1976	1999	23	2004	28	5
330	Nurhak Engizek	Mazlum Gök	Türkiye/Maraş	E	1975	1996	21	2004	29	8
331	Orhan Yöndem	Mustafa Ali	Suriye/Halep	E	1978	1997	19	2004	26	7
332	Rebaz Karasungur	Sait Şahabi	İran/Saqz	E	1981	1999	18	2004	23	5
333	Reber	Şahan Muhammedi	İran/Sine	E	1982	2000	18	2004	22	4
334	Reber Afrin	Hüseyin Davut	Suriye/Afrin	E	1981	1999	18	2004	23	5
335	Reber Azad	Osman Okumuş	Türkiye/Diyarbakır	E	1983	2002	19	2004	21	2
336	Redur Amed	İdris Ulaş	Türkiye/Diyarbakır	E	1983	1999	16	2004	21	5
337	Reşo Berdekaşo	Muaz Reşit	Suriye/Kamuşli	E	1982	1999	17	2004	22	5
338	Resul Sefin	Süleyman Babat	Türkiye/Van	E	1980	1993	13	2004	24	11
339	Rezan Ulaş	Mahir Seyhan	Türkiye/İstanbul	E	1980	1996	16	2004	24	8
340	Rohat	Kadri Kömürcü	Türkiye/Diyarbakır	E	1982	2001	19	2004	22	3
341	Rojhat Çemçe	Mehmet Ergül	Türkiye/Bitlis	E	1982	1996	14	2004	22	8
342	Rojhat Pertek	Tuncay Keşkek	Türkiye/Tunceli	E	1974	1994	20	2004	30	10
343	Roni Dijwar	Ronahi Mağmuk	Türkiye/Bitlis	E	1977	1997	20	2004	27	7
344	Ruken Herekol	Emine Tayboğa	Türkiye/İzmir	K	1980	1999	19	2004	24	5
345	Serhat Urmiye	?	İran/Urumiye	E	?	?	?	2004	?	?
346	Şervan Azad	Amir Nurewşan	İran/Mahabad	E	1986	1999	13	2004	18	5
347	Şervan Cotkar	Mehmet Cantürk	Türkiye/Diyarbakır	E	1982	2001	19	2004	22	3

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
348	Şervan Delil	Murat Keserci	Türkiye/Bitlis	E	1974	2002	28	2004	30	2
349	Seyit Rıza	Serdar Morsümbül	Türkiye/Bingöl	E	1974	1993	19	2004	30	11
350	Şilan Kobani	Meyisa Baki	Suriye/Kobani	K	1971	1988	17	2004	33	16
351	Sılav Zınarin	Fatma İğdem	Türkiye/Mardin	K	1978	1993	15	2004	26	11
352	Şinda Pazarçık	Ayşe Akfa	Türkiye/Maraş	K	1985	1999	14	2004	19	5
353	Sıpan Tekman	Ömer Aslan	Türkiye/Erzurum	E	1983	2001	18	2004	21	3
354	Şiyar Amed	Şiyar Perinçek	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1999	20	2004	25	5
355	Şiyar Erzincan	Adem Demir	Türkiye/Erzincan	E	1973	1995	22	2004	31	9
356	Şiyar Nurhak	İsmet Temirci	Türkiye/Maraş	E	1973	1999	26	2004	31	5
357	Tekoşin Tolhıldan	Ruhal Akyıldız	Türkiye/Tunceli	K	1980	1997	17	2004	24	7
358	Tolhıldan Yıldırım	Kerim Yıldırım	Türkiye/Urfa	E	1979	2001	22	2004	25	3
359	Tolhıldan Amed	Mehmet Kasım Can	Türkiye/Diyarbakır	E	1975	1996	21	2004	29	8
360	Tufan Mışar	Hayrettin Aydın	Türkiye/Siirt	E	1970	1990	20	2004	34	14
361	Welat Karaslı	Mezin Hüseyin	Suriye/Derbese	E	1981	1999	18	2004	23	5
362	Xemgin Welat	Fethi Şen	Suriye/Kobani	E	1980	1999	19	2004	24	5
363	Xeyri Dara	Vahap Mustafa Ali	İran/Hoy	E	1981	1998	17	2004	23	6
364	Yaşar Gabar	Rıdvan Acar	Türkiye/Mardin	E	1978	1997	19	2004	26	7
365	Zekeriya Toros	Zekeriya İbrahim	Suriye/Halep	E	1974	1996	22	2004	30	8
366	Zerdeşt Karaçov	Sait Çavuş	Suriye/Derik	E	1972	1996	24	2004	32	8
367	Zin Yezide Tamara	Semiha Akturan	Türkiye/Van	K	1973	1996	23	2004	31	8
368	Zınar	Süleyman Avşin	Türkiye/Van	E	1982	2001	19	2004	22	3
369	Zınar Amed	Nimet Aksoy	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	1999	19	2004	24	5
370	Ağır Karker	Ziyaddin Yalvaç	Türkiye/Van	E	1979	2000	21	2005	26	5
371	Ağrı Armanç	Yusuf Avdoyan	Ermenistan	E	1982	1998	16	2005	23	7
372	Akif tendürek	Metin Kandilci	Türkiye/Erzurum	E	1978	1999	21	2005	27	6
373	Ali	Ahmet Yusuf	Suriye/Afrin	E	1978	1995	17	2005	27	10
374	Ali Dersim	Ali Ekber Kalsen	Türkiye/Tunceli	E	1982	2001	19	2005	23	4
375	Ali Zağros	Resul İsmail Kereni	Irak/Süleymaniye	E	1978	1999	21	2005	27	6
376	Amara	Ekin Ceren Doğruak	Türkiye/Ankara	K	1981	2000	19	2005	24	5
377	Amara Afrin	Firyal Hüseyin	Suriye/Afrin	K	1980	2001	21	2005	25	4
378	Amara Zerdeşt	Emine Abdo	Suriye/Halep	K	1984	1999	15	2005	21	6
379	Aram Bazuri	Mehmet Yiğit	Türkiye/Urfa	E	1976	1998	22	2005	29	7
380	Armanç	Muhammed Ferhadi	İran/Saqqz	E	1981	2001	20	2005	24	4
381	Arnos Kawa	Nevzat Baykara	Türkiye/Siirt	E	1984	1997	13	2005	21	8
382	Aydın Çırav	Aydın Altın	Türkiye/Siirt	E	1979	1991	12	2005	26	14
383	Azad Eruh	Abdurrezzak Sebat	Türkiye/Siirt	E	1977	1993	16	2005	28	12
384	Azad Yılmaz	Aydın Çiliger	Türkiye/Muş	E	1984	2003	19	2005	21	2
385	Azam Soran	Murat Yavuz	Türkiye/Elazığ	E	1975	1994	19	2005	30	11
386	Bagok	Muhammed Reşo	Suriye/Afrin	E	1978	1999	21	2005	27	6
387	Bagok Welat	Vedat Yiğit	Türkiye/Mardin	E	1981	1997	16	2005	24	8
388	Baran Ağrı	Yılmaz Altınışik	Türkiye/Adana	E	1978	1999	21	2005	27	6
389	Bargıran	Ramazan Koçer	Türkiye/Diyarbakır	E	1973	2005	32	2005	32	0
390	Bawer Amed	Mehmet Karakuş	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1999	21	2005	27	6
391	Bawer Şengal	Mehmet Emin Sincar	Türkiye/Mardin	E	1978	2001	23	2005	27	4
392	Berces	Hasan Zeki	Suriye/Kamışlı	E	1980	1999	19	2005	25	6
393	Berivan Suruç	Naide Kadir	Suriye/Kobani	K	1979	1994	15	2005	26	11
394	Berivan Zılan	Leyla Namet	Suriye/Serekani	K	1983	2002	19	2005	22	3
395	Berxwedan	Cemal Çelik	Türkiye/Batman	E	1979	2001	22	2005	26	4
396	Berxwedan Ağrı	Lokman Konepos	İran/Merivan	E	1983	1999	16	2005	22	6
397	Berxwedan Karlıova	Yusuf Karabağ	Türkiye/Karlıova	E	?	2002	?	2005	?	3
398	Beşir Aksoy	Tahsin Bulut	Türkiye/Mardin	E	1977	2003	26	2005	28	2
399	Botan Derik	Yaser Tahir	Suriye/Hacıharun	E	1981	2001	20	2005	24	4
400	Botan Rojhilat	Şekur Ömerpur	İran/Hoy	E	1982	2001	19	2005	23	4
401	Candefa	Mahmut Demir	Türkiye/Van	E	1982	2000	18	2005	23	5
402	Çekdar	Özgür Altan	Türkiye/İstanbul	E	1986	2002	16	2005	19	3
403	Çekdar Rojhilat	Cengiz Rasta	İran/Kotol	E	1980	2000	20	2005	25	5
404	Cihat Çiya	Asım Abdullah	Suriye/Turbespi	E	1983	1999	16	2005	22	6
405	Cilo Murat	Yılmaz Buldan	Türkiye/Yüksekova	E	1985	1999	14	2005	20	6
406	Ciwan Serhat	Kadwan Saadi	Suriye/Kobani	E	1974	1998	24	2005	31	7

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
407	Cumali	Salih Doğan Yıldırım	Türkiye/Ankara	E	1979	2000	21	2005	26	5
408	Dara Kato	Şakir İtaç	Türkiye/Van	E	1979	1998	19	2005	26	7
409	Delil	Fidel Özbey	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1998	19	2005	26	7
410	Devrim	Aynur Evin	Türkiye/Siirt	K	1982	2002	20	2005	23	3
411	Devrim Setkar	Ekrem Temel	Türkiye/Şırnak	E	1977	1993	16	2005	28	12
412	Dicle Fırat	Nezire Kasım	Suriye/Halep	K	1979	1995	16	2005	26	10
413	Dijwar Van	Yücel Yorgun	Türkiye/Van	E	1983	2002	19	2005	22	3
414	Diler	Azadi Tahiri	İran/Bokan	E	1979	1999	20	2005	26	6
415	Dilovan Mazlum	Erkan Karakaya	Türkiye/İstanbul	E	1983	2000	17	2005	22	5
416	Diren	Gulabi Kuman	Türkiye/Tunceli	E	1980	1999	19	2005	25	6
417	Diyana Berin	Hevi Hannan	Suriye/Afrin	K	1984	2000	16	2005	21	5
418	Diyar Kaya	Zeynel Çetin	Türkiye/Adıyaman	E	1980	2001	21	2005	25	4
419	Diyar Munzur	Şahap Durmaz	Türkiye/Karlıova	E	1981	1998	17	2005	24	7
420	Doğan	Mehmet Şahin	Türkiye/Kars	E	1980	1996	16	2005	25	9
421	Doğan Destan	Mahmut M. Emin	Suriye/Haseke	E	1980	1999	19	2005	25	6
422	Eser Bağok	Gülsün Akalan	Türkiye/Mardin	K	1983	1999	16	2005	22	6
423	Faik Zap	Muhammed Abdo	Suriye/Afrin	E	1979	1994	15	2005	26	11
424	Ferhat Baran	Ferhat Haso	Suriye/Kamışlı	E	1978	1994	16	2005	27	11
425	Ferhat Siirt	Mesut Tekin	Türkiye/Siirt	E	1979	2000	21	2005	26	5
426	Fırat	Sami Çomak	Türkiye/Bingöl	E	1974	1997	23	2005	31	8
427	Fırat	Nazmi Azad	Suriye/Şam	E	1984	2000	16	2005	21	5
428	Fırat Ferman	Kawa Teyyar	Irak/Erbil	E	1980	1997	17	2005	25	8
429	Firaz Afrin	Adıl Hasan	Suriye/Afrin	E	1972	1995	23	2005	33	10
430	Gabar Şivreş	M.Zeki Afşin	Türkiye/Van	E	1981	2000	19	2005	24	5
431	Gafur	Gafur Can	Türkiye/Mardin	E	1966	1988	22	2005	39	17
432	Gulan Canda	Nesrin İso	Suriye/Şam	K	1980	1997	17	2005	25	8
433	?	Hamdullah Çınar	Türkiye/Diyarbakır	E	?	?	?	2005	?	?
434	Hamza Deniz Urfa	Halil Akan	Türkiye/Urfa	E	1978	1999	21	2005	27	6
435	Harun	Tekin Şaybak	Türkiye/Van	E	1978	1999	21	2005	27	6
436	Hasan	Kazıklı Hevidi	Suriye/Afrin	E	1983	2001	18	2005	22	4
437	Hawar Ardeş	Erdal Meşe	Türkiye/Van	E	1977	2000	23	2005	28	5
438	Hogır Garzan	Tamer Uysal	Türkiye/Siirt	E	1978	1992	14	2005	27	13
439	Hüseyin	Vahit Bilir	Türkiye/Van	E	1983	2002	19	2005	22	3
440	İrfan	Xebat Rençber	İran/Sine	E	1985	2002	17	2005	20	3
441	Kani Cudi	Senar Gulükanlu	İran/Urumiye	E	1982	1999	17	2005	23	6
442	Karker	Gürbüz Dişkiran	Türkiye/Erzincan	E	1981	1998	17	2005	24	7
443	Kawa	Kawa Ömer	Suriye/Kobani	E	1981	2002	21	2005	24	3
444	Kawa Karadağ	Ahmet Birgül	Türkiye/Ağrı	E	1977	1992	15	2005	28	13
445	Kendal	Abdulaziz Ürün	Türkiye/Mardin	E	1978	1998	20	2005	27	7
446	Kendal	Kawa Emin	Suriye/Amude	E	1975	1999	24	2005	30	6
447	Kendal Dersim	İbrahim Oğuz	Türkiye/Siirt	E	1976	1993	17	2005	29	12
448	Kendal Tatvan	Kahraman Gezici	Türkiye/Bitlis	E	1978	1997	19	2005	27	8
449	Kurtuluş	Ayhan Seven	Türkiye/Yüksekova	E	1984	1999	15	2005	21	6
450	Latif Gap	Abdullah Deniz	Türkiye/Urfa	E	1976	1994	18	2005	29	11
451	Mahir	M. Aşuk Atuk	Türkiye/Mardin	E	1981	2003	22	2005	24	2
452	Mazlum Amed	Mehmet Süphan Boztaş	Türkiye/Ankara	E	1977	1999	22	2005	28	6
453	Mazlum Sipan	Mehmet Alaç	Türkiye/Van	E	1984	2002	18	2005	21	3
454	Mazlum Tori	Süleyman Tekin	Türkiye/Mardin	E	1981	1997	16	2005	24	8
455	Med Asmen	Önder Yeter	Türkiye/Tunceli	E	1978	1999	21	2005	27	6
456	Murat Cesur	Fuat Becene	Türkiye/Kars	E	1981	1999	18	2005	24	6
457	?	Nergiz Özer	Türkiye/Adana	K	1988	?	?	2005	17	?
458	Nesimi	Cezmi Çelik	Türkiye/Tunceli	E	1976	1998	22	2005	29	7
459	Nucan Nurhak	Cennet Dirlik	Türkiye/Maraş	K	1973	1993	20	2005	32	12
460	Nudem	Uta Schneiderbanger	Almanya	K	1961	2003	42	2005	44	2
461	Nujin Sozdar	Nurten Gülmez	Türkiye/Manisa	K	1979	1998	19	2005	26	7
462	Nurşin Samedar	Zahide Kurt	Türkiye/Hakkâri	K	1979	1995	16	2005	26	10
463	Ömer Kobani	İbrahim Xelil	Suriye/Kobani	E	1980	1999	19	2005	25	6
464	Orhan	Feridun Sarı	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1994	16	2005	27	11
465	Partizan	Enes Yıldız	Türkiye/Şırnak	E	1980	2004	24	2005	25	1

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
466	Peyman Welat	Şirin İsmail	Suriye/Kobani	K	1977	1995	18	2005	28	10
467	Raperin Botan	Hacer Benek	Türkiye/Uludere	K	1982	1996	14	2005	23	9
468	Rebaz Koçer	Esat Ahmet	Suriye/Derik	E	1978	1995	17	2005	27	10
469	Remzi Engin	Savaş Karakoyun	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	2005	24	2005	24	0
470	Rezan Van	Cevher İşnas	Türkiye/Van	E	1981	2001	20	2005	24	4
471	Rızgar	Ahmet Bilal	Suriye/Afrin	E	1976	1999	23	2005	29	6
472	Rodi Tendürek	Kemal İsmailoğulları	Türkiye/Ağrı	E	1978	1999	21	2005	27	6
473	Rohat Rojova	M.Mustafa Kayapınar	Türkiye/Malatya	E	1976	1999	23	2005	29	6
474	Rojhat	Rıdvan Karakuş	Türkiye/Batman	E	?	1997	?	2005	?	8
475	Ronahi Afrin	Hıyam Muhammed	Suriye/Afrin	K	1983	2001	18	2005	22	4
476	Rubar Zelal	Münir Yüksekdağ	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2003	23	2005	25	2
477	Sabri Gulo	Dara Reşit	Suriye/Kamışlı	E	1977	1995	18	2005	28	10
478	Sadun	Mehmet Çoban	Türkiye/Diyarbakır	E	1976	1999	23	2005	29	6
479	Şahan Faraşin	Ereder Doğan	Türkiye/Tunceli	E	1974	1999	25	2005	31	6
480	Şahan Serhıldan	Mehmet Çetiner	Türkiye/Urfa	E	1976	1999	23	2005	29	6
481	Salar	Ferhat Daniş	İran/Sine	E	1979	2001	22	2005	26	4
482	Sarya Hakkâri	Meral Van	Türkiye/Hakkâri	K	1983	1993	10	2005	22	12
483	Savaş	Alaaddin Akbaş	Türkiye/Nusaybin	E	1975	1999	24	2005	30	6
484	Savaş Barış	Emrullah Işık	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2000	20	2005	25	5
485	Serhat Tendürek	Osman Cengiz	Türkiye/Doğubeyazıt	E	1984	2002	18	2005	21	3
486	Serhıldan Zaza	Nevzat Aslan	Türkiye/Muş	E	1977	1998	21	2005	28	7
487	Serkeft Botan	Savaş Güneş	Türkiye/Mardin	E	1980	1999	19	2005	25	6
488	Serkeft Rızgar	M. Yaşar Yıldız	Türkiye/Çukurca	E	1976	1992	16	2005	29	13
489	Şervan Selmas	Mehrizat Alizade	İran/Salmas	E	1984	2001	17	2005	21	4
490	Şervin Şengal	Mizgin Hadi	Suriye/Derik	K	1978	1994	16	2005	27	11
491	Sexwebun Amed	Ahmet Okur	Türkiye/Diyarbakır	E	1970	1993	23	2005	35	12
492	?	Sibel Sartık	Türkiye/Siirt	K	1981	?	?	2005	24	?
493	Sinan Amed	Mehmet Bayar	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1995	17	2005	27	10
494	Sinan Kars	Ferhan Türk	?	E	?	?	?	2005	?	?
495	Sipan Konya	Gökhan Gürçan	Türkiye/Konya	E	1977	1997	20	2005	28	8
496	Şiyar Amed	Remzi Başanbaş	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	1998	18	2005	25	7
497	Şiyar	Enver Alataş	Türkiye/Bitlis	E	1980	2002	22	2005	25	3
498	Soreş Afrin	Ciwan Bilo Murat	Suriye/Afrin	E	1984	2001	17	2005	21	4
499	Soreş Eledağ	Selami Ünal	Türkiye/Muş	E	1979	1995	16	2005	26	10
500	Umut Berxwedan	Erkan Dayaklı	Almanya	E	1976	1999	23	2005	29	6
501	Welat Kamışlo	Abdulaziz Derviş	Suriye/Kamışlı	E	1978	1998	20	2005	27	7
502	Xalıs Çınar	Tarık Zengeralp	Türkiye/Diyarbakır	E	1976	1999	23	2005	29	6
503	Xebat Ciwanro	Abbas Emami	İran/Kamiran	E	1977	1999	22	2005	28	6
504	Xebat Karker	Nusret Bali	Türkiye/Urfa	E	1981	1999	18	2005	24	6
505	Yaşar Cesur	Halit Bulut	Türkiye/Uludere	E	1982	1999	17	2005	23	6
506	Yılmaz Amed	Önder Bayar	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1999	21	2005	27	6
507	Zafer Aslan	Cemil Doğu Başaran	Türkiye/İstanbul	E	1977	1998	21	2005	28	7
508	Zağros Beritan	Ali Muhammedi	İran/Sine	E	1981	2000	19	2005	24	5
509	Zağros Dirok	Mehmet Bozan Şahin	Türkiye/Urfa	E	1982	2002	20	2005	23	3
510	Zerdeşt	Muhammed İbo	Suriye/Halep	E	1981	2000	19	2005	24	5
511	?	Zerga Esen	Türkiye/Mardin	?	?	?	?	2005	?	?
512	Zeynel Mordem	M.Emin Barcadurmuş	Türkiye/Bingöl	E	1971	1995	24	2005	34	10
513	Zeynel Serhat	Faik Yayla	Türkiye/Urfa	E	1969	1999	30	2005	36	6
514	Zınar	Bahri Tekin	Türkiye/Van	E	1984	2004	20	2005	21	1
515	Zınar Arşan	Ziver Demirbağ	Türkiye/Mardin	E	1982	1999	17	2005	23	6
516	Zınar Brusk	Şerif Kaya	Türkiye/Mardin	E	1981	1999	18	2005	24	6
517	Zınar Kaya	Rıfat Baysal	Türkiye/Van	E	1984	2001	17	2005	21	4
518	?	Zuhal Esen	Türkiye/Mardin	K	?	?	?	2005	?	?
519	Abbas Baran	Xalit Şex Ali	Suriye/Kobani	E	1984	2001	17	2006	22	5
520	Adar Roj	Heyfa Muhammed	Suriye/Afrin	K	1981	1998	17	2006	25	8
521	Agır Urfa	Gaffari Ağan	Türkiye/Suruç	E	1980	1999	19	2006	26	7
522	Agiri	Kazım Milan	İran/Maku	E	1982	2000	18	2006	24	6
523	Agit	Erdal Karadağ	Türkiye/İstanbul	E	1979	2000	21	2006	27	6
524	Agit Amed	Ömer Saygı	Türkiye/Diyarbakır	E	1987	2004	17	2006	19	2

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
525	Akif Welat	Muhammed Şexo	Suriye/Halep	E	1981	1999	18	2006	25	7
526	Amara	Nebiha Altun	Türkiye/Mardin	K	1982	1999	17	2006	24	7
527	Amed	Abdulkerim Uray	Türkiye/Mardin	E	1977	1992	15	2006	29	14
528	Amed Dara	Yoldaş Özel	Türkiye/Bitlis	E	1981	1999	18	2006	25	7
529	Ararat	Yalçın Yöndem	Türkiye/Manisa	E	1980	2002	22	2006	26	4
530	Argeş	M. Ali Ünvercan	Türkiye/Van	E	1984	2004	20	2006	22	2
531	Aso Sablax	Kemal Tahazade	İran/Mahabad	E	1978	1999	21	2006	28	7
532	Axin Welat	Emine Osman	Suriye/Halep	K	1982	2000	18	2006	24	6
533	Baran	Ömer Samur	Türkiye/Urfa	E	1976	1994	18	2006	30	12
534	Baran Amed	Erdal Sezgin	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	1998	17	2006	25	8
535	Baran Amed	Nizamettin Kır	Türkiye/Diyarbakır	E	1984	2001	17	2006	22	5
536	Baran Erzurum	Ozan Akyol	Türkiye/İstanbul	E	1981	2001	20	2006	25	5
537	Baz	Enter Baki	Suriye/Kobani	E	1982	1999	17	2006	24	7
538	Baz Afrin	Mevla Musa	Suriye/Afrin	E	1980	1999	19	2006	26	7
539	Berxwedan	Xalif Akbiyık	Türkiye/Batman	E	1982	2001	19	2006	24	5
540	Berxwedan Garzan	Abdullah Rükün	Türkiye/Batman	E	1982	1998	16	2006	24	8
541	Botan Mergever	Mameş Pezeri	İran/Mergever	E	1979	1998	19	2006	27	8
542	Botan Selmas	Vahit Farsi	İran/Salmas	E	1984	2002	18	2006	22	4
543	Brusk	Kamuran Hemo	?	E	?	?	?	2006	?	?
544	Cafer Dilan Koçgiri	Turabi Erdoğan	Türkiye/Sivas	E	1973	1993	20	2006	33	13
545	Çavreş	Aziz Askol	Türkiye/Mardin	E	1979	1996	17	2006	27	10
546	Cesur	Orhan Çoğal	Türkiye/Yüksekova	E	1987	2006	19	2006	19	0
547	Cihan	Hatice Erbağ	Türkiye/Van	K	1982	1999	17	2006	24	7
548	Cıwan Cizre	İdris İmir	Türkiye/Cizre	E	1977	2000	23	2006	29	6
549	Cıwan Halep	Sızor Hasan	Suriye/Halep	E	1980	1999	19	2006	26	7
550	Cudi Goyi	Reşat Yüksek	Türkiye/Şırnak	E	1985	2002	17	2006	21	4
551	Darav Faraşın	Azam Abi	Türkiye/Beytüşşebap	E	1977	1999	22	2006	29	7
552	Delil Şenwar	Mehmet Şen	Türkiye/Diyarbakır	E	1982	2004	22	2006	24	2
553	Demhat Zilan	Şakir Ataş	Türkiye/Van	E	1980	2002	22	2006	26	4
554	Dengtav	Devrim Solduk	Türkiye/Urfa	E	1977	2000	23	2006	29	6
555	Dijwar Mazlum	İbrahim Akkoyun	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1998	19	2006	27	8
556	Dilşer	Cebbar Yiğit	Türkiye/Şırnak	E	1990	2004	14	2006	16	2
557	Dılxwaz	Hırsan Ahmet	Suriye/Haseke	E	1981	2001	20	2006	25	5
558	Diyar	Ahmet Mamo	Suriye/Halep	E	1983	2000	17	2006	23	6
559	Diyar	İdris Sinet	Türkiye/Adana	E	1982	1999	17	2006	24	7
560	Doğan	Sinan Altun	Türkiye/Ankara	E	1975	2001	26	2006	31	5
561	Eriş Amed	Bülent Tanışık	Türkiye/Diyarbakır	E	1977	1994	17	2006	29	12
562	Eşref Kahraman	Fevzi Hesko	Suriye/Halep	E	1975	1997	22	2006	31	9
563	Ezdin Eriş	Hurşit Dönmez	Türkiye/Van	E	1983	2001	18	2006	23	5
564	Ferman	Eren Yıldırım	Türkiye/Diyarbakır	E	1985	2004	19	2006	21	2
565	Fırat İntikam	Cemal Artuş	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	2001	22	2006	27	5
566	Gabar	Seyfettin Aydın	Türkiye/Batman	E	1978	1992	14	2006	28	14
567	Garzan	Şeyhmus Değirmenci	Türkiye/Batman	E	1980	1996	16	2006	26	10
568	Gernas	Şahin Tabar	Türkiye/İstanbul	E	1980	1996	16	2006	26	10
569	Haki Kobani	İsmail Şex	Suriye/Kobani	E	1972	1999	27	2006	34	7
570	Hamza Jehat Jir	Yılmaz Aşkan	Türkiye/Hakkâri	E	1983	2002	19	2006	23	4
571	Hamza Kobani	Hamet Gulı	Suriye/Kobani	E	1979	2001	22	2006	27	5
572	Harun	Necdet Ürper	Türkiye/Uludere	E	1982	2002	20	2006	24	4
573	Harun Pir	Mehmet Alkan	Türkiye/Van	E	1981	2001	20	2006	25	5
574	Hasan	Mirza Sapat	Türkiye/Uludere	E	1980	?	?	2006	26	?
575	Hasan Zaza	Cengiz Ersöz	Türkiye/Bingöl	E	1973	1992	19	2006	33	14
576	Hayri Serhat	Mhmet Taşdan	Türkiye/İstanbul	E	1977	2002	25	2006	29	4
577	Hemin	Mansur Fayıki	İran/Xelifer	E	1986	2004	18	2006	20	2
578	Hozan	İlyas Yıldırım	Türkiye/Urfa	E	1988	2006	18	2006	18	0
579	İbrahim	Ramazan Toptaş	Türkiye/Batman	E	1962	1978	16	2006	44	28
580	Jinda	Fatma Baysal	Türkiye/Hakkâri	K	1978	1996	18	2006	28	10
581	Karker	Erkin Balıkçı	Türkiye/Bitlis	E	1978	1999	21	2006	28	7
582	Karker Ciwanro	Kawan İbrahim	İrak/Süleymaniye	E	1979	1997	18	2006	27	9
583	Kato	M. Şerif Acar	Türkiye/Beytüşşebap	E	1978	?	?	2006	28	?

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
584	Kawa Adıyaman	Hüseyin Kızıl	Türkiye/Adıyaman	E	1978	1997	19	2006	28	9
585	Kemal	Selman Tunç	Türkiye/Ağrı	E	1982	2000	18	2006	24	6
586	Latif Toprak	Ali Şimşek	Türkiye/Malazgirt	E	1988	2005	17	2006	18	1
587	Levent Kobani	İbrahim Xelil Yusuf	Suriye/Kobani	E	1980	1999	19	2006	26	7
588	Mahir	Ercan Kalan	Türkiye/Erzincan	E	1977	1994	17	2006	29	12
589	Mahir	Nezir Nas	Türkiye/Siirt	E	1980	2002	22	2006	26	4
590	Mazlum	Abdulsamet İbrahim	Suriye/Kamışlı	E	1984	2001	17	2006	22	5
591	Mazlum	Kudbettin Yiğit	Türkiye/Batman	E	1973	1992	19	2006	33	14
592	Mazlum Afrin	Reşit Ahmet	Suriye/Afrin	E	1980	1999	19	2006	26	7
593	Mazlum Bavekal	Hüseyin Özarslan	Türkiye/Antep	E	1977	1995	18	2006	29	11
594	Memyan Serhat	Ersin Sefil	Türkiye/Erzurum	E	1982	2003	21	2006	24	3
595	Mervan	Kenan Demir	Türkiye/Siirt	E	1985	2002	17	2006	21	4
596	Mervan	Mervan Muhammed	Suriye/Afrin	E	1978	1993	15	2006	28	13
597	Merxas Haki	Adnan Mahmut	Suriye/Kobani	E	1977	1999	22	2006	29	7
598	Metin	İsa Çelikel	Türkiye/Elazığ	E	1978	1999	21	2006	28	7
599	Mordem	Sedat Ayhan	Türkiye/Van	E	1982	2003	21	2006	24	3
600	Mordem Şahin	Hüseyin Özkaya	Türkiye/Muş	E	1975	2000	25	2006	31	6
601	Munzur	İzzettin Karakaya	Türkiye/Muş	E	1982	2003	21	2006	24	3
602	Murat	Selman Balyeci	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2000	20	2006	26	6
603	Nadir Gabar	Nadir Güzingül	Türkiye/Şırnak	E	1976	1989	13	2006	30	17
604	Nurhak	Soner Güzel	Türkiye/Maraş	E	1982	2005	23	2006	24	1
605	Orhan	Aso Arif	Irak/Süleymaniye	E	1981	1997	16	2006	25	9
606	Özgür Deniz	Cemil Yıldırım	Türkiye/Ankara	E	1977	1997	20	2006	29	9
607	Pıllıng	İzzettin Yazıcı	Türkiye/Van	E	1982	2000	18	2006	24	6
608	Rebin Ronahi	Arman Katurani	İran/Sine	E	1982	2003	21	2006	24	3
609	Renas Derik	Özcan Öztemel	Türkiye/Mardin	E	1973	1995	22	2006	33	11
610	Reşit	Mesut Erbey	Türkiye/Mersin	E	1978	2000	22	2006	28	6
611	Rezan	Erdeşir Sadıki	İran/Habeş	E	1982	1999	17	2006	24	7
612	Rezan	Mustafa Çelik	Türkiye/Mardin	E	1982	1998	16	2006	24	8
613	Rizgar	Maksut Behnemun	İran/Urumiye	E	1984	2003	19	2006	22	3
614	Rohat Eruh	Seyithan Avağ	Türkiye/Siirt	E	1983	2005	22	2006	23	1
615	Rojhat	Lokman Ali Osman	Suriye/Şam	E	1980	1999	19	2006	26	7
616	Rojhat Amed	Mahmut Güler	Türkiye/Diyarbakır	E	1982	1999	17	2006	24	7
617	Rojhat Avaşın	Kenan Çam	Türkiye/Kars	E	1982	2005	23	2006	24	1
618	Roni Maraş	Yılmaz Koşker	Türkiye/Maraş	E	1975	1998	23	2006	31	8
619	Rozerin Andok	Songül Salman	Türkiye/Mardin	K	1978	1995	17	2006	28	11
620	Rubar	Ergül Toro	Türkiye/Bitlis	E	1979	2000	21	2006	27	6
621	Rubar	M. Suleyman Yusuf	Suriye/Kamışlı	E	1982	1999	17	2006	24	7
622	Rubar	Sıraç Aydoğdu	Türkiye/Dargeçit	E	1982	2001	19	2006	24	5
623	Ruha Soreş	Abdülkadir Erkilic	Türkiye/Urfa	E	1975	1999	24	2006	31	7
624	Ruken	Ronahi Ali	Suriye/Haseke	K	1983	1999	16	2006	23	7
625	Şahin Hakkâri	Adil Akdoğan	Türkiye/Beytüşşebap	E	1977	1997	20	2006	29	9
626	Şaho Derik	Zahit Hüsami	?	E	?	?	?	2006	?	?
627	Sedat	Zekeriya Yüce	Türkiye/Batman	E	1980	1995	15	2006	26	11
628	Serbest	Salih Gezer Gasır	Türkiye/Cizre	E	1969	1986	17	2006	37	20
629	Serhat Tatvan	Hasan Güzel	Türkiye/Bitlis	E	1977	2000	23	2006	29	6
630	Serhıldan	Selahattin Çetin	Suudi Arabistan	E	1984	2000	16	2006	22	6
631	Serhıldan Şemse	İdris Yakut	Türkiye/Siirt	E	1979	1993	14	2006	27	13
632	Şerif Cihat	Macit Ahmet	Türkiye/Derik	E	1980	2001	21	2006	26	5
633	Şervan Çiya	Şexmus İbrahim	Suriye/Afrin	E	1978	1998	20	2006	28	8
634	Şervan Karker	Kazım Biçeroğlu	Türkiye/Adıyaman	E	1981	2001	20	2006	25	5
635	Şervan Murat	Şervan Nergiz	Türkiye/Diyarbakır	E	1989	2004	15	2006	17	2
636	Seyda Xebat	Mehmet Şerif Unat	Türkiye/Mardin	E	1967	1999	32	2006	39	7
637	Seyvan Bistun	Muhammed Ali Seyyadi	İran/Kırmanşah	E	1981	1998	17	2006	25	8
638	Sincer Kato	M.Sami Hülaga	Türkiye/Muş	E	1983	2003	20	2006	23	3
639	Sipan	Hasan Kaya	Türkiye/Batman	E	1985	2001	16	2006	21	5
640	Sipan	Mahsum Derici	Türkiye/Muş	E	1982	2002	20	2006	24	4
641	Şiyar	Bahattin Yılmaz	Türkiye/Mardin	E	1978	1995	17	2006	28	11
642	Şiyar	Fesih Güzel	Türkiye/Diyarbakır	E	1984	2003	19	2006	22	3

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
643	Şiyar	Metin Doğan	Türkiye/Tunceli	E	1974	1995	21	2006	32	11
644	Şiyar	Murat Beştaş	Türkiye/Siirt	E	1985	2002	17	2006	21	4
645	Soreş Konya	Erken Yalçın	Türkiye/Konya	E	1975	1997	22	2006	31	9
646	Soro	Fuat Mahmut	Suriye/Halep	E	1982	1999	17	2006	24	7
647	Sorxwin Ciwana Munzur	Özgür Kaya	Türkiye/Tunceli	K	1977	1993	16	2006	29	13
648	Viyan Karox	Leyla Wali Hüseyin	Irak/Süleymaniye	K	1981	1997	16	2006	25	9
649	Welat	Vedat Ralice	Türkiye/Adıyaman	E	1976	2001	25	2006	30	5
650	Welat Korkmaz	Abdi Yılmaz	Türkiye/Mardin	E	1976	1999	23	2006	30	7
651	Xebat	Rezan Gedro	Suriye/Halep	E	1982	1999	17	2006	24	7
652	Xebat	Şemsettin Gür	Türkiye/Hakkâri	E	1977	1999	22	2006	29	7
653	Xebat Van	Ferdi Özerli	Türkiye/Van	E	1985	2003	18	2006	21	3
654	Xemgin	Muhammed Hüseyin	Suriye/Afrin	E	1981	2002	21	2006	25	4
655	Xemgin Amed	Fatih Çetin	Türkiye/Diyarbakır	E	1982	2003	21	2006	24	3
656	Xemgin Piro	Mecit İsmail	İran/Hoy	E	1981	1999	18	2006	25	7
657	Xeyri	İsmail Hakkı Acar	Türkiye/Mardin	E	1965	1992	27	2006	41	14
658	Yıldız Demirdağ	Nursel Şimşir	Türkiye/İstanbul	K	1974	1994	20	2006	32	12
659	Yılmaz Xorto	Cihan Ülüş	Türkiye/Maraş	E	1978	1999	21	2006	28	7
660	Zafer	Muzaffer Pehlivan	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	2003	22	2006	25	3
661	Zağros Amed	Ergin Ekinci	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2001	21	2006	26	5
662	Zerdeşt	Maksut Muhammed	Suriye/Halep	E	1981	2000	19	2006	25	6
663	Zilan Penaber	Nasibe Özek	Türkiye/Çukurca	K	1983	1997	14	2006	23	9
664	Abbas	Mehmet Şirin Gül	Türkiye/Siirt	E	1976	1993	17	2007	31	14
665	Ağır	Aydın Demir	Türkiye/Bingöl	E	1981	2004	23	2007	26	3
666	Ağır Adar	Tahir Yaviç	Türkiye/Ağrı	E	1982	1999	17	2007	25	8
667	Ağır Sor	Ahmet Yusuf	Suriye/Afrin	E	1980	2000	20	2007	27	7
668	Ağır Gabar	Yakup Alçalı	Türkiye/Maraş	E	1981	1999	18	2007	26	8
669	Ağır Goyi	Serbest Ören	Türkiye/Uludere	E	1984	1999	15	2007	23	8
670	Ağır Urmiye	Zeyaddin Alipur	İran/Urmiye	E	1982	1999	17	2007	25	8
671	Akif Yılmaz	Tuncay Mhyaz	Türkiye/Kars	E	1984	2000	16	2007	23	7
672	Alan Mardin	Heysem Anık	Türkiye/Mardin	E	1976	1996	20	2007	31	11
673	Ali Engizek	Demirci Taştekin	Türkiye/Maraş	E	1981	2000	19	2007	26	7
674	Amed	Remzi Bekir	Suriye/Afrin	E	1985	2001	16	2007	22	6
675	Amed Akdağ	İshak Yakut	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	2003	24	2007	28	4
676	Amed Colemerg	Günay Taş	Türkiye/Hakkâri	E	1984	2002	18	2007	23	5
677	Andok Deniz	Deniz Türk	Türkiye/Diyarbakır	E	1977	1999	22	2007	30	8
678	Andok Farqin	Ahmet Kara	Türkiye/Diyarbakır	E	1985	2002	17	2007	22	5
679	Armanç	Salur Muktediri	İran/Bokan	E	1983	2001	18	2007	24	6
680	Armanç Merivan	Mahmut Azizi	İran/Merivan	E	1986	2004	18	2007	21	3
681	Arteş Fırat	Muhammed Ali Fatih	Suriye/Kobani	E	1978	2001	23	2007	29	6
682	Aslan Özgür	Özgür Çiftçi	Türkiye/Hakkâri	E	1986	2003	17	2007	21	4
683	Avesta Amed	Rahime Tuncer	Türkiye/Urfa	K	1981	2000	19	2007	26	7
684	Avınar Basya	Dağıla Tok	Türkiye/Uludere	K	1984	2001	17	2007	23	6
685	Ayhan Rodi	Osman Göktepe	Türkiye/Konya	E	1967	1999	32	2007	40	8
686	Aziz Afrin	Mehmet Hemo	Suriye/Afrin	E	1974	1999	25	2007	33	8
687	Bahtiyar Amed	Zeki Gökberk	Türkiye/Diyarbakır	E	1985	2003	18	2007	22	4
688	Bawer	Vural Soydemir	Türkiye/Erzincan	E	1973	2000	27	2007	34	7
689	Bawer Batman	Fuat Özekinci	Türkiye/Batman	E	1982	2006	24	2007	25	1
690	Baz Roni	Yılmaz Entil	Türkiye/Bingöl	E	1981	2002	21	2007	26	5
691	Bedran Can	Şahin Can	Türkiye/Bursa	E	1975	1999	24	2007	32	8
692	Behzat Dışer	Behzat Zuhrab	Suriye/Derik	E	1973	1997	24	2007	34	10
693	Beritan Hilal	Mercan Kara	Türkiye/Uludere	K	1983	1997	14	2007	24	10
694	Beritan Melek	Perihan Aybar	Türkiye/Yüksekova	K	1990	2005	15	2007	17	2
695	Berxwedan Siirt	Lokman Coşkun	Türkiye/Siirt	E	1982	2002	20	2007	25	5
696	Berxwedan Zağros	Necdet Amaç	Türkiye/Urfa	E	1985	2002	17	2007	22	5
697	Bilal Benat	Mehmet Halim Kaya	Türkiye/Batman	E	1977	2002	25	2007	30	5
698	Bilal Zağros	Şükrü Ari	Türkiye/Mardin	E	1975	1998	23	2007	32	9
699	Binevş Rubari	Samiye Oso	Suriye/Afrin	K	1979	1992	13	2007	28	15
700	Birindar Dılbin	Serdar Demir	Türkiye/Urfa	E	1987	2005	18	2007	20	2

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
701	Boran Bağok	Serdar Demir	Türkiye/Adana	E	1985	2003	18	2007	22	4
702	Botan Amed	Ümit Oruçlu	Türkiye/Diyarbakır	E	1985	2004	19	2007	22	3
703	Botan Behdininan	Özbey Yalçın	Türkiye/Muş	E	1980	2001	21	2007	27	6
704	Botan Fırat	Mahmut İbrahim	Suriye/Kobani	E	1979	2000	21	2007	28	7
705	Botan Hakkâri	Haydar Can Altun	Türkiye/Van	E	1984	2005	21	2007	23	2
706	Botan Hilvan	Ferdi Dehşet	Türkiye/Adana	E	1984	2003	19	2007	23	4
707	Botan Kato	Kadir Dursun	Türkiye/Beytüşşebap	E	1983	2004	21	2007	24	3
708	Botan Serhat	Nedim Argın	Türkiye/Ağrı	E	1981	2001	20	2007	26	6
709	Brusk Azadi	Abdullah Nahimed	İran/Nexede	E	1977	2006	29	2007	30	1
710	Cafer Aslan	Hasan Bitkin	Türkiye/Diyarbakır	E	1972	1995	23	2007	35	12
711	Çanşer	Hudcet Miravimilan	İran/Makü	E	1988	2005	17	2007	19	2
712	Çanşer Turan	Abdurrahman Biriman	Türkiye/Cizre	E	1979	2002	23	2007	28	5
713	Çekdar Baran	Sadrettin Tan	Türkiye/Erzurum	E	1984	2003	19	2007	23	4
714	Çekdar Ferhat	Serhat Kurtay	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1999	20	2007	28	8
715	Çekdar Nurhak	Aydın Gelere	Türkiye/Mardin	E	1982	1999	17	2007	25	8
716	Çekdar Serdar	Mehmet Selim Kurt	Türkiye/Dargeçit	E	1978	2001	23	2007	29	6
717	Çekwar	Evren Akkuş	Türkiye/İstanbul	E	1982	2003	21	2007	25	4
718	Cemşid Tatvan	Hafız Karaaslan	Türkiye/Bitlis	E	1976	2001	25	2007	31	6
719	Cesur Gap	Mehmet Kurttekin	Türkiye/Urfa	E	1983	2000	17	2007	24	7
720	Cihat Bandoz	Hacı Gülbahçe	Türkiye/Karakoçan	E	1971	1995	24	2007	36	12
721	Cihat Dirbesiye	Velit Meiş	Suriye/Derbesiye	E	1972	1999	27	2007	35	8
722	Cilo	Şirvan Güler	Türkiye/Beytüşşebap	E	1986	2003	17	2007	21	4
723	Cıwan	Baki Eren	Türkiye/Maraş	E	1978	1995	17	2007	29	12
724	Cıwan	Halim Sönmez	Türkiye/Bingöl	E	1984	2004	20	2007	23	3
725	Cıwan Serikani	Mahmut Yusuf	Suriye/Serikani	E	1976	1999	23	2007	31	8
726	Çiya	Kenan Güzel	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	2003	22	2007	26	4
727	Çiya Amed	Süleyman Yaşar	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1996	17	2007	28	11
728	Çiya Deniz	Abdulkadir Şimşek	Türkiye/Mardin	E	1979	2003	24	2007	28	4
729	Çiya Serhat	Adıl Gezici	Türkiye/Bitlis	E	1982	2001	19	2007	25	6
730	Çiya Van	Rızki Kaplan	Türkiye/Van	E	1982	1999	17	2007	25	8
731	Delil Pir	Kemal Civanadağ	Türkiye/Erzincan	E	1979	1999	20	2007	28	8
732	Delila Meyaser	Şenay Güçer	Türkiye/Diyarbakır	K	1981	1999	18	2007	26	8
733	Demhat	Metin Turgut	Türkiye/Şırnak	E	1986	2001	15	2007	21	6
734	Deniz	Fuat Koç	Türkiye/Bingöl	E	1978	1999	21	2007	29	8
735	Deniz	Mustafa Barha	Türkiye/Bingöl	E	1979	1998	19	2007	28	9
736	Deniz Rojında	Deniz Kıyak	Türkiye/Bingöl	K	1980	2000	20	2007	27	7
737	Dersim Rezan	Medine Işıklı	Türkiye/Adıyaman	K	1986	1998	12	2007	21	9
738	Devrim Yurtsever	Salman Özkur	Türkiye/Maraş	E	1979	1999	20	2007	28	8
739	Dicle	Fidan Sıcak	Türkiye/Urfa	K	1982	?	?	2007	25	?
740	Dijwar	Hüseyin Aydın	Türkiye/Batman	E	1984	2001	17	2007	23	6
741	Dijwar	Rızgar İmad	İrak/Derolok	E	1984	2003	19	2007	23	4
742	Dijwar Kamışlo	Xurşit Ağıt	Suriye/Kamışlı	E	1981	1999	18	2007	26	8
743	Dilbirin	Halis Karamanlı	Türkiye/Erzurum	E	1979	2002	23	2007	28	5
744	Diyyar Botan	Ümit Başkurt	İran/Makü	E	1980	1999	19	2007	27	8
745	Dünya Nehir	Fatma Hüseyin	Suriye/Halep	K	1985	2001	16	2007	22	6
746	Engin Sincer	Mehmet Fatih Demir	Türkiye/Van	E	1983	2003	20	2007	24	4
747	Enver Omyanus	Abdulmenaf Tekme	Türkiye/Şırnak	E	1973	1995	22	2007	34	12
748	Erdal	Doğan Sengün	Türkiye/Maraş	E	1978	2002	24	2007	29	5
749	Erdal Serkeftin	Eyüp Haydar	İran/Makü	E	1986	2004	18	2007	21	3
750	Erdem Erdal	Aslan Güze	Türkiye/Bingöl	E	1983	2003	20	2007	24	4
751	Eşref Gabar	Resul Dayan	Türkiye/Güçlükonak	E	1976	1992	16	2007	31	15
752	Eşref Garzan	Aziz Muhammed	Suriye/Kobani	E	1984	1999	15	2007	23	8
753	Eşref Serhat	Ahmet Yiğit	Türkiye/Ağrı	E	1986	2002	16	2007	21	5
754	Eylem Gever	Hatice Kapar	Türkiye/Yüksekova	K	1981	1996	15	2007	26	11
755	Faik Suruç	Jehat Binici	Türkiye/Urfa	E	1979	1996	17	2007	28	11
756	Faysal Cındi	Muhammed Hüseyin	Suriye/Afrin	E	1985	2001	16	2007	22	6
757	Felat Amed	Yüksel Nergiz	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2000	20	2007	27	7
758	Felat Bağok	Abdullah Aktürk	Türkiye/Mardin	E	1984	2003	19	2007	23	4
759	Ferhat Alan	Abdurrahman Reşo	Suriye/Afrin	E	1980	2002	22	2007	27	5

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılm Tarihi	Katılm Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
760	Ferhat Kobani	Menzer Habeş	Suriye/Kobani	E	1986	2000	14	2007	21	7
761	Fevzi	Sileyman Süleyman	Suriye/Afrin	E	1983	1999	16	2007	24	8
762	Fikret Nermikan	Seyfettin Eren	Türkiye/Malatya	E	1974	1996	22	2007	33	11
763	Fırat	Suat Karadağ	Türkiye/Erzurum	E	1988	2006	18	2007	19	1
764	Firaz	Kenan Kocaman	Türkiye/Doğubeyazıt	E	1981	2002	21	2007	26	5
765	Firaz Erkendi	Reşit Elegaş	Türkiye/Siirt	E	1983	1999	16	2007	24	8
766	Gabar Kürdistan	Umut Özkan	Türkiye/İstanbul	E	1987	2004	17	2007	20	3
767	Gabar Rızgar	Mehmet Reşit Özdoğan	Türkiye/Diyarbakır	E	1972	2001	29	2007	35	6
768	Gever Erdem	Sadrettin Kırkağaç	Türkiye/Yüksekova	E	1985	1996	11	2007	22	11
769	Goran Çarçel	Hamit Bayram	Türkiye/Uludere	E	1974	1991	17	2007	33	16
770	Gülbahar Gülhat	Selma Kaya	Türkiye/Batman	K	1978	1991	13	2007	29	16
771	Haki Dara	Ramazan Kaplan	Türkiye/İstanbul	E	1983	1999	16	2007	24	8
772	Haki Zınar	İhsan Behçet	Suriye/Haseki	E	1981	1999	18	2007	26	8
773	Hamza Seyfettin	Welat Aslan	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1999	20	2007	28	8
774	Harun Tori	Niyazi Akgül	Türkiye/Mardin	E	1981	1999	18	2007	26	8
775	Haydar Dersim	Ferhat Yarkan	Türkiye/İstanbul	E	1983	2002	19	2007	24	5
776	Hebun	Müslüm Solmaz	Türkiye/Urfa	E	1976	1999	23	2007	31	8
777	Hebun Piro	Yusuf Taş	Türkiye/Diyarbakır	E	1983	2003	20	2007	24	4
778	Hevi Botan	Fatma Özer	Türkiye/Siirt	K	1980	1996	16	2007	27	11
779	Hogır Midyat	Feyruşe Duman	Türkiye/Mardin	E	1979	1999	20	2007	28	8
780	Hozan Xezal	Tehrezat Nezir	Suriye/Kamişlı	E	1980	1999	19	2007	27	8
781	Huner Zerebar	Muhammed Otorizayi	İran/Merivan	E	1982	1999	17	2007	25	8
782	İntikam Malazgirt	Haki Ersönmez	Türkiye/Muş	E	1978	2005	27	2007	29	2
783	İşyan Brusk	Nasır Aydın	Türkiye/Muş	E	1982	2001	19	2007	25	6
784	Kadir Usta	Gayyaz Koyutürk	Türkiye/Antakya	E	1974	1995	21	2007	33	12
785	Kahraman Hogır	Adnan Mamo	Suriye/Halep	E	1984	2002	18	2007	23	5
786	Karker Tolhıldan	İbrahim Özkaya	Türkiye/Ağrı	E	1987	2006	19	2007	20	1
787	Karwan Rebwar	Mehran Muhammedi	İran/Sine	E	1982	1999	17	2007	25	8
788	Karwan Saqız	Ümit Ziyayi	İran/Saqız	E	1975	1999	24	2007	32	8
789	Kawa	Bilal Sağlam	Türkiye/Mardin	E	1982	2001	19	2007	25	6
790	Kawa Xemgin	Cavit Osmani	İran/Salmas	E	1988	2004	16	2007	19	3
791	Kendal	Mazhar İlbasan	Türkiye/Bitlis	E	1976	2002	26	2007	31	5
792	Kendal	Mustafa Altun	Türkiye/Hatay	E	1982	2000	18	2007	25	7
793	Kendal Arap	Anter Muhammed Hamit	Suriye/Kobani	E	1977	2000	23	2007	30	7
794	Lezgin	Abdullah Seçer	Türkiye/Elazığ	E	1983	1999	16	2007	24	8
795	Lezgin Seyit	Bahattin Şadmehr	İran/Urumiye	E	1983	2005	22	2007	24	2
796	Mahir	Feccettin Eren	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	2001	20	2007	26	6
797	Mahit	Şih Mehmet Tanrıbuyurdu	Türkiye/Kırşehir	E	1967	1993	26	2007	40	14
798	Mahir Sason	M. Zakir Taş	Türkiye/Muş	E	1976	1997	21	2007	31	10
799	Mazlum	Erdogan Doğan	Türkiye/Erzurum	E	1982	1999	17	2007	25	8
800	Mazlum Mahabad	Mevlüt İsmailzade	İran/Mahabad	E	1980	1999	19	2007	27	8
801	Mazlum Semsur	Kamber Güneş	Türkiye/Adıyaman	E	1980	1999	19	2007	27	8
802	Medeni Norşin	Nesih Özcan	Türkiye/Bitlis	E	1966	1990	24	2007	41	17
803	Mervan	Mervan Üzüm	Türkiye/Siirt	E	1980	1998	18	2007	27	9
804	Mervan Tatvan	Menan Çanan	Türkiye/Bitlis	E	1979	1996	17	2007	28	11
805	Munzur Welat	Cavit Osmani	Türkiye/Siirt	E	1979	2004	25	2007	28	3
806	Murat Bulanık	Suat Karadağ	Türkiye/Muş	E	1983	2001	18	2007	24	6
807	Navdar Çiya	Zülfü Fidanten	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	1999	19	2007	27	8
808	Nefel Gever	Sevda Yemen	Türkiye/Yüksekova	K	1985	2002	17	2007	22	5
809	Osman Çevik	Abdullah Karataş	Türkiye/Urfa	E	1975	1994	19	2007	32	13
810	Piro Can	Emre Yılmaz	Türkiye/Ardahan	E	1987	2006	19	2007	20	1
811	Poyraz Welat	Fatih Ekmekçi	Türkiye/Muş	E	1985	2002	17	2007	22	5
812	Reber Boran	Mehmet Bozbey	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	1999	18	2007	26	8
813	Reber Kotoli	Cengiz Milan	İran/Hoy	E	1982	1999	17	2007	25	8
814	Reşit Meşkan	Abdulhamit Aslan	Türkiye/Yüksekova	E	1978	1993	15	2007	29	14
815	Resul Agrı	İhsan Yakut	Türkiye/Diyarbakır	E	1983	2003	20	2007	24	4
816	Resul Andok	İbrahim Çelik	Türkiye/Mardin	E	1980	2003	23	2007	27	4
817	Rızgar	Hasan Güler	Türkiye/Maraş	E	1972	1992	20	2007	35	15
818	Rohat Dılbak	CebraİL Turan	Türkiye/Yüksekova	E	1981	1994	13	2007	26	13

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
819	Rohat Rıha	Ulaş Gökel	Türkiye/Urfa	E	1976	1999	23	2007	31	8
820	Rohat Rıhani	Fatih Bordoğan	Türkiye/Şırnak	E	1986	2004	18	2007	21	3
821	Roşat Selmas	Ekber Yegani	İran/Salmas	E	1986	2001	15	2007	21	6
822	Rojinda Ada	Canan Süsenbak	Türkiye/Diyarbakır	K	1977	1996	19	2007	30	11
823	Ronahi Garzan	Filiz Ürün	Türkiye/Mardin	K	1978	1995	17	2007	29	12
824	Roni Afrin	Riyad Şaban	Suriye/Afrin	E	1982	2001	19	2007	25	6
825	Roza Derik	Evlin Başa	Türkiye/Mardin	K	1979	1997	18	2007	28	10
826	Roza Mardin	Zarife Adıbelli	Türkiye/Mardin	K	1978	1993	15	2007	29	14
827	Rozerin Fırat	Ceyda Yetkin	Türkiye/İstanbul	K	1975	1996	21	2007	32	11
828	Rubar	Ahmet Ateş	Türkiye/Mardin	E	1977	1994	17	2007	30	13
829	Ruken Mardin	Rojda Nas	Türkiye/Şırnak	K	1981	1998	17	2007	26	9
830	Rüstem Fırat	İbrahim Ali	Suriye/Kamışlı	E	1980	1999	19	2007	27	8
831	Rüstem Kobani	Ömer Müslüm	Suriye/Kobani	E	1969	1991	22	2007	38	16
832	Şahan	Turhan İnal	Türkiye/Bitlis	E	1975	?	?	2007	32	?
833	Şaho Rojhilat	Sırovan Hoştemin	İran/Merivan	E	1985	2004	19	2007	22	3
834	Şaho Serbest	Necim Selimi	İran/Kırmanşah	E	1987	2004	17	2007	20	3
835	Sait	Mehmet Bayram	Türkiye/Diyarbakır	E	1982	2001	19	2007	25	6
836	Selim Cıray	Perviz Şems	İran/Kotol	E	1979	1999	20	2007	28	8
837	Şemseddin Jiyan	Esat Güler	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2003	23	2007	27	4
838	Serdem Şahin	Hasan Kaya	Türkiye/Şırnak	E	1986	2002	16	2007	21	5
839	Serhat Artos	Adem Güntin	Türkiye/Van	E	1983	2004	21	2007	24	3
840	Serhat Gerger	Eyüp Akarsu	Türkiye/İstanbul	E	1982	2002	20	2007	25	5
841	Serhıldan	Ayhan Ürkmez	Türkiye/Van	E	1983	1999	16	2007	24	8
842	Serhıldan Xoy	Nadir Ahmet Nejat	İran/Kotol	E	1980	2001	21	2007	27	6
843	Şerzan Şer	Şerif Kaplan	Türkiye/Elazığ	E	1976	2001	25	2007	31	6
844	Şex Tufan	Cengiz Babat	Türkiye/Uludere	E	1983	2003	20	2007	24	4
845	Seyitxan Giravı	Seyithan Karakuş	Türkiye/Van	E	1977	2002	25	2007	30	5
846	Sinan	Taylan Mede	Türkiye/Maraş	E	1977	2000	23	2007	30	7
847	Sinan Batman	Menaf Kanat	Türkiye/Batman	E	1977	2002	25	2007	30	5
848	Sipan Sason	Muzaffer Öndeş	Türkiye/Batman	E	1981	2001	20	2007	26	6
849	Şirvan Karos	Rahim Ali	İran/Salmas	E	1985	2003	18	2007	22	4
850	Siyabend Cotkar	İbrahim Yusuf	İran/Kotol	E	1976	1998	22	2007	31	9
851	Şiyar	Kawa Hüseyin	Suriye/Halep	E	1976	1999	23	2007	31	8
852	Şiyar Azadi	Nadir Rak	İran/Hoy	E	1989	2005	16	2007	18	2
853	Şiyar Bap	Senet Xelil	Suriye/Kamışlı	E	1982	1999	17	2007	25	8
854	Şiyar Dersim	Mehmet Ali Kaynun	Türkiye/Tunceli	E	1980	1999	19	2007	27	8
855	Şiyar Sümbül	Şerif Duran	Türkiye/Hakkâri	E	1983	2004	21	2007	24	3
856	Şoreş	Bejdar Kadir	Irak/Erbil	E	1984	1997	13	2007	23	10
857	Süleyman Sason	Vacettin Arslan	Türkiye/Batman	E	1974	1999	25	2007	33	8
858	Şurkeş Amed	Orhan Ayus	Türkiye/Diyarbakır	E	1984	2003	19	2007	23	4
859	Tahir Oğuz	Tahir Oğuz	Türkiye/Mardin	E	1981	2000	19	2007	26	7
860	Tayhan Jihat	Haydar Barin	Türkiye/Bitlis	E	1979	1999	20	2007	28	8
861	Tekoşer	Faysal Muhammed Pur	İran/Hoy	E	1988	2005	17	2007	19	2
862	Tekoşer Amed	Bedri Odabaşı	Türkiye/Diyarbakır	E	1973	1993	20	2007	34	14
863	Tekoşin Gabar	Hediye Kurhan	Türkiye/Siirt	K	1980	1999	19	2007	27	8
864	Timaf Cudi	Hüseyin Bekir	Suriye/Afrin	E	1984	2000	16	2007	23	7
865	Tirej	Hakim Yıldız	Türkiye/Bitlis	E	1980	2003	23	2007	27	4
866	Tolhıldan	Fadıl Tokdemir	Türkiye/Siirt	E	1982	2000	18	2007	25	7
867	Tufan	İhsan Yavuz	Almanya	E	1981	2001	20	2007	26	6
868	Ülkem İdil	Vesile Nas	Türkiye/Mardin	K	1981	1999	18	2007	26	8
869	Welat Faraşin	Abbas Beyaz	Türkiye/Van	E	1988	2002	14	2007	19	5
870	Xelat Gorse	Cihan Unat	Türkiye/Mardin	K	1980	1999	19	2007	27	8
871	Xwinda Faraşin	Medine Gül	Türkiye/Çukurca	K	1984	2002	18	2007	23	5
872	Xwinrj Hotan	İdris Babat	Türkiye/Uludere	E	1981	1999	18	2007	26	8
873	Yücel	Mehmet Ali Kılavuz	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	1999	19	2007	27	8
874	Zafer Urfa	Mahmut Köken	Türkiye/Urfa	E	1984	2003	19	2007	23	4
875	Zana Mahabat	Hedjir Hiva Hazmi	İran/Mahabad	E	1982	?	?	2007	25	?
876	Zekiye Ruhhat	Azize Doğan	Türkiye/Mardin	K	1976	1999	23	2007	31	8
877	Zerdeşt Bagok	Mehmet Hanifi Kortak	Türkiye/Mardin	E	1982	2002	20	2007	25	5

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
878	Zınar	İsmet Turgut	Türkiye/Batman	E	1978	1999	21	2007	29	8
879	Zınar Dırbesiye	Bedirxhan Sadun	Suriye/Derbese	E	1980	1999	19	2007	27	8
880	Zirek	Amcet Muhyedini	İran/Bokan	E	1988	2004	16	2007	19	3
881	Zozan Afrin	Nigar Şexo	Suriye/Afrin	K	1976	1998	22	2007	31	9
882	Zozan Koçer	Zozan Şalo	Suriye/Derik	K	1984	2002	18	2007	23	5
883	Adil Amed	Ramazan Aybi	Türkiye/Şırnak	E	1972	1987	15	2008	36	21
884	Ağır Serhat	Ümit Akgül	Türkiye/Diyarbakır	E	1983	1999	16	2008	25	9
885	Ağrı Berxwedan	Tahir Koyun	Türkiye/Siirt	E	1984	2002	18	2008	24	6
886	Ağır Andok	Bülent Turan	Türkiye/Diyarbakır	E	1976	1999	23	2008	32	9
887	Ağır Bitlis	Mehmet Akgün	Türkiye/Bitlis	E	1988	2004	16	2008	20	4
888	Ağır Caf	Şirvan Ali	Irak/Süleymaniye	E	1983	2006	23	2008	25	2
889	Ağır Hasan	Nusret Kalkan	Türkiye/Mardin	E	1977	2001	24	2008	31	7
890	Ağır Roj	Hasari Güneş	Türkiye/Adıyaman	E	1975	2004	29	2008	33	4
891	Akif Kendal	Ercan Tekin	Türkiye/Muş	E	1977	1992	15	2008	31	16
892	Akif Ulaş	Özkan Tepe	Türkiye/Muş	E	1984	2005	21	2008	24	3
893	Amed Arslan	Fikret Arslan	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	2001	20	2008	27	7
894	Amed Hazro	Faysal Kaderci	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	2002	24	2008	30	6
895	Andok Amed	Fariz Kaymaz	Türkiye/Diyarbakır	E	1975	2000	25	2008	33	8
896	Aram Ağır	Saadi Muradi	İran/Merivan	E	1986	2004	18	2008	22	4
897	Ararat Adar	Evin Bingül	Türkiye/Bingöl	K	1978	2000	22	2008	30	8
898	Aras Dersim	Tahir Yara	İran/Bokan	E	1979	2003	24	2008	29	5
899	Argeş Ruken	Alaaddin Öztürk	Türkiye/Batman	E	1980	2001	21	2008	28	7
900	Arjin Cem	Zeynep Katar	Türkiye/Bitlis	K	1984	2004	20	2008	24	4
901	Arteş Hevak	Faik Aslan	Türkiye/Urfa	E	1974	1999	25	2008	34	9
902	Avareş Fırat	Ali Çelik	Türkiye/Diyarbakır	E	1963	1992	29	2008	45	16
903	Avaşın Dicle	Fikriye Özpamuk	Türkiye/Diyarbakır	K	1975	1998	23	2008	33	10
904	Ayhan Gorse	Ali Işık	Türkiye/Siirt	E	1978	1993	15	2008	30	15
905	Azad Servet	Fuat Turgay	Türkiye/Adana	E	1983	1999	16	2008	25	9
906	Bahtiyar Başarı	Veysi Kaplan	Türkiye/Diyarbakır	E	1982	2003	21	2008	26	5
907	Bahtiyar Cilo	Mehmet Şirin Gül	Türkiye/Van	E	1983	1998	15	2008	25	10
908	Baran Serhat	Ümit Yılmaz	Türkiye/Ardaahan	E	1981	2001	20	2008	27	7
909	Baran Urfa	Mahmut Manap	Türkiye/Urfa	E	1978	2002	24	2008	30	6
910	Bawer Nusaybin	Hayrettin Tan	Türkiye/Nusaybin	E	1978	2003	25	2008	30	5
911	Bedran Tolhıldan	Deniz Maniş	Türkiye/Maraş	E	1977	2001	24	2008	31	7
912	Berxwedan Afrin	Davud Habeş	Suriye/Afrin	E	1977	1999	22	2008	31	9
913	Berxwedan Doğan	Yahya Mustafa	Suriye/Halep	E	1981	1999	18	2008	27	9
914	Berxwedan Koçer	Orhan Gezici	Türkiye/Bitlis	E	1978	1996	18	2008	30	12
915	Berxwedan Ozan	Kemal Bor	Türkiye/Van	E	1986	2006	20	2008	22	2
916	Botan Serhat	Abdullah Miroimilan	İran/Makü	E	1985	2001	16	2008	23	7
917	Botan Erdal	Şevket Yıldız	Türkiye/Hakkâri	E	1982	2005	23	2008	26	3
918	Brusk Arteş	Halit Altok	Türkiye/Siirt	E	1981	2003	22	2008	27	5
919	Brusk Kobani	Ali Mürşit	Suriye/Kobani	E	1982	1999	17	2008	26	9
920	Cahit Kobani	İbrahim Ahmet	Suriye/Kobani	E	1972	1993	21	2008	36	15
921	Cahit Sason	Abdurrahman Patır	Türkiye/Batman	E	1979	2001	22	2008	29	7
922	Çavre Mardin	Fadime Bozdemir	Türkiye/Mardin	K	1988	2006	18	2008	20	2
923	Çekan	Xudafan Süleyman Pur	İran/Hoy	E	1986	2001	15	2008	22	7
924	Çekdar Amed	Sezgin Akgül	Türkiye/Diyarbakır	E	?	?	?	2008	?	?
925	Cemal Fis	Sedat Kaya	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1998	20	2008	30	10
926	Cemil Çatak	Kamil Ogün	Türkiye/Van	E	1982	1999	17	2008	26	9
927	Çiya Erzurum	Mikail Karakuş	Türkiye/Erzurum	E	1983	2003	20	2008	25	5
928	Çiya Kurdistan	Xerip Sabah	Irak /Erbil	E	1987	2006	19	2008	21	2
929	Çiyazan Marinos	Faik Aydın	Türkiye/Van	E	1982	2003	21	2008	26	5
930	Cotkar Kartal	Bahattin Kartal	Türkiye/Van	E	1982	2001	19	2008	26	7
931	Dara Welat	Muhammed Hasan	Suriye/Afrin	E	1973	1993	20	2008	35	15
932	Delil Afrin	Dilo Sida	Suriye/Afrin	E	1985	2000	15	2008	23	8
933	Delil Besta	Mehmet Şah Gegin	Türkiye/Batman	E	1988	2005	17	2008	20	3
934	Demhat Afrin	Mustafa Ömer	Suriye/Afrin	E	1977	1999	22	2008	31	9
935	Dicle	Meral Tekinalp	Türkiye/Antep	K	1980	1995	15	2008	28	13
936	Dicle Tolhıldan	Leyla Hannan	Suriye/Afrin	K	1976	1992	16	2008	32	16

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
937	Didar Legerin	Nurcan Karaman	Türkiye/Mersin	K	1978	2000	22	2008	30	8
938	Dijwar Afrin	Muhammed Yusuf	Suriye/Afrin	E	1979	1998	19	2008	29	10
939	Diler Hıva	Faruk Kadri	İran/Sine	E	1984	2001	17	2008	24	7
940	Dilşad Sümbül	Yakup Çiftçi	Türkiye/Hakkâri	E	1986	2002	16	2008	22	6
941	Diren	Mesut Keser	Türkiye/Bitlis	E	1986	2005	19	2008	22	3
942	Diyar Dicle	Şeymus Akdeniz	Türkiye/Muş	E	1983	2002	19	2008	25	6
943	Doza Welat	Beyan Alim	Türkiye/Beytuşşebap	K	1978	1993	15	2008	30	15
944	Duran Makü	Sait Resuli	İran/Makü	E	1984	1999	15	2008	24	9
945	Ekin Sanem	Esra Bulut	Türkiye/Sivas	K	1978	1999	21	2008	30	9
946	Erdal Amed	Yılmaz Aydın	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	?	?	2008	28	?
947	Eşref Xwınrej	Delil Kara	Türkiye/Şırnak	E	1989	2007	18	2008	19	1
948	Eylem Amed	Aynur Erdem	Türkiye/Diyarbakır	K	1981	1995	14	2008	27	13
949	Eylem Dağlı	Nihayet Kaya	Türkiye/Hakkâri	K	1984	2002	18	2008	24	6
950	Faik Afrin	Adil Sabri	Suriye/Afrin	E	1975	1999	24	2008	33	9
951	Faik Cilo	Muhammed Ömeri	Suriye/Derbeseiye	E	1982	1999	17	2008	26	9
952	Faraşın Özgür	Melek İlhan	Türkiye/Muş	K	1975	1998	23	2008	33	10
953	Felat Koçer	Beşir Özer	Türkiye/Siirt	E	1982	1999	17	2008	26	9
954	Ferhat Dersim	Abdurrahman Nalioğlu	Türkiye/Diyarbakır	E	1975	1992	17	2008	33	16
955	Fırat Adar	Şehran Hadizade	İran/Kotol	E	1987	2005	18	2008	21	3
956	Fırat Kaniroj	Aydın Engüdar	Türkiye/Hakkâri	E	1987	2005	18	2008	21	3
957	Fırat Munzur	Kazım Kızıldemir	Türkiye/Tunceli	E	1975	1993	18	2008	33	15
958	Gabar Afrin	Ahmet Abdulkadir	Suriye/Afrin	E	1980	1999	19	2008	28	9
959	Gever Faraşın	Fahri Arslan	Türkiye/Beytuşşebap	E	1979	1998	19	2008	29	10
960	Halil Dağ	Halil İbrahim Uysal	Almanya	E	1973	1995	22	2008	35	13
961	Hamza Erkendi	Rıdvan Alagaş	Türkiye/Adana	E	1983	1999	16	2008	25	9
962	Hamza Suruç	Sedat Binici	Türkiye/Urfa	E	1979	2000	21	2008	29	8
963	Harun Munzur	Recep Dorak	Türkiye/Adana	E	1983	2004	21	2008	25	4
964	Hasret Botan	Halime Özdemir	Türkiye/Siirt	K	1979	1995	16	2008	29	13
965	Helin Engizek	Münevver Muhammed	Suriye/Kamışlı	K	1975	1984	9	2008	33	24
966	Hogır Sekvan	Murat Şimşek	Türkiye/Mardin	E	1976	1992	16	2008	32	16
967	Hozan Pir	Cezayir Ok	Türkiye/Diyarbakır	E	1971	1991	20	2008	37	17
968	Kahraman Haseki	Ahmet Tevfik	Suriye/Haseke	E	1970	1993	23	2008	38	15
969	Kahraman Rohilal	Şemseddin Ahmedi	İran/Hoy	E	1985	2003	18	2008	23	5
970	Kandil Faraşın	Rahman Hüseyin	İran/Hoy	E	1981	1999	18	2008	27	9
971	Karker Amed	Mehmet Reşit Vançin	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1999	20	2008	29	9
972	Kawa Kalan	M. Mustafa Tangüner	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1999	21	2008	30	9
973	Kawa Selmas	Ekber Nebizade	İran/Salmas	E	1985	2006	21	2008	23	2
974	Kawa Sine	Faruk Savati	İran/Sine	E	1978	2004	26	2008	30	4
975	Kemal	Erhan Yurttaş	Türkiye/Elazığ	E	1977	2003	26	2008	31	5
976	Kendal Polat	Adnan Donuk	Türkiye/Urfa	E	1982	2005	23	2008	26	3
977	Koçer	Rıdvan Ekinci	Türkiye/Siirt	E	1979	2001	22	2008	29	7
978	Kurtay Faraşın	Abdulkerim Ertaş	Türkiye/Van	E	1971	1992	21	2008	37	16
979	Latif Gap	Mehmet Dölek	Türkiye/Mardin	E	1988	2006	18	2008	20	2
980	Leşker Ciwanro	Ümit Azizi	İran/Kirmanşah	E	1981	1999	18	2008	27	9
981	Masiro Faraşın	Macit Timur	Türkiye/Hakkâri	E	1990	2006	16	2008	18	2
982	Masiro Gortun	İrfan Akkuş	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	2004	26	2008	30	4
983	Mervan	Kamuran Fettah	Irak/Süleymaniye	E	1981	1998	17	2008	27	10
984	Munzur Botan	Dadaş Ebazeri	İran/Salmas	E	1984	2002	18	2008	24	6
985	Munzur Dersim	Hüseyin Timurtaş	Türkiye/Tunceli	E	1977	1999	22	2008	31	9
986	Munzur Erzurum	Hamit Çiftçi	Türkiye/Erzurum	E	1982	2003	21	2008	26	5
987	Munzur Sara	İrfan Gündoğan	Türkiye/Tunceli	E	1974	1994	20	2008	34	14
988	Nucan Nurhak	Hafıye Bilgi	Türkiye/Şırnak	K	1986	2005	19	2008	22	3
989	Nuda Karker	Nazan Bayram	Türkiye/Van	K	1972	1992	20	2008	36	16
990	Orhan Neval	Kawa Xelil	Suriye/Kamışlı	E	1980	1998	18	2008	28	10
991	Özgür Roni	Derviş Köşker	İsviçre	E	1985	2006	21	2008	23	2
992	Özkan Garısi	Aydın Işık	Türkiye/Siirt	E	1975	1995	20	2008	33	13
993	Pıling Şero Dersim	Behram Mehmetlu	İran/Kosk	E	1985	2003	18	2008	23	5
994	Pıling Hakkâri	Şaban Aktaş	Türkiye/Hakkâri	E	1990	2005	15	2008	18	3
995	Polat Dersim	Hıdır Coşkun	Türkiye/Tunceli	E	1982	2005	23	2008	26	3

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılm Tarihi	Katılm Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
996	Rızgar Merdan	Cahit Cengiz	Türkiye/Ağrı	E	1977	2003	26	2008	31	5
997	Rohat Harun	Hamza İlyaz	Türkiye/Adıyaman	E	1977	2002	25	2008	31	6
998	Rojger Erzurum	Fettah Kaya	Türkiye/Erzurum	E	1976	2000	24	2008	32	8
999	Rojhat Varto	Muzaffer Özgüven	Türkiye/Muş	E	1974	2001	27	2008	34	7
1000	Ronahi Avaşın	Münevver Çelik	Türkiye/Muş	K	1982	2000	18	2008	26	8
1001	Rüstem Agit	Zakir Yıldız	Türkiye/Van	E	1987	2005	18	2008	21	3
1002	Sadık Haki	Yaser Oso	Suriye/Kobani	E	1982	2002	20	2008	26	6
1003	Şahan Brusk Özalp	Ümit Yakan	Türkiye/Van	E	1980	1998	18	2008	28	10
1004	Şahin Siirt	Abdulmenaf Balta	Türkiye/Siirt	E	1981	2001	20	2008	27	7
1005	Savaş Amed	Nurettin Er	Türkiye/Diyarbakır	E	1972	1994	22	2008	36	14
1006	Savaşka Adar	Gülçihan Sönmez	Türkiye/Manisa	K	1979	1999	20	2008	29	9
1007	Sefkan Çiya	Şirzat Paşayı	İran/Salması	E	1983	2001	18	2008	25	7
1008	Sefkan Volkan	Ali Muhammed Yusuf	Suriye/Afrin	E	1979	1998	19	2008	29	10
1009	Serdar Talisi	Kazım Yakın	Türkiye/Hakkâri	E	1991	2006	15	2008	17	2
1010	Serhat Ciwan	Ciwan Hüseyin	Suriye/Derik	E	1982	2001	19	2008	26	7
1011	Serhat Derik	Mesut Hesên	Suriye/Derik	E	1978	2001	23	2008	30	7
1012	Serhat Koçer	Nasır Koç	Türkiye/Van	E	1982	2002	20	2008	26	6
1013	Şero Afrin	Vahit Avdo	Suriye/Afrin	E	1980	1998	18	2008	28	10
1014	Şervan Azadi	Zekeriya Hüseyini	İran/Salması	E	1987	2004	17	2008	21	4
1015	Şervan Bitlis	Erol Toro	Türkiye/Bitlis	E	1976	1988	12	2008	32	20
1016	Şervan Serkeftin	Sasan Mehdizade	İran/Sine	E	1981	1997	16	2008	27	11
1017	Seyit	Bedirhan Arslan	Türkiye/Cizre	E	1981	2001	20	2008	27	7
1018	Sidar Amed	Sedat Gültekin	Türkiye/Diyarbakır	E	1986	2003	17	2008	22	5
1019	Sidar Malazgirt	Hasan Eren	Türkiye/Malazgirt	E	1978	1992	14	2008	30	16
1020	Şilan Yılmaz	Hatice Aspar	Türkiye/Bitlis	K	1978	1996	18	2008	30	12
1021	Silav Dersim	Leyla Peldek	Türkiye/Siirt	K	1980	2001	21	2008	28	7
1022	Sipan Mazi	Yavuz Şan	Türkiye/Mardin	E	1973	2003	30	2008	35	5
1023	Sipan Urmiye	Mecit Seyitgezen	İran/Urmiye	E	1985	2002	17	2008	23	6
1024	Şiyar Kobani	Ferzat Necip	Suriye/Kobani	E	1983	2001	18	2008	25	7
1025	Şiyar Van	Mustafa İçsan	Türkiye/Van	E	1981	1999	18	2008	27	9
1026	Şiyar Zerdest	Ali İso	Suriye/Halep	E	1982	2001	19	2008	26	7
1027	Şoreş Hakkari	Orhan Caner	Türkiye/Hakkâri	E	1975	2002	27	2008	33	6
1028	Şoreş Kars	Yusuf Bakaçhan	Türkiye/Kars	E	1981	2004	23	2008	27	4
1029	Şoreş Malatya	Ulaş Karaoğlan	Türkiye/Malazgirt	E	1978	1999	21	2008	30	9
1030	Şoreş Malazgirt	Ferit Gökdemir	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1999	20	2008	29	9
1031	Şoreş Xebat	Rıdvan Düzen	Türkiye/Yüksekova	E	1988	2004	16	2008	20	4
1032	Tirej Bawer	Bayram Güneş	Türkiye/Aydın	E	1980	2002	22	2008	28	6
1033	Tufan Botan	Ali Abbas	Suriye/Kobani	E	1985	2002	17	2008	23	6
1034	Vedat Agit	Vedat Sever	Türkiye/Erzurum	E	1980	2000	20	2008	28	8
1035	Viyan Nurfak	Şirin Hüseyin	Suriye/Kobani	K	1984	1993	9	2008	24	15
1036	Welat Afrin	Abdulkadir Sino	Suriye/Afrin	E	1974	2001	27	2008	34	7
1037	Xalıt cudi	Xalıt Serdar	Türkiye/Şırnak	E	1982	1999	17	2008	26	9
1038	Xebat Diyar	Ali Abay	Türkiye/Mardin	E	1979	1999	20	2008	29	9
1039	Xemgin Amed	Zait Özdemir	Türkiye/Diyarbakır	E	1983	1992	9	2008	25	16
1040	Xemgin Cudi	Reşat İneç	Türkiye/Şırnak	E	1990	2008	18	2008	18	0
1041	Xoşmer Xoy	Hamit Hasanlo	İran/Kotol	E	1982	1999	17	2008	26	9
1042	Yılmaz Amed	Sadrettin Varol	Türkiye/Diyarbakır	E	1975	1993	18	2008	33	15
1043	Zagros Çavreş	Deniz Çeker	Türkiye/Elazığ	E	1981	2004	23	2008	27	4
1044	Zagros Van	Hüsni Kıpçak	Türkiye/Van	E	1977	1996	19	2008	31	12
1045	Zerrin Kajin	Güllü Kalmaz	Türkiye/Van	K	1982	1995	13	2008	26	13
1046	Zilan Amed	Kader Çiftçi	Türkiye/Diyarbakır	K	1978	1999	21	2008	30	9
1047	Zindan Şiyar	Secat Miroyimilan	İran/Makü	K	1985	2005	20	2008	23	3
1048	Abbas Baran	Kahraman Şex Ali	Suriye/Haseke	E	1991	2008	17	2009	18	1
1049	Akif Kobani	Kawa Salij Hamo	Suriye/Kobani	E	1982	2007	25	2009	27	2
1050	Akif Mardin	Celal Avcıl	Türkiye/Mardin	E	1977	2002	25	2009	32	7
1051	Ali	Murat İrikmen	Türkiye/Bingöl	E	1972	2009	37	2009	37	0
1052	Ali Gever	Ali İhsan İke	Türkiye/Yüksekova	E	1973	1996	23	2009	36	13
1053	Amed Kim	Fatma İsmail	Suriye/Haseke	K	1981	1999	18	2009	28	10
1054	Amed Siyabend	Halis Burak	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2006	26	2009	29	3

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
1055	Azad Gemas	Ayetullah Esen	Türkiye/Mardin	E	1979	2001	22	2009	30	8
1056	Bager Andok	Erdal Yıldızöz	Türkiye/Diyarbakır	E	1986	2004	18	2009	23	5
1057	Bager Bagok	Uğur Karaboğa	Türkiye/Van	E	1984	2002	18	2009	25	7
1058	Bahoz Hakkâri	Mecit Caner	Türkiye/Hakkâri	E	1975	2001	26	2009	34	8
1059	Baran Bitlis	Özdal Kapkan	Türkiye/Bitlis	E	1980	2000	20	2009	29	9
1060	Britan Hevi	Leyla Şanlı	Türkiye/Şemdinli	K	1978	1993	15	2009	31	16
1061	Berxwedan	Ali Şex Muhammed	Suriye/Halep	E	1983	2001	18	2009	26	8
1062	Berxwedan Amed	Sait Soylu	Türkiye/Diyarbakır	E	1988	2004	16	2009	21	5
1063	Cahit Urmiye	Cavidan Temerabat	İran/Urmiye	E	1985	2004	19	2009	24	5
1064	Canfeda Welat Mahir	Ahmet Vatan Ekmen	Türkiye/Batman	E	1986	2005	19	2009	23	4
1065	Canxort Afrin	Semir Şex İsa	Suriye/Halep	E	1978	1995	17	2009	31	14
1066	Çekdar Hakkari	Salih Güleç	Türkiye/Şırnak	E	1987	2004	17	2009	22	5
1067	Çekdar Kartevin	Tayfun Oğul	Türkiye/Ağrı	E	1985	2006	21	2009	24	3
1068	Celal Çele	Abdulgani Ayar	Türkiye/Çukurca	E	1979	1992	13	2009	30	17
1069	Çetin Zerdüş	Urfan Hüseyinzade	İran/Hoy	E	1985	2004	19	2009	24	5
1070	Cigerxwin Ateş	Ahmet Ateş	Türkiye/Hakkâri	E	1986	1998	12	2009	23	11
1071	Cihan Amed	Cihan Demir	Türkiye/Diyarbakır	E	1984	2005	21	2009	25	4
1072	Ciwan Derik	Asım Muhammed	Suriye/Derik	E	?	1999	?	2009	?	10
1073	Ciwan Jiyan Çelenk	M. Ali Kaçar	Türkiye/Hakkâri	E	1979	2003	24	2009	30	6
1074	Çiya Zınar	Ziyaddin Çayır	Türkiye/Muş	E	1987	2004	17	2009	22	5
1075	Cudi Faraşın	Rızgar Aşkan	Türkiye/Beytüşşebap	E	1991	2006	15	2009	18	3
1076	Cudi Hakkâri	Serkan Taş	Türkiye/Hakkâri	E	1980	1999	19	2009	29	10
1077	Delil Ağrı	Abdurrahman Aslan	Türkiye/Ağrı	E	1979	2001	22	2009	30	8
1078	Deniz Ulaş	Sekan Şitilay	Türkiye/Diyarbakır	E	1982	1998	16	2009	27	11
1079	Dijwar Serhat	Nayim Çakar	Türkiye/Muş	E	1990	2008	18	2009	19	1
1080	Dilgeş Sexwebun	Ramazan Yıldız	Türkiye/Çukurca	E	1977	1993	16	2009	32	16
1081	Diyar Şımak	İlhan Tunç	Türkiye/Şırnak	E	1988	2005	17	2009	21	4
1082	Ekrem Redar	Lokman Bektaş	Türkiye/Diyarbakır	E	?	?	?	2009	?	?
1083	Erdal Botan	İzzettin Aktaş	Türkiye/Şırnak	E	1982	2008	26	2009	27	1
1084	Erdal Mardin	Ziyaddin Günay	Türkiye/Mardin	E	1987	2005	18	2009	22	4
1085	Ferhat Silvan	Muhammed Hamudi	Suriye/Afrin	E	1984	2001	17	2009	25	8
1086	Ferhat Yılmaz	Celal Dinç	Türkiye/Mardin	E	1980	1998	18	2009	29	11
1087	Gabar Batman	Nuhatt Akkoyun	Türkiye/Batman	E	1980	2000	20	2009	29	9
1088	Hamza Başkale	Musa Yılmaz	Türkiye/Van	E	1975	1993	18	2009	34	16
1089	Hamza Derik	Hacı Yüce	Türkiye/Derik	E	1968	1999	31	2009	41	10
1090	Harun Betirs	Yakup Dellayimilan	İran	E	1984	2006	22	2009	25	3
1091	Hebun Garzan	Vesile Altürk	Türkiye/Uludere	K	1984	1996	12	2009	25	13
1092	Hedar Afrin	Hanife Ali	Suriye/Halep	K	1982	2001	19	2009	27	8
1093	Hidar Ferat	Muhammed Bahçeci	Türkiye/Diyarbakır	E	1983	2007	24	2009	26	2
1094	Hogır Amed	Abdullah Yaman	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2003	23	2009	29	6
1095	Hogır Mervani	Hayrullah Alphan	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2003	23	2009	29	6
1096	Hozan Faraşın	Hasan Moho	Türkiye/Van	E	1979	2005	26	2009	30	4
1097	İbrahim Atabey	?	?	E	?	?	?	2009	?	?
1098	Kamuran Afrin	Rıfat Adnan Hawara	Suriye/Afrin	E	1990	2007	17	2009	19	2
1099	Karker Cudi	Zekeriya İneç	Türkiye/Cizre	E	?	?	?	2009	?	?
1100	Karker Hasanzade	Muhammed Hasanzade	İran/Salmas	E	1985	2005	20	2009	24	4
1101	Karker Sümbül	Yusuf Aydın	Türkiye/Diyarbakır	E	1977	1993	16	2009	32	16
1102	Kemal Kato	Aziz Özer	Türkiye/Çukurca	E	1979	1993	14	2009	30	16
1103	Kemal Makü	Hamit Ersan	İran/Makü	E	1980	2003	23	2009	29	6
1104	Koçer Kurdo	Abdurrahman Erkan	Türkiye/İskenderun	E	1984	2002	18	2009	25	7
1105	Leheng Tendürek	Abdurrahman Bekir	Suriye/Afrin	E	1973	1995	22	2009	36	14
1106	Mahir Çayan	Mücahit Aslan	Türkiye/Muş	E	1979	2003	24	2009	30	6
1107	Mahir Leheng	Azad Ünal	Türkiye/Mardin	E	1980	2006	26	2009	29	3
1108	Mazlum Azeri	Yahya Musazade	İran/Hoy	E	1988	2006	18	2009	21	3
1109	Mehmet	Onur Yılmaz	Türkiye/Erzincan	E	1983	2005	22	2009	26	4
1110	Mele Urmiye	Sefih Kadiri	İran/Urmiye	E	1981	?	?	2009	28	?
1111	Mirza Yusuf	Hasan Sayar	Türkiye/Batman	E	1988	2007	19	2009	21	2
1112	Necbir Kahraman	Hediye Cuma	Suriye/Derik	K	1974	1996	22	2009	35	13
1113	Necmi Afrin	Necmettin Ahmet Hasan	Suriye/Afrin	E	1977	1999	22	2009	32	10

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılm Tarihi	Katılm Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
1114	Necmi Doğan	Necmeddin Xıdır	İran/Piraneşehir	E	1986	2006	20	2009	23	3
1115	Necmi Xabur	Muhammed Osman	Suriye/Halep	E	1983	2001	18	2009	26	8
1116	Rahime Cudi	Leyla Gengeç	Türkiye/Şırnak	K	1979	1991	12	2009	30	18
1117	Renas Cilo	Mehmet Aydoğan	Türkiye/Mardin	E	1984	1994	10	2009	25	15
1118	Rızgar Derxust	Mehmet Sögüt	Türkiye/Diyarbakır	E	1977	1991	14	2009	32	18
1119	Rodi Bingöl	Metin İğne	Türkiye/Bingöl	E	1979	2005	26	2009	30	4
1120	Rohat Baweri	Stüleyman Farisoğulları	Türkiye/Diyarbakır	E	1975	2002	27	2009	34	7
1121	Roni	Ahmet Şerif Karakaya	Türkiye/Bingöl	E	1987	2004	17	2009	22	5
1122	Ruken Akif	Hanım Çelik	Türkiye/Diyarbakır	K	1989	2005	16	2009	20	4
1123	Rüstem Erdal	Settar Alizade	İran/Salmas	E	1982	2001	19	2009	27	8
1124	Şahin Amanos	Tacettin Taşar	Türkiye/Diyarbakır	E	1987	2005	18	2009	22	4
1125	Sarina Botan	Gülbahar Gürgen	Türkiye/İstanbul	K	1989	2003	14	2009	20	6
1126	Sarya Afrin	Siham Hannan	Suriye/Halep	K	1983	1999	16	2009	26	10
1127	Sarya Cudi	Gülistan Ebubekir	Suriye/Kamuşlı	K	1980	1999	19	2009	29	10
1128	Sason Rojhilat	Jehat Rotsas	İran/Urumiye	E	1989	2005	16	2009	20	4
1129	Serma	Muhsine Ete	Türkiye/Siirt	K	1983	2005	22	2009	26	4
1130	Sema Mabata	Zübeyde Çetinkaya	Türkiye/Siirt	K	1984	1997	13	2009	25	12
1131	Serdar Mazlum	Hüseyin Bilir	Türkiye/Batman	E	1984	1999	15	2009	25	10
1132	Serhat Berxwedan	Samet Gülşen	Türkiye/Batman	E	1973	1999	26	2009	36	10
1133	Şervan Dirbesiye	Şervan Newaf	Suriye/Dirbesiye	E	1973	1998	25	2009	36	11
1134	Şervan Partizan	Şerafet Adşimet	Türkiye/Diyarbakır	E	1990	2009	19	2009	19	0
1135	Şervan Sason	Niyazi Akın	Türkiye/Batman	E	1975	1998	23	2009	34	11
1136	Sexwebun Koser	Fahrettin Kuzu	Türkiye/Mardin	E	1987	2006	19	2009	22	3
1137	Sidar Viyan	İkram Kabişen	Türkiye/Muş	E	1984	2001	17	2009	25	8
1138	Sila Van	Aliye Timur	Türkiye/Van	K	1986	2003	17	2009	23	6
1139	Sipan Şervan	Sunullah Keserci	Türkiye/Bitlis	E	1976	2002	26	2009	33	7
1140	Şiyar Afrin	Cuma Şex	Suriye/Afrin	E	1982	1999	17	2009	27	10
1141	Şiyar Mutki	Mülazım Aysal	Türkiye/Bitlis	E	1986	2003	17	2009	23	6
1142	Şiyar Siirt	Fatih Toktaş	Türkiye/Siirt	E	1981	2001	20	2009	28	8
1143	Wedat Liz	Ayhan Çalkan	Türkiye/Bulanık	E	1988	2006	18	2009	21	3
1144	Xemgin	Erhan Şimşek	Türkiye/Muş	E	1986	2004	18	2009	23	5
1145	Xurbet	Gurbet İlhan Arzu	Türkiye/Şırnak	E	1983	1999	16	2009	26	10
1146	Zafer Cudi	Metin Gülaç	Türkiye/Şırnak	E	1983	1999	16	2009	26	10
1147	Zınar Suruç	Abdullah Kılıç	Türkiye/Urfa	E	1986	2008	22	2009	23	1
1148	Adar Zagros	Şirin Kakuzade	İran/Urumiye	K	1988	2004	16	2010	22	6
1149	Adnan Piro	Ekrem Alınbay	Türkiye/Diyarbakır	E	1977	1992	15	2010	33	18
1150	Adnan Piro	Özcan Taş	Türkiye/İzmir	E	1982	2002	20	2010	28	8
1151	Agir Semsur	Çetin Değirmenci	Türkiye/Adıyaman	E	1986	2008	22	2010	24	2
1152	Agit Amed	Hüseyin Akkoç	Türkiye/Diyarbakır	E	1984	2002	18	2010	26	8
1153	Agit Gabar	Agit Kaya	Türkiye/Mardin	E	1987	2007	20	2010	23	3
1154	Agit Kedkar	Mahmut Yalçınkaya	Türkiye/Mardin	E	1984	2004	20	2010	26	6
1155	Agit Siverek	Celal Kaçın	Türkiye/Urfa	E	1974	1999	25	2010	36	11
1156	Agit Suruç	Ahmet Uğur	Türkiye/Urfa	E	1977	1993	16	2010	33	17
1157	Ali Çiçek	Afşar Reşadedüz	İran/Urumiye	E	1987	2005	18	2010	23	5
1158	Amed Dilxwaz	Bayram Dün	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	2001	20	2010	29	9
1159	Amed Şahin	Sedat Beyaz	Türkiye/Bitlis	E	1979	2004	25	2010	31	6
1160	Amed Serdoz	Hamit Ulaş	Türkiye/Diyarbakır	E	1976	1992	16	2010	34	18
1161	Andok Dorşin	Sacit Bayram	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	2005	24	2010	29	5
1162	Andok Zagros	Savaş Örtas	Türkiye/Hakkâri	E	1988	?	?	2010	22	?
1163	Artım Şengal	Serhat Aslan	Türkiye/Urfa	E	1981	2004	23	2010	29	6
1164	Avareş Karasu	Resul Abdullahi Gulikanlı	İran/Makü	E	1980	2006	26	2010	30	4
1165	Avaşın İrmak	Meral Bingöl	Türkiye/Bitlis	K	1980	2002	22	2010	30	8
1166	Axin Afrin	Şerife Resulu	Suriye/Afrin	K	1987	2001	14	2010	23	9
1167	Axin Avaşın	Leyla İkinisoy	Türkiye/Diyarbakır	K	?	2010	?	2010	?	0
1168	Azad Van	Halil Kaya	Türkiye/Van	E	1982	2002	20	2010	28	8
1169	Bager Adıyaman	Sinan İlhan	Türkiye/Adıyaman	E	1972	1993	21	2010	38	17
1170	Bager Karakoçan	Hüseyin Ulaş	Türkiye/İstanbul	E	1983	2001	18	2010	27	9
1171	Bahoz Cudi	Bawer Kurtuk	Türkiye/Tunceli	E	?	2009	?	2010	?	1
1172	Başur Kurdistan	Zindan Ahmet	Irak/Amediye	E	1990	2008	18	2010	20	2

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
1173	Bawer Muş	Fesih Özkurt	Türkiye/Muş	E	1983	2003	20	2010	27	7
1174	Bedran Gabar	Ali Abdo Hambeşo	Suriye/Afrin	E	1976	1994	18	2010	34	16
1175	Berçem Amed	Miyaser Marangoz	Türkiye/Diyarbakır	K	1984	2000	16	2010	26	10
1176	Berçem Armanc	Remziye Ömer	Suriye/Derbeseiye	K	1976	1995	19	2010	34	15
1177	Beritan Sozdar	Gülstan Ergül	Türkiye/Bitlis	K	1988	2005	17	2010	22	5
1178	Beritan Welat	Zeynep Xelil Şükrü	Suriye/Kobani	K	1986	2008	22	2010	24	2
1179	Botan Afrin	Abdurrahman Hüseyin	Suriye/Şam	E	1980	1999	19	2010	30	11
1180	Botan Dekay	Fuat Yılmaz	Türkiye/Van	E	1986	2005	19	2010	24	5
1181	Brusk Rizgar	Ahmet Salih Yıldırım	Türkiye/Ağrı	E	1987	2004	17	2010	23	6
1182	Brusk Van	Abdulvahap Demir	Türkiye/Van	E	1982	2007	25	2010	28	3
1183	Cansa Gabar	Hazine Şeker	Türkiye/Mardin	K	1978	1999	21	2010	32	11
1184	Çekdar Kato	Naci Temel	Türkiye/Şırnak	E	1982	2000	18	2010	28	10
1185	Çekdar Serhat	Alper Ayna	Türkiye/Kars	E	1987	2006	19	2010	23	4
1186	Çeleng Dilhat	Naif Öner	Türkiye/Van	E	1984	2005	21	2010	26	5
1187	Cesur Colemerg	Beytullah Özkan	Türkiye/Hakkâri	E	1988	2006	18	2010	22	4
1188	Cudi Derik	Lezgin Ali Hacı	Suriye/Derik	E	1984	2009	25	2010	26	1
1189	Cudi Mahir	Erdal Açar	Türkiye/Van	E	1988	2005	17	2010	22	5
1190	Cuma Amanos	Rezan Yağmakan	Türkiye/Mardin	E	1981	2003	22	2010	29	7
1191	Delil Garsi	Mustafa Cengiz	Türkiye/Siirt	E	1984	1999	15	2010	26	11
1192	Deniz Bradost	Ekrem Aksoy	Türkiye/Mardin	E	?	?	?	2010	?	?
1193	Dersim Newal	Jiyan Mıgıcı	Türkiye/Yüksekova	K	?	?	?	2010	?	?
1194	Devran Nujiyan	İbrahim Medrani	İran/Urumiye	E	1974	2003	29	2010	36	7
1195	Devrim Tatvan	Kenan Geyik	Türkiye/Bitlis	E	1982	1997	15	2010	28	13
1196	Dilgeş Batman	İdris Sezgin	Türkiye/Batman	E	1984	2000	16	2010	26	10
1197	Dilocan Soran	Şervan Kadir	Irak/Diyana	E	1990	2008	18	2010	20	2
1198	Dilşad Emavi	Nasır Nexçini	İran/Urumiye	E	1987	2004	17	2010	23	6
1199	Dilşad Kobani	Xelil Süleyman	Suriye/Kobani	E	1975	1995	20	2010	35	15
1200	Dilsoz Afrin	Fevzi Osman	Suriye/Afrin	E	1978	1997	19	2010	32	13
1201	Diyar Batman	Nuretin Taş	Türkiye/Batman	E	1988	2002	14	2010	22	8
1202	Diyar Gafur	Abdullah Hezer	Türkiye/Şırnak	E	1982	2004	22	2010	28	6
1203	Esra Urmiye	Meysa Ayşe	İran/Urumiye	K	1984	2003	19	2010	26	7
1204	Felat Amed	Mahir Yılmaz	Türkiye/Diyarbakır	E	?	2009	?	2010	?	1
1205	Ferhat Gabar	Cemal İbo	Suriye/Afrin	E	1979	1994	15	2010	31	16
1206	Fikret Van	Hamit Tekbudak	Türkiye/Van	E	1980	1998	18	2010	30	12
1207	Fikri Çiyadağket	Kerim Karatay	Türkiye/Mardin	E	1975	1998	23	2010	35	12
1208	Fırat Amed	İsmail Uzunbey	Türkiye/Diyarbakır	E	?	?	?	2010	?	?
1209	Fırat Munzur	Gökmen Akpolat	Türkiye/Erzincan	E	1980	1999	19	2010	30	11
1210	Fırat Palo	Mahmut Kılıçaslan	Türkiye/Elazığ	E	1984	2002	18	2010	26	8
1211	Fuat Pir	Emrah İlbeyci	Türkiye/Tunceli	E	1977	1999	22	2010	33	11
1212	Haki Pılmg	Uğur Kar	Türkiye/Mardin	E	1992	2005	13	2010	18	5
1213	Harun Morдем	Mehmet Ürün	Türkiye/Uludere	E	1990	2008	18	2010	20	2
1214	Harun Şiyar	Ali Cilo	Suriye/Afrin	E	1982	1999	17	2010	28	11
1215	Havin Çırav	Nefise Işık	Türkiye/Şırnak	K	1984	1998	14	2010	26	12
1216	Hebun Amed	Vedat Yalçınkaya	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2004	24	2010	30	6
1217	Hebun Azad	Eylem Demirpençe	Türkiye/Tunceli	K	1979	2001	22	2010	31	9
1218	Herekol Çırav	Sait Elçi	Türkiye/Siirt	E	1974	1992	18	2010	36	18
1219	Herekol Silopi	Halis Kudayi	Türkiye/Şırnak	E	1986	2006	20	2010	24	4
1220	Hogır Afrin	Muhammed Cemal	Suriye/Halep	E	1980	1999	19	2010	30	11
1221	Kahraman Erdal	Abdurrahman Bozdağ	Türkiye/Şırnak	E	1979	1993	14	2010	31	17
1222	Kahraman Marinos	Şemsettin Duman	Türkiye/Hakkâri	E	1984	2008	24	2010	26	2
1223	Kamuran Hilal	Kamuran Kara	Türkiye/Şırnak	E	1981	1999	18	2010	29	11
1224	Kandil Sine	İbrahim Birumend	İran/Sine	E	1988	2008	20	2010	22	2
1225	Kemal Urfa	Yasin Özmen	Türkiye/Mardin	E	1986	2005	19	2010	24	5
1226	Kendal Ararat	Tuncay Daşdemir	Türkiye/Ağrı	E	1982	2004	22	2010	28	6
1227	Kendal Baz	Taner Elçi	Türkiye/Diyarbakır	E	1989	2009	20	2010	21	1
1228	Kendal Şırmak	Lokman Üstek	Türkiye/Şırnak	E	1986	2004	18	2010	24	6
1229	Kurtay Rodi Van	Necati Güneş	Türkiye/Van	E	1986	2009	23	2010	24	1
1230	Laleş Xemgin	Muhammed İbrahim	Suriye/Kobani	E	1981	2000	19	2010	29	10
1231	Laşer	Mehmet Önkol	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2000	20	2010	30	10

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
1232	Laşer Çiyareş	Necdet Balık	Türkiye/Beytüşşebap	E	1985	2008	23	2010	25	2
1233	Lezgin Gabar	Ziyad Şexo	Suriye/Kobani	E	1986	2006	20	2010	24	4
1234	Mahsum Gabar	Perviz Emîni	İran/Hoy	E	1986	2004	18	2010	24	6
1235	Marya Umut	Fatma Aydın	Türkiye/Siirt	K	1980	1999	19	2010	30	11
1236	Mazlum Mamxuri	Ferman Özlü	Türkiye/Hakkâri	E	1978	1994	16	2010	32	16
1237	Melsa Kobani	Leyla Şexe	Suriye/Kobani	K	1983	1999	16	2010	27	11
1238	Mordem Mardin	Hasan Asıg	Türkiye/Mardin	E	1984	2007	23	2010	26	3
1239	Munzur Seyit Rıza	Engin Gencer	Türkiye/Bitlis	E	1981	2003	22	2010	29	7
1240	Murat Serhat	Mahmut Becene	Türkiye/Kars	E	1989	2006	17	2010	21	4
1241	Nevzat Erdal	Cemil Atabay	Türkiye/Van	E	?	?	?	2010	?	?
1242	Nuda Cudi	Fevziye Derbazi	İran/Salmas	K	1992	?	?	2010	18	?
1243	Nudem İmralı	Sinem Bekir	Suriye/Halep	K	1986	2001	15	2010	24	9
1244	Numan Newroz	Fezullah Koyun	Türkiye/Siirt	E	1988	2004	16	2010	22	6
1245	Nuri Kahraman	Süleyman Ali	Suriye/Derbesiye	E	1985	2006	21	2010	25	4
1246	Pale Mardin	Resul Akbulut	Türkiye/Mardin	E	1969	1989	20	2010	41	21
1247	Piling Azad	İlyas Kaplan	Türkiye/Mardin	E	1985	2008	23	2010	25	2
1248	Pir Doğan	Gökhan Burhanlı	Türkiye/Muş	E	1982	2003	21	2010	28	7
1249	Piro Semsur	Rıza Güven	Türkiye/Adıyaman	E	1985	2009	24	2010	25	1
1250	Reber Sozda	Ömer Şipal	Türkiye/Van	E	1984	2004	20	2010	26	6
1251	Renas Zerdeşti	Enis Alkan	Türkiye/Van	E	1978	2004	26	2010	32	6
1252	Rezan Serhat	Salih Özcan	Türkiye/Muş	E	1980	2003	23	2010	30	7
1253	Rızgar Başkale	Recep Kutlar	Türkiye/Van	E	1991	2009	18	2010	19	1
1254	Rızgar Samurend	Mahmut Kadri	İran/Urumiye	E	1979	1999	20	2010	31	11
1255	Rohat	M. Kadir Melik	Türkiye/Urfa	E	1982	2002	20	2010	28	8
1256	Rojbin Herekol	Celila Xelo	Suriye/Derbesiye	K	1982	1999	17	2010	28	11
1257	Rojhat Kavuştuk	Yaşar Dilman	Türkiye/Bitlis	E	1984	2004	20	2010	26	6
1258	Ronahi Axin	Mülkiye Çetin	Türkiye/Adıyaman	K	1979	1993	14	2010	31	17
1259	Ruken Edessa	Teli Hacızade	İran/Makü	K	1982	2005	23	2010	28	5
1260	Şahin Cilo	Hasan Caferi Haydaranlu	İran/Chaldron	E	1986	2004	18	2010	24	6
1261	Şahin Dersim	Beşir Nadimgerdiyani	İran/Urumiye	E	1992	?	?	2010	18	?
1262	Şahin Kendal	Yusuf Şahin	Türkiye/Cizre	E	1990	2010	20	2010	20	0
1263	Sarina Awesta Zerdüş	Şeyma Yıldız	Türkiye/Bitlis	K	1987	2005	18	2010	23	5
1264	Sarya Botan	Hülya Koyu	?	K	?	?	?	2010	?	?
1265	Sema Amed	Leyla Gündoğdu	Türkiye/Diyarbakır	K	1984	2004	20	2010	26	6
1266	Serdem Fedekar	Ali Aksu	?	E	?	2009	?	2010	?	1
1267	Serhat Çele	Kibar Atok	Türkiye/Çukurca	E	1984	1999	15	2010	26	11
1268	Serhıldan Çiyadost	Sevdin Nergiz	Türkiye/Diyarbakır	E	1982	2008	26	2010	28	2
1269	Şervan Başkale	Rıdvan Peker	Türkiye/Van	E	1981	2005	24	2010	29	5
1270	Seyit Bayram	Mehmet Ömer	Türkiye/Mardin	E	1981	1999	18	2010	29	11
1271	Seyit Rıza Hazro	Mehmet İnce	Türkiye/Diyarbakır	E	1984	2005	21	2010	26	5
1272	Şilan Evin	Şükran Gülsün	Türkiye/Van	K	1980	2002	22	2010	30	8
1273	Silav Amed	Filiz Tabu	Türkiye/Diyarbakır	K	1984	2004	20	2010	26	6
1274	Silav Serkeftin	Gurbet Gökal	Türkiye/Şırnak	K	1985	1999	14	2010	25	11
1275	Sipan Aras	Özgür Dağhan	Türkiye/Diyarbakır	E	1983	2004	21	2010	27	6
1276	Sipan Xelat	Ali Rasiki	İran/Urumiye	E	1991	2007	16	2010	19	3
1277	Sipan Xelat	Serbaz Muradi	İran/Urumiye	E	1990	2006	16	2010	20	4
1278	Şoreş Ağrı	Ulaş Bozan	Türkiye/Ağrı	E	1987	2009	22	2010	23	1
1279	Suvar Kirmanşah	Muhammed Kubadi	İran/Kirmanşah	E	1982	2002	20	2010	28	8
1280	Tayhan Umut	Cemil Nayman	Türkiye/Muş	E	1981	2002	21	2010	29	8
1281	Tekoşer Munzur	Sıtkı Tanrıvedi	Türkiye/Maraş	E	1962	1997	35	2010	48	13
1282	Tekoşin Roza	Hilal Uğur	Türkiye/Urfa	K	1992	2010	18	2010	18	0
1283	Xebat Baz	Welat Xalit	Suriye/Afrin	E	1980	1998	18	2010	30	12
1284	Xelil Siser	Sleyman Muhammed	Suriye/Afrin	E	1980	1999	19	2010	30	11
1285	Hwinrej Cudi	Hasan Doru	Türkiye/Şırnak	E	?	2010	?	2010	?	0
1286	Yılmaz	Ömer Atahan	Türkiye/Diyarbakır	E	1987	2009	22	2010	23	1
1287	Zagros Baweri	Musab Döman	Türkiye/Van	E	1992	2010	18	2010	18	0
1288	Zagros Urfa	İbrahim Başak	Türkiye/Urfa	E	1983	2002	19	2010	27	8
1289	Zana Hekim	Mesut Sakin	Türkiye/Mardin	E	1985	2003	18	2010	25	7
1290	Zerdeşt	Serdar Tekin	Türkiye/Batman	E	1985	2005	20	2010	25	5

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
1291	Zınar	Hacı Meşe	Türkiye/Adana	E	1983	2003	20	2010	27	7
1292	Zınar Bitlis	Cüneyt Koç	Türkiye/Bitlis	E	1987	2005	18	2010	23	5
1293	Zınar Serhat	Abdulmiraf Can	Türkiye/Ağrı	E	1975	1993	18	2010	35	17
1294	Adıl Muş	Sinan Peköz	Türkiye/Muş	E	1992	2008	16	2011	19	3
1295	Adıl Rezan	Fehmi Atdemir	Türkiye/Van	E	1990	2008	18	2011	21	3
1296	Ağırbaş Rabo	Oktay Çelik	Türkiye/Muş	E	1986	2007	21	2011	25	4
1297	Ağit Batman	Yusuf Akdarı	Türkiye/Batman	E	1980	1996	16	2011	31	15
1298	Ağit Piro	Ağit Hacer	Türkiye/Diyarbakır	E	?	2011	?	2011	?	0
1299	Ağit Rojhilat	Rahim Yusuf	İran/Hoy	E	1989	2005	16	2011	22	6
1300	Ahmet	Rezan Balta	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	2000	19	2011	30	11
1301	Ali Hamza	Osman Uzun	Türkiye/Diyarbakır	E	1986	2006	20	2011	25	5
1302	Ali Hamza Makü	Abdullah Eyyubi	İran/Makü	E	1990	2010	20	2011	21	1
1303	Alişer Koçgiri	Yücel Halis	Türkiye/Sivas	E	1966	1988	22	2011	45	23
1304	Alişer Tolhıldan	Battal Bayar	Türkiye/Malatya	E	1977	2001	24	2011	34	10
1305	Amara Çiya	Gülistan Çiftçi	Türkiye/Batman	K	1985	2004	19	2011	26	7
1306	Andok Bağok	Bedran Kaya	Türkiye/Mardin	E	1975	2006	31	2011	36	5
1307	Aram Sıkaki	Harun Edemen	Türkiye/Van	E	1990	2011	21	2011	21	0
1308	Argeş Begır	Fırat Önvercan	Türkiye/Van	E	?	?	?	2011	?	?
1309	Armanç Kerboran	Hüseyin Akdoğan	Türkiye/Mardin	E	1977	1996	19	2011	34	15
1310	Ayhan Gorse	Ferhat Nucevan	İran/Urumiye	E	1987	2006	19	2011	24	5
1311	Azad Cudi	Fatih Minaz	Türkiye/Siirt	E	1986	2004	18	2011	25	7
1312	Azad Eruh	Selim Özer	Türkiye/Siirt	E	?	?	?	2011	?	?
1313	Azad Serbilind	Serbülent Yılmaz	Türkiye/Bitlis	E	1979	2002	23	2011	32	9
1314	Aziz Dersim	Mehmet Güneş	Türkiye/Tunceli	E	1970	1993	23	2011	41	18
1315	Bager Amed	Devran Çelik	Türkiye/Mardin	E	?	?	?	2011	?	?
1316	Bager Andok	Mehmet Şakir Yavaş	Türkiye/Diyarbakır	E	1990	2008	18	2011	21	3
1317	Bager Fırat	Kasım Karaboğa	Türkiye/Van	E	1990	2009	19	2011	21	2
1318	Bager Memyan	Erhan Karahan	Türkiye/Diyarbakır	E	?	?	?	2011	?	?
1319	Bahoz Amed	Ali Altun	Türkiye/Diyarbakır	E	1978	1998	20	2011	33	13
1320	Bahoz Amed	Mehmet Topdemir	Türkiye/Diyarbakır	E	?	?	?	2011	?	?
1321	Bahtiyar Kendal	Veysi Karahanlı	Türkiye/Diyarbakır	E	1993	2011	18	2011	18	0
1322	Baz Mordem	Emrah Bayer	Türkiye/Van	E	1980	1999	19	2011	31	12
1323	Bengin Welat	Beşir Muhammed	Suriye/Kobani	E	1970	1998	28	2011	41	13
1324	Beritan Şin	Ayşe Amra	İran/Makü	K	1984	2007	23	2011	27	4
1325	Berwar Gever	Aynur Kırbaş	Türkiye/Hakkâri	K	1983	1999	16	2011	28	12
1326	Berwar Zilan	Behice Bedro	Suriye/Derbesiye	K	1983	1999	16	2011	28	12
1327	Berxwedan Herekol	Abdullah Şavli	Türkiye/Siirt	E	1986	2005	19	2011	25	6
1328	Berxwedan Malazgirt	Hanifi Aydın	Türkiye/Muş	E	1990	2009	19	2011	21	2
1329	Binevs Edessa	Zeynep Kurt	Türkiye/Urfa	K	?	?	?	2011	?	?
1330	Boran Nurhak	Önder Konca	Türkiye/Maraş	E	1986	2005	19	2011	25	6
1331	Botan Gever	Cumali Açikel	Türkiye/Hakkâri	E	?	2010	?	2011	?	1
1332	Brusk Amed	Mizbah Kıziler	Türkiye/Diyarbakır	E	1976	1993	17	2011	35	18
1333	Canfeda Dağ	Zeki Çolaker	Türkiye/Van	E	1982	2004	22	2011	29	7
1334	Canfeda Şoreş	Tayyip Arğın	Türkiye/Batman	E	?	2011	?	2011	?	0
1335	Canfeda Soro	Rojvan Serhat Başalak	Türkiye/Batman	E	1992	2009	17	2011	19	2
1336	Canşer Şempiri	Adem Aşkan	Türkiye/Hakkâri	E	1991	2009	18	2011	20	2
1337	Çekdar Beytüşşebab	Çoli Temel	Türkiye/Beytüşşebab	E	1991	2009	18	2011	20	2
1338	Camal Pasur	Kenan Topdemir	Türkiye/Diyarbakır	E	1988	2005	17	2011	23	6
1339	Çiçek Gabar	Guhar Çekirge	Türkiye/Şırnak	K	1975	1989	14	2011	36	22
1340	Cigerxwin Mardin	Şehmus Özalp	Türkiye/Mardin	E	1988	2008	20	2011	23	3
1341	Cigerxwin Viyan	İkbal Konur	Türkiye/Hakkâri	E	?	2011	?	2011	?	0
1342	Ciwan Amed	Serdar Tekin	Türkiye/Diyarbakır	E	1987	2008	21	2011	24	3
1343	Dara Zemyan	Azad Gordoimilan	İran/Makü	E	1989	2009	20	2011	22	2
1344	Delila Çiya	Berivan Aytek	Türkiye/Diyarbakır	K	1991	2009	18	2011	20	2
1345	Demhat Ağır	Mahfuz Akçay	Türkiye/Siirt	E	1993	2009	16	2011	18	2
1346	Demhat Koçer	Rıdvan Aktaş	Türkiye/Bitlis	E	1983	2002	19	2011	28	9
1347	Deniz Derya	Leyla Halimi	İran/Salmas	K	1987	2005	18	2011	24	6
1348	Derweş Ronahi	Veli Rindi	İran/Urumiye	E	?	?	?	2011	?	?
1349	Devrim Sipan	Bülent Döner	Türkiye/Bitlis	E	1977	1994	17	2011	34	17

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılm Tarihi	Katılm Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
1350	Dicle Gever	Elif Demir	Türkiye/Yüksekova	K	?	1994	?	2011	?	17
1351	Dijwar Goyi	Sami Piranoğlu	Türkiye/Şırnak	E	1986	2006	20	2011	25	5
1352	Dijwar Riha	Çetin Modanlar	Türkiye/Urfa	E	1985	2006	21	2011	26	5
1353	Dijwar Yılmaz	Tayfun Türkoğlu	Türkiye/Diyarbakır	E	1993	2011	18	2011	18	0
1354	Dılar Dılbirin	Gulale Yusufi	İran/Salmas	K	1986	2003	17	2011	25	8
1355	Dılbirin Kazi	Kiwumerz Alayer	İran/Sine	E	1985	2009	24	2011	26	2
1356	Dilşad Aryen	Giyasettin Kaval	Türkiye/Hakkâri	E	1982	2009	27	2011	29	2
1357	Dilşad Berxwedan	Murat Boral	Türkiye/Batman	E	1989	2008	19	2011	22	3
1358	Diren Tolhıldan	Emine Altun	Türkiye/Urfa	K	1987	2007	20	2011	24	4
1359	Doğan Afrin	Minnah İsmail Akkaş	Suriye/Afrin	E	1985	2010	25	2011	26	1
1360	Dündar Gabar	Abdurrahman Enüştüken	Türkiye/Siirt	E	1989	2005	16	2011	22	6
1361	Ekin Axin	Karina Sıncıtzade	İran/Makü	K	?	?	?	2011	?	?
1362	Erdal Çiyayi	Babek Lemori	İran/Urumiye	E	1992	2010	18	2011	19	1
1363	Erdal Cizre	Metin Dayan	Türkiye/Şırnak	E	?	?	?	2011	?	?
1364	Erdal Tolhıldan	Mehmet Emin Sevilgen	Türkiye/Siirt	E	1979	2004	25	2011	32	7
1365	Erdal Yılmaz	Enver Akçay	Türkiye/Diyarbakır	E	1981	2006	25	2011	30	5
1366	Eşref Argeş	Ömer Çetinkaya	Türkiye/Diyarbakır	E	?	2010	?	2011	?	1
1367	Eylem Ararat	Ebru Muhikancı	Türkiye/Kars	K	1989	2008	19	2011	22	3
1368	Fedekar Kaşura	Bengin Ediş	Türkiye/Hakkâri	E	?	?	?	2011	?	?
1369	Firaz Afrin	Xoşnav Welit	Suriye/Afrin	E	1982	1999	17	2011	29	12
1370	Garzan Çarçela	Sezar Arslan	Türkiye/Batman	E	1992	2009	17	2011	19	2
1371	Garzan Siser	Ferhat Tutuş	Türkiye/İstanbul	E	1983	2011	28	2011	28	0
1372	Gelhat Çiyager	Xelil Ali	Suriye/Derik	E	1992	2009	17	2011	19	2
1373	Gever Faraşin	Reşat Aslan	Türkiye/Şırnak	E	1989	2008	19	2011	22	3
1374	Gever Firaz	Mustafa Avrin	İran/Makü	E	1989	2008	19	2011	22	3
1375	Göksun Maraş	Seher Küncülü	Türkiye/Maraş	K	1981	2001	20	2011	30	10
1376	Gülbahar Kobani	Saniye Mustafa	Suriye/Kobani	K	1993	2008	15	2011	18	3
1377	Haki Afrin	Ahmet Şexo	Suriye/Halep	E	1979	1999	20	2011	32	12
1378	Harun	Abdurrahim Delibaş	Türkiye/Urfa	E	?	2000	?	2011	?	11
1379	Harun Amed	Mahir Özbek	Türkiye/Diyarbakır	E	1979	1999	20	2011	32	12
1380	Harun Kajin	Fevzi Yıldız	Türkiye/Van	E	1986	2002	16	2011	25	9
1381	Hasan Goste	Ömer Erdoğan	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2009	29	2011	31	2
1382	Haşim Şırnak	Mehmet Ali Çekmez	Türkiye/Şırnak	E	?	?	?	2011	?	?
1383	Hawar Sine	Murteza Golendere	İran/Sine	E	1984	2002	18	2011	27	9
1384	Herekol	Halef Kудay	Türkiye/Şırnak	E	?	?	?	2011	?	?
1385	Herem Nemrut	Sadun Kerim	Irak/Erbil	E	?	?	?	2011	?	?
1386	İsa Cihad	Cihan Tarkan	Türkiye/Tunceli	E	1975	1996	21	2011	36	15
1387	Jiyanda Memyan	Hamdiye Mutaş	Türkiye/Diyarbakır	K	1984	2004	20	2011	27	7
1388	Kahraman Rodi	Abdulkadir Ay	Türkiye/Bingöl	E	1989	2009	20	2011	22	2
1389	Kahraman Serbest	Zeki Savgın	Türkiye/Diyarbakır	E	1987	2005	18	2011	24	6
1390	Kani Urmiye	Muhammed Hatemi	İran/Makü	E	1985	2007	22	2011	26	4
1391	Karer Doğan	Karer Tekdemir	Türkiye/Diyarbakır	E	1985	2000	15	2011	26	11
1392	Karker Amanos	Mustafa Merdane	Türkiye/Ağrı	E	1991	2010	19	2011	20	1
1393	Kemal Baz	Kamil Aslan	Türkiye/Mardin	E	1980	2011	31	2011	31	0
1394	Kemal Cizir	Derviş Özkan	Türkiye/Şırnak	E	1985	2009	24	2011	26	2
1395	Kemal Doğan	Lokman Poyraz	Suriye/Serekani	E	1983	2004	21	2011	28	7
1396	Kemal Ferzende	Muhammed Süleyman	Irak/Erbil	E	1984	2003	19	2011	27	8
1397	Kendal Baran	Necmi Maç	Türkiye/Urfa	E	1982	2008	26	2011	29	3
1398	Kendal Kavvar	Emrullah Atalmış	Türkiye/Bitlis	E	1980	2000	20	2011	31	11
1399	Koçer Adır	Yılmaz Suiçer	Türkiye/Elazığ	E	1983	2003	20	2011	28	8
1400	Leheng Qamişlo	Samir Ferhan	Suriye/Kamişlı	E	1980	1998	18	2011	31	13
1401	Levent Derik	Ahmet Mirza	Suriye/Derik	E	1993	2009	16	2011	18	2
1402	Levent Kırmanşah	Bahtiyar Rahmani	İran/Kırmanşah	E	1982	2000	18	2011	29	11
1403	Mahir Serhat	Selim Göksu	Türkiye/Erzurum	E	?	?	?	2011	?	?
1404	Mahsum Çayan	Rufai Elik	Türkiye/Mardin	E	1985	2010	25	2011	26	1
1405	Mahsum Şoreş	Zemirhan Tokdemir	Türkiye/Siirt	E	1981	1999	18	2011	30	12
1406	Mazlum Amed	Aydın Baran	Türkiye/Diyarbakır	E	1968	1990	22	2011	43	21
1407	Mazlum Dilgeş	Behman Reşidi Keçelanlu	İran/Makü	E	1980	2004	24	2011	31	7
1408	Mazlum Goyi	Münir Kilim	Türkiye/Şırnak	E	1982	1999	17	2011	29	12

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
1409	Medya Ronahi	İpek Çiçek	Türkiye/Iğdır	K	1989	2009	20	2011	22	2
1410	Mizgin Arman	Leyla Pirevi	İran/Urumiye	K	1988	2004	16	2011	23	7
1411	Munzur	Rıdvan Bozan	Türkiye/Muş	E	1991	2010	19	2011	20	1
1412	Munzur Amed	Uğur Utanç	Türkiye/Diyarbakır	E	1986	2008	22	2011	25	3
1413	Nazlıcan Amara	Rıdihan Kayra	Türkiye/Batman	K	1979	2002	23	2011	32	9
1414	Nuda Mardin	Hamdiye Önen	Türkiye/Mardin	K	?	?	?	2011	?	?
1415	Nupelda Doğan	Zozan Doğan	Türkiye/Mardin	K	1982	2001	19	2011	29	10
1416	Nurhak Çiya	Halit Dağ	Türkiye/Mardin	E	1980	1998	18	2011	31	13
1417	Nurhak Ekin	Ahmet Kültür	Türkiye/Şırnak	E	?	?	?	2011	?	?
1418	Özgür Amanos	Mustafa Baykal	Türkiye/Urfa	E	?	?	?	2011	?	?
1419	Özgür Roni	Sami Demir	Türkiye/Batman	E	1987	2011	24	2011	24	0
1420	Özgür Taylan	Muammer Göçmüş	Türkiye/Van	E	?	?	?	2011	?	?
1421	Partizan Bağok	Abdulselem Karakuş	Türkiye/Şırnak	E	1986	2003	17	2011	25	8
1422	Peyman Afrin	Ruken Muhammed	Suriye/Afrin	K	?	2001	?	2011	?	10
1423	Rejav Jilemo	Ali Hasan Pervizi	İran/Kamyaran	E	1981	2007	26	2011	30	4
1424	Renas Van	Ferdi Atlı	Türkiye/Van	E	1986	2004	18	2011	25	7
1425	Rezan Urkeş	İsmail Hüsnü	Suriye/Amude	E	1980	1999	19	2011	31	12
1426	Rizgar Amed	Şehmus Akak	Türkiye/Diyarbakır	E	1992	2009	17	2011	19	2
1427	Rızgar Farçin	İlyas Ölçen	Türkiye/Diyarbakır	E	1987	2006	19	2011	24	5
1428	Rohat Arteş	Ciwan Keçel	Suriye/Kobani	E	1988	2007	19	2011	23	4
1429	Roj Amara	Rabia Atan	Türkiye/Batman	K	1981	1995	14	2011	30	16
1430	Rojbin Serhat	Belkız Yeşilyurt	Türkiye/Erzincan	K	1983	2004	21	2011	28	7
1431	Rojhat Kobani	Mahibal İbrahim Bozan	Suriye/Kobani	E	1988	2010	22	2011	23	1
1432	Rojhat Makü	Kavus Dellaimilan	İran/Makü	E	1981	2004	23	2011	30	7
1433	Rojhat Maxmuri	Sadık Kaya	Türkiye/Şırnak	E	1979	1998	19	2011	32	13
1434	Rojhat Serdar	Yusuf Saldun	Türkiye/Iğdır	E	1984	2001	17	2011	27	10
1435	Rojvan Tolhıldan	Zeki Durdu	Türkiye/Malatya	E	1982	2005	23	2011	29	6
1436	Ronahi Kendal	Hamide Şevluk	Türkiye/İstanbul	K	1989	2006	17	2011	22	5
1437	Ronahi Welat	Nazlı Görer	Türkiye/Erzurum	K	1980	2002	22	2011	31	9
1438	Roni Sozdar	Ercan Veske	Türkiye/Mardin	E	1987	2003	16	2011	24	8
1439	Roza Semsur	Suna Özdemir	Türkiye/Adıyaman	K	1989	2009	20	2011	22	2
1440	Rozerin Piran	Gülümse Eşin	Türkiye/Mardin	K	1977	1994	17	2011	34	17
1441	Rubar Hacelya	Selman Gür	Türkiye/Van	E	1986	2007	21	2011	25	4
1442	Rubar Mardin	Seyfettin Işık	Türkiye/Mardin	E	1973	1992	19	2011	38	19
1443	Rubar Serhat	Selman Xoşnimek	İran/Merivan	E	?	2009	?	2011	?	2
1444	Rubar Welat	Ali Emiri	Türkiye/Hakkâri	E	1990	2010	20	2011	21	1
1445	Ruken Bingöl	Sevcan Algünerhan	Türkiye/Bingöl	K	1978	1994	16	2011	33	17
1446	Ruken Cudi	Heybet Güngen	Türkiye/Şırnak	K	?	2010	?	2011	?	1
1447	Ruken Serhat	Şilan Ergün	Türkiye/Van	K	1990	2006	16	2011	21	5
1448	Rüstem	Uğur Polat	Türkiye/Diyarbakır	E	?	2005	?	2011	?	6
1449	Rüstem Cudi	Rüstem Osman	Suriye/Serekani	E	1965	1987	22	2011	46	24
1450	Sabri Toros	Ali Ekber Soncul	Türkiye/Maraş	E	1976	1997	21	2011	35	14
1451	Sadun Edassa	Ahmet Olcay	Türkiye/Urfa	E	1981	2002	21	2011	30	9
1452	Şahin Roboski	Ahmet Encü	Türkiye/Şırnak	E	?	2006	?	2011	?	5
1453	Şaho Hewraman	Ümit Ramazani	İran/Kamyaran	E	1989	2007	18	2011	22	4
1454	Sason Zagros	Behman Zarı	İran/Urumiye	E	1989	2007	18	2011	22	4
1455	Sefkan Garzan	Reşit Mamo	Suriye/Afrin	E	1983	2001	18	2011	28	10
1456	Sefkan Gürlevik	Coşkun Doğan	Türkiye/Sivas	E	1977	1997	20	2011	34	14
1457	Sema Fikri	Naciye Çayangir	İran/Kotol	K	?	?	?	2011	?	?
1458	Serbest	Fuat Kızıldaş	Türkiye/Van	E	1978	1999	21	2011	33	12
1459	Serbest Haruni	Halil Güler	Türkiye/Şırnak	E	?	?	?	2011	?	?
1460	Serdar Berxwedan	Numan Temoyi	İran/Salmas	E	1990	2006	16	2011	21	5
1461	Serdar Mezrai	Cemil Erol	Türkiye/Hakkâri	E	1992	2008	16	2011	19	3
1462	Serdem Pir	İkram Kara	Türkiye/Van	E	1989	2009	20	2011	22	2
1463	Serxwebun Bilican	Nihat Çoban	Türkiye/Muş	E	1985	2005	20	2011	26	6
1464	Şexmus Halep	İmad İbeş	Suriye/Halep	E	1983	2001	18	2011	28	10
1465	Seydo Dersim	Rodi Hacı	Suriye/Afrin	E	1986	2001	15	2011	25	10
1466	Seyit Rıza Dersim	Sarcan Buluç	Türkiye/Tunceli	E	?	2004	?	2011	?	7
1467	Şilan Reber	Jiyan Berko	Suriye/Afrin	K	?	?	?	2011	?	?

EK-D'NİN DEVAMI

Sıra Nu.	Kod Adı	Adı Soyadı	Doğum Yeri	Cins.	Doğum Tarihi	Katılım Tarihi	Katılım Yaşı	Ölüm Tarihi	Ölüm Yaşı	Örgütte Hayatta Kalma Süresi
1468	Sinan	Mensur Güzel	Türkiye/Diyarbakır	E	?	2009	?	2011	?	2
1469	Şındar Eser	Halime Baş	Türkiye/Mardin	K	1984	1999	15	2011	27	12
1470	Sipan Amara	Güven Öcalan	Türkiye/Urfa	E	1983	2004	21	2011	28	7
1471	Sipan Cudi	Geylani Reşidi	İran/Urumiye	E	1991	2008	17	2011	20	3
1472	Şirvan Govik	Bereket Aşan	Türkiye/Şırnak	E	1991	?	?	2011	20	?
1473	Siyabend Serhat	Siddik Öztürk	Türkiye/Ağrı	E	1991	2009	18	2011	20	2
1474	Şiyar Erkendi	Abdulkerim Tufan	Türkiye/Siirt	E	1988	2006	18	2011	23	5
1475	Şoreş Amed	Mehmet Kocakaya	Türkiye/Diyarbakır	E	1989	2010	21	2011	22	1
1476	Şoreş Derik	Süleyman Reşit	Suriye/Derik	E	1978	1996	18	2011	33	15
1477	Şoreş Kaşura	Esfet Ediş	Türkiye/Şırnak	E	1985	2006	21	2011	26	5
1478	Şoreş Koçer	Amet İmir	Türkiye/Şırnak	E	?	?	?	2011	?	?
1479	Şoreş Serhat	Atanur Şahin	Türkiye/Iğdır	E	1990	2009	19	2011	21	2
1480	Tekoşer Amed	Hakan Gem	Türkiye/Diyarbakır	E	1991	2009	18	2011	20	2
1481	Tirej	Mahmut Bor	Türkiye/Siirt	E	1979	2004	25	2011	32	7
1482	Vejin Mijda	Nergiz Pirod	Irak/Süleymaniye	K	?	2001	?	2011	?	10
1483	Viyan Tolhıldan	Pervane Delayi	İran/Salmas	K	1990	2007	17	2011	21	4
1484	Welat Munzur	Aziz Bahkçı	Türkiye/Muş	E	1994	?	?	2011	17	?
1485	Xebat Amed	Mehmet Türk	Türkiye/Diyarbakır	E	1980	2001	21	2011	31	10
1486	Xebatkar Azad	Riyad Berkel	Suriye/Kobani	E	1986	2009	23	2011	25	2
1487	Xeyri Durmuş	İsa Miraimilan	İran/Makü	E	1986	2001	15	2011	25	10
1488	Xeyri Fedakâr	Cevdet Örtas	Türkiye/Hakkâri	E	1993	2008	15	2011	18	3
1489	Yıldız Amed	Zozan Duva	Türkiye/Diyarbakır	K	?	?	?	2011	?	?
1490	Yılmaz Amed	Murat Çetiner	Türkiye/Diyarbakır	E	1989	2011	22	2011	22	0
1491	Yılmaz Ernesto	Çetin Karadağ	Türkiye/Urfa	E	1989	2006	17	2011	22	5
1492	Yılmaz Pıng	Mazlum Erenci	Türkiye/Diyarbakır	E	1992	2010	18	2011	19	1
1493	Zama Kewe	Kemal Muhammedi	İran/Mahabat	E	1990	2006	16	2011	21	5
1494	Zerdeşt Çeleng	Şerfeddin Can	Türkiye/Bingöl	E	1982	2010	28	2011	29	1
1495	Zerdeşt Dersimi	Ali Gezer	Türkiye/Maraş	E	1970	1996	26	2011	41	15
1496	Zilan Bağok	Gülnaz Demir	Türkiye/Mardin	K	1985	2002	17	2011	26	9
1497	Zilan Hakkâri	Gülistan Koç	Türkiye/Hakkâri	K	1981	2006	25	2011	30	5
1498	Zilan Halep	Elmas Xelil	Suriye/Halep	K	1981	1996	15	2011	30	15
1499	Zin Botan	Altun Ekinci	Türkiye/Siirt	K	1982	1999	17	2011	29	12
1500	Zinar Hakkâri	Kenan Taş	Türkiye/Hakkâri	E	1980	1999	19	2011	31	12
1501	Zinar Oramar	Ramazan Terzioğlu	Türkiye/Hakkâri	E	1990	2008	18	2011	21	3
1502	Zinar Siirt	Abdullah Dülek	Türkiye/Siirt	E	1984	2002	18	2011	27	9
1503	Zinar Xeribo	Erhan Sucai	Türkiye/Van	E	1988	2005	17	2011	23	6
1504	Zinar Xoy	Sultaneli Julide	İran/Hoy	E	1987	2007	20	2011	24	4
1505	Zozan Tolhıldan	Rabia Kaya	Türkiye/Hakkâri	K	1985	2002	17	2011	26	9